

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
وَعَلَى آلهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمٌ

الحمد لله الذي جعل في كتابه من الآيات والبراهين ما لا يحصى
والمعجزات والكرامات ما لا يدرى به العقل واللب ولا يحيط به
القدر والقدرة ولا يحيط به العلم والعلو ولا يحيط به
القدرة والقدرة ولا يحيط به العلم والعلو ولا يحيط به

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
وَعَلَى آلهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمٌ

الحمد لله الذي جعل في كتابه من الآيات والبراهين ما لا يحصى
والمعجزات والكرامات ما لا يدرى به العقل واللب ولا يحيط به
القدر والقدرة ولا يحيط به العلم والعلو ولا يحيط به

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
وَعَلَى آلهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمٌ

M.A.LIBRARY, A.M.U.

PE2166

فہرست کتاب کلمات طیبات

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۱	کتوب ہم در بیان ابنا بہ طور سلوک ناپید	۱	باب اول از کتاب کلمات طیبات شریعت برپایہ
۹	کتوب ہم خود خاثر گردد۔	۳	فصل اول در بیان حضرت خاتم
۹	کتوب دہم ایضا	۴	کتوب اول راہ برگزینشی خود پسندی و غرہ آن
۱۰	کتوب یازدہم ایضا	۴	ذکر آیات قرآنی کہ مناسب ایمنی و اہل گردیدہ۔
۱۱	کتوب دوازدهم در بیان اینکه بہ طور سلوک	۴	کتوب دوم در اہل تبریدین از خود قیامت و مہم
۱۱	ناید کہ ہم خود خاثر گردد	۴	و آن غرہ آن ذکر آیات قرآنی مناسب ایمنی۔
۱۱	کتوب سیزدہم ایضا	۵	کتوب سوم در اتعاض از تقاضا منصف شدن
۱۲	کتوب چہار دہم ایضا	۵	سبب و نیاد ذکر آیات قرآنی مناسب ایمنی۔
۱۳	کتوب پانزدہم در بیان امور کہ سالک را	۵	کتوب چہارم در بیان نورانیت قلب غرہ آن کہ
۱۳	از ان اجتناب کردن ضروری است و ذکر آیات	۵	از اشارہ کلام الہی معلوم می شود و ذکر
۱۳	قرآنی مناسب ایمنی۔	۶	آیات قرآنی مناسب ایمنی۔
۱۳	فصل دوم در بیان حضرت مرزا صاحب	۶	کتوب پنجم در بیان ثلث فوائد کہ از ناچیز
۱۳	کتوب اول در بیان حب نسبت شریف۔	۶	حیات دنیوی حاصل میگردد و ذکر آیت قرآنی
۱۳	کتوب دوم در فضیلت اخوان کہ احوال متوکلان	۶	کتوب ششم در بیان ثمراتیکہ از توبہ و ذکر ثلث
۱۳	طریقہ احمدیہ موافق دعوی اوشان نیست۔	۶	و معنی آیت است بر کم حاصل آید و ذکر آیات قرآنی
۱۴	کتوب سوم در بیان معنی اخلاص با صلاح	۶	کتوب ہفتم در بیان مقامات کہ سالک اگر بدین
۱۴	کتوب چہارم در بیان علم حضور علی صلی	۶	رسد بہ ثمرہ حاصل آید و ذکر آیات قرآنیہ کہ اثبات
۱۴	کتوب پنجم در احوال شہادت کہ بر کلام حضرت	۶	بآن مقامات اما ہا بر آمد۔
۱۴	مجدد و رفہ مینمایند۔	۶	کتوب ہشتم۔ ایضا۔

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۳۴	مکتوب ہستم در توجہ ملان حضرت عابدہ رض از حضرت امیر المومنین علی رضی عنہ	۲۰	مکتوب ہشتم در جواب شہدائی کہ بر مقامات حضرت محدود نم میکنند۔
۳۶	مکتوب ہست دیکم در بیان التزام اہل سنت سنۃ تحصیل تہجد و جمعیت و آگاہی۔	۲۱	مکتوب ہفتم در بیان قفسل یکے بر دیگرست از حضرت مجدد وقت العظمین۔
۳۷	مکتوب ہست دوم در بیان بعضی درجات طریقت	۲۱	مکتوب ہشتم در بیان مکتوفہ مجدد و مسئلہ حقایق ممکنات۔
۳۹	مکتوب ہست و سوم در نظریہ مسئلہ وحدت و جد۔	۲۱	مکتوب نهم در بیان سنی قبل صوفیہ کہ صوفی تا خود را از کافر زنگ بہ تر نہ اند از کافر زنگ بدترست۔
۴۰	مکتوب ہست و چهارم متضمن باحوال ظاہر و باطنی	۲۲	مکتوب دہم در وضع شبہ کہ فریتہ مہر ولی کہ بلائی شدید بتا بدو دعا برائے دفع آن کرد بر مہر حضرت ابراہیم کہ دعا بہت دفع بلاؤں را نفع می آید۔
۴۱	مکتوب ہست و پنجم۔ البقا۔	۲۳	مکتوب یازدہم در بیان ذکر جہود و کوششی۔
۴۱	مکتوب ہست و ششم البقا۔	۲۴	مکتوب دوازدهم در بیان مسئلہ سماع۔
۴۲	مکتوب ہست و ہفتم در سبب شرف الدین حسین	۲۵	مکتوب سیزدہم در مسئلہ جہود و اختیار۔
۴۲	مکتوب ہست و ہفتم در ہدایت غم خواہد از غم حضرت محمد و رف۔	۲۶	مکتوب چاردهم در بیان آئین کفار ہند۔
۴۳	مکتوب ہست و نهم در سبب شرف دانش بنگالی۔	۲۶	مکتوب پانزدہم در بیان نفع سایہ۔
۴۳	مکتوب سی ام باطلال رحلت میان محمد و سید شفا و شرف علی خان۔	۲۷	مکتوب شانزدہم در بیان عمل بالمعروف و نہی عنکر
۴۴	مکتوب سی و یکم شغل بر تاسف باحوال قلعہ خورشید و بے سامانی خود۔	۲۸	از غیبی بہ غیبی۔
۴۵	مکتوب سی و دوم در ہدایت التزام شریعت و شغل طریقت۔	۲۹	مکتوب ہفتم در بیان حصیدہ اہل سنت و جماعت و رقی معاویہ بن ابی سفیان۔
۴۵	مکتوب سی و سوم در تسلی مکتوب الیہ۔	۳۰	مکتوب ہفتم در بیان حصیدہ اہل سنت و جماعت و رقی معاویہ بن ابی سفیان۔
۴۶	مکتوب سی و چهارم مشفقہ اجازت سورہ لایلاف برائے دفع اعدا و ترتیب آن۔	۳۱	مکتوب ہفتم در بیان حصیدہ اہل سنت و جماعت و رقی معاویہ بن ابی سفیان۔
۴۷	مکتوب سی و پنجم در ہدایت تلاوت سورہ لایلاف و دعا و حزب اہل۔	۳۲	مکتوب ہفتم در بیان حصیدہ اہل سنت و جماعت و رقی معاویہ بن ابی سفیان۔
۴۸	مکتوب سی و ششم در سفارش لالہ برج لال۔	۳۳	مکتوب ہفتم در بیان حصیدہ اہل سنت و جماعت و رقی معاویہ بن ابی سفیان۔
۴۸	مکتوب سی و ہفتم مشفقہ بصلح۔	۳۴	مکتوب ہفتم در بیان حصیدہ اہل سنت و جماعت و رقی معاویہ بن ابی سفیان۔

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۵۴	مکتوب شصت و یکم در بیان آنکه از بعضی اعیان	۴۹	مکتوب سی و هشتم مشتمل بر فصاح
	فال از دل در حدیث شریف نیا و دیگر معنی	۴۹	مکتوب سی و نهم ایضا
۵۸	مکتوب شصت و دوم در بیان اینکه کار مصالح و غیره	۴۹	مکتوب چهل و چهار در اجازت حرب البحر
	یابد کرد	۵۰	مکتوب چهل و یکم مشتمل بر مضامین نصیحت آمیز
۱۱	مکتوب شصت و سوم در سفارش میر محمد بن حسن	۵۰	مکتوب چهل و دوم در بیان تنها حالات سفر
۵۹	مکتوب شصت و چهارم در سفارش بعضی افراد		مکتوب الیه مضامین نصیحت آمیز
۱۱	مکتوب شصت و پنجم مشتمل بر مضامین نصیحت آمیز	۵۰	مکتوب چهل و سه در سفارش وزیر علی خان
۶۰	مکتوب شصت و ششم ایضا	۵۱	مکتوب چهل و چهارم در سفارش خضر علی خان
۱۱	مکتوب شصت و هفتم در هدایات	۵۱	مکتوب چهل و پنجم در سفارش میر اسد الله
۶۱	مکتوب شصت و هشتم در هدایات	۵۲	مکتوب چهل و ششم در هدایت ملاوت سره لایلات
۶۲	مکتوب شصت و نهم ایضا		صبح و شام و تغزیت مولوی غلام محیی
۱۱	مکتوب هفتاد و دوم در بیان صلح قزاق با تاجیکان	۱۱	مکتوب چهل و هفتم در بعضی احوال سیان عزیز الله
۶۳	مکتوب هفتاد و یکم در بیان شاه ابدالی و خواجگان	۱۱	مکتوب چهل و هشتم در سفارش میر مجو
۶۴	مکتوب هفتاد و دوم در بیان بعضی مضامین	۱۱	مکتوب چهل و نهم در سفارش محمد شاه
۱۱	مکتوب هفتاد و سوم در هدایت وادان و پادشاهان	۵۳	مکتوب پنجاهم در سفارش میر اسد الله
	حافظ سرود خان و طریقه	۶	مکتوب پنجاه و یکم در سفارش میان محمد اکبر
۱۱	مکتوب هفتاد و چهارم در بیان هجوم قوم بوز	۵۴	مکتوب پنجاه و دوم مشتمل بر احوال خضر خد
	بر اساس بیعت حلقه	۶	مکتوب پنجاه و سوم در سفارش حضرت میر سلیمان
۶۵	مکتوب هفتاد و پنجم در تغزیت	۱۱	مکتوب پنجاه و چهارم مشتمل بر احوال خضر خد
۶۶	مکتوب هفتاد و ششم در تغزیت مساه فطاف	۵۵	مکتوب پنجاه و پنجم در تغزیت میر سلیمان
۱۱	مکتوب هفتاد و هفتم بر هدایت و نصیحت	۱۱	مکتوب پنجاه و ششم اطلاع شعفا جمالی و سفر
۶۷	مکتوب هفتاد و هشتم ایضا		وطن اصلی
۱۱	مکتوب هفتاد و نهم در بیان پست و آلودگی	۱۱	مکتوب پنجاه و هفتم در تغزیت میر محمد بن خان صاحب
	قاصدی شاعر المد صاحب	۵۷	مکتوب پنجاه و هشتم در باره ارسال اشعار
۶۸	مکتوب هشتاد و یکم مشتمل بر احوال احمد الله	۱۱	مکتوب پنجاه و نهم در بعضی مضمون که خلافا
۶۹	مکتوب هشتاد و یکم در تغزیت والده قاضی		بر روی جمع بطریقه دیگر است
۱۱	مکتوب هشتاد و دوم مشتمل بر فصاح و هدایت	۱۱	مکتوب شصت و یکم در سفارش

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۱۶۹	کتوب پنجم بنام خواجه محمد بن در جواب بعضی مسائل	۶۰	کتوب ششم بنام شیخ طاهر بن علی در باب
۱۷۰	کتوب پنجم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت	۶۱	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۷۳	کتوب پنجم بنام ایضا در کشف اسرار فیض نبوت	۶۲	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۷۴	کتوب پنجم در سر قدیم بودن کلام مجید و نزول می	۶۳	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۷۵	کتوب پنجم در تحقیق بعضی اشعار حضرت مولانا روم	۶۴	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۷۶	کتوب پنجم از دهم در ذکر شکر از منقبات امام بخاری	۶۵	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۷۹	کتوب پنجم در بیان دلیل دافع برای زندقه	۶۶	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۸۵	کتوب پنجم در جواب عرض داشت حضرت شاه ابوسعید	۶۷	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۸۷	کتوب چهاردهم ایضا	۶۸	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۸۷	کتوب پانزدهم ایضا	۶۹	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۸۸	کتوب شانزدهم ایضا	۷۰	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۸۸	کتوب هیجدهم ایضا	۷۱	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۸۹	کتوب نوزدهم ایضا	۷۲	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۱۹۰	کتوب بیستم در تحقیق وحدت وجود و نشود	۷۳	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۳۰۴	کتوب بیست و یکم در شرح بعضی اشعار حضرت	۷۴	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۳۰۶	کتوب بیست و دوم در شرح رباعیات حضرت	۷۵	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۳۰۸	کتوب بیست و سوم در شرح ابیات	۷۶	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۳۱۰	کتوب بیست و چهارم در مخطوطات	۷۷	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۳۱۱	کتوب بیست و پنجم در شرح غزلی که بر تفسیر	۷۸	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
	بیت اول غزل عراقی علیه الرحمة انشا کوند	۷۹	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
۳۱۳	باب دوم	۸۰	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
	از کلمات طبقات در ترجمه رساله اسرار	۸۱	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
	وسیر الطالین شیخ شهاب الدین سهروردی	۸۲	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت
	رحمة الله علیه	۸۳	کتوب ششم بنام ایضا در دفع شکران کتب حضرت

۸۸

۱۱۱

۱۷

لا إله إلا الله محمد رسول الله
 لا إله إلا الله محمد رسول الله

الحمد لله الذي جعل في القرآن الكريم ما لا يحصى من الآيات والبراهين على وحدانيته
 وشاهد على رسالته صلى الله عليه وآله وسلم ما لا ينكره العقول السليمة والقلوب السوية

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

والله اعلم بالصواب
 من أمره واليه المرجع واليه المآب

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي بتحميده يستفتح كل كتاب بل كل عمل يصلح لكل خطاب لشهدا كالا
 اكلا الله وحده لا شريك له وشهدان محمدا عبدا ورسوله شهادة قينال بها الشاهد دار
 الرضوان بلا ارتباب فعلم على محمدا اله صلوة تفذنا من هول المظلم يوم الحساب تمهيدا لنا
 عند الله زلفى حسن المآب **أهمل العمل** سيكويده فقير فقير ضعف مهابد الله الواحد الاحد الواحد
محمد بن احمد مراد آبادي موطننا فاروقى نسا نقشبندى مجددى مشربا كه از بدو شعور دهميه
 طالب طريقت در سرم بود و بعد از تحصيل علوم شغف باطنى افروزد و مكره بعبودن سداى با الميس آدم
 روى هست و پس بهر دست نبايد دوست به مستغنين خرقه پوش گندم نماى جو فروش كه بجهل كبر
 گرفتارند و از كتاب سنت بهره ندارند و بزنى علما و فقرا برآمده و چيزا در دين ستين اعداى كرده اند
 را غيبر شريعت گويند و زنى آوردم و مترصد فضل رحمانى در صوبت سجالى بودم تا آنكه قائم خيرىم به بند
 خدمت فرط الانفراد قطب الاقطاب سلطان المشايخ فى الافاق دارى موارث الاوليا بالا ستمه

حجة الله على عباده رحمة الله العالیه فی بلاوة قطب فلك الهدایة مرکز دائره انوار الحقیقه
 فی البدایة سیدی وسیدی وذخیره وی و غدی و مکان الروح من جسدی ظل الله لنا فی شدا
 و بادینا و اسافنا و ملاذنا مولینا **محمد فضل الرحمن** مع الله المسلمین بطول بقائه و نور العوالم
 بنوره و ضیاء رسائیل فرائیت مالا عین رأت و سمعت مالا اذن سمعت ^{عظمه} من یدعی کل
 و اکرم من اعطی الیه المراحل به من لیس بطلاله کتب فوهم قیام و حدیثا موافق شد هم و آخر کتابی که بطلاله
 در آمد مکتوبات قدسی آیات حضرت عارف بالله مادی الی الله حامل اسرار الطریقه و الشریعه
 موفی و قالی السره و الحقیقه حضرت شمس الدین حبیب الرحمن هرگز از منظره **جایان** شهبود بود
 قدس سره که کشف بسیاری از مفصلات شریعت و طریقت میکند و دل اکثری از دقایق مذہب است
 بیناید و چون این جامع الکمل بس و بچپ آمد باستقصائش کوشیدیم و جابجا تلاشیدیم تا آنکه در ایفای
 خلفای حضرت ایشان قدس سرهم اضعاف آن یافتیم و هنگام تلاش مکاتیب حضرت غوث اعظم
 امام الطائفتین شیخ الاسلام و المسلمین **محمد الدین ابو محمد عبد القادر الحسنی** عجلت
 و حضرت عارف بالله مولینا **شاه ولی الله** محدث دهلوی و حضرت جمیع الکالات قاضی
 شمس الدین بانی بقی رحمة الله علیم جمیع نیز دست آید پس خواهم که نهائیکه در این ششم بل آورده
 عزیزان سامع و بانفعرض آن تفریق را بجمع آوردم و از هر باغی گلے برچیدیم و با آن کتاب رساله
 اسرار العارفین **سیر الطالبین** شیخ اشیم شهاب الدین **سهروردی**
 رحمة الله علیه که مختصر است مضمون در سیرت سلف صالح نقل کردم بطریق ترجمه با هر کس که
 است برین فرمان برداشت امر وی و نوز و آوردم در وی تا توانستم سخن از پیش خود و مجموعه را
 به کلمات طریقات موسوم کردم و باب بتوب سابقم **باب اول** در مکاتیب و
 این باب ششم است **فصل اول** در مکاتیب حضرت غوث **فصل دوم**
 در مکاتیب حضرت مرزا صاحب شهید **فصل سوم** در مکاتیب قاضی شمس الدین بانی بقی
فصل چهارم در مکاتیب **شاه ولی الله** محدث دهلوی **باب دوم** در ترجمه رساله اسرار العارفین

وسیر الطالین شیخ سهروردی را تا باشد که عزیزان متع بر دارند و فقیر را بدمای حسن خاتمت یاد
آرند و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت وهو رب العرش العظيم **باب اول**
از کتاب کلمات طیبات در مکاتیب این باب مثل است بر چهار فصل **فصل اول** در مکاتیب خیر
غوث الثقلین رحم

بسم الله الرحمن الرحيم

مکتوب اول ای عزیز بنه طلب خود یکی در بونه والذین جاهله افینا و آبش و میحکم
الله نفسه بگزار و فاض کن تا شایان مهر نهد و بنه سبیلنا که دو دور بازاران الله شکر
من المؤمنین انفسهم و اموالهم بان لهم الجنة ورا از رشتی باشد و بدان ستره
توانی که بفناعت دین فاض الا الله الدین الخالص حاصل کنی و شاید مرغی از اسرار
و الخالصون علی خطه عظیم بکشاید و از نواع از ارفون شرح الله مبدی و الا سلام
فهد علی نر من ربه شاعی بر تو تابد و از نغای دایمی اذهونی استجب لکم باعه در دل تو میرا
آید و از مضیض قل متاع الدنيا قليل پای همت بیرون می و از ارفون و الا خیرة خیر لمن اتقى
عبود کنی و از نسیم سخن اقرب الیه من جبل الودید بوسه در شام جان تو رسد و شجره قلب از ان در
اهتر از آید و از با و خزان قل الله ثم و هم در بوستان تجرید فلا تدع مع الله الا الخیر بگرا
شوی و ریح فضل بهاران الذین سبقتم الیه هنا آمحسنى در روزین آید و سحاب ان الله
یحب الیه من یشاء از ثنائیل فصل باریدن گیر و در ارضی ریاض قلوب از نباتات در
هنا من الد تا علما سر سبز شود و اشجار باقین از انماران رحمة الله قریب من المحسنین

گردد و عیون وصول از خرشبه هینا الشرب بها المقربون در وادی سرور و آید و مبشر اقبال
ذلك فضل الله یوتیه من یشاء بشارت فیض و ارسا نذاکات خافوا و الا شرفنا با الجنة التي
کنتمو تعلمون و رضوان جنات نسیم رضی الله عنه نذا در دهم کلاوا و اشربوا ههنا
بما کنتم تعلمون و السلام **مکتوب دوم** ای عزیز ترس از ان روز که یوم
یض المراء من اخیه و امه و ابیه و صاحبیه و بنیه و از محاسبه دان تبدیل
ما فی انفسکم و تحفوه یحاسبکم به الله اندیشه کن چون ادلتک کا اقام محظوظ نفسانی مشغول

سبایش و سرور مراقبه فاذا كبر في ادكي كم فرو ویده در مشا به وجوه یی مثل ناصبه الی ربه
 ناظره بکشا و نظاره کن و از نعیم و لکمه فیها ما تشتی انفسکمه و لکمه فیها ما تل عن یاد
 آور تا نداس و ای الله ید عوالی دار السلاحه در گوش هوش توافقه و از خوابگاه نفلت انما
 المحیوة الدنیا لعب لهن بیار گردی و در طلب درجات و السابغون السابغون اولئك
 المقربین فی جنات النعیم از سر قدم سازی و مرکب همت از جان و دل و تازی نامبره الطاف
 الله لطیف بعباده با هزاران اطلاق ندای لهم البشری تر و پیش آید و حاکم امد و لله
 جنه السموات و الارض همراه تو شود و بر شکر عدا ان الشیطان للانسان عد مبین
 غیر دزائی و از دام هوای نفس ان النفس کما رده بالسوق خلاص یابی و روح دل را از لطف
 اسرار اتق الله و یعلمکم مرقوم گردانی و مرغ دل از خطا رقص قدیم یاد آورد در فضای سلوک
 تا سلکی سبیل دیک ذللا بجماع میثاق در پروانه آید و از انما رانس در باقین کلهم
 کل الثمرات محفوظ گردد و آئینه سر از نواح انوار تجلیات هم صفت نذر گردد که سر تو بجماع اللیل
 فی النهار کشون شود و در روضه ضمیر تو از امطار مرغم و انزلنا من السماء ماء فانبثنا
 به جنات و حب بمحمید سر سبز چو باغ ارم گردد و زمره و احوینا به بلدته میتا
 مر تر افهم شود و دستار فکشفنا عنک خطایک فبصرک الیوم المجدید از پیش تو برادر
 و تو بر مشا به کمال او فروانی گاهی در دریای بی نیازی ان الله لغنی عن العالمین
 فرو شوی و از نوم موب اقامنا مکرا لله در گرداب سرگردانی فروانی و گاهی از نعیم
 لطف و لا ینسا سوا من روح الله در گلشن تجید چون عنایب از شوق و در نعم آئی و از طلب
 و جود نمه انی کا جدریج یوسف بر کشی و ساد بزبان علامت پیش آیند و گویند تا الله انما
 نفی ضلالتک القدیم چون تاثیر و الفتیه علی وجهه فادیک بعید ظاهر گردد و همه احوان
 با هزاران سیاه و غم در خواست کنند که استغفر لنا ذنوبنا انما کنا احاطا بهم و از سر صدق بر خیزند
 که لقد انزلک الله علینا و تو در مقام مناجات آئی و بزبان حال گوئی که رب قل انیتنی من الملک
 و خلعتنی من تاویل الاحادیث فاطر السموات و الارض انت علیمی فی الدنیا و الاخره تو رفی

مسلمانان الحقینی بالصالحین والسلام کمقرب سوهم ای عزیز پیش ازین تفاق کردن
 و بجا آمدن مغرور شدن و میل سعادت بود که خطاب از غیبتهم با جمیع الدنیا من الاخرة کبر
 جان تو رسیده است و از وعید من کان فی هذا اعمی نفوس الاخرة اعمی افضل سبیل
 بیخ خوف نداری و از تهدید اقمرب للناس حسابهم و حکم فی غفلت مع من ان بیخ از شیه
 نسکینی و از توبیخ من کان یزید حرث الدنیا فانه منها و ماله فی الاخرة من نصیب بیخ
 یاد می آری و از تنبیه فاما من طغی و انرا الحق الدنیا فان انجلیده می المادی بیخ اشتباه گیری
 تا چند در سب غفلت سرگردان و در بیداری شہوت بے سامان باشی کی در صومعه تو بود
 الی الله در شور و در محراب و انیسوا الی دیکه توجیه بر و بیان صدق و اخلاص بر خوان اتی
 و حجت و حمی الذی فکل السموات و الارض حنیفا تا نفایس اسرار و هو الذی یقبل التوبة
 عن عباد لا یغفل عن السیئات از خزائن الطاف ان الله عفو الیمیم بر تو کشف شود
 و پاک عینت بشارت چنین رساند ان الله یحب العوامین و یحب المتطهرین و بدراج معراج
 لغز من تشام عروج بخشد و منادی اقبال بزبان مال نداند که ان الذین قالوا دینا ثم استقاموا
 فلا یخون علیهم و لا هم یخونون والسلام کمقرب چهارم ای عزیز چون نمودن
 از مطلع سوات سراپا طلع کند و از ان می قلوب بنور اهدا نمود کرد و که اشرف الادمی بنور
 و عظامی ظلام خیالیه از پیش بصر عقول مرتفع شود که فکشفنا عنک غطاک نواظرها
 از مشاہدہ واسع انوار قدس از حیرت چشم باز ماند و خواهر افکار از کاشفه عجاب اسرار عالم
 ملکوت در تعجب شود و همچنان عشق او را در نوادی طلب سرگردان کند و طلبات شوق در موطن تو
 انش بخت و منادی ان الله لذ و فضل علی الناس نداند و هو معکم ایما کانت من بزرگم
 سر معیت مطلع گرد و هستی خود را کم کند و لا یجعل مع الله الها اخر و در ویرای نیستی پس
 لك من الاکام شیء فرو شود تا که هر اسیر را بچنگ آر و دامن عزت او را در محیط عظمت در اندازد
 چون خواهی که بر کناره آید و در گرداب حیرت افتد و بگوید رب انی ظلمت نفسی فاغفر لی
 مرکب امداد از الطاف و حملت اہم فی البیت و الی بی در رسد و او را بسا حل لطف

هفتاد و هشتاد و نه نشاء فرود آرد مفتاح خزائن اسماء و الله یکل شیء محیط بد و سازند
 و بر بوز و اشارات و ان الی ربك المنتهى اطلاع بخشند پس فاحی الی عبدك ما اوحی فی
 و لقد رای من آیات ربك الکبری چه معنی دارد مکتوب پنجم ای عزیز کی از عالم غرور
 فلا یغیرنکم الیه و لا ینفککم بالله العزیز عبور کن و از گنازل اهل حضور که تعریف
 فی سبوحهم نفضة النعیم یاد آرد تا گریزی از نغمات و برسان فرود و در میان و جنته نعیم
 بشام جان تو رسد و جرعه از جام بهمان نمای و یسوقن من حین مخموم خنامله مسك
 در کام تو ریزند و قاف اسماء حقایق جاء الحق من ربك مکشوف بر تو شود و تو بر سباط تقرب
 و لا تدع من دون الله مالا ینفکک لا یضربک از سافران سخن فقص عليك نباه
 بالحق فناء و شاهد و مشهور استماع کنی گاهی باید از نغمات خطاب قبش عبادی الذین
 یستمعون القول فیتبعون احسنه از غایت شوق در طرب آتی و گاهی از صدقات سطوت
 فاستقیم کما امرت و من تاب معك سر در مراقبه حزن در کنی و گاهی سبل المتین و همی
 یجعل الله جمیعاً بینک و ربی و فریاد و ما انقضی الا من عند الله در آویزی و
 گاهی در دیوای سستند و بهم من حیث لا یعلمون فروشوی و گاهی بر ساحل لطف
 ان الله یکره ان یزول و حلیه گذر کنی و از حدائق فمن یرجو لقاء ربه فلیعمل عملاً صالحاً
 آثار بر جویی و از انهار لکل درجات مما عملی بایک اخلاص اعتراف نمائی و در طلب
 صدر ان صلی فی دلتی و محباتی و مانی الله رب العالمین لا شریک له فرار گیری و از یاد
 نعیم و من اوفی بعهده من الله فاستبشروا بر غوری و از منادی ندیشجوی یا هادی
 لا خوف علیکم الیوم و لا انتقم من ذنوبکم مکتوب ششم ای عزیز چون آهنگ فراموشی
 انس مباح قلوب در رسد و از سماع نغمات خطاب الصلوات بکجور آید و وسوسات قاف
 بلایه را تذکر کند و عند لیلبان اخزان باوقار حسرت نغمه باسفی علی یوسف برگشتند و بر لب کرب
 ترانه انکار و ابیقت عینا و من الحق فیهم و کظیمه نوحتهن گیرد و طنبور نوای بنیوانی انما
 اشکونی و خونی الی الله باهنگ فصیح جمیل فرود است کند و بر قاف جذبات شوق در

فضای سموات سرای درلمعان آید و افرا خون دل را متطس گرداند که یکا دستا برقه
 ید هب باکله بار و قطرات غبار از حجاب این ارواح چندان متقاطر گردد که ارضی بر
 من کان بین حوث الا حوث نزله فی حوثه از نباتات و عدل که الله متعالم کثیر
 جمله محصی گردد و حقایق آتال و من یتوکل علی الله فهو حبه بنفحات روح ان الله یکن
 امره قد جعل الله کل شیء قد را سر سبز معطر و مروح شود و اعصاب نبال صبر شمار انما
 یوفی الصابرین بوجههم بغیر حجاب بکمالیت رسد و مزاج غایت هذا عطا و نافع امن
 او امسک در اهتزاز آید و ندا ی و یدک الفعول ذوالرحمة نثار دهد ان هذا لوزننا ماله
 من لغاد و الله علم الصواب مکتوب ^{مقتوم} الغیر تاجه اضطرار بر خاک نیاز نبوی از حجاب
 امین باران حسرت نهاری بوستان عیش تو هرگز از نباتات حرب سر سبز نشود و نخلستان امیر ^{عمر}
 مراد بارور گردد و اعصاب صبر اوراق رضا و راحین انس و ثمرات قرب و ان له عندنا الوفی
 و حسن مآب سر سبز شود و نهامیه نرسد و عن لیب قلب بنفثه شوقی در ترغم نیاید و همای نواد
 نایمیه انی ذاهب الی دبی یسهدین از نفس ام الانسان در پیرداز نشود و از فضای کلا
 متحدان مینک الی متعابه از ولجا منهم زهره الحق الذی انفسهم فیه عبور نکند و گز
 بسده مقتل صدق عند ملک مقتل در نرسد و از نثار اشجار لهم مایشائی و چند
 دهم پنج بر خورده و از بوستان و الله عند حسن المآب بوی بمشام جان و می نرسد و از
 گلزار نسیم دهم دار السلام عند دهم و هو ولیهم بما کافوا لعلون پنج بر خورده و از نثار
 و السلام مکتوب ^{مقتوم} الغیر چون فروغ نور صبح تو حید از افق مشارق قلوب ظهور یابد که
 و الصبح اذا تنفس و تحول من یقین بر افلاک سر سبز رخ استوار شود که و الشمس تتجلی
 لمستقر لها ظلمات وجود بشریه در منور انوار لمعات فی دهم یسعی بین اید یهم
 متواری شود و سر قوج اللیل فی النهاد ظاهر گردد و سابعه غایت الله ولی الذین
 امثل یخرجهم من الظلمات الی النور نقاب از پیش بر دارد و بر شکر سلطان کرات
 الشیطان لکم عد و مبین غیر و آتی ما و در معرکه قاتل و عدی و با سپاه قشیش که از ایشان

ببارق كشوت بوقد من شجر صبا كه زينوندا سرافقانت غمام لا شرفيه ولا شرفه و اربعان آيد
 و فتاويل فكرت يكاذن فيها يضئ ولوله تمسسا فرزان گرد و آسمان سراسر خجسته
 و بالجمع هم بختند و سر سبز علم نرين گرد و كه انا زينا السماء الدنيا زينته الكوا و اقماره
 انرا نق فل على نور بروج استعداده و ج نايده كه و القمر قدر ناه منازل حتى عاكه العرج
 القدم و غشا ايمال خفت كه و الليل انا يضئ صفت و انهارا فاضل بخت و رايحين گلزار
 نعيم كه و المستغفرين با كه استغفار كبر شده و بالانهار كانوا اقليل من الليل ماء بجهنم
 بنجات الحزان آنگاه عشق بر كشد و دست بدهد ي الله لنوره من يشاء و و د و شمس
 معارف از مطلع من بدهد الله فلي المهند طلوع كند اسرار الا الشمس منبجي لها ان تدرك القمر
 الا الليل سابق الفاء و كل في فلك يسبحون نظير انجاء و طاعت عواصل سرار و بضر و بالله
 الا مثال للناس والله بكل شئ عليم انضام اشكال كشوت شود و الله اعلم بالصواب مكتوب
 ياز و هم ان عزيز چون هر سپهر معرفت بروج كمال اليوم اكملت لكم دينكم و انعمت عليكم
 نعمه و ج كند ببارق انوار رضيت لكم كه اسلام ديندار بمان آيد و شواهد انما افمن
 شرح الله صلاله الا انهم على نور من ربه و شارق لقد جاءك الحق من ربك بعين
 اليقين شاهده شود و بر و فائق نقاش اسرار و خزان السموات و الارض خبر منبر
 و فائق خالق في الارض ايات المؤمنين و في انفسكم افلا تبصرون مطلع گردا شد و بر موز
 اشارت قايمنا تولا فتم وجه الله محرم كندر لاجل فيض و ارسلنا الريح لواقع با و ان فضل
 نصيب رحمتنا من نشاء از مهب عنايت الله لطيف بعباده و رسايتن انا انما نصيب اجر
 من احسن عمل و در زمين آيد و اشجار رياض ان الله مع الذين اتقوا و الذين هم احسن
 ببارق شود و شمار تحلي همه سر سبز و بار و و گرد و و نياي و حصول ذلك فضل الله يعطيه من يشاء
 ان شاء الله و الله ذو الفضل العظيم و من مثل و و به قلوب جاري شود و مجر انواران با ن خشن
 انوارت در آن كه ان الذين امنوا و عملوا الصالحات سيجعل لهم الرحمن و ادا و عيشه و اقبال

بشارت چنین سازد که عبادی که خوف علیکم البقیه و الاثم تحزنون رضوان یارب بلاد
 طلیعة در ب غفور با عن تحیات سلام تو کلام رب رحیم در رسد و ابواب جنت
 وصول باز کند و مایه نعیم رضی الله عنہ پیش کشد و بگوید و لکن فیها تشنه‌ی نفس کوف
 لکن فیها مایه‌ی عن نزل کلام غفور رحیم مکتوب و از دهم ای عزیز چون بروی شرواز
 خرق غلام نفس بدهی الله لنوره منیشاء و خشن کیر و روح وصول از مسب عنایت
 یحقیق بر حمت منیشاء در وزیدن آید و راجع بنس بر ریاض قلوب تکلفه و بلال شوق
 در بساتین ارواح نباتات یا اسفی علی یوسف چون بر آواستان برتر نم آید و نیزان اشتیاق
 در کواکب سراسر شعله برزند و اطهار افکار و فضایل عظمت از عایت طهران بی پرشود و خوار و
 معرفت بی گم کند و قواعد ارکان افهام از مروت همیت در تزلزل آید و عن غرام و بجا مانا
 قاتل و الله حق البریاح و هو بحر بی بهم فی موج کالجبال در بحر حیرت فرو مانده امواج و ریای عشق
 بجهنم و بیخونه در ظاهر آید هر کی زبان طالع ندا کند رب التزلزل مایه مبارک و انت خیر المذلین
 سابقه عنایت ان اللذین سبقت لهم منا الحسنه در رسد و بشارت از بر ساحل جودی فی مقصد صدق
 فرود آید و در مجلس ستان با و دست رساند مایه نعیم للذین احسنوا الحسنه و زیاده پیش
 کشد و کوسن وصول از جام قرب بایدی سفوف و سقا هم در بحر شربا طه و ناکردان شود ملک
 ابدی دولت سروری و اذ ارایت ثم رأیت نعیم و ملک ایدر شاه و کرد و مکتوب سیر و هم
 ای عزیز طبعی سلیم باید باز موز فاعند و ایا اولی الا بصار اطلاع باید و عقلی کامل باید تا فائق
 اسرار سفر هم یا تانی لا فاق و فی انفسهم را و رک کند و فی صاوق تا شواهد معرفت و ان
 من شیء الا لیسمع بحمدی و لکن لا یفقهون تسبیحهم البین قلب مشا و عین و بداعی وصول و اذ
 سالت عبادی حتی فانی قریب بالحبیب دعوة الداع اذا دعاه قبل شود و از آیه آیه انفسه
 انما خلقناکم عبدا و انکم الینا لارجعون از خواب غفلت بیهوشم کامل فسوف یعلمون بید
 کرد و و هجوة الوثقی و مالکوم دون الله من علی و کسیر ملک رزند و بر غینه فقر و الی الله

سوار گرد و دوزخی معرفت و ما خلقت الجن والانس ليعبدون مردانه و اربنوا صی فرود
 آید اگر گوهر مقصود بخت افتد فقد فاز فوناعظیما و اگر جان طلب و وفقد وقع اجره علی الله
 مکتوب چهارم ای غریز چون عساکر زبانت الله بحسبته الی پیشانی ولایت قلوب تاز
 و کواخ نفوس باره را بجام ریاضت نهاده افلاک حق جهاد که مراضی ندل گرداند و جبار
 فرعون را در مجلس تقوی بسلاسل بجای ده کشد انمیه را باطلال و اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و
 گرداند اعمال را اوقات و تغییرات را بنا و یب من یعمل مثقال خیر لیرحمه الله و انمیه سوم
 و عاوت قوا اعدا کان لم یس طامات را بکلی از میان بردارد و نواهی حال بزبان صدق متقال
 نه کنه که ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها وجعلوا اعزة اهلها اذلة و چون ارجمی مصفا
 قلوب از لوث و من یتبع غیره الا سلام دینا فلن یقبل منه مصفا گرد و حدائق ارواح از
 از نسام الطاف من یهد الله فیهما ^{یصلی} سر مطر و مروح شود و صفحات او راق سراسر
 از تائین قوم لطائف و لثک کتب فی قلوبهم ایمان مرقور و دشو و یوم بتدل الا رض
 خیر الا رض صفت حال گرد و و راسی اشواق چون هباء امتشوار هوا شود و بزبان حال صدا
 باز گوید و تری الجبال تحسبها جامدة و هی نمر مر السحاب اسرافیل عشق سو در دم و دفع
 و الصبر و نایب اعظم فصیح من فی السموات و من فی الارض یطهروا عباده و شیخ اقبال یحضر نفسه
 انفرج الاکبر در رسد و ایشان انکسین ^{یعلمین} فی مقعد صدق عند ملک مقنا و اعمی رشوم
 رضوان جبارت ^{یمن} لک الیق پیش لید و ابوب جنات نعیم کشتاید بگوید سلام علیه که طایتم فادخلوا
 خلدین و ایشان بگویند الحمد لله الذی صدقنا و عدنا و اودنا و ارضنا و انتبوا من الجنة
 نشاء فقم اجر العالمین مکتوب پانزدهم ای غریز کی از داعیه شهوات و کاتبه الهی ^{فیض}
 عن سبیل الله اعراض کن از موانع غفلت و کقطع من لغفلنا قلبه عن ذکر ربی و آی و محبت
 اهل فسوق که توکل للفاسیة قلوبهم من فکروا بهر هیز و از نواهی استجیبوا الذکر من قبل
 ان یاتی یوم لا مرد له من عندی الیریان الذین امنوا ان فتنع قلوبهم لذکر الذکر و شرب

تلاش می کند تا بهر یک از اینها از صفته علی الرحمن

نام یکی از اجداد فقیر در شهر قندهار بقریب از بلد طائف در مملکت ترکستان افتاد و با صبیحی از
 حاکمان آن عهد و خوش که سردار الویس قاشقلان بود وصلت دست داد چون در اسپری بنوی و حکومت
 آن ناحیه تعلق با و لای ایشان گرفت و فیکه هاپون پادشاه مملکت هندوستان از دست افغانه شود
 استخفاف گردانید از آن خاندان و برادر محبوب خان بابا خان نام که به سه واسطه با سپهر مذکور میسر شدند
 همراه او و احوال این هر دو در تاریخ الکبری مسطور است و نسب ما در این بزرگان بخانواده امیر حقیق
 میرسد و نسب فقیر چهار واسطه بابا خان منتهی میگردد و پدرم بچرم خان مذکور که در عهد الکبری مصدق
 شده بود بجایار کم منجسی گرفتار بود و عمری در خدمت او بکشت و پادشاه گذرانید و آخر بدولت
 ترک نیا سغزو و قوچگردید و بعد مدت نهگی از خلفای طریقه قادریه استفاده نمود و ده سال بهزار
 و صد و سی عمری انتقال ازین عالم فرموده در هزار و صد و سی و دو ولادت فقیر اتفاق افتاد و دیگر
 شانزده سالگی گردیدی بر رنجش و در میت که محبت بسته دست از دنیا داشت بای سنی از سپهر
 ساخته در راه فقر گذاشت علوم متعارف و محمد پیروان بود و کتب حدیث و خدمت حاجی محمد
 سیالکوئی فیض شیخ الحدیث شیخ عبدالمعین سلمی که گذرانیده و قرآن مجید از حافظ عبدالمعین سلمی
 فیض شیخ التواشیخ عبدالحق شونی سندر که دو ذکر طریقه نقشبندیه با خرقه و اجازت طلعه از جناب
 سید السادات سید نور محمد باونی رضی الله تعالی عنه که بد واسطه بحضرت قیوم ربانی محمد و العالی
 رضی الله تعالی عنه میرسد گرفت و عمری در خدمت ایشان بسر برده بعد وفات ایشان از شایخ
 متعهد و این طریقه استفاده نمود و آخر باستانه فیض آشیانه حضرت شیخ الشیوخ شیخ محمد عابد است
 رضی الله تعالی عنه که ایشان بد واسطه بحضرت محمد و رضی الله تعالی میرسد چه نیاز سود بد فی خدمت
 ایشان کرده و خرقه اجازت طریقه قادریه و سهروردیه و چشتیه حاصل نمود و اهر و ده که هزار و صد و شصت
 پنج عمری است بکرم این حضرات از سی سال تربیت طالبان خدا مشغول است خدا خانه نکند
 بکرم میمیل الله علیه سلم مکتوب و م محمد و این باز و شبه نوشته اندکی آنکه خلفای حضرت
 سهرزد دعوی کمالات و مقامات بلند میکنند آثار آن شل اولیای تقدیر از دنیا بطلد و میرسد

و دوم که مهدیان خود را بشارت‌های عالی می‌بینند و حالات آنها دلالت بر آن بشارت‌ها نمی‌کنند و سینه
 ساول آن درویشان با کار سابقین بلکه افضل بر آنها لازم می‌آید و این معنی مستبعد بنماید و جواب
 شبه اول بدانست که بزرگان پیشین هم با وجود تحقق فناء دعوی کمالات علیا کرده اند و کتب قوم ازین
 مقالات معلومست غایبانی الباس جماعه از این طائفه باطل را این امر را مورد بود و فرمود حکم غلبه
 مستنصر بر سنان ایشان نیز ازین برود و احتمال یکی را توجیه می‌توان کرد و هیچ کمالی غیر از نبوت
 بالا صالیه ختم نگردد و در مبدأ فیاض کمال و بیخ ممکن نیست پس رکن بزرگان شمس طریقه را چنانست
 آخر از صلیحی است و هر دو از ظواهر آثار کمال اگر استقامت است که فوق کرامت است پس این
 خود از اقویای این طریقه بقوت ظاهر میگردد و وضوح اعتباری نیست اگر مقصود از آثار صمد و خرق
 عادات و تکالیفات است که منطوق عوام است پس این مقدمات با جماع صوفیه نه از شرط ولایت اند
 نه از لوازم آن معنی نیست که صحابا کرام که افضل از جمیع افراد است مروج اند که مصلحت این امر که
 مجادلات ریاضات این طریقه بطور صحابا کرام و تابعین با تباع کتاب سنت است و اذواق و مواجید اهل
 این طریقه نیز شاید اذواق همان جماعت است فلا تلک من اللذات جواب شود و آنکه یافتن آثار
 باطنی اهل کمال امر آسان نیست علی الخصوص ادراک نسبت بی کیفیت این طریقه کار هر عر و زبانه امانا
 ارباب فراست صحیح معنی نیست بنماید و در آثار ظاهری که کثرت طاعت ریاضت افراد اذواق و
 شوق و تجرد و انقطاع از دنیا باشد اهل خاص را یا ارباب حق و باطل شکر میکنند و از صدد و ر
 سعاصی احیاناً غیر معصومین محکیم محض نیست حق نیست که بنا بر بعد زمان نبوت و قرب قیامت
 ضعف تمام و امور ظاهر باطل ادا یافته است لیکن این بشارت‌های حقیقی نیست مقصود این مشایخ
 از بشارت آنست که مهدیان از این مقام نصیب یافته است مثل اولیای مشهوره قوت و رفعت دران
 مقام بمرسانیده مساوات آنها لازم آمد و اگر مرد خوش است و ادعوی ویرین کار جد و جد
 بکار برود و شریک دولت آن بزرگان شود و استحالند از فیض روح القدس را باز در فریاد
 او بران هم بکشد آنچه سوا سیکر و دهانند که نسبت این حضرات نکاسی مثل اطلبایع و شریکین

در قسمتی مستوفی میاید که انوار باطن نیز لازم آید که در دو انعکاس سبیل تحقیق شود و در
مرتبه کمال تکمیل حد و بعضی اوقات عکس مقام نیز در آئینه باطن مرتبه می افتد و منزه از مقام تحقیق
نرسیده و در کشف دقیق نظر تحقیق را کار نرموده آن مرتبه بشارت مقام میفرماید و بعد بشارت
پیران نسبت که بشرط محاذات ظاهر شده بود و با استقامت می آید پس اما آن را که هنوز نمانده
بجاست این انظار درین جزو زمان بسیار واجب یافته است که در پیران نسبت کشفی کیاست
و میدان بنا بر صفت بشارت باطن مقام و اجازت ارشاد و در خطاب اندو السلام -

مکتوب سوم پرسیده بود که لفظ نسبت اصطلاح صوفیه چه معنی دارد - بماند که نسبت
و لغت عرب عبارتست از علامتین از طرفین در اصطلاح انیقوم مراد است از علامه که میان چیزها
و خلق افتد که نگین تعبیر میکنند از ان به الفیت و مضبوط چون نسبت کمال با کوزه و از انکه
کتاب است همین معلوم میشود و صوفیه اگر وجودیه اند تعبیر از ان نسبت بنهور وجود است و در
کثرت میکند مثل ظهور آب در موج و جاب میگوند که این کثرت مزاحم وحدت حقیقی مطلق
نیست حال این تعبیر اثبات غنیمت تعلق است با حق یعنی ارتباط با ثلاث مشیقات مشروع و غیره
میانند و اگر شود پدید نسبت اهل ظل چون نسبت انصاف به شمس میفرمایند و اهل انوار
یعنی اهل است یعنی ظهوری در مرتبه ثانیه و ظاهر است که این کثرت وجودات علی خلل است و در
حقیقی اهل غیبه اند اینقدر فرق است میان تعبیر اول ثانی که هر چند ظل حقیقی و دیگر تعبیر است
اهل اوست همان اهل مرتبه ثانی ظهور کرده و در اهل انوار است ماکل و علامه می فرماید
اینجا صحیح نیست و در امواج و در موج است پس شود پدید این تعبیر می باشد اثبات تعبیر می میکنند و ظهور
در توحید و جو حقیقی خلل نکند یعنی از کتاب سنت باسانی میتوان استنباط کرد و تصویر
نسبت بطور اول از کتب صوفیه جوید باید دریافت و ظهور شود و به اوست که تر و ایشان قایلین
ممکنات در مرتبه علم الهی مرکبند از عدم وجود با معنی که اعدام اضافیه یعنی عدم الحکم است
بجمله عدم القدره که معبر است بجزو غیره که مقلوب بخلاف دارند و ثبوتی در مرتبه علم الهی پیدا کرده اند

و مرایای صفات حقیقیه که مقابل آن عدالت اندکر دیده و انوار آن صفات نشان مرایای مستحکم شده
و این مخلوطها بسیاری تعینات عالم شده اند پس نزد ایشان اعیان ثابتی فی العالم مرکب اند از عدم
اضافه و خلل صفات حقیقیه و مرایای ظلالی که خلل خارج حقیقی است مصداق خارجیه شده پس اعیان
خارجیه نزد ایشان جو ظلی موجود اند نه جو حقیقی و خارج ظلی مستحق اند در خارج حقیقی که مومن تحقق
وجود حقیقی است و در عالم هر چه است از وجود و اولیای آن خلل و انکساسته است از حضرت جو جلالت
فلا موجود و الوجود حقیقی فی الخارج حقیقی الا الله فذا هو التوحید چون عدم نشاءش نقص است و جو و عدم
و کمال آن عالم مرکب است از عدم جو بلکه عدم ذاتی است و جو ذاتی و جو بسیط و غیر مجزئ مجزئ
عالم نمیتواند شناچار عالم مجزئ من قیج خواهد بود و الوجود من استعداست از حضرت جو و جبات منج هر حال
از طرف عدم پس هرگاه مالک بقوت استعداد خود و جذب شایع خلل خدائی است بسیر علی خصیصه انسان
باج و جوب قطع مسافت که عبارت است از خرق حجب ظلمات نورانی که موافق حدیث ربانیه من خلق و انشأ
غیر مایه فیوض و برکات آن نسبت محاذی که در میان ظاهر و باطن متحقق بوده و منج این حجب که مانع ظهور انوار است
حقیقی در مراتب تعین سالک بودند تمام بطور میسر و استیلائی آن انوار آن آئینه استواریا و انوار
نیصبت قنای تعمیر میکنند و بعد قیام است که جو و موجود به سبب انحراف قدس مناسب به مقام عطا
تا سالک آن جو و کارخانه بشریت و حکام شریعت بکریا تواند داشت از انبست بقوی یکدیگر سالک
مگر خرق حجب ظلماتی و نورانی تمامه ای کرده از تجلیات صفات شبنوبات که جنبه تجلی ذات بحت مشرق
و زمان نبوت باقی است بنی سیکرد و بدرجه صحت که عبارتست از عدم احتمال صدور شرع میسر شد
علی مسافت از امکان بجوی و جوب اندم که شرع نیست و در ترمی افتد جو حق که خیر محض است و کثیر
سیکرد و چون ظلمات عدم و استیلائی انوار وجود منضم کل شده است بیشتر صد خیر میشود و اما احتمال وقوع شایع
اولی و نائب بنی سیکرد و در ترمی صلاح بنی نوع خود سیکند نیست معنی ناخوشی که نباید حصول مذکور و اولیا محض
از نیست مخلوط نیست که محصل خارج منج است پس الی کار بشریت و غیره میسر و در علم الهی تمام مکتوب چهارم
مصدق و اسوال شاکه در حصول فنا که مستلزم دوام حضور است که غفلی آن از انبست محال و میرسد به سبب صمیمیت

خارج حقیقی

و نسبت ظلمات و باطن

در ترمی

و در ترمی و در ترمی و در ترمی

۲۰۶

مکتوب ششم بعد حمد و صلوة از فقیر جان جهان مولوی صاحب میران لکهنو حجل مطالعه فرمایند که
 التفاتنا طولانی شملک شمس جان چند که بر توجیه بطلان کلمات حضرت قیوم ربانی مجد الف ثانی
 رسی انداخته بود و در ذرات خود ما این شبهات از عدم اطلاع بر صطلحات بجایابی شده اگر کسی شبهه
 شمس کاتب حضرت ایشان مطالعه فرمایند و ظاهر صحیح خواهد شد و فقیر انتقال الامر هر چی چند می بخشد باید آید
 که حضرت صوفی فقط وجود دارد بر معنی اطلاق چنانچه یکی بخوبی کون حصول که امر انتزاعی مستول ثانوی است
 دوم وجودی است که نشانست نزاع معنی اولی معبره نظائر وجود و صباد اولی است میباید است که این هر دو
 وجود در حضرت ذات تعالی است متاخر اند و ذات باین هر دو وجود و مصداق نامرئی خواهد شد سوخته شود
 اول الاول بعد البیاد است بر عزم قوم عین ذات است ذات بآن وجود مصداق آثار است حضرت ایشان
 میگویند که ذات و تعالی خود مصداق آثار خود است هر گاه وجود ذات هر دو و حقیقت یکی باشد مصداق
 آثار را خود وجود و منسوب باید که نخواهد ذات مطلب احد است پس اختلاف اجماع بنسب نزاع فطری است
 اینها فیصل نیست پس لازم آید که وجود حق تعالی مستقلا و از وجود دیگر باشد و بآن وجود مصداق آثار گردد
 و حال آنکه وجود نیز همین باشد و حاشی حضرت ایشان از اطلاق فقط وجود بر ذات و تعالی و جنبه
 بالواطیة یکی بزرگتری از راه اعتقاد است که در سان شمس این اطلاق قرار نداده و صفات اسمای الهی
 توفیقی اند و شبهه دیگر که در بحث حقیقت محمدی فیصل حقیقت که حقیقت محمدیت صلی الله علیه و آله
 کتبات جلد ثالث نفع میشود و هر جواب آنها طول دارد و آنچه در اول قول حضرت غوث علیقلیدین رضی الله
 تعالی عنه قدس سره در کلامی است نوشته اند که مخصوص بعا صیرن از چه نقصان بیاورد
 آنحضرت میشود استناد مستقیم خود ازین حکم حکم لازم است که بعضی از آنها اجزاء و شش آنحضرت
 و حکم حدیث لایزال و اخیر ام اخره استنادنا آخرین نیز نمونست چه که تقدیم کنیم تاخیر امر نیست
 و هر تخری را متاخر نیست پس ممکن است که متاخر آنحضرت از آنحضرت نقل باشد و کمالی نیز که لا یتوان
 بالاصالة شمس نشده است فقیر در تفرقه حق و باطل التفات نامر ما مور دوم و اما سور معذور الله تعالی
 متاخر از باطل باطل است السلام مکتوب ششم بعد حمد و صلوة از فقیر جان جهان مطالعه نمایند

۲۰۷

که اشکات نامشتمل بر فصل یکی در یکی از این هر دو جنبه‌های جانبی مربانی موجب اکتفا و موجب سبب جانی
 شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله تعالی عنهما سید محمد و الفضل بزرگوار است جناب و کلی نظر است
 که سوال از فضل خبری نیست و نه از فضل کلی زیاد است و نه از اکتفا نیست بلکه معنی امر باطنی است و نقل باطنی
 کاری نیست که از کثرت نقل و کثرت سماعی مطلب بتواند برافاده قطع نیست و از کثرت نقل عبارت
 کتاب است از اجمال قرن اول است بدین است که در بسیار کتب این هر دو از زمان هر دو کتاب و نقل و سماع
 اجماع متاخر است و مولی غرض از این امر سبب کثرت نقل و کثرت سماع است و نه اکتفا و نه اکتفا
 مریدان که غالی از اکتفا و محبت پیران نباشند از اعتبار ساقط اند و نه صاحب کشفی که احاطه کمال آن نباشد
 بلکه حکم بجزم بر فصل کلی طریقی از طرفین غالی و غریبی آید پس طریق اسلام تفویض بر معلم آتی سکوت پس
 تفویض و اکتفاست و تفویض این هر دو بزرگان باید بود و درین باب این ادب نباید که گوید که این سبب از خبر
 دینی نیست که حکم آن ضرر باشد و از دیوانگی دای عشق که ما را بجانب حضرت مجید دست مردم در آن
 نیست که حرف از عالم عقل میرود و با سماعی هرگز پیش نمیاید و از حدیثی که قدم نباید
 عالم همه مراتب جمال ازلی است و نباید دید و در فهم نباید و در فهم نکتش و تمام فهم
 نوشته اند که کثرت حضرت مجید و سبب تحقیق ممکن است آنست که در مرتبه واحدیت که عبارت از
 تفصیل کمالات است و نه غایب عالم الهیست و در مقابل هر صفت کمال هم اضافی آن صفت ثبوتی و تاثر
 پدید آورده است و مقابل صفت علم هم علم که معجزه است و در مقابل صفت قدرت هم قدرت
 که معجزه است و حق علی و او آن اعدام است و نه مقابل و نه مجازات و یا با جمالی از افعال صفات گفته
 رساوی تحقیقات عالم حقایق ممکنات شده اند آن اعدام بجای مواد تحقیقاتی اند و آن عکس و افعال بجای
 صور حال اند و آن بنابر همین اعیان خارجی ممکنات که بهر سبب تحقیقاتی مصداق آنها شده اند و وجود
 هر دو قبول میکنند و بهر دو مصداق و بهر دو سبب میگردند و بهر دو کثرت آن حضرت است که مبادی
 تحقیقات اینها علیهم السلام و بهر دو صفات اند که افعال و وجودی و از این پس باید
 تحقیقات و تحقیقات عدم و خل نباشد و حال آنکه تحقیقات نیز از ممکنات اند و حقیقت ممکن موافق تحقیق

ایشان بی خلط عدم منیب باشد و تطبیق محبت و ما چون مقابله محاذات در میان اعدام
 ستايزه و وجودات صفات مقدسه مرتبه علم الهی مقرر شد پس چنانچه اعدام محالی صفات کشته
 صفات نیز مرایای آن اعدام گردیده اند اما اینجا معامله بالعکس است و اینجا صفات بجای اعدام بجای
 وجود عالمه از جهت عدم و برین صورت ضعیف واقع شده و جهت وجود قوی بهمین جهت حضرات انبیا
 علیهم السلام معصوم اند و مصدر شکر نیکو دارند اما وجود خارجی ایشان عدم و وجود هر دو را قبول
 میکنند و اینقدر فضل عظیم و تعاقب این صفات برای ثبوت امکان کافیت و السلام مکتوب پنجم
 پیرسیده بودند که بزرگی میگوید که صوفی تا خود را از کافر رنگ بدتر نداند از کافر رنگ بدتر است این معنی
 چگونه است آید که صوفی الیه نیست نگاه عالم و متقی میباشد و در حالت صحو وفاق علم باوصاف و اعراض
 خود دارد و مناسط فضل مندری بر فرد دیگر از افراد کینوع همین اوصاف و اعراض اند نه ذات
 و حقیقت پس صوفی با وجود علم باقصاف کافر و رنگ بکفر و معاصی و علم باقصاف خود با بیان فضل
 او دیگر چگونه خود را بدتر از او میتوانست اگر تکلف چنین بدانند آن فضائل را از آن ذایل بدتر و نهسته
 باشد و فساد این عقیده شرعاً و عقلاً بدیهیست محمد و ما بنیبه حضرات مجددی صفات ممکنات هرگز نمهند
 از اعدام اضافیه و ظلال صفات حقیقیه یعنی آن اعدام بنا بر تقابل سما و صفات در علم الهی شونی پیدا
 او مرایای آن از اسما و صفات کشته سبای تعینات عالم گردیده اند و در خارج ظلمتیکه ظل حجاب حقیقت
 بصنع خداوندی بوجود ظل موجود شده و بنا برین ترکیب مصدر آثار خیر و شر شده اند از جهت
 اعدام ذاتی کسب شرع میبایند و از جهت وجود ظل کسب خیر و مخفی نیست که در عالم حس شخصی بر مرتبت
 مستل از انوار شمس نظر میکنند بلاخط اولی همان نوار می بینند نه مرتبت را چه که مرتبت در شمس
 انوار محقق و مستور گشته است هرگاه بذات نگاه کند بطا اول همان تعین مراتب خود را خواهد بیند نوار را
 چرا که نظر او بر ظاهر نیست پس نظر صوفی بر ظاهر شرعیه و خبیثه نیست و جهت وجود که در آن ظاهر است مصدر
 خیر شده است می افتد و چون درخورد نظر میکنند نگاه او بر جهت عدم ذاتی اوست و متناهی شرع و خیر
 و نمود را از خیر و کمال مطلقاً عاری خواهد دید و خیر و کمال عارضی را که جهت کسب کرده اند آن خود

نخواه یافت ناچار خود را از کافران و کفرانک و کفرانهای بیسبب و بترخواه و فیهما از اینجا معلوم شد که مقتضای قائل
 این قول آنست که صوفی کمال خیر و کمال اصل را بخود منسوب نماید و مستعار میدانند و چون است معنی قضا
 تمام و حاصل مشهود صحیح و اگر صوفی را نظر بر بخت وجود و انوار استعاره خودی افتند و جهت عزت و کبر
 عدم است مستور شود و از دعوی انانیت سر بر نیز نه بخت سرانجام گفتن حسین بن منصور طبرستان
 اگر چه بختیاب رود و خود معذور بود و مادر و پدر را که از غلبه نکرد و بخت وجود و جهت عدم قنیه نتوانست
 نمود و بسیاری از سالکان این راه را چنین اعلاط واقع میشود الا من عصمه الله تعالی به برکت جمیع جمعی
 علیه السلام مکتوب چهارم نوشته بودند که بزرگ به بلای شدید مشابه بلای حضرت ایوب علیه السلام
 بخت ملا و بزرگی و دیگر عبادت او رفت و پروردگار به حال جواب آنکه حال ظاهر است و هنوز
 ربانی مسنی الضرفه ام یعنی مثل ایوب علیه السلام بستره نیامده ام و امان و زینهار نخواسته
 در صورت مقام صبر این بی افق از مقام صبر آن نبی معلوم میشود و چون مقام صبر بس رفیع است
 تفصیل وی بر بنی لازم می آید یعنی خلاف جمیع جواب مخدود و بادی نظارین شبهه دارد و میشود و اگر
 تأمل کنند محل شبهه نیست بپایان آنکه حضرت ایوب علیه السلام ربانی مسنی الضروفه و انت ارحم
 الراحمین و نیز ربانی مسنی الشیطان بقصه عذاب گفته و این آیات بظاهر و البت بر بنی ثانی
 و بنی صبری و لیکن ادب صحابه جل شانکه عالم السرا و الضمار است میفرماید نا اوج دنا که صابر الضمار
 العبد الله اواب پس معلوم شد که این بصیری بخت نیز نفس طغیه دیگر از صبر بود و اگر توفیق
 با وجود طغیه بصیری اثبات صبر آنحضرت میفرمود و محسوس است که نفس شریف آنحضرت مدت طولی
 بر انواع بلا و از بلاک احوال اولاد و شدت مرض فقر و امانت محقرات مردم نسبت بوی اهل دی
 صبر نیز چون قوت نود و رحمت رسیده و دانست که شفا این کرب و ابتاست بضرع و داری است او
 اینوقت بنی صبر نسبت ترقی از مقام صبر کرده بمقام ضلالت فوق جمیع مراتب و نسبت رسید بر عا
 بصیری بصبر فرموده بضرع و داری و آمد و در صدد این ادب محمود به فحتم العبد گردید
 و خلعت منصب انما ادب پوشید که ادب مشتق از ادب است بمعنی جوع یعنی جوع بهوای نفس خود

که رعایت صبر چندین ساله باشد کرد بلکه بضای حق تعالی که اهل صبر صبری و از وقت مرضی بود و جوع
 نمود و گرسنگی حق تعالی بپایان آفتاب سیده و با وجود صبر حال باطل بود استغفار داشته اثبات صبر او
 فرمود و گفت انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب و این حضرت شیخ اگر حجت الله در فصل اولی
 سیف و یل الصبر حدیث النفس عن الشکوی الی العبد و حضرت ابوب علیه السلام شکوه بسوی غیر نکرد
 بجناب خداوندی عرض حال خود نموده پس ترک صبر نموده جواب این شبیه نمیدادند چرا که چون این
 بجناب آتی نیست در بنیای جاری کرده و دوم نزوه زیاد است صبر این لی صبر آن نبی هنوز نیست
 و اینجا مقصود فی فضل نیست نبی آن لی عیار که از مذاق کمالات نبوت حقیقت عبودیت کمال مقام
 خبر داشته از غلبه سکر لایت هر چه گفته و آن سند و بوده و اسلام مکتوب یا زوهم بعد از صلوة
 نماز که طاهر از فتعای خفیه زنجار ذکر جبر غلو نموده فتوی بجهت او داند و بعضی از محدثین اثبات صبر
 ذکر جبر کرده و در فی فضل جبر خفی افتادند و هر دو فرقی بر راه تفریط و افراط نقد و از جهت انصاف سخن
 گفتند و این مقام تنقیح بیخ و بنیاد محال است طلبد باید است که معنی لفظ ذکر عبارت از یاد کردن است
 در سه قسم یکی ذکر لسانی فی سید الکامی قلب و این معنی از اعتبار ساقط است حال تمام غفلت دوم ذکر
 قلبی است بی حرکت لسانی و این معنی در اصطلاح معتبرست بذکر خفی بنیای مراقبات این قوم بر است
 و جمیع طرق آن بر دو جهت کانه مضوعات بحث مذکورست بی ملاحظه حقیقت و یا ملاحظه صفات او با خود
 از آیه کریمه اندک ربک فی نفسک فضرعاً و خفیة و دون البصر من القول بالعدو
 و الاصل دوم مختصراً مذکورست با ملاحظه مشوبات او از آلاء نعم و این طریق استدلال است از اثر
 بهر دو نوعی در لسان شرح معبر فکرست مفیدست یادت بقین بر او کتاب و سنت از فضائل آن
 مملو است قسم سوم از این اقسام ثلث ذکر لسانی است با ذکر قلبی معاد این محل اقسام مذکورست و این نیز دو وجه
 دارد یکی گفتار و ذکر است مذکور در بر اسماء نفس خود و مذهب ذکر خفی در زبان شرع و ملاحظه
 از آیه کریمه ادعوا بکفر و خفیة انه لا یجبال لعدین و دوم با اسماء غیر است که در شرع
 مستحب است در مواقع خاص نیست از خفی بنیای بر خفی سطله یا خفا خندان افات و قرآن مجید و صلوة جبر

که ایضا ظاهر در تنبیہ غافلین از آن مقصودست و حکمتیکه در ذکر خفست سلامت نفس طلبست و فساد آنست
که ما غفست قبول عمل افضل ذکر خفی بر ذکر غیر مخصوص کتاب سنت ثابت است مطلقا بلکه از مخالفی
آنکه که اندک عباد اهل اعاشا منع جهر معلوم میشود و ذکر جهر با کیفیات مخصوصه نیز مراقبات با اطور معلوم
که در قرون متاخره رواج یافته از کتاب سنت مانع و نیست بلکه حضرات مشایخ بطریق الهام و اعلام
از سبب انقباض اخلاص نموده اند و شرع از آن ساکت است و ظاهر از راه با حجت قائده با و این متحقق و احکام
آن ضروری و ظاهر است که انچه از کتاب سنت ثابت است و افضل است از غیر آن اگر چه مباح باشد و مزین
مفید بود و تعلیم ذکر کلمه طیبه از آنحضرت صلی الله علیه و سلم حضرت علی بن ابیطالب رضی الله تعالی عنهما
که از شداد بن اوس ثابت شده است بجهت متوسط خواهد بود و بجهت کثافتی که اول آن حدیث است که
بسیار تر از ضرر بود و فتنی نیز مشعر است با تقوا فی کل کلمه گفتگو جواز عدم و از غیریت بلکه افضل است
و کبریت پس عوی فضل جهر مطلقا ذکر خفی انکار خصوص است انکا جمیع اقسام ذکر جهر نیز مجزین چرا که
جهر در بعضی مواقع مشروع است اثبات مستوفی ذکر خفی یعنی مراقبات معموله و نیز اثبات مشعریت ذکر
جهری که در متاخرین مرخصیت ممکن نه چو جای اثبات فضل آن از آنچه بعضی انبای بشر مکاره می نمایند
از طرفین تسبیل نیست لاین التفات نه و افراط و تفریط در همه امور متعین است اعتدال مستحسن و خیر
الکلام ما قل و دل السلام علی من اتبع الهدی و التزم متابعه المصطفی علیه السله و الثناء
المکتوب و از و هم خود و مادر سنده سماع در میان آنکه فقهاء و حضرات فقیه حرمه الله علیهم اجمعین
تویست فرقه اولی میگوند که سماع مطلقا حرام است بصلحت مذاب فتنه و فرقه ثانیه میگوید که باطلاق
حلال است باقتضای ظنون و اصل انصاف آنست که سماع بر دو قسم است یکی آنکه شخصی محل فتنه
نباشد کلامی موزون بخشی موزون بی ماطلعت خود و شرعی انشاء نماید و سادی از آن باطن متعین
تراید بلکه سرور یا خیرانی در قلب پیدا نماید بسم سماع البته مباح است که در کتب از راه مباح که اعلام موزون
و نشید موزون باشد و غیر مباح گردد و نیز در قرن اول در تقریبات مشرعه مثل نوح و قدوم
اکابر معمول و در وقت اعیان است احیانا آنکه آن نموده اند چنانچه از کتب احادیث ظاهر می شود

اما این عمل از آن بزرگان بسبیل اتفاق دارد و میشد بطریق التزام قسم دوم آنست که غالباً آنرا
 رواج داده اند و آنرا بحد گرفته و امور غیر شرعی را در آن خلط نموده اند و قسم بعد از آنست که امور غیر مباح از
 حرمت مجزمت خواهر بسبیل اعتقاد با حجت حرمت متفق علیها بکفر خواهد بود و اینکه جماعتی از ارباب کمال
 غیبت بسبیل مباح نیز از این خصوصیات نیست از احکام شرعی مثل شارب خمر میل نقل شیرین
 نیکه و آنکه ستاد باقی نیست غیبت نقل نیکه این سیما یا آنکه یکی نقل بر یکراهم نمیدانند همچنین حضرت
 چشیده که اشیا نسبت اینها به شکر مشایب است از شرف لغات متلاذمه میشوند و بسکوت حضرت طریقه تفصیل
 نشسته نیست مثال بر دوک فسیون مناسب است از سکوت خطیر میزدند از شور و شنگاه پس نشان
 این خلاف فو و طبعیت درین شیخ و اکابر جمیع طرق عقد تابع درین است اندک جمیع جهاد طبعیت
 در اجتناب از غیر مباح متفق و جمعی از هر طرف از اعتبار ساقط اند و افراط و تفریط ممنوع است و از
 این سواد از کتب مبدوءه محققین مثل امام عجمی الاسلام غزالی شیخ الشیخ سهروردی و غیره مایه طلبی است
 کفیر از سبیل غیر مباح تابع مباح مباح را نه گشت و عقیده اباست غیر و اباست آنرا که کتب
 و کلام از ذوق و وجدان زیاده ازین ضریف است از کتب قوم ظاهر است که ارباب احوال صحیح و قاطع است
 و مباح مباح بنده داده اند و بر که از مذاق علی صوفیه واقف است عقل سلیم و ذوق جمیع و در قضا
 این تحریر میباید پس خبر الکلام ماقول و دل السلام مکتوب سینه خردم محمد و مادر سینه خرد خرد
 علما سخنان گفته اند و روز انوش خاطر باقیست چه اگر عقل در ادراک بعضی مفاد است یعنی کافی نیست
 اگر نه در اصل امور عبادی بنزد حق و اقتاد باید دانست که ادعای اختیار مستقل غیر محض هر
 سبب انکار کن به سنت است غیر که اعمال عباد مثل عبادان دنیا بکمال من عمل و خلاق است و عباد
 و تعالی پس اختیار نام مجاز و خبر مواخذ از مجزوت ظلم و ظلم که عقل و شرع سبب است این باب
 نشان پس هر محض چاره دینی است که افعال ناشایست و کثرت خسران نیست که به متوقف بکلام الهی
 و قدرت است همین است همه اختیار و ذوق عقل اختیار یکی در این هر قدرت با اختیار یا نیست
 هرگاه نخواهند از سبب فاضل میکنند و همین است همه چیز من عمل و خلاق می چون اختیار را نام مجزوت

متحقق نشد پس امر است متوسط چنانچه از جواب شد حضرت امام زین العابدین رضی الله عنه که در تعالی
 سوال حسن بصری تقدس فرموده است تفاوت میکرد و کلاجه که تفویض و لکن امر بین بدین امر بین و این امر
 متوسط باسان شیخ معریست بلفظ کسب این قطار از فضل عباد اطلاق نمیکند پس معلوم شد که افعال
 با مخلوط جبر و اختیار است همین قدر اختیار ضعیف منافی با تکلیف است پس ظاهر این عبارت نیست اختیار عباد و اینها
 اند که رحمت از غرض بقوت داده اند تا آنکه هیچ صفتی از صفات الهیه صفت دیگر بقوت ندارد و
 هرگاه افعال و افعال بیوقوف معلوم از اراده قدرت است بعد از مسکنه است این هر چه صفت افعال عباد و
 پس در افعال و افعال از اراده و حرکات مرتفع که مجبور محض است اصلا مناسب ندارد اگر محاسبه این
 افعال متوجه شود نهانی عدالت نیست بر طو صوفیه ثبوت حد اختیار بدین جهت و این که در تشریفات
 حضرت جو در هر ذره از ذات کائنات تمام است با کمالات مندرج و ظهور و خور و دست از خدای آن
 که حضرت جو بیط حقیقی است متجلی نمیکرد این او میفرماید کل توفیه کل و چون اختیار صفتی است
 از صفات شریفه حضرت جو پس باید که در هر نظری از نظام خصوصاً انسان که مشرف است
 خلافت حضرت از صفات اختیار هم متحقق باشد بنای تکلیف امر و نبی بر آن دو اسلام علی من تبع الهدی
 علی خیر لوری مکتوب چهارم و هم پرسیده بود که که از بنده مثل مشرکان عرب بنی اصل دارند
 از آملی داده است و منسوخ شده و در حق پیشانی آنها اعتقاد باید کرد و مختصر از روی تحقیق و انصاف
 مرقوم میگردد بداند انچه از کتب قدیمه اهل هند معلوم میشود اینست که رحمت الهیه در وقت آغاز پیدایش
 انسانی برای اصلاح معاش و معاشدشان کنایه سی به سید که چهار فرقه و شش احکام امر و نبی اخبار را
 و مستقبل متوسط طی بر نه نام که از چهار فرقه عالم است فرقه و جملان نه از ان کتاب شش اصل استخراج
 نموده بنای اصول عقائد را بر آن گذاشت این فرقه را در هر مثناسه شش نامیده اند یعنی فنی یا بیات علم
 کلام باشد و افروغ انسانی را چهار فرقه مقرر نموده و چهار مسلک از ان کتاب یاد آورده برای هر فرقه
 مسلک قرار داده و بانشر افعال ایران نهاد این فرقه را مثناسه خوانده اند یعنی فنی عملیات
 که عارف باشد چون شیخ حکام اسکنر ندو که محض مناسب طالع اهل هند زمان تجزیه غیر افعال ضروریست

عمر طولانی عالم را چهار حصه نموده هر یکی را یک نام کرده برای اهل هر یک طور علی از آن چهار دفتر
 اخذ نموده اند و آنچه متاخرین ایشان تصرفات کرده اند از اعتبار ساقط است مجموع فرق اینها و توحید
 با رب تعالی اتفاق دارند و عالم را حادث و مخلوق و میداند و قرائنهای عالم و خسر جسانی و جزای
 اعمال نیک و بد بنیاید و علوم عقلی و نقلی و ریاضت مجاهدات و تحقیق معارف و مکاشفات اینها را بطولی
 و کثرت آنجا بنام امور موجود در سم پرستی اینها از راه اشراف الوهیت است بلکه حقیقت بگردان عظام
 اینها و صفت عمر آدمی را چهار حصه نموده اول تحصیل علوم و آداب و دوم تحصیل معاش اولاد و سوم تحصیل
 اعمال صلاح نفس و چهارم در مشق القطار و تجرد که غایت کمال انسانیت و نجات کبری که از آنها ممکن است
 بر آن موقوفست صرف نماید و قواعد و ضوابط و اینها بطریق تمام دارد پس معلوم شد که درین مرتبه
 بوده است نسخ شده و از ادیان منسوخ غیر از دین بود و نصاری نسخ دینی گردید و شیعیان مذکور نیست چنانکه
 نسخ بسیاری از ادیان واقع شده و دنیهای بسیار در معرض محو و انبات آمده و باید دانست که حکم آیه که گفته
 و ان من امة الا خلا فیها نذیر و کذلک رسول و آیات و کرمه و مالک هندی نیز نبشت انبیاء و رسل
 واقع شده است و احوال آنها در کتب اینها مضبوط است از آثار آنها که باقیمت ظاهر میشود که مرتبه کمال
 و تکمیل داشته اند و حجت عامه غایت مصالح عباد و دین مملکت سبع فرورنگ داشته و مشهور است که پیش از
 خاتم الرسل صلی الله علیه و سلم در هر قومی پیغمبری مبعوث شده و اطاعت و انقیاد همان پیغمبر بر آن
 قوم واجب بوده نه انبیا پیغمبر قوم دیگر و بعد از پیغمبر که خاتم المرسلین است صلی الله علیه و سلم مبعوث نیست
 انام و دین او ناسخ ادیان است شرعاً و غیراً احد انا انقراض زمان مجال عدم انقیاد و دین نامیده پس از
 بعثت او تا امروز که هزار و صد و شصت و سه سال است هر که با وی نگردد و کافرست پیشانی او چون مشرع
 حکم آیه که میفرماید من قصصنا علیک و منهم من لم یقصد علیک از بیان احوال اکثر انبیاء ساکت است
 و نشان آنها سکوت الوهیت نه ما را جزیم بکفر و طلاق اتباع آنها لازمست یقین نجات آنها را واجب
 و ما و حسن ظن متحققست بشرط آنکه تقصیب میان نباشد و در حق اهل فارس بلکه اهل هر مملکت که پیش از ظهور
 خاتم الرسل گذشته اند و لسان شرع از احوال آنها ساکتست همین عقیده اولی است کافر نفس کشی

بیل قطعی آسان بنای نیست حقیقت است پرستی اینها آنست که بعضی ملائکه که با امر آبی در عالم کون و
 تصرفی دارند یا بعضی ارواح کاملان که بعد ترک تعلق اجساد آنها را درین انشا تصرفی باقیست یا بعضی
 افراد اعیان که بر عزم آنها مثل حضرت خضر علیه السلام زنده جاوید و یا صورتها ساخته شود و باین میشود و بسبب این
 بعد مدتی مناسبتی با صاحب انصورت بهم میرسانند و بنابر آن مناسبت حاج معاشی و معادنی و
 او امیازند و این عمل شایستهی بزرگ را بطور وارده معمول صوفیه اسلامیست که صورت پیرا تصور میکنند
 و فیضها بر میدارند اینقدر رفعت که در ظاهر صورت شیخی تر باشند و این معنی مناسبتی بعقیده و کفار
 عرب ندانند که آنها بنا بر انصرفت و موثر بالذات میکنند و آنکه تصرف آبی و اینها اخذ ای زمین پیدا کنند
 و خدا تعالی اخصای آسمان این شرک است را الهیست سجده و اینها سجده و محبت است سجده و عبودیت و این
 اینها با و پر و پر استاد بجای سلام همین سجده مرسوم و معمول است که آنرا مذکرات میگویند اعتقاد تمام
 مستلزم کفر نیست اسلام مکتوب پانزدهم نوشته بودند که حضرت مجتبی العالی ثانی رضی الله
 تعالی عنه در مکتوبی از مکتوبات خود منع رفع سبابه کرده اند و با وجود محبت بجناب ایشان رفع سبابه
 و محبت اتباع مجرب است و محذور و ما و سبابه ایشان را کتب سنت بر عباد فرض گردانید و میفرماید
 و ما کان من فی کلامه انما قضی الله و رسولهما ان یکون لهما الخیر من امر رسول
 علیه السلام غیر ما یکون من احد کفری یکون هوا و تبعه لما حثت به و حضرت مجتبی العالی ثانی رضی الله
 تعالی عنه که نائب کامل آنحضرت اند بنای طریقه خود را بر اتباع کتب سنت گذاشته اند و علماء و اشراف
 سبابه سالرا شتم که احادیث صحیح روایات فقهیه خفیه یضیف کرده اند باینکه حضرت شایعینی رحمه الله علیه
 فرزند حضرت مجتبی نیز در زیارت ساله تحریر نموده اند و در نقلی رفع یک صیحت ثبوت نرسیده و ترک رفع
 از جناب حضرت مجتبی را بر جهاد واقع شده و منت محفوط از نسخ بر اجتهاد و مجتهد مقدم است ثبوت
 رفع ترک آن باین محبت که حضرت مجتبی ترک فرموده اند معقول نیست حضرت مجتبی ترک سنت
 تخذیر فرموده اند حضرت مجتبی هم در سبب خفی اشتند و امام ابو جعفر رضی الله عنه گفته اند اذا ثبت الخلق
 فی مذهبهم ان ترکوا قیله بقول رسول الله صلی الله علیه و سلم پس امید آنست که حضرت مجتبی از ترک این

اجتهادی و اقتدا با حلیت میگویند و میگویند که حضرت مجتهد آن علم اوسع از احادیث ثبوت رفع سبأ
 اگر آگاه نبودند گوئیم تا زمان مبارک حضرت ایشان این کتب رسال و دیاربند شهرت نیافته بود و از نظر
 مبارک ایشان نگذشته که ترک نموده اند و اگر نه هرگز ترک نمیفرمودند که ایشان حریص ترین اهل
 این امت بر اتباع سنت بوده اند و اگر گویند عدم رضای حضرت سالت علیه التحیة را باین عمل از کشف دریا
 ترک نموده باشند گوئیم که کشف را موطن طریقت معتبرست و احکام شریعت نیست معذرا در آن مکتوب
 اجمال یک کشف نگزیده اند امید آنست که این مخالفت جزئی بر رعایت قاعده کلی ایشان که بحد تمام غیبت اتباع
 پیغمبر علیه السلام فرموده اند شمر تاج گردد و السلام مکتوب شان در جم پر سیده بودند که در سلسله عمل مجتهد
 و انتقال از مذہبی بدیگری پیغمبر و مانند محمد و مادر عمل بحديث شیخ محمد حیات محدث مدنی رساله نوشته
 ملخص آن باین عبارتی محرر میشود قال الله تعالی ان کنتم تحبون الله فاتبعونی بحسبکم الله و قال رسول
 صلی الله علیه و سلم لا یومن احدکم حتی یکون هواه بقا لما احببت به حدیث صحیح است وایت کرده است
 آنرا ابو القاسم بن اسمعیل بن فضل اصفهانی در کتاب الحج و ذکر کرده در روضه علیها که امام ابو حنیفه رضی الله عنه
 فرموده ماتوا و اتوا بخیر الرسول الله صلی الله علیه و سلم و قول الصحابة رضی الله عنهم و قول مشهورست از
 امام که فرموده اذا صح الحدیث فهو مذهبی پس سیکه مساوی در فن حدیث از و ناخن از مسوغ و قوی
 ضعیف می شناسد اگر بحديث ثابت عمل نمایند از سبأ امام بر نمی آید چرا که قول امام اذا انتهت الحدیث فهو
 مذهبی نص است و نیابت اگر با وجود اطلاع بر حدیث ثابت عمل نکند این قول امام را ترک و اتوا بخیر الرسول
 خلاف کرده باشد و مخفی نیست که هیچ یکی از علمای امت جمیع احادیث را احاطه نکرده است چنانچه قول ترکوا
 قول بخیر الرسول نص است بر آن که جمیع احادیث بلام نرسیده بلکه بعضی از آنها فوت شده و چنانچه نشود
 که شل خلفای راشدین که علم اهل امت ملازم صحبت جناب سالت صلی الله علیه و سلم بودند بعضی احادیث ایشان
 نیز فوت شده و میدانیم یعنی را هر که معرقتی بعین حدیث ندارد و ظاهرست که بر افراد امت اتباع پیغمبر واجبست
 و اتباع هیچ یکی از این اند که واجب نیست اهل امت مختار اند مذہب هر که از مجتهدین خواهند اختیار نمایند هر
 سبکی عمل بحديث از مذہب امام برمی آید اگر بر مانی برین دعوی ادبیا از انا انتقال از مذہبی بدیگری ازین مذہب

ابن ابی سفيان موسى صحابی اتباع و احوال و محضی استند هم چا اعتقاد باید کرد بدانشند که علمای مذہب
 این سنت منازعات حضرات صحابا اینا بر حسن ظن که در شان خیر القرون لازمست تا دل سکندند اگر
 قابل تاویل نباشد تقویض بخیار الهی می نمایند و بر آنست بدم طعن منزعج عسید استند چرا که قرون ثلاثه مشهوره
 هیچ یکی از علمای مجتهدین با وجود قرین مان اطلاع تام بر احوال ایشان با وجود اقرار نسبت خطا
 بنحایان حضرت علی مرتضی علیه السلام بخیرین بر ایشان نکرده اگر چند در میان لشکر شام و لشکر کوفه مجتهد
 و ملامت واقع شده از شدت تعصبی دونه بر عقیده کفر بر گیراده تعصب کتب معتبره کوفه است مباد این
 شهادت امیر المومنین عثمان است ضعیف است بطریق مسلم همین است بر آنکه در قریض عسکری حضرت صحابه
 سرفراز شده بودند جماعت بجانب جناب خلیفه بر حق علی ابن ابیطالب ضعیف است عند فرزند جماعت دوم بطریق
 شام رفتند و فرسود توقف نمودند و شک نیست که محی ثانی مجتهدان آن قرون اند حدیث بر صورتی است
 فرقه و فرق ساسی داشتند اگر احدی از این فرقه ملته مطعون کفر فتنی میدانستند قبول و ایات از آن فرقه
 نسکند و بنا بر اجتهاد و مستند لطیفان بیکد داشتند اگر طعن در شان آنها وارد اندیشین اسلام بریم میزد پس در کتب
 از خطا عرض آنها حکایت می است حرمت صحبت خیر الشیخ علی الصلوٰه و السلام علاوه آن اگر مخالفان گویند که
 حفظ حرمت رعایت قرابت آنحضرت ضرورت قبول است لیکن این اهل قرابت تصریح بنافعی منازعان
 ثابت نیست و حش قرنت خود لازم است محمد صمد و از چنین خطا از اهل خیر القرون خیلی متبعند و
 استکبر است اگر چه آن خطا خطای اجتهادی باشد که مؤلفی القریب آنحضرت واجب است بر جمیع اولاد است
 و اگر استکبر نیزه میان نباشد رضا باویت اهل قرابت رسول الله صلی الله علیه و سلم لازم می آید و دیگر بحث
 از این سلسله مناسب نیست بکوت یا نفوس نام نه مقام الویست و فرقه شیعه چون انسکات اعتدال محراب
 در زید انداخته اند بر اخبار اهل کلامه و آن نفوس کبر یا نفوس خبیثه و قیاس نمودند فرقه زیدیه شکلیه اصحاب
 که مبادا تو تر خیر نبوت و اطلاق کتابت اندیشا اگر دیدند و فهمیدند که پیغمبری که حق تعالی نبوت بر تو مقرر کرده
 و بکار و نام مبعوث ساخته بدین و ناخ اودان باقی تا انقراض زمان است و ما امر سلسله از حد
 للعالمین نازل در شان او جماعت که اهل علم نبوت است صحبت باو داشته باشند و فرقه از بنی اراج و احوال

و خدمت او تا حیات او و در هیچ شریعت او بعد از اوست و فرنگ داشت به برگیری او از وظیفه کفر هم سبقت
و بسا اهل نجات نه پیوستند و نه حسن ظنی بخدا و رسول کردند خدا خواسته اگر حقیقت کار را بفهمین باشد حکام خدا
فی شان اسبابین پس الا حقین را از چنین خدا چاره است رحمت است از چنان چیزی چه توقع شفاعت اهل حال
پس بفرمان سابق و اعم ایشان پوشیده نیست و اتفاقا اولیا این است نیز چنان نه هرگز دیده و شنیده و گفته
از آثار حال یکی ازین بزرگان بر مخلصان او مرتد و منکر گردیده و با اولاد آل او عداوت ورزیده باشند
درین صورت بر حسب پیغمبر که مقصود از آن اصلاح است که نام نایده و مرتب شد و نیز باین حساب نیز القرون
بیشتر القرون بگیرد و غیر لازم شد و لازم میشود خدا انصاف و غضب کند و السلام علی من اتبع الهدی
مکتوب پیغمبر و هم عاده و مصلحت نوشته بودند که از اختلاف شیعه و سنی در شان صحابه و اهل بیت خصوصاً
ابوعلیه و جعفر بن طاهر جمع میشود چرا که بنا بر اعتقاد اهل طاعت بر اخبار است و خبر محتمل صدق و کذب است مگر
متواترات که افاد و یقین نمایند و تقسیم خبر با و غیاب کثرت پس علاج تفصیل اطمینان چیست مخفی و
این سلسله از ضروریات می باشد ارکان ایمان نیست توحید الهی و تصدیق نبوت برای نجات کافیت و ایمان
محل منجی و مضمون کلمه طیب که تصدیق و اقرار آن تومی مسلمان میشود و همین است در شان صحابه اهل بیت
رضوان الله علیهم پس حسن ظن محل محبت بر عایت شرف محبت حسن خدمت آنها و قرب قریب بهر جا
باجازات رسالت علیه الصلوة و التحیات پس است ملاحظه تفصیل احوال آن بزرگان از کتب تاریخ موجب
بسیار فائدت چرا که منصب عصمت بزرگ اهل سنت مخصوص سلم نجیب حضرت انبیا است علیهم التحیات
الشیخ و منزع است از غیر آنها اگر چه یقین اولیا باشند پس گاهی از ایشان در محلات نامرئیه و غیر محلات
اتفاق می افتد و آنهم نجایین و مقرون بعضو میگردد و از غایت صفای باطنی تعجبیه می باشد و انیکه ارباب
تقوی و خدایت قیاس بر خود کرده اثبات کینه و عداوت بالاستمرار در بیان آن امکانی نیست بر آن تعزیهات
کرد و نقطه را از اینها انداز اعتبار را قاطع است بدانند که انکار آن البته مستلزم کلامی است و در مبارک
است و مستوجب نفی فایده بعثت محمد از تقیر روزی و درین سلسله متوال بود و در مبارک از این منسلک
طریق نجات از مملکت این شکوک میشود و این عبارت بر باطن فقیر و بر شد قل الهنت بالله کما

هو عند نفسه ویرسول الله كما هو عند به وبآله واصحابه كما هم عند انبياءهم ورسوليت
 این مطالب علیافوق مراتب جمیع احوالات است تفویض امر بخیار الایمست جلشانه که مرتبه نفس الامر است
 پنج فرقه را درین مقام مجال از من نیست فی الجمله الله علی نواله والصلوة والسلام علی رسول الله
 مکتوب نور و چشم نوشته بودند که در حدیث شریف را درست که آنحضرت علیه الصلوة والسلام فرمود
 که بعد از من و از ده خلیفه از قریش خواهند بود اهل سنت ازین دو دوازده تن خلفای اربعه که متعصب
 خلافت خاصه بودند و پشت تن یکبار از قریش که تسلط بر خلافت عامه یافته اند و جهاد با کفار و اعلاء
 کلمه الحق کرده اند مراد میدارند و شیعه دوازده امام سلام الله علیهم را میگویند و اعتقاد و توحید درین سلسله
 که امام جانب است مخفی و ماقب بجانب اهل سنت معلوم میشود و باینکه لفظ خلافت اعم است
 از آنکه ظاهری باشد یا باطنی و خلفای آنحضرت می باید که جامع خلافتین باشند و خلیفه از آنکه بگوید که
 امر خلافت را منشی سازد و شیت خلافت ظاهر موقوف بر قدرت استطاعت است یعنی خستد این
 افواج که شمر طغای حکمت ظاهر است که بعد از خلفای اربعه که سی سال خلافت کردند و حضرت امام حسن
 علیه السلام تا شش ماه از حضرت ائمه اطهار پیچکی در پیچ قاهر بر این امر نبود و تغییر آنحضرت علیه
 الصلوة والسلام که خلفا از قریش باشند نیز مشعر بر همین است و اگر ناز اهل بیت یا از بنی هاشم
 و جمیع من اندر همین باینجه نیست و آن که در پیچ ظاهر دین که موقوف بر اسباب ظاهر است و بجای طالب
 اسلام است از آنها توفیق یافته و تقویت باطنی که حقیقت اسلام بجای روح انقلاب است از نفوس
 منزکاة حضرت ائمه علیهم السلام واقع شده و پناهی صوفیه اهل سنت بر ثبوت تطبیق و دوازده امام
 صلوات الله علیهم متفق اند و ذات بابرکات خلفای اربعه بر عنوان الله علیهم و حضرت امام حسن سلام
 الله علیه و رومنی جمع بوده و بعد صلح در میان امیر شام و حضرت امام حسن علیه السلام تا حضرت امام
 محمدی صاحب الزمان خلافت باطنی باین حضرات تعلق داشته است و در ذات صاحب الزمان نیز
 هر دو سنی تحقق خواهد بود و خلافت ظاهری و باطنی دیگر اما تعین عدنان اعمش در بصورت تکلفی میخواهد
 و السلام مکتوب **ستم** نوشته بودند که با جاوید صحیح لالت حضرت هدیقه رضی الله عنها از جناب

مر تقوی رضی الله عنه در عهد مبارک نبوی صلی الله علیه وسلم و بعد از آن نیست قطع نظر از واقعیت خبر
که باعث دیگر داشت ثابت است این معنی ظاهری از اشکال نیست که از جناب صدیق علیه السلام بسیار بعید است بدین
که از عرفان حضرت مرتضی علی بن ابی طالب علیه السلام حضرت صدیق خود روایت میکنند که حضرت مرتضی غلام
زهره دوست ترین مردم بود و در پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم مخدوم و مامور خلافت تراغ طرفین معذور
و حق بهر دو جانب میباشد چنانچه درین مقام است مخفی نماید که در تفسیر آن حضرت مرتضی چون خطب است
رسالت ماب علیه الصلوٰه و السلام اساس بود اقتضای استیلاي محبت بقبوی مصلحت وقت مبارک است
و تالی آنحضرت صلی الله علیه وسلم بعض الفاظ که باعث دل سردی آنحضرت علیه السلام از حضرت صدیق گردید
سرمه و داشت و تا این خبر حضرت صدیق را بوشت آورد و چنانکه از آنکه تکلم مقرران با گناه اینچنین گفت
و چنین اوقات موجب سقوط محب از نظر محبوب میگردد و ظاهر است که بالاتر ازین باطنی نباشد
پس از عرفان حضرت صدیق از حضرت مرتضی رضی الله عنه حکم غیرت محبت اقتضای بشریت است که از آن
چاره نیست نه از راه دیگر و محبت باقیست این شش باقی است و حکم حضرت مرتضی باین کلمات نیست
نه از جهت عداوت حضرت صدیق بوده است که محبوب محبوب تر محبوب میباشد بلکه محبت بپیشتر بوده است
صلی الله علیه وسلم که از آن نیز گریز بود پس در مصورت بهر دو طرف حق ثابت است و هر دو معذورانه بلکه
ماجر که بنای هر دو بر محبت پیغمبر است علیه الصلوٰه و السلام چنانچه بوشت ظالت حضرت خیر الناس علیه السلام
والشنا با جناب صدیق اکبر رضی الله عنه از احادیث صحیحیه ثبوت رسیده و این محل در مشرب است یکی آنکه
حضرت بول با وجود قبل و انقطاع از دنیا بقدر قبلی از مال با وجود استماع جواب مقول از حضرت صدیق چرا
مال را کار فرمودند و دوم آنکه حضرت صدیق در مقام رعایت فرزند رسول صلی الله علیه وسلم درین
امر سرچ را مسامحت نمودند جواب آنکه طلب مال میراث که حلال تر از آن مال در عالم خیانتانی تر کنینا
و بعد از تقوی نیست بلکه قدر مال حلال است میسر میشد و با بشریت باقیست از احتیاج چاره
و منع حضرت صدیق بجهت حدیث شریف است غنی معانی را با یاد آفرین و چون حضرت صدیق از آن
مبارک نبی موصوف این حدیث را شنید و باشند و چون حضرت صدیق نص قطعی است مسامحت چنانکه

جائز نیست تسلیم نشدن حضرت خیر النساء باین جواب یا با محبت خواهد بود که ثبوت ارث بآیه توریث
واقع شده و این حدیث تا آنوقت ظاهر باشد شهرت رسیده باشد تا بر حضرت فاطمه محبت تواند شد یا از
نازک مزاجی خواهد بود که لازم صاحبزادگیهاست و بسبب کمالات و اختلافی که آن خصوصیات مزاجی
تغییر می یابد و ثبوت شدت غصب حضرت موسی علیه السلام تا دم رسیدن اهل شد و قصد طایفه بخود آن حضرت
بر روی ملک الموت علیه السلام مشهورست پس در صورت هر دو عند و راند و بهر دو طرف حق ثابت شود
و اهل سنت بر این نظر اول حسن در شان قرصین واجب است السلام علی من اتبع الهدی
مکتوب است که محمد و آنچه از ضعف اعتقاد طالبان این زمان و طلب کشف و کرامت اینها از ایشان
و عدم میل الیه نسبت اصل قرن اول نشسته اند معلوم شد بدانکه که سفار اشل مشایخ دیگر هرگز نرفتند
ست و اعتقادی مخلصان هر که التماس امور مذکوره نمایند علی او باین مطالب باید کرد که او سبحانه
جلشانه حکیم حقیقی است بنطوق آیه که میگوید ان کنتم تحبون الله فاتبعونی و کتبنا فی کتبنا فی کتبنا فی کتبنا
را که مقصود و صوفیان جمیع طرق است بر اتباع پیغمبر علیه السلام و الصلوة سناه و آن طلبی حافق بر ابناء
و نهایی چند که بجای او و او پیرایه برای اصلاح است هر چند که بطل غفلت و محصیت مبتلا و در فرشتا
هر که این نسخه کار بست و صحبت شفا بر روی خود کشود و آنکه آبا که خود را ضایع و تلف نمود این نسخه را
و حقیقی صورتش نصیب عام سلیم است آن بعد تصحیح اعتقادات بر حسب کتاب سنت استقامت احوال است
و امثال مرفوعی و جز آن این عقاید و اعمال بتاعت حسن است پس که صورت نجات است و حقیقت
این نسخه خواص است آن توریث و ترک نفیس است بر ریاضات و مجاہدات با رعایت صورت مذکوره
و حاصل آن ظهور تجلیات کاشفات است صورت مع بایان اسلام است و حقیقت عبادت از احسان که پیش
آمده ان بعد راک کاملک ترا و صورت بی حقیقت در مرتبه و احوال ظاهر جلالت قبول او را م
جروح که بظواهر و اذالآن کرده میشود و نیاده نیست مثل ظهور حقیقت بصورت که غیر مفید است بلکه حقیقت
نیست است رایج و کمر الهی است اعاذنا الله منها و حقیقت بجای تنقیص است که اخراج سواد فاسد آن
سودن است تا احتمال محسوس باقی نماید کمال شفا از مرض معده و مجسمه اتماع این هر دو میسر میشود و این

۲۱
لطف است که در کتاب مذکور در بیان این نسخه و در بیان این نسخه و در بیان این نسخه

و این سخن معبرست در اصطلاح قوم بفنای قلب لایت صغری که ولایت و لایست معارف حدیث
 و وجود از ولایت ظلی که محل سکونت ناشی است و بنیام در نفس لایست همگی از فضا میراث حصول
 دوام حضور است با حق جلشانه بحر که عفت عارض نشود و تعلق با هوای نامد مطلقا و بالا ازین مقام است
 سیرالکلیه حصول این ظلال که مستلزمی با مقامات از واقع میشود و معالیه الطیفه نفس می افتد که از عالم
 چنانچه در مقام سابق با قلب لطافت اربعه دیگر که از عالم اهرانه و خروج آنها تا بحر که ظلال است که اقتضای
 و دریا نفس استیقت فنا حاصل میشود اما به طریقه دیگر و عدی مخالف و محب موافق میشود و استحقاق از نبوت
 و ارشاد بهم میرساند و چون بنیام فرق بعد از جمع است نیز صحیح حال کرده سر وحدت شهودی که خبر از غیریت
 از خلق میدهند مفهوم نماید و حصول باین مقام عالی ملتمس مضیات محبوب حقیقی جلشانه بودن از مضوعات
 نبودست بحدی که گفت از میان بر خیزد و شریعت تقضای طبیعت گردد و عقاید و کلی بر حسب کتاب است
 بلاتال و گفت میرسد و این مقام معبرست بفنای نفس و ولایت کبری که ولایت لایست علیهم الصلوٰه و برکتهم
 آنحضرت خواص است ازین جهت است و در خیال کمال کمال است اما مقامات که تعلق با اسم هوای ظاهر و از فضا
 و فوق آن ولایت لایت ملائکه است که معبر ولایت علیاست و در اینجا سیر در کمال است و هوای باطن است و فضا
 حصول آن ولایت قابلیت تجلی ذات بهم رسانیدند عالی تر ازین مقام کمال نبوت رسالت است اینجا
 با وجود عدم جواز انفکاک اما مقامات از حضرت ذات تعالی تقدست تجلی مجزوات مشهود و عارف میگردد
 و این امر کار بقا اصرار بر که اصول الطیفه نفس اندی افتد یعنی در ولایت علیا بعناضرت شمسوای فضا
 کمالات نبوت بعضی خاک فقط و هرگاه ذات عالی اعتبار است و نبوتات بسیار است بالاتر ازین کمالات نیز
 مقامات است مانند در محل مذکور و مهم ترین مقاصد و درین تحصیل فنای قلب فنای نفس است مراتب دیگر
 یعنی برین مرتبه فضا است در مقامی ازین مقامات سطوره عروجی و تزلزل است فنا و بقا آنچه محرر گردید و
 حق حضرت مجید رضوان الله علیه جمیع مناسبات ناقصه که بر تقدیر است اما شایع و دیگر درین باب
 دارند که باعث شوق سالکان میگردد و این طریقه قدیم جذبه بر سلوک است غیر چند تاثیر نفس مفید شیخ را در این
 مدخلی تمام است پس بعد از استغناء نیز شریعت است از روی محبت بسیار است خدا ابداد و شمار برسد اسما

مکتوب است موسوم بخود را انصوری سلمه وحدت وجود حسب التماس شمار قوم میگردد بداند
 که شرح کتاب مراتب منه نیز بداند که مقتضای علم قهریم فویش خفایک و جزیه را سید است و علم شی
 مستلزم وجود آن شی است و علم پس باید که اشیا با هم بود و علمی ازلی باشد و ازین برآید که
 صورتی با عیان ثابتی فی العلم قائل اند چون وجودات اشیا در مرتبه علم که نزد قوم سنی است یا طریقی
 تقدم و تاخر زمانی نیست بخلاف وجود خارجی که تقدم و تاخر در آن بدی است باید که وجود علمی غیر وجود خارجی
 و باید که تقدم بر آن بود و مانند تقدم اصل بر فرع و تقدم فی الظن که نیست محدود و وجود خارجی اشیا
 از وجود علمی آنها آنست که چون مقتضای بیجا بود که صورتی را از صورتی که عیان است از وجود منقطع
 و سنی است نزد قوم بظاهر وجود و در گذاردن آثار مطلوبه آن صورت از انصورت نظر و آوردن میان
 انصورت نور این وجود نسبتی معلوم الاشیاء مجهول الکیفیه پیدا میکند و مراتب وجود منقطع و عکس آن صورت
 منقطع میباشد بطوری که آن اطلاع بر غیرین اطلاع وجود دیگر و دانسته شدن اعلی چنانکه عکس را فی درخت
 مقابل بمرآت در مراتب پیدا میشود و نور مراتب در آن سلسله بنیکر و دخول سلیم بتال صحیح صورت مرتبه
 را در آینه و بر آینه نمیتواند گفت که آنجا ندانست نه از نام اگر چه بظاهر فهم عوام صورت مرتبه و در
 مرتبه در یک ظرف است که مراتب باشد و بحسب حقیقت هر یکی از صورت مراتب آینه هر یک از این مرتبه
 صورت از مراتب پیدا است و تفرع و تخریب مراتب از صورت بود و بهرست مولانا ای جامی در مراتب منه
 سیر نماید اگر وجود مراتب اعتبار گفته ظاهر در وی آثار و احکام صورت طریقت که از انجیان الثابتة فی العلم
 ماثمت اثباته الوجودی فی الخارج و اگر صور علمیه مراتب قرار دهند ظاهر در وی تخیلیات اسمای صفات
 شیوانات حضرت وجود است و وجود همچنین پنج نشان مراتب است کونی خزان علم بنابه صفی منقوشی است
 وجود منقطع بجای آینه بصطلی در مقابل آن نقشی از آن صفی برآمده و در صورتی در مراتب وجود آورده که
 تخریج صورت علمیه از مرتبه علم مستلزم حمل است دخول صورت در مراتب وجود موجب قیام حاد
 بقدمیم دین هر دو محالست پس در میان باطن وجود ظاهر وجود از انعکاس آثار و احکام طریقت
 طلسمی است بر پایه سیر است و در مطالع قوم هم مرتبه و هم دانه امکان که تضمن تفرات ثلثه امکان است

۲۲
 این مکتوب است موسوم بخود را انصوری سلمه وحدت وجود حسب التماس شمار قوم میگردد بداند
 که شرح کتاب مراتب منه نیز بداند که مقتضای علم قهریم فویش خفایک و جزیه را سید است و علم شی
 مستلزم وجود آن شی است و علم پس باید که اشیا با هم بود و علمی ازلی باشد و ازین برآید که
 صورتی با عیان ثابتی فی العلم قائل اند چون وجودات اشیا در مرتبه علم که نزد قوم سنی است یا طریقی
 تقدم و تاخر زمانی نیست بخلاف وجود خارجی که تقدم و تاخر در آن بدی است باید که وجود علمی غیر وجود خارجی
 و باید که تقدم بر آن بود و مانند تقدم اصل بر فرع و تقدم فی الظن که نیست محدود و وجود خارجی اشیا
 از وجود علمی آنها آنست که چون مقتضای بیجا بود که صورتی را از صورتی که عیان است از وجود منقطع
 و سنی است نزد قوم بظاهر وجود و در گذاردن آثار مطلوبه آن صورت از انصورت نظر و آوردن میان
 انصورت نور این وجود نسبتی معلوم الاشیاء مجهول الکیفیه پیدا میکند و مراتب وجود منقطع و عکس آن صورت
 منقطع میباشد بطوری که آن اطلاع بر غیرین اطلاع وجود دیگر و دانسته شدن اعلی چنانکه عکس را فی درخت
 مقابل بمرآت در مراتب پیدا میشود و نور مراتب در آن سلسله بنیکر و دخول سلیم بتال صحیح صورت مرتبه
 را در آینه و بر آینه نمیتواند گفت که آنجا ندانست نه از نام اگر چه بظاهر فهم عوام صورت مرتبه و در
 مرتبه در یک ظرف است که مراتب باشد و بحسب حقیقت هر یکی از صورت مراتب آینه هر یک از این مرتبه
 صورت از مراتب پیدا است و تفرع و تخریب مراتب از صورت بود و بهرست مولانا ای جامی در مراتب منه
 سیر نماید اگر وجود مراتب اعتبار گفته ظاهر در وی آثار و احکام صورت طریقت که از انجیان الثابتة فی العلم
 ماثمت اثباته الوجودی فی الخارج و اگر صور علمیه مراتب قرار دهند ظاهر در وی تخیلیات اسمای صفات
 شیوانات حضرت وجود است و وجود همچنین پنج نشان مراتب است کونی خزان علم بنابه صفی منقوشی است
 وجود منقطع بجای آینه بصطلی در مقابل آن نقشی از آن صفی برآمده و در صورتی در مراتب وجود آورده که
 تخریج صورت علمیه از مرتبه علم مستلزم حمل است دخول صورت در مراتب وجود موجب قیام حاد
 بقدمیم دین هر دو محالست پس در میان باطن وجود ظاهر وجود از انعکاس آثار و احکام طریقت
 طلسمی است بر پایه سیر است و در مطالع قوم هم مرتبه و هم دانه امکان که تضمن تفرات ثلثه امکان است

نار و برادران ایشان بطن مرحمت کردند نظر علی خان مضمون اند و سروران بسوی
 تعلقات کمال ایشان هستند و بکلام اتم و تشویش رعاش یاران این اخبار فرصت و غایم عده یعنی
 اشعار انتخابی و غیره کجاست دیگر تشریف فرمودن سید بیون صاحب که از طبقه عالیه اند برای ادب
 اکثر فرست سلام بنیار فقیر رسانند شیخ احمد و علوانند و با خدمت مشغول باشند و میر سید حسن
 تمام کار را تا کمالات فوت رسانند نسبت ارشادی یافته و دیروز اجازت ارشاد و هر قدر هم یافتند بکرت
 و با و السلام مکتوب **بسم** مستقیم حامدا و مصليا و مسلما حضرت میر صاحب شفیق من هزار سال
 سلامت باشی که بعد مرگ نویسی وصال باب حیات نویدت دوم یکات از و دم درین مرثیه
 این مرده صد ساله ازنده جاوید ساختی حکیم از ضعف پیری و کثرت تقلید طبعه که وزی احمد کس
 زاده از ان توجه اتفاق می افتد قوی القدر تحلیل رفقه که طاق قیام در نماز فرض مانده است پیش
 اگر نیز بجز و استماع این خبر زندگی اثر بسیرید و یدم انشاء الله تعالی در ماه صفر اوده اسفند چهل ارم که از چندین سال
 هر سال اتفاق می افتد بسم و از دوزخ و آن حد و اطلاع میدهم یقین است که با صامی این مرثیه
 در اثنای اید و عهد های قدیم حالتی میگردد و در تنهایی خود ترجمی می آید که در قالب تحریر می نگه دهنده
 مبارک نجات لاش ذکر اوستاد ابوالقاسم قشیری رضی الله تعالی عنه این بیت نظر گرفته و در این ایام
 فقیر از جابر بوده بود مناسب حال انشاء **بسم** سنی الله تبارک و تعالی و الحمد لله و غیره الهوی فی
 الانش ضامک و انما زانا و العیون تسریه و اصبحت و ما دایم خون هوا ملک و اسید آنست
 که در مسلات مخاطبات موافق رسم قدیم بقطره از صاحب ایضا میگرد و باشند و از احوال برکا
 اشتغال اراده شریف مطلع سازند و السلام مکتوب **بسم** مستقیم حامدا و مصليا و مسلما انما کنت
 رفته جای فقیر که م سازید که در ان ضلع عالمی فصدید و در پیش صاحب نخست نیست بخاطر جمع کار خود
 سعی مگر م باید بود و تشویش را باطن خود راه نباید داد و اوقات را بصلال منافع دینی ظاهر مر
 باطن صرفت ارید که اوسعانه شمارا دینی داده است شکرش مبین است قال الجینید الشکر
 اصول النعمه فی مولات المنعم و هیچ عبادتی بجز این عمل نیست و ان شاء الله تعالی در نیابت تو

نار و برادران ایشان بطن مرحمت کردند نظر علی خان مضمون اند و سروران بسوی
 تعلقات کمال ایشان هستند و بکلام اتم و تشویش رعاش یاران این اخبار فرصت و غایم عده یعنی
 اشعار انتخابی و غیره کجاست دیگر تشریف فرمودن سید بیون صاحب که از طبقه عالیه اند برای ادب
 اکثر فرست سلام بنیار فقیر رسانند شیخ احمد و علوانند و با خدمت مشغول باشند و میر سید حسن
 تمام کار را تا کمالات فوت رسانند نسبت ارشادی یافته و دیروز اجازت ارشاد و هر قدر هم یافتند بکرت
 و با و السلام مکتوب **بسم** مستقیم حامدا و مصليا و مسلما حضرت میر صاحب شفیق من هزار سال
 سلامت باشی که بعد مرگ نویسی وصال باب حیات نویدت دوم یکات از و دم درین مرثیه
 این مرده صد ساله ازنده جاوید ساختی حکیم از ضعف پیری و کثرت تقلید طبعه که وزی احمد کس
 زاده از ان توجه اتفاق می افتد قوی القدر تحلیل رفقه که طاق قیام در نماز فرض مانده است پیش
 اگر نیز بجز و استماع این خبر زندگی اثر بسیرید و یدم انشاء الله تعالی در ماه صفر اوده اسفند چهل ارم که از چندین سال
 هر سال اتفاق می افتد بسم و از دوزخ و آن حد و اطلاع میدهم یقین است که با صامی این مرثیه
 در اثنای اید و عهد های قدیم حالتی میگردد و در تنهایی خود ترجمی می آید که در قالب تحریر می نگه دهنده
 مبارک نجات لاش ذکر اوستاد ابوالقاسم قشیری رضی الله تعالی عنه این بیت نظر گرفته و در این ایام
 فقیر از جابر بوده بود مناسب حال انشاء **بسم** سنی الله تبارک و تعالی و الحمد لله و غیره الهوی فی
 الانش ضامک و انما زانا و العیون تسریه و اصبحت و ما دایم خون هوا ملک و اسید آنست
 که در مسلات مخاطبات موافق رسم قدیم بقطره از صاحب ایضا میگرد و باشند و از احوال برکا
 اشتغال اراده شریف مطلع سازند و السلام مکتوب **بسم** مستقیم حامدا و مصليا و مسلما انما کنت
 رفته جای فقیر که م سازید که در ان ضلع عالمی فصدید و در پیش صاحب نخست نیست بخاطر جمع کار خود
 سعی مگر م باید بود و تشویش را باطن خود راه نباید داد و اوقات را بصلال منافع دینی ظاهر مر
 باطن صرفت ارید که اوسعانه شمارا دینی داده است شکرش مبین است قال الجینید الشکر
 اصول النعمه فی مولات المنعم و هیچ عبادتی بجز این عمل نیست و ان شاء الله تعالی در نیابت تو

نومرد و دو پسر خرمیای او را شکار دام محبت کرده و در گریه آن آزاد را که با خود داشت با گریه چه کار خدا
او را قیو حیات صوری و معنوی از زنی فرماید که مراد و نیاز از ترزا و کسی نیست در دفع بجای مادر و پدر
بجای پرستار و فرزند او چون نصیرم باز و هم آداب ارادت و فرزندی و علامی و زندگی تقدیم میسر
اما میری هست که من سیدانم و حق بر خود و از زیاد و سابق انکس با یکدیگر نقصان انکس با فقیر که محبت
و حق نیست تو اندیشه و آن بر خود را بگویند که هر صلح شود فقیر شد به بنشیند او را خود تو چند بنشیند از حق
آن بر خود را دوست داشته اند غلبی المذاذ است بدل رسانیده بسیار غلام محمد خرابی بطن خود ظاهر شود بقدر
تصیر آن بوده و میگفت که برای همین کار سفر اختیار کردم خدا کند درست باشد فقیر یکبار عبادت شایسته
صاحب فقه و بدعای حضرت است و از اله عوارض ایشان توجیه است حافظ غلام رسول امانات کرد و مرد
بزرگ اندو لوئی المورال حیوس سلام قبول نمایند سلام مکتوب سی و یکم ختامی مسجد معلوم کردید
مقی الحال اساس اسلام را تویر کردند و در روزگار الهی قوی بدل را و باخته را که گذشته فقیر را نگار
سکه فقیر تصرف شد و نقل مغارت و اسیر در میان آمد و لوئی قلندر بخش حیوس سکه به معزنی فرزند مغارت خود
بسلامت جانند آمد طرفه عالی گذشت **بسم الله و لا اله الا الله و لا اله الا الله** از غایت بی اساسی و آن نواح
ستوه اندام باز سپید و اندو از بی استعلائی با آن خصوصیت امداد و اعانتی از با بقدر یکم رسید بحالت علاء
صعبیت کرده خدا این حال طانی فرماید سال نهار بر موانع حرکت با طرف موقوف ماند اول ضعف پیر است مع
و حواض دوم کم فتوحی سوم تنهایی اندون که کثیر و پرستاری نمانده و کثیر از خانه رفتند و سیلان هم
از از رانی غله و باغ خدمت ندارند و هم تاب نازک مزاجی مردم محل نمی آرند و درین ایام پرستاری خانه
بنا صفا دمه فقیر و مستوره فقیر است طعام از خانه مولوی غلام علی حیو برده و خادم ایشان بختی می آوردن
از خیابان و همچنین شاه علی با جود و شکوه و سه فرزند یک شادم دارد و ناتوانی علاء و آن احمد سله علی الله الصلوة
علی الله و آلهم و از پذیرفتن آرمیت بر خود از فقر علی و حمله الله تعالی الی ما یتماه نوشته اند بحاست بنشین
قدر او نشانه اند او جواهر با دایست که قیمت ندارد و فقیر بی سبب گرفتار او تمام خرمیای او را شناخته ام
انشاء تعالی و کمالات اخروی او قیو حیات نبوی از قیو نامان انصیب دست از ضعف بصرف و حق و تحریر

نومرد و دو پسر خرمیای او را شکار دام محبت کرده و در گریه آن آزاد را که با خود داشت با گریه چه کار خدا
او را قیو حیات صوری و معنوی از زنی فرماید که مراد و نیاز از ترزا و کسی نیست در دفع بجای مادر و پدر
بجای پرستار و فرزند او چون نصیرم باز و هم آداب ارادت و فرزندی و علامی و زندگی تقدیم میسر
اما میری هست که من سیدانم و حق بر خود و از زیاد و سابق انکس با یکدیگر نقصان انکس با فقیر که محبت
و حق نیست تو اندیشه و آن بر خود را بگویند که هر صلح شود فقیر شد به بنشیند او را خود تو چند بنشیند از حق
آن بر خود را دوست داشته اند غلبی المذاذ است بدل رسانیده بسیار غلام محمد خرابی بطن خود ظاهر شود بقدر
تصیر آن بوده و میگفت که برای همین کار سفر اختیار کردم خدا کند درست باشد فقیر یکبار عبادت شایسته
صاحب فقه و بدعای حضرت است و از اله عوارض ایشان توجیه است حافظ غلام رسول امانات کرد و مرد
بزرگ اندو لوئی المورال حیوس سلام قبول نمایند سلام مکتوب سی و یکم ختامی مسجد معلوم کردید
مقی الحال اساس اسلام را تویر کردند و در روزگار الهی قوی بدل را و باخته را که گذشته فقیر را نگار
سکه فقیر تصرف شد و نقل مغارت و اسیر در میان آمد و لوئی قلندر بخش حیوس سکه به معزنی فرزند مغارت خود
بسلامت جانند آمد طرفه عالی گذشت **بسم الله و لا اله الا الله و لا اله الا الله** از غایت بی اساسی و آن نواح
ستوه اندام باز سپید و اندو از بی استعلائی با آن خصوصیت امداد و اعانتی از با بقدر یکم رسید بحالت علاء
صعبیت کرده خدا این حال طانی فرماید سال نهار بر موانع حرکت با طرف موقوف ماند اول ضعف پیر است مع
و حواض دوم کم فتوحی سوم تنهایی اندون که کثیر و پرستاری نمانده و کثیر از خانه رفتند و سیلان هم
از از رانی غله و باغ خدمت ندارند و هم تاب نازک مزاجی مردم محل نمی آرند و درین ایام پرستاری خانه
بنا صفا دمه فقیر و مستوره فقیر است طعام از خانه مولوی غلام علی حیو برده و خادم ایشان بختی می آوردن
از خیابان و همچنین شاه علی با جود و شکوه و سه فرزند یک شادم دارد و ناتوانی علاء و آن احمد سله علی الله الصلوة
علی الله و آلهم و از پذیرفتن آرمیت بر خود از فقر علی و حمله الله تعالی الی ما یتماه نوشته اند بحاست بنشین
قدر او نشانه اند او جواهر با دایست که قیمت ندارد و فقیر بی سبب گرفتار او تمام خرمیای او را شناخته ام
انشاء تعالی و کمالات اخروی او قیو حیات نبوی از قیو نامان انصیب دست از ضعف بصرف و حق و تحریر

و نامید جی بقوت ستمار در توجیه دادن نیست و زافزون است علی الاصله و الصلوة علی رسول محمد و الشاه
شفیع علیه السلام بدین فتوح و قات یافتند و در مقبره حضرت شاه ولی الله صاحب حصه علیه السلام مدفون شدند و
جست الله نیز در دلی آمده بودند و در حضرت کیستل از بخارستانه کباب افتاد و در هر دو بعد از آن تفسیر فی سبیلوی میا
محمد نیز مردم آسودند و باریان حلقه آنجا سلامها خوانند و فقیر را از دعا و توجیه نقل شناسند و احوال بیا لای حلقه
آنجامه اسمی از نامایه می نوشتند باشند از حلقه بی بیده گشت بسیار بجای شد درین گفته است حضرت خواهم
محمد یار ساقس سر در رساله از رسال میفرمایند که طالب را باید که خود از چهار نوع فساد بگردد و یکی از
صحبت طائفه که محرم نباشد یعنی در شیوه این شریک نباشد که صحبت غافل حجت زبانی را و که هیچ انفا
داده و طائفه امفا و قصه و در از قلمه شب سوم از بسیاری نخورن چهارم قلمه از بخلت خودن بر هر قلمه
ساکت بخلت خود ششم مصیبت شود و هر که بسیار خورده و طاعت گران شود و هر قلمه که باشد خورده و نور مان
وی بخلت مبدل شود و هر که با غافل صحبت دارد و هر گاه شود و هر که درین سبقت با تو شریک نیست
او ترا محرم نیست هر چند که مردم بالغ باشد از پنج کشیدن چاره نبود پس باید که از کس یا از چیزی که حجاب
او شود و در باشد و گفته اند که در شریعت مرد وقتی بالغ شود که می بطریق شدت از در ابل شود و در
وقتی بالغ شود که وی از این برای فقیر و شریعت آنست که او از چیزی نبود و در طریقت فقیر کسی باشد که
در ابلن و یعنی در دل او غیر از خدا تعالی هیچ چیز نبود این فقرست که رسول الله علیه السلام فرمود
فقر کرده است الفقر فخری و السلام مکتوب سیم چهارم حال مردم این شهر از روزی
نخست خان آمده است از شاگردان است از خلاص مجلد و له بر زبان خاص عامست خدا تعالی
زود بطهور آرد و در خط شمار سید بسیار شوش گردانید فقیر جمع و عام میکند و باریان حلقه و بیان
محمد مرادیه فقیر در باب حصول مقاصد شالوده ایم اسید فلویت که با حاجات رسید و از ترشخه غافل حجت
و آید که فقیر از طرف شاه بر کن غافل نیست هر گاه که با قای خود و بر شود یا مقلب القلوب کلا بصا
سینه با را دل آفر و دیگر خواند بر هر دو گفته است دمیده بر روی خود گردانید و بر و بشد و باشد و
لا اطلاق بلکه صابر با بسم الله سر و زنجاریا دل آفر و پنج بار بنفشه شریفی ضرر نباشد و چهارم

و نامید جی بقوت ستمار در توجیه دادن نیست و زافزون است علی الاصله و الصلوة علی رسول محمد و الشاه
شفیع علیه السلام بدین فتوح و قات یافتند و در مقبره حضرت شاه ولی الله صاحب حصه علیه السلام مدفون شدند و
جست الله نیز در دلی آمده بودند و در حضرت کیستل از بخارستانه کباب افتاد و در هر دو بعد از آن تفسیر فی سبیلوی میا
محمد نیز مردم آسودند و باریان حلقه آنجا سلامها خوانند و فقیر را از دعا و توجیه نقل شناسند و احوال بیا لای حلقه
آنجامه اسمی از نامایه می نوشتند باشند از حلقه بی بیده گشت بسیار بجای شد درین گفته است حضرت خواهم
محمد یار ساقس سر در رساله از رسال میفرمایند که طالب را باید که خود از چهار نوع فساد بگردد و یکی از
صحبت طائفه که محرم نباشد یعنی در شیوه این شریک نباشد که صحبت غافل حجت زبانی را و که هیچ انفا
داده و طائفه امفا و قصه و در از قلمه شب سوم از بسیاری نخورن چهارم قلمه از بخلت خودن بر هر قلمه
ساکت بخلت خود ششم مصیبت شود و هر که بسیار خورده و طاعت گران شود و هر قلمه که باشد خورده و نور مان
وی بخلت مبدل شود و هر که با غافل صحبت دارد و هر گاه شود و هر که درین سبقت با تو شریک نیست
او ترا محرم نیست هر چند که مردم بالغ باشد از پنج کشیدن چاره نبود پس باید که از کس یا از چیزی که حجاب
او شود و در باشد و گفته اند که در شریعت مرد وقتی بالغ شود که می بطریق شدت از در ابل شود و در
وقتی بالغ شود که وی از این برای فقیر و شریعت آنست که او از چیزی نبود و در طریقت فقیر کسی باشد که
در ابلن و یعنی در دل او غیر از خدا تعالی هیچ چیز نبود این فقرست که رسول الله علیه السلام فرمود
فقر کرده است الفقر فخری و السلام مکتوب سیم چهارم حال مردم این شهر از روزی
نخست خان آمده است از شاگردان است از خلاص مجلد و له بر زبان خاص عامست خدا تعالی
زود بطهور آرد و در خط شمار سید بسیار شوش گردانید فقیر جمع و عام میکند و باریان حلقه و بیان
محمد مرادیه فقیر در باب حصول مقاصد شالوده ایم اسید فلویت که با حاجات رسید و از ترشخه غافل حجت
و آید که فقیر از طرف شاه بر کن غافل نیست هر گاه که با قای خود و بر شود یا مقلب القلوب کلا بصا
سینه با را دل آفر و دیگر خواند بر هر دو گفته است دمیده بر روی خود گردانید و بر و بشد و باشد و
لا اطلاق بلکه صابر با بسم الله سر و زنجاریا دل آفر و پنج بار بنفشه شریفی ضرر نباشد و چهارم

انشاء الله و چاقوی خور و تری که لب اطفال است رسید طفلی داده شد بعد ازین همه سپهر باب برای ما فکر
 ارسال تحفه خواستند نمود که لباسی آتش بهای آنجا پوشش شما بجای خود نمائده است فقیر از همه نا امیدم
 میدانید اما امید دارم شما از شورش شما شکایت از ندوبن مدت مدید و سفر دراز نموده اید با قریب فرستاده ایم
 بدین جهت تقاضای نزد اودن جنس به خریدن از شما محبت است لال فقر مثل شت خالی است بروی دریا
 حالاً از نو نمائده و معذرت که شمارین خط از حد گذرانیده اند چنانچه شست شوی آن عبارت بود جنس
 جمع دارد و رمضان مبارک برسد سیده یاران طریقه و حافظان ستران میدان بار و نجایا فراموش
 آید انشاء الله تعالی این ماه مبارک را بحضرت گذرانیده بعد عید میرسم والسلام مکتوب سی و
 پنجم خطا که مار لال بود طول گزیند برادرین مکرر نوشته ام که فقیر در دعای خیر شما فقیر
 نیکنامه موقوف برقت است این همه ضعف ناتوانی که همیشه در خطوط شما مرقوم میکرد و مرا شوش
 که نقصان شدیده ام سوره انا انک که برای دفع شر از نوشته ام دعای خیر بجز بچین بچانند
 مولوی نعیم که صاحب فقیر و ما مقید ایم بحال که از شرم و محظوظ نمائده اند از این سبب است
 بعد ازین هم متوقع حفظ و امان باشند جزئیات از نوشتن که ظانی باشد چنین سکوت نموده و ظان
 چنان که در خط و صورت تحریر جواب خطوط از ضعف نمیدانم نمود حالا بدوستان نوشته ام که امید از نوشتن
 شما باشد که معذوم و مرده ام و مرا طاعت رفتن مسجد جامع بزم نموده اند است بجا نه میروم قوت آن کجا
 که توجه بآل شریع و دایم که حق ظان که هیچ مناسب است شما گزین ایام حاضر بنیوید حال مراد یا
 متحصص نیستید و فراموش فراد از این فقره و این فقره غایب شنید هر چه خاطر شما بریدل آید اما اول استخاره که نوشت
 بکنید بعد هر چه پیش خواهد آمد در آن خبر نیست معصفاً توانی اندک گذشت و احوال متعدد و استول شد
 نماز فرض استاده بخوانم پس حلقه هر وقت قریب صد کس حاضر شود و خیر اعم که قوت نوجوان کجای
 آید خدا بقدر چهار اقامت است رفتن نایت کلام سفر دارد و درین سال سقوت قوت بسیار شده
 مرا از جسد خود این موقع نبود و در وقت مولوی نعیم اندک حاجت بگویند که خطوط لانی را بنشان رسیده
 مطالب معلوم کردید بپایان حلقه سالها رسیده طاعت تحریر جواب نیست دعای خیر نایت السلام

۱۷۵

۳۶

مکتوب سی و ششم باعث تحریر اینست که لاله برج لال نام جوانی نازدوستان مقرر کرد که در حسن
 مقصد گیری و صحبت داری با هم قسم فقیر نظیر ندارد و همه دو همه روزگار بوده است و درین ایام از وطن خود
 که کبر آباد است بتلاشش معاش در اینجا دارد شده است منتظر بودیم که زود بیایند تا این نسخه صحیح آید میرسد
 با کفای خود و بخیر اندیده احسان است بده در حق آقا که در نصیده و دو و آنچه با الویستی شود هم در حق خود
 که چنین و باز وی شما باشد و هم در حق فقیر که خلص است که اندکی بتقریب روزگار از او ریزد و در گذشت
 و بیکه پیش از رسیدن تقریرات شمن خداوند نعمت خود را مشتاق و سازید و این معنی ما را اطلع و
 آنرا بشنید معلوم شاست که ذکر کسی با این ایتها باشد که در دعوت برانجام ندایم الله تعالی خاطر شما را
 و در هر دو دینی و دنیوی جمع دارد و محبت های خاص ایام گذشته اکثر با دمی آید خدا باز میسر کرد و فقیر از خود
 غافل ندانید هر روز هر وقت که شود به شماست حاجت تا کید نوشتن نیست کس از جانخ و غافل نیاید
 من شما را بر ابرجانی دست میدارم ان شاء الله تعالی محفوظ و محفوظ خواهید بود و حاله با مردم محل خوبست
 خانه بیکند و کوزه های پیرایه های تنه که از کبر فرستاده بودند سر بر رسیدند و زده دانه بر آید بسیار با الله
 راست آمد خدای تعالی جزای خیر دهد هر دو نماز یکی لگتی تنگ هر دو در عالم خود خوب است فقیر حالا
 جلد کم قیمت استعمال میکند لیکن عایت حشر شما که حاجت بسیار نوشته اند و در صورت
 عدم قبول از شما نشانش خود خواهد رفت نگاه داشته ایم چاره دار سر قوم بیکه برای مردم اندرون نوشته
 ضرورت و غایب شما نیست و ایام مکتوب سیمی با هم طوطی اثر تو بر قلب ستوده شود
 اوایل که مردم بود معلوم شد بعد ازین اتفاق توجه بفرستاد که فقیر نیاید مفرط کسی باو شد بد بهر حال نمی
 پاک خاک آن خفیه کاشته ایم بر وقت مقدر رسیده خواهد شد باید که آن بخور و از انظار مقصود بشیر
 و در باطن مشغول بذکر طریقه باشد که فلاح و درمان بر یکا از حضرت و ایشان نیز باید که بذکر قلبی معتمد
 باشند و التزام شریعت و محبت مشایخ و دوام شوق با حق است و از صحبت مردم با ال و اشغال
 نامناسب اجتناب لازم شناسند و خدمت علماء و شایخین شش و شصت شش و پنجاه از قصد خود و
 مردم را بخارج است بجهان آید نوشته که بشرط اسن مبارک است تا رسیدن شما فقیر ان شاء الله تعالی بعد نما

۳۷

Teaching

کتاب و طهری روز برآمده پیش از صبح باید آن بجانب سنوره نشاند و نماز و سجده باید که هر روز منتظر وقوع نفس
رو باین طرف کرده بعد نماز سبب شنیدن که محبت این صفت که فرزند است ردل فقیر تاثیر کرده است و منتظر
نوبت از هرگاه توجه میشود زنی معلوم میگردد و الله تعالی هرگاه دارد محفوظ و محفوظ دارد و احسان شایران
ثبت است داغ واقعه ملوی غلام محلی مرتبم ارد و السلام مکتوب سی و هشتم فقیر محمد
معلوم کردم که والد و شاد و پنهان خوش اند ناخوشی والد موجب خسارت زیاده آخرت مخصوصاً
والد و شفقته اشعری را استفسار نموده اگر اصل داشته باشد کفارت مکافات قبل از الله تعالی عاقبت
امور شان مستقر بخیر گردد و از وفای نام الاما قاتق موثوق بروقت مقدار دست عمر اخیریت
اگر در زندگی میرسد الله تعالی شکر و سلامت از بان در پشت برخورد های غلط او ایتم کرد و دعا
خیر فائده یابد و از رند و با وجودی سامانی در فصل مشکل برآوردن برای شخص احوال نشد و مقصود خبر غیر از رخ
فائده ندارد و باید رحمت الهی منتظر باشد و اگر علم ایشان باقیست بر ایشاب می آید السلام مکتوب
سی و نهم در سحانه جل شانه مهر با صاحب بار از کمرو ملت از این محفوظ و از مرغوبات کونین
محفوظ دارد و اخلاق کریم ایشان بر فقیر فسونی میدیده است که دل را سبیلای شوق بمان میدهد
کردی بگی سویم سسین تو گردیم های کاشش نیدیدی ای کاش نیدیدم و مشکل یکبار طرفین اموال
حرکت بسیار است از انطرف شغل ملک اری و از این سؤقه تعالی و نزاری خدا بداد و دلمای بسیار بخود
میرشد و اگر رسم مراسلات کزیمه ملاقاتست مسلک باشد غنیمت مستیاد و مر و مره عمل رزانی با
مکتوب چهل و نهم بجهاد بجهاد فقیر از دلی سبیل سید امر و عهد و مراد آباد و ابراهیم دی
آباختاب پرداز و که رخت اقامت و کجا اندازد و متعلقان را طلبیده نگاهدارد که از نشوینات هر روز
دلی تنگ آمده و دلی و شایعها بنور خود و درست آنجا بجا رسیدیم مردم سبیل و مراد آباد و امر و
له سبلا و حاجت نمودند که با بجا بود و جاذبه و حقوق نواب ارشاد و خان بهادر سبیل و بگذاشت که قصد
جای دیگر کنم طالبان طریق نیز درین شهر بسیار اند و غم اقامت نموده آدم برای طلب متعلقان سبلا
آنها عذر های سمیع نوشتند و اچار بر اجست دلی اتفاق افتاد و سی باقی باقی باقی

اما تو بعد سبب باقی به وقت کشف کرد و بقریب است عزب البخودش پیش ایشان خواهد بود و انجا
 برای حل مشکلات بخواند و طور خواندن آنحضرت میر سلمان صاحب کند کند اگر این ما آنجا نباشد نویسد
 آنرا نوشتن مع طور دعوت آن ارسال ارم و شعر مناسب حال از محمد علی سلم کند **منصوبه وصال** میر
 شد درین به شطح عشق باری مانا بسانه اند به والسلام **مکتوب چهل و یکم** محمد شادی نواله و جان
 و تعالی شما از مملکت سلاست آید و توسل که با و شاه حال خود مال آن خوب نیست و احوال این دنیا را
 اگر باطنان الی مفصل معلوم شود اگر شود و تحریر آن موجب فساد است بقدر هم برایت خاطر شما گاه می نویسم
 و خوبی بیان غلام الدین یاریده از است که نوشته که بقطع نظر از رسم طریقه فقیر را در آشنایه آشنا گفتم
 که مریدیت مردانه در میدان محال دینی باشد یا دنیاوی خدا او را زنده دارد و مقصود روشن برساند
 پس آمدن ما در آنجا و اگر چرایی تر و طریقه است که طالبان درین شهر و بدان فائده و آنجا بسیارند و دهان
 و نگار شما اند اگر شما در آنجا نباشید حشمت خواهم کردن هر چند فرزندان و نقای شما خدمت بنمایند لیکن شما
 بدین نظیر ندارم که کسی قائم مقام شما تواند شد فتوح حکم عقدا در درین شهر و قرض حکم کیا بر حال هر چه
 تقاضای وقت کند زود بل باید آورد یا اطلاع زود باید داد که کار خیر میسر از بسینه بدر کرده شود و در
 حضرت مولوی شامه صاحب که یار کار فقیر اندر و در آید والسلام **مکتوب چهل و دوم** همان سن
 سلامت باشی درین مدت مفارقت و در قهه شما رسید هر چه جان گردید و در حق باز و درین ناتوان بود
 هر حال با همه به حال ملک با فقیر آن همه حقوق و خصوصیت فقیر دادن شما با فقیر در اوضاع قدیم که بسیار آن
 ملوان و در مناسب حال فقیر خیر از دست و غفود و علاج نیست باید دید که انتظار با ما یک میکند شما را با خدا و یک
 و ما را بعد مسجاریه و احوال سفر غریب آباد و حال یاران سبیل و اخوان و اخوه و اعلام و والدات و صاحبان
 انصاری و حال حضرت مولویه صاحب از اسباب معیشت ایشان نویسد و هیچ بعد از خود به فقیر نشیند
 نماند تو می بینم کسی تو به گیرید و اطاعت الدین واجب اند و کیفیت معامله با بزرگان حال معیشت هر
 بزرگاری و اشتیاق بشرط صغای دل نمی نیست خدا حافظ و درم دنیا شاست یاریده عمر و مره مسهر
مکتوب چهل و سوم محمد و با فقیر را پیش از مرد و تصور نباید نمود و مرد و بر سلام بوقت نتواند کرد

(۹۱)

(۹۲)

(۹۳)

موانعی خبر صحیح جواب سلام تواند داد و بشنود یا نه اکنون که رسم اسلالت تازه کرده اند فقیر نیز خود را در ادراک
 رسم دوستی با فقیر نخواهد داشت حقوق محققان و نخواهد گذاشت و این بی سواد و بستان تحقیق استعدا و
 کتاب ندارد بعضی مسائل تربیت طریقت بطریق جواب که احباب سوال کرده اند بطور کتایب در قوم شده
 عزیزان آنها را فراموش کرده اند بعضی از برای آن متعاقب عمل شود خدا کند قبول رسد و در هر حال نصیحت
 که بجای برادر و فرزند فقیر و از خاندان عمده و باوصاف حمیده نقلی از تقریری تصدیق بیست نوده اند
 با مردم آن بده ندارند و وسیله رخصت و غیره برگزیده برسد مورد رسم خواهند شد و اشفاق و رعایت
 که با ایشان بسند دل خواهد شد بعینه عاده فقیر خواگشت ملاقات که نظر با سبب خیانت پذیرا چندان آسان
 فرایده صانع و الرحمن الطاف خفیه به مستفیدان مجلس شریف سلام قبل نایب ملکوت چهل و چهارم
 باعث تحریر آنکه نظر علی خان سلمه رب غلف نواب اعتضاد الدوله و لایزالش و خان بهادر میره نواب امین الدوله
 مستغور است از اولاد و اهل و احباب حضرت شیخ الاسلام عبداللہ انصاری رضی اللہ تعالیٰ عنہ و تربیت ظاهری و
 داخلی از فقیر یافته نمونه سربازی او صوره و منی بصحت سیده موافق و عده محافظت خان صاحب
 که در سبولی و مجلس کتبی و ندیخان در باب رفاقت و روزگار این خان بخوردار داده بودند
 تصدیق بیست کرده و بنابرین خدمت تصدیق بیست که بمن و پیشمای قدیم و التماسیکه بر فقیر میزدولست
 شحیکه لایق بزرگیهای آنهمان باشد در حق این جگر گوشه که مراد عزیز تر از جانست بمل فرماید
 و اگر احتیاجی بکلیه اخیر باشد مرتبه خود واری متطور نداشته بطوری بفرماید که شمع متاثر گردد و گرنه خود را
 معذور دارند که سپارشهای سرسری فائده ندارد و نه نهایت ایشان کافیت و فقیه را و در
 خود و در پی بیست گاهی خیال نگذاشته تقریب بودن این نوشیم در آن محروسه احتمال صورت این معنی
 قویست السلام ملکوت چهل و پنجم اشتیاق و شفقت با حال شماهاست که بود خاطر جمع دارم و سیر
 السلام صاحب پیر زاده و شما و میامند ولی ساحتش در آن شهر واقع شده اند بشیر طمعه و استطلاعت
 و توفیق خدمت ایشان غنیمت اند اند الله تعالی شما را بعد انصورت و بر احسان و در او و نیاز شمار سید
 بوقت رسید خانه آبا و خدا بقل کند و از ارسال قایم که حکم نصف الملاقات او و دفع نیاید کرد و هر جا

(۴۲)

(۴۳)

که بشید با خدا باشد ضعف مستولی است خدا خاتم النبیین کند و السلام مکتوب چهل و ششم احمد
 محمد اکبر السید قویست که او سبحانه جلالت صاحبان و دشمنان مانع جمیع سالکان آتش محفوظ از آفات
 دار و قلاوت سور و الاطلاق صبح و شام لازم گیرند و همه دستاق متوسلان را بفرمایند و از آشوب و
 جنگا که در پیچ و بسبب غلبه فوج جنوبی و فتنه روم و میل واقع شده و قصبات و دیهات تبارج
 رفته چه نویسد معضلات مضطرب عزیزان معلوم خواهد شد که از اولیای خافضا صاحبان این مملکت بخت یافته
 اما بنجار رسیده و انداخته الله تعالی بطن بخت نیز میرسد اتفاقات نامرئیه و ممنون گردانند و ان شاء
 صاحبان آنجا اطمینان بهم رسید الله تعالی همه را سلامت آرد و سواران این عهد و را توفیق نیک
 کرامت فرماید و اشتیاق از دل صفامنزل فرود یابد و خبر جانگداه و اقامه مولوی غلام محی صاحب درین
 آتش دوزخ را آب گردانیده و انا لله وانا الیه راجعون و سدا یسلی نیست که فردا هم پیرویم
 و السلام مکتوب چهل و هفتم صاحب من بخور دار عزیز الله مع والدہ خود در قریه گشت
 و آرزو و مندان و صلت و عبودیتان حرف کسی را گوش نشیند و در میان فقیر و آن عزیز بطی بناسد
 و از مدتی بجانب جابدا خود فرستاد شری و خبری از داریانیت فقیر در تدبیر آوردن و طلبیدن والد
 آن بر خور دارد بدلی معذرت مگر با حال این شکل شود و از دعا دریغ نمیومم خود آن مستوره در
 بتلاست یک تحریر هستی آید اگر بختیار خوب بود آرد و تا بشما میرسانید و السلام مکتوب
 چهل و هشتم معلومست که برادر بخت خود خطای نویسد بنویسد که می نویسد بگویند که لقب بنده
 حقائق و معارف آگاه موقوف آرد که در خصوصیت و شما این لفظ گنجایش ندارد و سلیقه تحریر مردم آنجا
 معلوم تکلف بخیزه را داخل نمید بعد از این باینطور بنویسد که انیسرا جنی میرزا جانان مطالعه نمایند پس
 بنویسد باعث تحریر آنکه میسر به صاحب از فرزندان خواجہ احرار قدس سره هم پیرزاده فقیر و هم
 قرابت با فقیر دارند و مرا بجای نرسد اندامی بگنجیت بوده اند از اگر دشمنی و کار قصد و بر کرده
 بخدمت خواهند رسید و او ایشان استغتم و البته بقدر مقدور و تلاش و زکار و محاش ایشان توجه
 خواهند نمود و السلام مکتوب چهل و نهم ایان طریقه را الله تعالی و یاد خود بخود در بیان بحث بفرمایند

۹۶
 صاحب مکتوب چهل و ششم احمد
 ۹۷

۹۸

۹۹

صلی الله علیه وسلم مستغرق دار و حال تقیم محمد شاه از یاران حلقه دست کسب کمال کرده اگر چه بظاهر از علم و فضل خالص است اما از انوار طریقه باطن اوجموسست با وجود عیال مندی و معشیتی ندارد و بخواد که درین جهت اقامت نماید اگر چه بواسطه قلیل که در آن مقدار زندگی مع علائق تواند کرد و اگر چه کار زیاده انداز این مملکت بعضی شاهان سیرت بهم موجب اجر عظیم و بهم سبب همانندی در دنیا است خدمت و محبت و طیف ساحت صاحبزاده عالمقدربیان مریدین صاحب فرزند حضرت محمد الف ثانی حضرت شیخ احمد نقشبندی سهرندی رضی الله تعالی عنه که با علائق بسیار علاقه روزگار و معشیتی ندارند و همه متعلقان در شاهجهان بقریبی میباشند موجب خوشنودی پیرانست تا رسیدن فقیر یاران طریقه که در پل بیت اندخیزد و کوه عبدالرزاق که بظاهر و باطن لیاقت ارشاد و تعلیم طریقه دارند رجوع نمایند و محبت ایشانرا نصیحت نمایند عزیزان دیگر که از فقیر استفاده کرده اند و اجازت یافته صحبت آنها هم خالی از فایده نیست با مشیت با مصالح بسیار در کار است و اگر فقیر در حق شخصی سپارشی بنویسد بقدر طاقت سعی در آن امری نموده باشد که برای شما مفید خواهد شد تا اثر از تقدیر است السلام مکتوب پنجاهم کاری غیر از ترویج شریعت طریقت از زندگی مقصود نیست برادران طریقتش فقیر از برادران سنی عزیزان حق تعالی ما و شما را بر تابع سنت نبوی علیه الصلوٰه و التیمه استقامت و زری کند باعث تحریر ای که انظرم و ستم کافران کلمه الله است تعالی مله شمر که شمرند و بران شد و عزارات علیم الرضوان بشهادت سید و صاحبزاده آوار بر شهر و ديار شد ندما قصد انظر نما کرده اند خدا و خدا حضرت میرا سید صاحب که با فقیر خصوصیت بسیار دارد و تشریف می آرد اگر چه احوال آنکس مردم آنجا مخفی نیست لیکن بضرورت مرقوم میگردد که در طریقه را تقدیر و در دست زبان رخ دست ایشان مقصود میباید و خصوصاً در وقت که صدمه غارت جلای وطن باین بزرگان سیده است زیاده است السلام مکتوب پنجاه و یکم میان محمد کعبه از یاران طریقه تقریبی آنجا میرسد نصف اثره امکان رسیدن اند اگر التماس توجرا شما بکنند البته توجه بهرند و در امور مرقومه نبوی ایشان سیرت سعی نمایند و از کلام خیر امتداد در پیش نهند و دعا و حاجت خاتم در حق فقیر لازم دانند که وقت خلعت نزد یک سید علم از شما و تجاوز نموده و توقع ملاقات نیست که امر طاعت

سیر و سفر نمانده و شمار از دست نه اسلام مکتوب پنجاه و دوم نفر از سیر امروهم و مراد آبا
 فارغ شده است قصد تاشای شاهجهانپور دارانشا الله تعالی مقرب پیرسد و سه مقام در بر می گرد
 ر در پیشتر شود و پنج و شش مقام در شاهجهانپور بوده مراجعت بنهیل نماید بعد از آن بر می میسد
 و با دو ضعف پیری این حرکت غیبت ابرو و پسندیدن تبار اعراف صبحی اخرو پست که خدا میداند اشتیاق
 بقدر اشتیاق صاحبانست از نظر میزان اشتیاق هر که در بر می باشد اورا اطلاع انحضری باید و او که فقیر را
 بعد و در آنجا باز خبر کردن مقدور نیست که از ساکنان اجاب اقصاء نماید که ملاقات میسر گردد و اسلام
 مکتوب پنجاه و سوم عالی مردم اینچند و تنه است خدا می پاست محمد حیدر علی صاحبها الصلوة
 و السلام باعث تحریر آنست که حضرت پیر سلمان صاحب بارگ السدی بر کاتم باجمه اتوانی و میبانی بخیر
 است قوی قصد سفر جعاجه فقر افزوده اند اگر چه در ایشان در آنچند واقع شود و بصاحب اطلاع رسد
 است در آن دولت ملاقات سلاطین کات این بزرگ الله در یابند و خود را از خدمت هیچ معذور نمانند
 که ذات شریف ایشان جامع کمالات ظاهر و باطنی است کسب مقامات از حضرت سید السادات فقیر
 و تکریم سلوک از جناب شیخ الشیخ مرشد فقیر نموده اند و از این مضمون خدمت نواب صاحب یعنی قاسم علیخان
 او صلعم الله تعالی الی غایت مایتمانه اطلاع باید کرد که در قفقاز نظر بایگذا رانید که تحریر طریقه و در جناب چنین
 وقت مناسب نموده و اسلام مکتوب پنجاه و چهارم آنچه از عالم تبسیر معاش نوشته اند بجا است
 اما فقیر را طاعت حرکت و باغ سیر سباحت هرگز نمانده برای پرداخت یاران طریق که از اطراف هجوم
 کرده اند آمده ام بعد و ماه بدلی میروم که متعلقان را بجا بستند و از هر طرف فتنه قصد ولی میکنند باهمی
 دنیا داران اینچند و با فقیر معرفتی ندارند و محبت معلوم شما یادند و آید که روز ملاقات این قصه را با شما مفصل
 گفته ام که خاندانان و محشی بوی شیخ خان و سر و ارقان او تمام عمر خود گاهی ندیده ام و در میان را که
 اراده ملاقات فقیر داشت منع کردم که نیاید و حافظ رحمت همان کیش فقیر حاضر شده بود صحبت او با
 نادرست افتاد و پس از علی محمد خان انی شناسم بر بط کجا سفارش معلوم دیدم که شما درین باب
 بیگانه دینی معاش و عیال مدد واقع شده ای قطع نظر از حقوق آشنائی سعی در چنین شخصی عبادت است

۱۵۲

۱۵۳

۱۵۴

اما حقیقت اینست آنچه نوشته ام و دنیا داران قلعی منسل بحال خود با درانده اند و گرنه این خانه قاهره شما
 بود و السلام مکتوب پنجاه و پنجم از خبر باکد از رحلت میرسلما صاحب چه نویسم که بر من گذشت
 یار رفت و ما چو نقش پا خاک افتاد و ایم و سایه میگردید کاشش این بار افتادگی و احمد تداوم
 بر سر استیم و خبر فوت مغفور و روحه مغفالی بکرم از خطایس که بود و میرمحمد معین خان صاحب سلمه الله تعالی
 پیش ازین دل را داغ و جان را بیدار کرده بود و اندیشه ملالت بکرم خان صاحب هر آب میکند بر حال
 همه مصیبتها میگردد و ما هم خواهیم گذشت نفسیکه در او خدا بگذرد و قیمت ستان نوید کالی آنچه از طرف
 سردار احسان بخشی برای خرج صوفیان خانقاہ میرسد از روزی چند در توقف افتاده بود دست
 حاصل شد که درین آخر زمان توکل صرف باعث بی جمعیتی میشود و اسلالم صوفیه بهین جمعیت است
 و ناسازی و بیوفائی ایران نه محل شکایت نیست ماده بی نشو و میشتی قطع امید است عدم وجود احباب
 یکی باید داشت آنچه در خدمت احباب سعی تقدیم میرسد احزان از جناب حضرت حق سبحانه بای طلبیده
 کیفیت آنکه میرسلما صاحب که چه عارضه رحلت نموده و در کجا آسودند بنویسد چند نفس که باقیست شما
 در رضای خود بگذرانند و داغ رحلت باقی ماند ببدل و در منزل برساند و فتوحات باطنی و را فرد
 درین بقعه هم قریب صد کس صبح و شام توجع میشود شلرا بلکه همه را خدا کافیت رزق و فتوح موقوف
 بر آبادی ملک نیست خاطر جمع دارید که خدا کار ساز است درین ملک خبر نیست فطر لطیفی باشد خدا
 شما را معزز و غنی خواهد داشت اگر حرکتی واقع شود با مقتضای وقت حال بعد استماره مسنون هر طرف میرشود
 باید رفت باید که طرفین از دعای خیر بهر یک را نایل نباشند چه از چند روز اینجا آمده الزام حضور حلقه کرده
 فتح باب فیض او خوب نمیشود و معلوم شده که آن برادر از وزیر بارند برای فذر تقصیر و تقصیر و تقصیر
 میرسد محاف فرمایید که حق کار کایانست زود رحمت نماید که غم سفر و راه و نواب ارشاد خان مغفور
 رحلت نموده و آدمیت را خاک بردند خدا بیاورد و تنهایی ما را آتشاید کرد آنچه را با جان میبخت
 در دهر بود و آخر از ناسازی طالع بآن رسم ساختیم مکتوب پنجاه و ششم نصیب متعلقان
 بغایت مستعد عانی و مستان شغول اما اجابت عاجز گرد و وقت است کار شما خدا خطروا می سازد

از مدتی رنج بکشید آن مع الحسین میرا و خواب امور شما بجز بگرداند خاطر جمع باد ضعیف در مرتبه ایست که
 حلقه در حالت مضطرب اتفاق می افتد اگر چه خطی از زندگی نمانده اما حیات صوفی غنیت است همه از بهر وجود
 و هم از برای دیگران مردم محل شمار بقاعده طفره تا ولایت کبری خدا تعالی رسانید هر طریقه عقیقه خوش
 استعداد است در عالم عقیدت اصلاح پیشرو مردانست میر که توانا سادی کمالات نبوت پیدا اند
 و بیان حکمت سرب تازی دانه امکان میر بین خود شیخ مقرر است حلقه درین ایام صبح و شام خوب
 میشود و مردم خوش استعداد و از اسم آمده اند حق تعالی فرصت بزرگ میر سلوک اصطلاحی تمامی رسانند
 جای شما خالیست درین آخر عمر خود فیض برکات بمرتبه ایست که در تحریر بنی آید احمد مد علی نواله و الصلوة
 علی رسول و آله از اشتیاق و بدن بهر خوردار دارین کامیاب نشانیست خداوند بزرگوار میر عبد العلی آنچه
 نویسم کست خدا او را بقاصدا قضی در دین و نیاز رساند و از وفات محبت و مخالفت سیکستم دای حقوق ظاهر
 او از انبی آید خدا کند که بالشکر پادشاهی وار د شهر شود که بعد ازین از خود جدا کنم قدر او دل میداند آداب
 آدمیت که از شما بطور میرسد دیگر بر شریک شما که در غلبت نمایان حق تعالی نسخ و دجو شما ازین جم
 مهم تر گرداند و فقیر مرز که دهم شوال است تقرب تعزیت حضرت خان صاحب عینی والد بزرگوار شما که جامع
 هزاران مناقب بودند و از انتقال ازین عالم داعی میاد کار گذار شدند در آن روز حاضر ام و بعد توقف سه
 شبانه روز فرود آمد رجعت منهل خاتم خود و تحریر عبارت از این استی خالی از تکلف نیست که ما ایشان بعلاقه هم عمری
 در وقت قدم باین خاکدان بقدر کم تاخیر چند قدم سفر بودیم مالا که وقت رجوع وطن اصلی است نیز بفاصله چند
 نفس هم قاطع ایم **ب** امر و از اگر از رفته حریفان خبری نیست به دوست درین زم زم ما هم خبری نیست
 و السلام **مکتوب پنجاه و هفتم** عمر آخرت ضعیف پیری از حد زیاده خدا خانه بخیر گرداند توقع ملاقات با
 ضعیف است اما از فوت الهی امید نویسم هم این باه خط آن منزه مدح یک مجلد کتاب که مر از جهان
 عزیز است سید خدا تعالی بجز اخیر و بدو واقعه میر محمد کین خان صاحب مرحوم پیشتر شنیده بودم خدا بر سه
 برادران را بیا مرز و داعی پی پی دلی بردل یا دگار گذار شدند و رفتند اولاد آنها را خدا توفیق یک
 دهد و محمد امین بسیار یاد می آید و در حق ستور میر علی صخر خدا شش یا مرز و خنما گذرانیده خواهد شد

نکته

آلود

۵۷

باید که باقی عمر را در یاد الهی صرف نمایند که اعتماد بر حیات نیست فقیر مستحق توابع احوال ضعیف و ناتوانی زنده است و
 هنوز قریب صد سال است و وقت تجربه میری آمد و ما توفیق الهی را با کمال دعا و استغاثه و استعاذه و استعینا و استعاضه و استعان
 ذوق سخن از یاد و رفقه بعدی غل تازه بر زبان افت و سببی مر قوم شد **۵۸** این فرصت چه خطا باشد که سر
 گلستان مارا بکه رفتن لازم افتاد است چون آب دان مارا قفس این ستم بر او چنان اندامی پرسی
 که پیش از بال پر برداشتن از آشیان مارا قفس این ستم از سینه صد جاگسل تراش چه زار و تالان
 کرده است آنوی بیان مارا و السلام **مکتوب پنجاه و نهم** است تعالی بغیر جابت امور سرکار
 بسراجام رساند **۵۹** سید پیران مراد تقی چه این از تحریر غیری کتب نواب مذکور مر قوم شده و این حرکت
 باین بد ضعیف غیر مفید و انتقام نمون و معاف فرمایند چرا که آن بزرگ خریدار جنس و پیشانیست
 او بطریق دیگر است اخلاص او بزرگان گیر یک ایامی آنرا از صد و فقر فقیر است آن بزرگان را بخدمت
 آنهیران هم مر قنیت همچنان ایامات بقالات حضرات از آن مهربان تقدیم میر ساجد غزا و جهاد دارد
 تقبل الله منك و جزا که خیر الحلال و السلام **مکتوب شصت و یکم** ایام بکام صاحبان ادا این بیچاره از پس
 تنهایی و گسائی که در مشرد و در او با و صاحبان بنید و چنانچه این و ابط قدیم گاهی تکلیف امری با ایام
 ملاقاتی با اطباء شیتانی خدمت گرامی کرده مگر امر و زبانی فقیر شیزاد با دارم هر چند که لاتی ندارند
 حال از آدیت نیستند اما بقضای نایز پریشان و زکار واقع شده اند خصوصاً یکی از آنها بحالت مضطرب گرفتار
 است فیصل حال آنها توسط صاحب عزیز از جان ارشاد جان نهاد و برض خاطر رسید و این غور دار
 که تنهای جاگیر کرامت مبارک در سردار و بخدمت خواهم فرستاد اگر تقدیر مساعدت باین تدبیر خواهد فرمود
 بقیه نیست که دستخط مناسب بلا توقف خواهند نمود و اگر نه ساجی در ریاست نه شکایتی بفعل الله ما
 یشاء و میگویم که بیدار بقدر هست که رفاقت این نوجوان که باعث دعا و دعائت و رویش است تو بخیر باز
 نفع و نصرت خواهند نمید **مکتوب شصت و یکم** ایام برای اینهمان باید که با سلاطین و پنهان بینی
۶۱ تقریباً با دلباشند خصوصاً در اوقات استمداد و استعانت که دل فقر ملتفت گردد و در چنین اوقات
 بی پردانی کردن تحریر مطالب بعهده بی ادبان گذاشتن ضرر دارد اگر حسن ظنی در میانست ادب است

چنانکه در کتب نواب
 مذکور است

و اگر نیست هیچ و انابت چهره و دست باندیده پس این موهو اختلاط و رسم اسلالت ترک نموده ایم و دعا گفته ایم
ز غفلت گنده و دماغی چگونه بردام * باین تیغ که از بوی گل نکام گسند * و میداند که فقیرم بشارت و دستخوار
سناستی ندامم اتفاقا دل من منوشت اگر چه از صحنه محمد قان دن رضایت شریف نیامد اما منوع نیست اگر
کسی ند معصافه ندارد و اوشا را بعد از سرکار از نظر گذشت در دست بازر هست فارسی بهتر از سبزی حاجت اصلاح
دشت محمد باقر که خلص قادیانی سرکار برابر غدرهای سبوح و ر و مجوز از خدمت است اما در کفایت
آن تفصیل بر خطاری همیشه در خدمت اقرار حاضر بوده برای دوام عمر و دولت ایشان بکالت تمسک نماید
میباشد و السلام مکتوب شصت و دوم معلوم کردم که بعضی از نگاران آنجا باینسان سوافتی اند
بعضی نیشی موهو را معهودت ضرورت آنها را استمال ساخته بازی را پیش باید برو و این حقان نگار
برخیزه نقش مراد پست باید آورد و مطالب مراد که به خط رسیده در انقاسی آن باید کوشید و در بر صلاحت
گران بخواهد و از یک سری عرق خدا نماند و بنید و تلخ بنای تدبیر را خواهد یافت فقیر بر خلاف طبع و وضع کمر
نوشتم که از سر رشته تدبیر خود آگاه سازم تا بناهای مفید و قوی نگذارم شسته شود و احتیاطی محل کار فرمودند
اختلاف و دند ص محصلت نیست که از پیر و بر من افتد باز به و در نه مخلص نمان خبری نیست که نیست
اسد یار خان که رضای ایشانست اگر حرکت خطاری را و ز به چندان خدمت جداشته حقوق دیرینه از امور
کردن بیک جرمی که پیران در دشته باشد اقامت بی التفاتی کشیدند و از شان که ریاست بکریب از
انصاف مراد هستی سرکار برین آورد که دوسه حرفی در بنای تم که دم اگر تقویت بنای دولت اساس
نیکامی منظور است همراه جواب این خطاب نام خان مسطور عنایت نامه شایسته طلب مسل شود زیاده توفیق هر بنای
رفیق باد و السلام مکتوب شصت و سوم میر حسین خان صاحب خلعت شید سعید شمرت خان صاحب
که نسخ و جود ایشان بصحت احوال من فرستید و هست رسالا استعدادشان با تمام و اکمال انجامیده باشند
بشریت که اهل کمال اهل زمان گز نیست خصوصا از باب عیال ابا جمعه ناتوانی و بی سامانی حرکتی کرده اند و نظر
بر حقوق خصوصیت قدیم رو بخدمت ایشان آورد و تعیین است که بلا حمله مراتب عنایات موردی و مطالبات
شخصی و علم ترسیم و تمیز شکسته و جزای آنکه هیچ سوافات نکرده احرام آن مست علیه بتداندیم باکر ام

لهذا کون یاد کردن
بوی نماد بخت و یاد کردن
بوی نماد بخت و یاد کردن
بوی نماد بخت و یاد کردن

۶۳۱

احترام و تمیز و انعام در هیچ نحو یافت این آثار اگر جاز راه قدر دانی که لازم بزرگی است بطور خواهد رسید
 فقیر اینهمه باین عمل بزرخواستند خرید و در باب خالصه شفق مهربانانه بزرگوار این جوان نشن فصولی است
 ظاهر بفصل احوال این خاندان عالیشان بسبح ملازمان نرسید در نه باین و بالقدیم بنگر خداوندی این همه
 بی پروائی نمیشد اگر چه درین ایام حال ملازمان سکه کاریم معلوم است السلام مکتوب شصت و چهارم
 مخدوم زاده کمالات و دستگاه بیان احسان ابدی را حضرت کردیم که با رعایت ادب یافت بودند و خدمت
 ارباب نسبت بوجوب جلب فتوحات و دفع مضرات است اند یا ندانند باید که با محض همان باچه در کس
 وجه التفات زیانی تو را حسن مرعی امشته باشد که نمایی باعث خوشنودی فقیر است رضای انیقوم سبب
 ترقی و در دین و دنیا بشیر طریقتی بصدق عقیده است یقین است که سیرین خان که بسلامت محبت هم بلا نظر محال
 نسبت طریق را از عزیز تر از جاست شمول الطاف خاص خواهد بود و معلوم نیست که قدر سیر زاهد علی بیگ معلوم
 ملازمان شده است یا نه و میر شرف الدین که همان مخلص ایشان است مرا عزیز تر از جان جز صفات شریف اله
 حیاء و فادار از صدق صفات حسن فرست با کلیت نظیر ندارد تا آنکه ماکان آن کارهای عمده بهماست
 اوی نمود نظر بر وفای عهد و اخلاص و عقیدت قاصد ملازمت گردیده است یقین است که از مراتب
 قدر دانی و حق شناسی میقد فرود خواهند گذاشت انشاء الله تعالی در و این سید بزرگ مصلح بود
 فتوحات خواهد شد به تدریج و به تدریج بر سطوح فائزهای کمربنده و خسارت های مبارکشیده مطلقا
 استقامت ندارد و در غیر گرایش بخریدم است السلام مکتوب شصت و پنجم فقیر نابرنیت صاحب
 حکمی در امر محمود کرده با آنکه خلاف طور من و اکنون بکجه و تمیم آن ضرور افتاد اگر چه میدانم که ایشان با شکر
 و فرست قبول شورت ارباب اغراض خود کرده اند و بشنوی یا شنوی من گفتگوی سیکیم معلوم است
 که اقوان امثال آن بزرگ بینی سلاطین دیگر توسط عذر مرسلات در امر محمود یعنی در امر خلافت ایشان
 دارند بنا بر صحت رجواب هر یک بقبول اجابت پیش می آیند در عالم دنیا داری مضائق نیست یقین است
 که از استحقاق امر و عدم آن خاف خواهند بود و نسخ دیگری که ایشان مناسب ندگی خود دانسته قبول
 مطالب مالایطابق آقا تا تکلیف میکند اقبال بان نیست خواهند کرد و مگر کس بی فسیه که کلمه نفس منی خود

۶۲

۶۵

خواب چند روزه نهفت است انگ ملکوتی با وجود قنوت حکومت بر بند و جود است که از چنین کس چه توقع
 است فرد است که باغهای سفیانی نفاق حکم شده و عهد و پیمان بر خیم خورده است بعد از آن که تدارک عمل
 نواهد و پیمان بدنامی سابق در پیش است اگر از حیاط خفا قائل اند نودجات تصور نه دوم یعنی را تلقی قبول
 نخواهد کرد و خصی که موصوف و علم و دیانت عقل فرست باشد و رحم بر خلق خدا منظور داشته و قدرش ثناء امیر سیر
 ساخته بخود یکی ساخته باقتضای نفس ملک فاضله ایستاده در اصلاح عالم و عالمیان کوشیدن عبادت
 و سعادت است بهر مطلبی که تکلیف کند بلا خطا بین مراتب اقبال قبول فرماید اگر چه مرتبه نماید و این خصوصیات
 در پیش فاضل جمیع است منصرف فقیر را به بیگانی از حال هر یکی مطلع است پس فای حد این بزرگ توقع
 باید داشت که خدمت این چنین عزیزی باید است **السلام مکتوب شصت و ششم** تقدیر
 آرزوی نواب یعنی معاد الملک خجالتی دارم بخاطر است که وقت مراجعت بخانه از راه تهر گذریم و در تهر توقف
 نموده خبر و دو دو بر سرانم و ایشان در تهر جایند و بیکدور و ملاقات نمود و فقیر راضی نماند بشروط آنکه
 فقیر و ملاقات جا هرگز و محل خواهم شد و شرط دیگر آنست که تا دم آب مدارای نواب قبول نخواهم نمود
 را حنی باشد یا نه اگر شمارا میسر شود و نواب را این شرط را حنی ساخته اطلاع دهید حرکت ما لغو واقع نشود
 از بعض آثار که توقع ملاقات ضعیف است خدا بر طبقه حضرات شمارا مستقیم دارم که اشتغال نیست و اداری و
 بیگانگان طریق بلای عظیم است آنست که برای معاش معاد را و ملاقاته باید و بدست نمی آید اگر چه
 بر وجه معاش بنای معاد است اگر میسر شود و وسیع شد که نواب ملاقات قلیله رفیقان خود را که وجود هر یکی از ایشان
 فائده دیگر دارد و بنابر غیر حاضر میوقوف نمایند چنانچه وظیفه شاه معمر که از یاران طریق است داخل میوقوف
 شده اگر توانید بگوئید که بنا بر و نتوانی این قاعده را موقوف نمایند که خصم دارد و ملاقات
 که وظیفه معاد احسان احمدی نیست موقوف نخواهد شد پس علی هذا **السلام مکتوب شصت و هفتم** تقدیر
 بسبب میرسد که مقرران نواب تقریباً شش نفر دیگر از قرآن اشغال آن بزرگ معهود که با او عهد و پیمان یکدل
 بقسم در میانست با نواب و میان می آرند در وقت فاضل نواب از محضی شش تن به ساخته جواب گرفتند
 اگر چه بر جواب نیا دانان است و ای نیست که اینها آنچه بدان صدق خود می بینند اگر چه آخر کار

(۶۶)

(۶۷)

سفر باشد سببی آرد و حمد و بیان بطایع بسیار میگذرانند و جواب بایگفت که سمیع شد که بار ارجا
 رفیع که ورت قلع شده است اگر نفس امر خفین است منتهی رافق دانند و کار با ازان بند و گیرند که از و
 درین عرصه کسی نظری آید و باز او را آرد و نه سازند و اگر گفته در و غلویان غرض پرست لمن بر و کار
 ضایع کنند و بر عهد بیان تا استقامت نخواهند کرد و بمرور هر چه میبایستی خواهند احوال طلب بحا
 و نیز گویند که بیری کند که مردم را اعتمادی بر قول و فعلشان پیدا شود تا بایستد و بمرور جوی باشند که
 و نیز گویند که درین ایام حمد نمیکند با خدا بنده که بعد ازین بدین دیانت بداد و عدالت با خلق حسد
 پیش نیندازد برکت این اگر از سر صدق باشد زود گره از کار داشت و در امری گردد و وقت است از
 تأخیر بپوشش نشوند و از قلع خیم و خزان امید گردند و قاضی القضاة عالی و مجید الدین خان که در علم
 کمال ارا و در دیانت عدالت نظیرند از باقیه از برادر میگذشته و پیش ازین هم در ایشان
 بنواب خبر گرفته ام بعد تصرف بر ملک کمال ایشان اگر نخواهد بودن فقیر در شهر نخواهد شد که در وجه
 آب حیات است و معنی اینضایت نوشتیم ام بکلیه اشیاست است اگر چنانچه غالب تصرف بر ملک
 صحبت او ایشان بر نخواهد شد که مناسبت مزاجی در میان نیست لیکن کامیابی ایشان باشد و آنکه
 وجه نشان از برای خلافت مفید باشد مقصود است السلام مکتوب شخصت و مشتق از
 با اخص این مشتک این گشت برین آنچه گشت چون غرض قضائی داریم و نای علی بربیت صاحب ملک است
 کردیم و از جا فرستیم که در این بی اعتنائی که نواب باشا کرده اند گوئی با فقیر هستی یا بیستی که هر دو
 دنیا را آتش سبک شدیم خوب شد آنچه شد حال اعلی نماند و گشتیم ازین قصد ارا بوسه دست نیست خدا
 میداند که چه اراده بر خلاف طور خود درین تقدیر تکلم کردم حال ابی اتمام دست ازین کار و بوسه روز
 دیگر تمیز بایک کشیده دندان بر گل افشاده کرد و داشت اباید و شاید که اصلاح عالم در نصیحت گیرد و اگر
 آرد یکی نواب را بخاک کشد که در زمره شاهجه موقوف شود و بدین آنجا عبادتستان الله هوال لانا
 ذوالحقه الحسن بقدر وسعت و سعادت کار بایده فرمود و باند که حرکت نادران از جانبایه رفت انشاء
 تعالی الحق بملوک طایفه خراب الحرامه و همه برادران میمانند باشند و متوسلان بملوک لیساحب از فقیر آخر

دارند بسیار معلوم نیست ایشان ملاقاتی داشته اند از سالها موقوفست همیشه سلام و استیاض و سعادت
 از طرف شان میشد پس این سلوک نیکویی هم و تقیه کذاب از روی که وای مهو و از غایه فقیر بوده روی
 خود را نمود و وضع انکار که همان فلاکت انلاکس گرفتار است السلام مکتوب شصت و نهم از خطا
 که ششبار احوال نگذاشت بود و کم قرارها و از دیگر اجناس معتبر بی هوای مطلقا معلوم شد موجب کارست و دفع
 دشمنان قوی و پیش است حفظ جان آبر و مع حصول مقصود منظور چنین است بصیرت ببالغ توقع جانفشانی
 از رفیقان تازه و دراز انداز و محصل است اگر مبلغ گران و خزان باشد بقدر نقد و در مقدار ضرر و بر دم زور
 می باید داد که رفاعت نواب از بهر آخرت نیست فاه یکطرف دفع فاقه خود باید نمود و از پنجای افغان رعایتی
 ببرد و میکند و بهاجت رفیق می سازند و عزیزانی که بگفته فقیر باجه بی سامانی این استیج را گذارند و نخواستند
 و نیم نانی و دم آبی نباید بین آخرین نخواهند کرد و اگر رسید ششم سر دار بویس را که از هر قوم با بار بعلی و از هر
 سید اوم و سیر ستادم میکند **بی زری** که در بین این بقیه **اردن** که در ده ارشاد خان بآن خویش او
 بنوا و خان بآن لیر بهاد محمد خان آید بدی شخصی است که با ملک سی سر دار این شکر و بهیله را بخود میکند
 و بهنگام آنرا بر هر چیز نایبانه فاقه ای بی در پی میکند استطاعت سفر کجا دارند اما ادا نشود و وعده
 وصول و در هر بیان نباید که شکل است از قریب استیاض خود چه نویسم که این بطوقی گاهی باز و ولایت ایشان
 متعین شده بود مکان افتاد و اندین هر دو مکتوب از طرف خود از نظر نواب بگذرانند با ندیشه تا خیر جواب شود و نیم
 سخن بکاتب است سعادت خان شاه و پنهان بزد و میرا خود برده هنوز مرحت نمود که فرود و تقصیر
 ناکرده در مانده شود و السلام مکتوب **هفتاد و نهم** از خطا نواب جاٹ با نجیب خان گوشا
 پرست پنج از از داران بهر طرفین معلوم شد جاٹ بار و بهیله تا بر مصلحت خود توسط راجه بهادر سنگه و دیگر
 آشتی میکند و ذکر نواب برای تهیه است چرا که نواب خواهد از بی سامانی دومی خواه از اساک مردم راجه است
 و در نظر با یک شد و از بهر حال کسی که نواب اعتمادی نماند دیگر کدام ضرورت کسی طرف نواب بگیرد باید
 نواب از فریب و استخوان آگاه باشد چه جای دشمنان بگیرد که از طرف نواب در نیامی آید اول اعتراض خود را
 مقدم دارد و اعتمادی در نیوقت بر کسی نیست که شکایت عزیزان نویسم ملنگ شد که اینقدر و نهم احوال

(۶۶)

(۷۰)

شهرت اخبار کل از رفیع پریشان نمی ماند و آنچه است بقدر رسید هر چند که ایام و اشارت کردیم که نواب که بخت
 خود را نشان بدیند ندانند و گردن بانی میکند ششم که یاران تاشا میگردند شکل آنکه اهل شورت نواب بهر
 وجه و غرض پرست که از قوم سهل و آسود شرفا از شافق میخفتند و اینها نوابی تاشا است که بر خیر او امید
 بقین دارند و نه از شرف و بی قطع بجا داده و بداد گنم شانی و آتش ازادگی برین بسوزی آور و دیگر نواب
 و اهل آن که چاکر است در ویشان شهرت خوشی نمیدانند آنها را که خریطه های زر داده اند و در نوابها
 ساخته حریف شده اند و آنکه قائده بآنها نرسید و اهل اجرا بهشت بسوزند و چرا به اضطراب قلبی توجه و دا
 کنند که با جابجاست و نواب از رفقه در ویشان با هر کاف و سوسن جمع دارد و خود را با سن یکد و کس نسبت
 است که بر دمه و افتد و عارض خلق در عهد ایشان آنا کشیدند باید و چه میشود و خدا بداد برسد طالبان را
 مقهور و مظلوم را از راضی گردانند و السلام مکتوب به قضا و حکم شاه ادبانی در پیشاور رخت قامت
 انداخته و مجبور را پسیر کلان خود را با افواج بکران برای بند و بست ملک خراسان نصبت کرده اند
 اصلاح مملکت نجات نشان که هر دو درین باب هم از نسق افتاده و سر دار و وفای نیست که از کار افواج
 خود بگیرد و اگر حاجت بحکمت خود او خواهد افتاد و تالاجور و قتل خود را رسید آخر ملک دست سر نشینان
 ندارد و الو سوات فرایسم نیاورد و فتح قدیم همراه دارد و بس مردم دلی که عادت بفرار دارند
 بی اختیار دست پاچ میشوند و انجامر است بیاست همین مناسب است که قتل از لاجور قصد و دلی
 بکنند آری و یا دشمنان نیست پای گریز غار میمل برین آیت کرده ایم فقر طالی الله بردن متعلقان بهر چو
 بالفعل خوبست اما برای آینه خوب نیست که آخر و آخر و در فقه معلوم میشود من و کور و او و من و من
 از متعبران معجزین معلوم میشود و نواب خوب شناخته ایم پس درین صورت شکر شکایت چرا و عزیزان
 فهم خود درمی یابند شخصی از بعض آثار ما را در می از نواب گمان میکند و دیگری بنا بر بعضی علامات از بعضی
 تصور میکند و هر دو از حقیقت کار غافل فقراتش آینه اند گاهی که نواب بخیرتی که باشد لغت میشود و کلان
 درین آینه منعکس میگردد و گاهی که اعراض بنماید که بعضی ورتی و غدری باشد و در آنکه صورتی نمی باشد
 و مردم در گفتگو از غافلین پسندان باید دارند انشاء الله حرکت اما بعد از این روز و این بزمین

در این شهرت و اخبار کل از رفیع پریشان
 میماند و آنچه است بقدر رسید هر چند که ایام و اشارت کردیم که نواب که بخت
 خود را نشان بدیند ندانند و گردن بانی میکند ششم که یاران تاشا میگردند شکل آنکه اهل شورت نواب بهر

(۷۱)

در این شهرت و اخبار کل از رفیع پریشان
 میماند و آنچه است بقدر رسید هر چند که ایام و اشارت کردیم که نواب که بخت
 خود را نشان بدیند ندانند و گردن بانی میکند ششم که یاران تاشا میگردند شکل آنکه اهل شورت نواب بهر

خبر و در فقیر حرام شدی که نذر آرد و دست عینی که آگاه اند و علوم علمای اینها زیاده برد و شیخ فقه نه با کلمه
حرکت باین طرف اند برای مردم ایستاد و عقیده واقع شده و از سبیل امر و نه تا شایعها پور و جمیع منازل
هسته بسته و جماعه مردم از قوم رو سبیل اکثر و از مردم شدی که اکثر طریق علیه نموده و منور و متنا
گردیدند و جماعه از آنها همراه آمدند و خانه بقصد یافت بدلی برای کسب مقامات میروند و اکثر علمای اینچه و دست
بسیار طریق شده اند و برای آنها که همراه فقیری توانستند بدلی رفت میرسین خان اگر از مقامات مصطلحه
گرفته شده و اجازت مطلقه یافته و در توجیه گرمی بسیار دارد و اتفاقا درین ایام از شهر برای دیدن فقیر
رسیده بودند بجای خود درین بلاد که داشته ام مردم و صحبت این بزرگ آده بسیار قضی میگردد و خیلی رجوع
کرده اند اما کار یک کس نیست که از عهد این قافله بر آید خاطر دارم که شمار اهل طلبیه بعضی شهر را بشما
بعضی اهل میرسین خان توفیق نایم اراطات نامده با همه عطایا میسر و در بشمار توجیهی افتد و بی سعاد
و حافظ سرور خان احداث توفیق و دیگر روزی چند با ما باشد که محبت و حق بسیار بر اثبات کرده و تمهید
بر گیرد و اتمام مکتوب **مقتدا و** و پنجم بعد و صلوة از فقیر خانانان جناب فضیلت و ولایت مآب کو
صاحب سلمه الرحمن بطلان نه نیکد حق تعالی انفرج شریعت و منور طریقت نور مجسم دین دیانت که آنگاه که
و میر آلم و اسلامت دارد نیک بد شما بجهت نیک بد فقیر است و وجود شما باحقا و فقیر عزیزترین موجود است
و مصدق چندین انوار و فیوض و برکات در زکوار از شما عزیز تر و در اثاث از بهر جوینی ازا بلیت شما مخلص
نداریم و ما را درین اواخر فقیری تجربه و نظر می که صحبت کسی خوش نمی آید که رسید یا اراان حلقه هم بقدر توجیه
می نشینم و من از اراان را نه توفیق نیست بر سبیل نفوذ و پیروی گویند و در صورت ایفای عده بخت
بسیار بگردان میگردد و جنگها کار می برزند و پادشاه این کرده و عاوم خبر دگداز دوست و لوازم
بدل در منزل ساینده نصیب کس مباد و علامت سعادتی برین چه خواهد بود که شل شما صاحب کمال تکفل
امور اخروی او گردد و چنانچه عارضه برخورد دار احمد اند فقیر سخت تشویش دار و هم طبیی فقیر اخیر شده و گرنه
از عمر خود باین برخورداری بخشیدم که محبت بسیار این منحه صحبت سید است خدا و او را عمر روزی کند
و پیروی دنیا و حصه او نیست هر چند سرنگ نعلی ضاخان چون طریقه را از فقیر گرفته اند و ذکر لطافت

از چنانچه از ۱۲۱۳
۱۳۱۳

جاری شده و قی و اثبات شمرع کرده اند بخدمت میرسد و حلقه شاد و خلی خواهد شد توجیه بر لطیفه
 قلب ایشان که اول کار این لطیفه منظورست ضرورت هجوم ملالت و استراحت و قوت ظاهری و تحریر
 نمی آید و شکر باطنیست بر قوم نگردد و هر چه بشود یار سلامت مانده یاران حلقه متوجه مقصود اند
 و ترقیات میکنند و مخلصان غائب و موصول نسیم در یکات حکم حاضران دارند و السلام مکتوب
 بهشتا و ششتمه نظیر تحریر و زی زیر بار بود چون احتمال مضرت بود خود را ببرد
 باز آورد و دعا می خرد و حق شاکر دم تا خاطر جمع شد الحال که شمار در عدد در آمدید صاف تر
 شدیم و معاف کردیم خاطر جمع دارید و بطیکه فیما بین ما و شماست تقاضای آن میکنند که اگر خلاف مطلوب
 گفته شود بنا بر قاعده حسن ظن که لازم این نسبت است تسلیم نمایند چه جای اظهار محبت در مقابل حرف
 معقول فقیر را قدر کمالات و حقوق اخلاص شما همه تظلم است بنا بر غیر خواستی نسبت تربیت اظهار کمال
 اتفاق افتاد خدا تعالی مفید گرداند خبر ملالت اثر واقع مرحومه لطف النساء رسید زهره را آنگاه دل آگاه
 گردانید خدا تعالی آن مرحومه را بیاورد و در بر رخ توجیه کرده اند شد که شغل انضال الطاف الهی است
 از برخورد و اراحمه اسد اندیشه داریم سلب غم و الم کرده میشود و انشاء الله تعالی زود تسلی میشود و آخر نسبت
 طریقه و اطمینان نفس کار خود خواهد کرد و خاطر جمع باد و باخوان طریقه و اخوات پانی پت همه سلام نمایند
 مکتوب بهشتا و ششتمه برادر من محب که در دست که هر واحد از مردم پانی پت لایزال شکایت شما
 می آید معلوم نیست چه عمل شما واقع میشود اگر رستی دیانت شما باعث آنرا مردم دست از آن رستی
 بگذرید برای حفظ حرمت و تبا و لیسیم خاطر مردم مرغی دارید که طریقه و پیران طریقه بد نام میشوند
 برای خاطر لیسان بگزاران را آزرده کردن خود را بد نام ساعتی با این کمالات ظاهری و باطنی و دواز
 عقل است انکار مردم باعث خرابی کار خانه ارشاد دست شما میدانند و از پادشاه مرآت قی نیست که این
 مزاج که من آدم هستی از من جد و رتبه از کلا و می رسید که نسیم اسد شرف بر ملاک اندوخت حیات
 نماند معلوم نیست که اصل فقیر در کدام طوق و بنجیر است که نرسد و یاران میردند و فقیر این حقیقت چکار
 یعنی اسد را بی اختیار دوست میدارد و عکس محبت و در مرآت قلب فقیر نماند و در گزند و بطن

(۷۶)

(۷۷)

هر که نقشی از قوس صغیر کائنات نمی بینند و معرفت فاعلان عالیشان این صاحبان که در عرصه ها اند
 با حق مشهور است اما اهتمام ایشان اینجا می توان دریافت که جواب ثقات ما را نوشتند اگر چه کثرت
 اشغال حسد ریخا و دامن دیوانه تاب این بی انتهای نیست حکم انصاف انتظار جواب سفارش نباید
 کشید که جواب این مرامات بهیچ دردن مستحکم ندک درین قاعده تقصیری راه نیافتد بجزایم المستغفور
 ازین تمسید است که مقدم زاده سیاق فضل علی از یاران طریقه دیان شرف الدین آشتی زاده و دستا
 کلته اخیر می از فقیر درخواست جواب اذن کفر آئین آدمیت بود ناچار دست تحریر زدیم شاید که اثر
 کند و کار اینها که مقصود فقرست صورت گیرد و السلام بکتوب بمقتضای هشتم نصت مردم کل
 بجانب پانی بت موافق درخواست ایشان قرار یافته باید که بعد رسیدن ایشان در کجای و خاطر دار
 باشد که تمام کوشید و در خط و نصیحت نشونت نکند و باستالت بسیر برید اگر فقیر را در خطا بگویند بگویند
 مقابلت نماید و هرگز نه بر پیر که خیر او ستا درین ست مگر کار از حد بگذرد و آنوقت بشورت بی بی که با وجود
 جزیت ایشان طرفدار فقیرست تیر مرعضان ایشان هر چه مناسب است باشد عمل رید و اگر ایشان بجا
 کس بر و نه هرگز نگذارید و در امور مباحه توسی ضرورت که مباد از فرط وساد فتنه پیدا شود و بی علی
 شود سخای موردی در ستم و دس استالت او هم ضرورت است اگر خواهید بنماید که مباد او بسو دانی الهه
 خود تنگ آید و در تر برود و دعا کنید که مزاج سودا بیان بصلح آید و فقیر را در پانی بت انخست و نظای
 برادر شافع طریقت نیست که مرا از فرط محبت که با فاعلان شایسته تاب عمل این کرد و است نیست ازین راه
 در قصد انطرف مردم کسی شما را نخواهد گذاشت که کنار آید و چه که عالمی بظاہر و باطن با ما نباشد
 او بخینه ست از اندرون و عاونایند از شایسته رهنی اندر می اقبال طالع و السلام بکتوب بمقتضای هفتم
 انفس قدسی شخص علوی مهربان قدر دان این بیچاره پیران خزانیه انصاف صاحب قطع نظر از کمالات خود
 قدر کمالات شایسته رسیدند و نسخه سائل طریقه از عوالمات شما و خدمت ایشان بود برای
 استکتاب گرفته نسخه دیگر و همین باب که برای همیشه شرفیه میان بنی صاحب تالیف کرده اند درین سفر
 منتهی از نظر گذشت برای قید یان بسیار مفید است فرصت نقل در آنجا یافتیم اگر رسود و آن پیشین شما

(۷۸)

(۷۹)

ارسال در یک نقل گرفته شود و ما را با وسوده رساله تصوف بمعرفت مولوی غلام علی رسیده و مطابق
 این مطالب مسائل را چند مشرف شده از موجب عظمی و عظایات کبری و انست تحقیق بعد توضیح کما یافتم
 و خطا بر دوشتم بارک اسدنی بر کلمه مایه که رساله صغیر و کبیر مصنفات خود در مجلدی جمع نمائید و تقاضا
 نمائید و چهار مجلد سیر نبوی که طلبیده و اید سه مجلد از آن حواله محکم کردیم و دم و مجلد ثالث را بجا رایت و در
 نزد خود نگاه داشته ام درین ایام بر خاطر نسق اتباع سنت بسیار استولی است برای ذوق اطفال
 سنت بر این کتابی نیست بوقت ملاقات حواله نمود و میشود شب و آنکه انتخاب بعضی امورات آن بخاک
 بر داشته من به هدیه که اتباع سنت ابد از و وسیله نیست اگر را ده تحریر یک شرح خلاصه السیر الیه
 بر نشان علم خود نموده سی تام کار با دید بر و تا در این مجلد اول پیچیده شود و نسخه شرح سفر السعاده
 را میان و شما دعه آن بود و هرگاه شما طلبید بدست تری از شما کیست از این حواله محکم کردیم که در این
 از و بر مصنف گذشته و حواشی به خط مصنف از و خط شیخ عبدالحق دایمی شناسم قدر از ابد انبیا
 تاب نگاه دارید چنانچه هست هر چند حضرت مولوی نعیم الله قریب نیست نسخه سیف السلطان احمد
 حواله ایشان کردم و رساله خلاصه السیر ترجمه شاه ولی الله صاحب که هر دو پیش تقدیر بود نیز مر
 خدا برساند و السلام مکتوب بهشتا دم بر خور دار احمد الله و محمد جلیل رسیدند و بر طاعت
 هر چند مقام کرده بعد از ولی باران بهشت چهارم محرم حضرت مردم محل قرار یافت سواری با
 و مردم در دوشام بختنبه که بهشت سوم این ماه بود بر در وازه فراموش کرده بود که آثار و ولادت
 پیر علی ظاهر شد و ورق تدبیر برگشت کجی متوقف شد صبح که دوشنبه بود احمد الله را حضرت
 چون با هم گنج رسید قریب بهشت سوار و دیله از انطرف می آمدند یکبار بختنبه برین هر دو جوان
 اینها مستعد جنگ شدند دست از براق اینها برداشتن و قیچیه پارچه ها از محمد جلیل گرفته گرفتند
 بنا بر ننگ مار در قفای آنها روان شد هر چند محمد جلیل مانع آمده فائده نکر و بعد قطع مسافت بسیار
 آن سواران توقف کردند این بر خور و از بر سر آنها رسید بقوه طلب نمود آخر کار جنگ سید و ام
 مجروح گردید اما حق تعالی جان آبروی او نگاه داشت بخاطر سواران اندخت که بر دلیری آن

پاچه را که فی الجمله قسمت کرده بودند فراجم آورد و حواله نمود و رفتند و این بر خور و بار وجود شد تا کتاب و
 حرارت مسافت ششش کرد و طی کرده وقت عصر بقیه خانه مراجعت نمود و یک تخم شیر بر شانه رسید و بخت
 و خفته اند مزاج خوبست فقیر رفتن خود را غسل محبت این بر خور و بار و توفیق آتش انشاء الله تعالی در یک هفته
 تخم عین نیست خاطر جمع دارند و کار رسانند کرده هزار آفرین هزار شکر که جان آبروی او خدا سلامت است
 و السلام بکتوب **مشتباده** و حکیم ساخته درین ایام اینست که امر و زکریا که بخت تخم جاری الاولی است بعد
 روال سکوی صاحب یعنی والدۀ شمار طاعت نمودند بخت یک سر بر آید و خبر داد و حکیم شریف خان صاحب
 تدبیر کلین تجویز نموده و آن پانی پت خواهند نمود اگر بپوشد فقیر برای نماز جازه خواهم رفت این وقت هر چه
 از ختمهای تسلیم قرآن مجید مستفاد حاضر بود بنام آن مرحومه گذرانیده شد خدا تعالی رحمت کند و با وجود
 ضعیف بط بآن مرحومه حالتی برین گذشت که در تحریری آید اما الله و اما الله را چون اکنون تمام این است
 خدا بهر چه و رایی متعلقان ایشان را زنده دارد که مستوره بزرگتر از ایشان در آفاق داند و در فقیر
 حالتی نماند پس فراجعه انتقال بهم بسمع خواهر رسید شیخ عین الدین بخدمت حاضر خواهد شد از توجبه
 طریقه محروم ندارد در قلب و توجیه حاصل شده قطع مسافت بنور شمع کرده و مشکته و بیت مورد در
 و مردم محل از غلبه نسبت طریقه که از مدتی در اخذ توجبه هر دو وقت التزام کرده اند مزاج ایشان تغییر است
 در انقطاع از دنیا و اقبال بآخرت محبت خدا و رسول و علی و علیها و سلم ترقیات نمایان معلوم میشود
 زندگی صوفیانه در کمال متابعت میکند و آثار خدای عز و جل معلوم میشود و السلام بکتوب **مشتباده** و دوم
 هر چه با مردم آزار و اذیت میرسد جزای اعمال است آنچه آید بر توان ظلمات غم بهر بیایا گشتاخی
 هم به اگر بازرگان بلا و باخوردان بهر شفقت ندگی نایب هیچ کس بی با شایسته تواند کرد و در اوقات
 خدمت شود هر که فلاح دین و دنیا و رضای او تعالی موقوف بر آنست باید که بکشید و غضب و غصه ایاد خود
 و زبانت از کلمات مالاتی باید داشت تقید در نماز هم باید که و بعد ازین کسی چه خدمت از که شمار از نماز
 و از فرج که ام سلمان سلمان مانع خواهد کرد و بشیرا آنکه فرض شود و بر شافرض نیست اگر مستور از توفیق
 یابند و از شما توجبه خواهند البته توجبه بهر احوال است تا شیر خواهد شد از غلبه پیران امید تو نیست بزرگتر از ایشان

(۸۱)

(۸۲)

(۸۳)

و اتبع رسالت بنامی صلی الله علیه وسلم تقید باشید و رعایت ادبی و حقوق و انطالق حسنه لازم گیرید
 موجب نیکبختی و کامیابی و این خواهد شد و السلام **کتاب ثبوت** و **سوم** معلوم شد که اراده حج
 کرده و ایداز و نیداری ظاهر و نسبت باطن بعید نموده که او وجود عدم و نیستی حقوق والدین و اطلاق حق
 زوجه که بچند عین ششم اتم قبل است اختیار کردن مرکب کبار برای ادای سچی گردیدن او شل شما با کمال
 مستبعد است باید که برکات و اتم مایه صبر نموده مانند ارباب مقامات عالیله رضا بقضایا کاکامه نمود
 این خطر را از دل ببارید که فقیر را آنرا بسیار بدل خواهد رسید و آزار درویشان فی حق خوب نیست
 آنچه از دم محبت خیر حق بیاید نوشته شما خود نوشته اید حاجت تحریر فقیر نیست با خدا مشغول باید بود که قطع
 نظر از فائده اجر سعادت اخروی احتیاجی نبیند و نیست **سوم** کجی بی و دلی دامنیت
 جز بکثرت گاه حق آرام نیست و از فقیر در تحریر رسم غریزی تاخیر از برای اتواله شده که در غلبه
 خزان ماند و تعزیت کردن باعث بجان ختم میگردد که ذکر محاسن متوفی را تفحص است در حق آن مرحوم و
 کرد و بچشم مشمول فصل و کرم آبی یافتیم و متمم آنرا کردیم خاطر جمع دارید و تعلیل هر چند مسیر آید بنام او خدای
 و دشواریات باطن که نوشته اید بجا است فقیر هم معلوم میساید هر روز در طعن صبح اول توجه شما میشود
 مساوات کمالات نبوت و قول ظاهر میگردد و از خوبی استعدا و شاست تقسیم اوقات بر طاعات و تقیید
 بیار آن لازم گیرید انشاء الله فتوحات متواتر میسر میشود و شکایتهای نایا دوری گلزار بهای دوستی است
 رتبه شتم که عذر عدم مراسلات رسید و تقصیر بعفو انجامید چون این بی پروایها خبر از بی اهتمامی اخلاص
 و صلح خود نیست آنرا برای تابعدارین آگاه باشید و امیدوار فتوحات و جهانی از درگاه و السلام
کتاب ثبوت و **چهارم** آنچه نوشته اید که درین نگارشی تصدیق نکشند چه معنی دارد و رنگی اندک قرار
 بسیار هر چه میسر خواهد شد و ما هم فرستاد و خدا یغاثی فقیر را از جنات بجا و به که توقع شفقت اعماد و
 و من از نامازی زمانه مغذ ورم اگر فتوح مساعدت میکند و زندگی و فایده انشاء الله تعالی رعایت ما خواهد
 کرد که شمار اشتقاق والدین سر و شوخ اهر باید که در اخلاص پسیدن تقیید سبق کتاب توجه خدمت والد
 بزرگو را خود و رضای والدین بجهت شرفیه بکشید تا شما و در خطا بهر مانند یک شخص متقدر انقدر زنده

(۸۴)

(۸۵)

که جواب ما را بنویسند باینکه اگر کسی از خانه گفتن مناسب نیست السلام مکتوب هشتاد و نهم
 خدا شتار از سال زنده دارد که به سلوکی مردم محل بپایس خاطر تقیر تحمل میکند بمقدور بار ابراهیم
 می آید باید که از نیک بداند و نافع باشد تا فیه خاطر جمع در عیال تربیت طالبان خدا شتول باشد
 و شایسته درین اجر شریک باشید و در خدمت مردم محل در رعایت خاطر مرزاشاه علی بگویند خدا شتار
 زنده دارد که بسبب شتاطر تقیر از طرف حاج جمع است تقیر فرب خوش آمد مردم محل خورد و ریحی
 حج بر فاقه ایشان شتام دوستان هند و شتازا بخدا سپردم و فیض طریقه بطریق قسمت بر جا خواهم
 خواهم رسانید اگر خدا او را باز دشت فتوح است گزیده بر باد و آخر سعادت است از رعایت
 خود جدائی اجاب آسان شده است اگر ایمان مانوس فر در قند و توفیق خدمت ایمان دلی خود
 معلوم است در بیمار شدن فقیر در پانی پت حکمت بود که جهاد از مردم اینجا و حاضره از صوبان شب روز
 خدمت میکرد و تمام فانه بولوی صاحب رتدیر و خدا شتول و دیکجا شتار انجا که بفضیل الهی
 طیب و دایم میرشد عمر باقی بود و اگر نه بعضی نمانده بود خدا ملاقات و زی کند مکتوب هشتاد و نهم
 احوال مردم شهر زیاری عام و ناسنی تا کجا نویسد خدا ازین بلده مورد غضب الهی برآرد که نشی و سواد
 سلطنت نمانده خدا خیر کند و از زیارات شایخ فراغ حاصل نموده تعلیم طریقه و پرداخت احوال باران
 صلح و صلح و شام مشغولست که ازین حرکت بمن مقصود بود و الحمد لله علی احسانه باید که شاموافی گفته است
 سر دیو ربی حاضر شده تسکین و تسلی بکرده باشد و خدمتی اگر کند نیک که ضروری باشد نظر بموقوف
 فرزندی بقدیم خواهید رسانید زیاده برین از شما امید است بر اعمه و آن بر جزو دار خاطر جمع است السلام
 مکتوب هشتاد و نهم معلوم شد که تمیز جنازه با دوشاه یکم یعنی والد حضرت مولوی ناسد شتار
 کرده روانه پایکی است خواهند نمود اطلاع باید داد که جنازه کجا خواهند نهاد اگر در مسجد جامع بیارند
 این ضعیف بسم داخل شتاب نازد که از شدت حرارت هوا آب حرکت نرود و حلقه شیر درین مسجد
 داخل این جنت خواهند و السلام مکتوب هشتاد و نهم بعد مصلوّه از یکبار و بعد از آن بقیه
 با نجاران صاحبان آنجا حاضر و صایان بدو علی صاحب سلمه الرحمن مطالبه نمایند که بجزر و ملا حظت نظر بشیر

(۸۶)

(۸۷)

(۸۸)

طلب مولوی نعیم الدین صاحب و صلوات اللہ تعالیٰ متعلیٰ علیہ فقیر حضرت مرہجت بطن دادم و سہا جہ جلستانہ انجہ
در حق ایشان ہمہ دینی اندر نظر آر و بدالہ ماجدہ ایشان نوید این شخصت سلام رسانند و تسلیم
بر حاشیہ رسالہ مولوی غلام محسنی نجمہ و فصل علی رسولہ سرکہ و ہکملای فحول جامع مقبول
و مقبول سید غلام محسنی و صلوات اللہ تعالیٰ بابتی کہ نسبت اخوت طریقت باین پیران معنی جانانان از مدح
ایہای فقیر رسالہ مختصری در تصدیق سلسلہ وحدت وجود و وحدت شہ و تحریر و دو ہزار نظر گذرانید و حق
دانست کہ باینہما ایجاز قدر کا نیست بر یانی وانی چرا ہمہ استدعائی خیر انجہ اما تا عرض سلسلہ تطبیق ضرورت
داشت کہ این توفیق بین المکتشفین اگرچہ غالی از تکلفی نیست لیکن تمسک مصلحت عمدہ است ہی اصل مدح

ملفوظات

ایمان محل که ایمان آورد و بخدا و رسول انچه پیغمبر خدا آورد دست و دست ارم و دستاغله و رسول را
و نیز ارم از دشمنان خدا و رسول بکبت بخت کافیت هر قدر که دلیل ثابت نمودن عده طماعی بکبر
و عامه مسلمانان آن مکلف نیند تحت کمال بیت الطهار و تعظیم صاحب کبار رضی الله تعالی عنهم بر او
ضرورت نیست صراط مستقیم که فردا بصورت بل صراط طور نماید هر که او را بخایم او را حاجی از انان
صراط مستقیم نیست فردا از انجا استقامت خواهد گذشت یکبار رضی بی ادب و دنیا میراثش
عمر فاروق رضی الله تعالی عنه زبان طعن کشاد و مار حسیثین احترام صاحب سید المرسلین صلی الله
علیه و سلم غضب آورد بر سر آن بی ادب بخر بکشیدم ضبط را تمام فریاد بر آورد که کبرمت احسن
رضی الله عنه از سر من در گذر و بخر شنیدم اسم مبارک حضرت امام غضب فروشت فلان
بی ادب را احاف فرمودم تعظیم جمیع اولیای الله و محبت عامه شایسته رحمة الله علیهم لازمست در حق
پیر خود اگر از راه دفع و استغفار و عقیده تفصیل نماید از شرط محبت مستبعدی شاید در حق حضرت مجدد
رضی الله تعالی عنه که طریقه نو بیان نموده اند و مقامات کمالات طریقه خود بسیار تحریر نموده و زبده
صاحبان طریقه با مقامات و داروات سیدها را لوف هم زاده شده اند و در مقامات پیچ شین نیست که

[illegible]

اقرار بر زبان علماء و عقلا تجاوز رسیده عقیده تساوی ما و دنیا یا تمسک به ایشان بآن اکار بر حقه الله علیه السلام
 نمود که آن کبرای دین از شایخ ایشانند عقل غیر نیست نمودن تقوی گزیدن در نیقوت سخت شعله دست که
 معاملات ترا باشد و عمل موافق شریع گو یا موقوف گردد و اگر بطریق روایت فقه و ظاهر فتوی نقل نمود و یا
 در محدثات امور و بدعت اعتقاد کرد و شود بسیار غنیمت است السماع بودن الرقة و الرقة تجلی الله
 پس آنچه موجب محبت الهی باشد چرا حرام بود و در حرمت مزایم اختلافی نیست اگر در او را خواست بر سر گذارد
 علی را کرده روزی رسول خدا صلی الله علیه و سلم در راهی میفرستند او از منی سبک سید گوش نمود
 فرمودند و بعد از این عمر همراه بود و در این راه استماع امر نکردند پس متوجه شدند که کمال تقوی و احتیاط از این
 آواز است بزرگان تشبیه یکدیگر عزیمت معمول دارند و از جهت احتیاط از این پیر میبایند که در این
 علماء را متکلف است مگر مختلف فیة اولی همچنین از کمال تقوی و کثرتی اختیار نمود و در هر چه موقوف است
 توجیه وجودی از ضروریات دین نیست لسان شریع از ان ساکت است صوفیه علیه از وی گفت و ان
 بیان آن نموده از غلبه احوال محبت مخدومند و بجا است سائل توجیه و تحفیل معنی لا وجود الا الله توجیه حاصل
 نمودن نزد ارباب معرفت قوی نداشت و یکی از علماء در منامی دید که علمای صوفیه بجهت سرگردان عالم صلی الله علیه
 و سلم حائمه علماء از صوفیه تکلیت بانمودند که یا رسول الله این عزیزان مسئله وحدت وجود شایع نموند و
 شریع علی هدایت یگانگان در اینست اختیار کردند رسول خدا صلی الله علیه و سلم این کار را از غایت محبت که یگانگان
 حق سبحانه دارند و در احدی است سکوت نهند یکبار فقیر را در حق واقع شده و نوبط شکاف گشت نفوس
 تمام کائنات را در نقشش بود و قول حضرت شریع اکبر رحمه الله علیه یا آدم الاشیاء امراض محبت عده فی عین وجه
 در باقیم که مکرر سلسله صفات در مرتبه علم که باطن موجود است اعتباری پیدا نموده در ظاهر در وجه منعکس شده
 مصدر آثار مقصود گشته و در نفس الامر و خارج همان وجود واحد تحقق است ناگاه متنبه یافتند که فوق این مرتبه
 مرتبه دیگریست چنانکه کبرای صوفیه فرموده اند فوق عالم الوجود عالم المالات الخ و پس حارف توجیه
 در انشای سلوک پیش می آید و مکرر سبکی تا در ابل موافق ظاهر شریع است بعد از ان واضح میگردد و از انکار
 اولیا که این علوم متقول است یقین است که از ان تردیدات فرموده باشند الله تعالی هرگاه میخواهد که خداوند

بهر قسمیکه باشد از نماز است اینجانب است ساست هیکل از باب التعلیم و تعبد بها در وقت تعلیم و اظمار التعلیم و
 تفریح و عباد الهی باید نمود و صورت مرشد نصیب العبد و است بواسطه و التماس من الهی و اراض بالحق باقی است
 صفت افتخار را انکار لازم باید گرفت بر حق و تقاضای خلق محل عبادت باید سست است چسبست من است
 این نیستی به عاشقان اندیبه دین نیستی با نظر بلند باید داشت مجاری امور از تقدیر داشته لب و چون چرا
 نماید که حضرت انس رضی الله تعالی عنه خادم رسول الله صلی الله علیه و سلم اگر در خدمتی تقصیر منوی
 و اهل بیت در اطاعت می نمودند رسول الله صلی الله علیه و سلم میفرمود و میفرمود گویید اگر تقدیر و ربوبی چنان
 کردی - حاصل انیمه تکلفات تمیز با خلاق است بر طبق مکارم صفات رسول کریم فانه لعل خلق عظیم
 صلی الله علیه و سلم در پیش شریف است بهشت که است تمام مکارم که اخلاق از در زشتی ذکر نمی آید
 صفات بشریت کم شود و در پیشش است که هر چه دید اجداد از ذکر که طبعی بلکه لاجرم زو فی باید کرد و بجا
 آن جنب خدا ثابت باید نمود و آن غمیه زایل گردد و در مقابل هوای نفس کسب مقلات سلوک باید کرد
 غائب است که فایده بجای سبیل گردد و حق نیست که زرائل صفات بقیه صفیه و تکریمه می شود و اتصال
 و فایده ممکن نیست در حدیث از دست اگر بخواهید که از حلقه غفلت تصدیق نماید و اگر بشنود که کسی از
 جملت خود برگشته باشد و بگوید که بتدبیر الخلق الله امیر المؤمنین جعفر فاروق رضی الله تعالی عنه میفرمودند
 غضب من رفت اگر پیش ازین در کفر صرف میشد حال از حایت اسلام طهر میاید - بعد فنا و طمان
 تسلیم در رضا و صفت سالک میگرد و در فانی قلب غلبه است نسبت افعال از عباد سلوب میشود و حسن
 فاعل حقیقی در شد و سالک نماید - توسط و خدا اعتدال در اکل شرب نوم و قیظ و اعمال عبادت کاردی
 پس شکست جسد باید کرد که اوقات موافق سنن خیر بشهر صلی الله علیه و سلم مضبوط گردد و تعینت انبیا علیهم السلام
 بجهت تحصیل حدیث است زهر امر لایقوم الناس بالقسط انقض قاطع است در بناب - از دوام توبه و بند
 فاضل تقدیر فیوض برکات فاضل میگرد که باطن از انوار و کیفیت محبت لبریز گردیده ریزان میگرد
 تصور اعمال خود پیش نظر داشتند و سابقه غایت سعادت او دین کار گذار و زنده ماه بهت هر چه عمل
 بسیار کند از صفت استغنا و کبر با فائز بود و در تقدیر و امید و افاق و مسیله قبول سازد و گناهان را

بسیار و اندک نیست قلیل را بیشتر و دوام شکر و ضایع گیرد و کثرت درود و سزاد با و استغفار لازم
 حال و زندگان است بر در کس کتاب حضرت مجدد و ضی الله تعالی عنه که توفیق بر مسائل و غیره
 و اسرار طریقت معارف حقیقت حکمت سلوک و دقائق تصوف انوار نسبت مع الله بعد عصر و ماهیت
 که درین امر کشاد و ابواب سعادت است و عامی حزب البحر و طایفه صبیح و شام و ختم حضرات خواجگان مقدس
 امر اگر هم بر در محبت حل مشکلات باید خواند تا تجدید و دوازده رکعت هر قدر که آسان باشد
 بقراءت سوره اخلاص یا سور یونس یا ز اشراق چهار رکعت چاشت چهار یکشش رکعت و
 زوال چهار رکعت یک سلام و شش یا بیست رکعت بعد است مغرب چهار رکعت بعد غروب
 و سنت عصر و غیره ضروری است باید گرفت تلاوت قرآن مجید یکد و جز و کل مجید و کلمه توحید صد بار
 و سبحان الله و حمده و وقت صبح و وقت غروب صد بار و ادعیه توفیق که در حدیث صحیح ثابت است
 باید نمود و درین اعمال حضور قلبی ضروریست حصول فکاه علامت آن بی شعوری از مساو و دوام
 توجع و دست گذاشتن بر بقیه و در میشود و تحقق و ثبت آن مرتبه عالی که لیسان اسود قطع ملائکه علمی و حبی
 از دل گردد و بعد مدت دراز دست میدهد بی سال از خدمت مشایخ کرام رحمه الله علیه که مقامات
 طریقه که در دهانی سال است که بطالبان حق عزوجل طریق تعلیق می یابیم شخصت سال شده
 باشد که توجهات حضرت سید ضی الله تعالی عنه بقضای قلبی شرف شده ایم و درین مدت شغل باطنی
 تمام شده است حالا آثار قضای قلبی چنانچه باید ظاهر میشود و از ظهور کمال فایده یافتم میشود که ما ازین جهان
 انتقال کرده ایم و اگر در آنوقت کسی آمده سلام بگوید معلوم میشود که باریز آید و تحفه سلام گفته است
 یکبار از احوال یافت میشود و گمان میسریم که هنوز زنده ایم و ازین تجارت سفر ریخته و در وقت
 ظهورنا آنقدر در یقین غالب می آید که خدمت عظیم مردم موجب تعجب میگرد و چنانچه فقیر روزی در
 حضور حضرت شیخ خروجه جلیلی میگرد و نشوون تمام منع کردند روز دوم و او امر نمود که برخیز
 مرد و بنیاید و فرمودند و در روز نسبت فایده ظهور میداشت پنداشتم که تا از روی بسته ایاب و نه
 پس نشوون منع نمودم و در وقت نسبت بقایه ظاهر است و کلی خطبت که برای آنی بر باطن بلوه گرفته

اگر تمام عالم تنظیم خیر حق این مرتبه او انکرده باشد شناخت تعلیلات الهیه که متصل بر باطن را بابت
و معرفت او و میشو و امری و شواست نظر بصیرت تیزی باید تا کیفیات تعلیلات جدا جدا معلوم گردد
بعد حصول مقامات طریق احوال سالک مثل مرتبه تصویبات مختلف میگردد و گاهی نسبت مقامی ظهور یزد
در کیفیات خودش ملاحظه میدارد و گاهی نسبت مقامی دیگر بتواند از گردیده حالتی دیگر برسد
و قوت می آرد و اما چون نسبت متوسلان و خاندان احمدیه بحالات و فوق آن میرسد از لطافت و پیرایی
تجلی ذاتی ادراک حالات متعدد میگردد و که لطافت مصفا در هیچ مقامات سافه موثر نگردد و کیفیات آن
می سازد و اوقات منامات که دل بخشش کن اطفال طریق و بنیز کم میشود و آنجا جهالت در جهالت و
نکارت محض است و خلوتی نشسته بحفظ نسبت باطنی و دوام توجه به بیاد ریاض باید پرداخت و اوقات
بادای اعمال ظاهری سمور باید داشت که نور اعمال سبب جمیع مصفای نسبت منصور و آگاهی است
از دوام مراقبه قوت و نسبت باطنی از شرف ملک ملکوت بنظر موثر است و اندر آن وقت نسبت میدهند
از کثرت ذکر تخیل خدای صفات بشریه از کثرت در و اوقات نیک از کثرت نوافل انگار است
ولی و از کثرت تلاوت نور مصفا هم میسر شد ذکر تخیل بطاعتی مفید است در طریق و محض تکرار
لفظ صراط یثوب آخرت ذکر کفر سیاق است و ذکر نفی اثبات محض نفس کم از مصداق فائده می بخشند و یا
هر قدر باشد مفید تر است حضرت خواجہ نقشبند علی بن عثمان را شرط ذکر غیر مودند مفید میگفتند و او هم از کثرت
قلبی و توجه به بیاد ریاض کن طریق خود مقرر کرده اند و حتی اسد تعالی عنه به بخشش دم اول بزرگ دل ضرر
است چون ذکر قوت گیر و اوقات ستم است سمیع خیال سلیس در هر نفس توجه و آگاهی نبات الهی بدین
با حفظ خاطر از باطن و عجز و خلوص و خطر دل را باید گرفت تا و سادس محدث نفس بهنگامه بر پانگنه مانع از ورود
فیض هجوم خاطر است کثرت اسم ذات شمر نسبت جذبه الهی است نفی اثبات جهت سلوک قطع مسافت
راه فائده دارد و ادراک کیفیات حالات باطنی در مرتبه ولایت مخطوط می نماید و در کمالات نبوت
یافت جز نکارت و جهالت محض باطن نیست اما در مقامات فوق اگر چه لطافت پیرایی لازم است فی الجمله
درست ادراک میرسد لطافت و پیرایی نسبت مجدد و یسبب نکار مردم می شود و اندر آن پیر سالک

و ذکر نفی و اثبات محض نفس کم از مصداق فائده می بخشند

که اوقات سرمد را تر و در خطای آید که ساد انکه طریقه نماید انشا الله تعالی اگر عمره فایسکه سالک از راهات ساطع
بقامات عالی برجو بیسم سایه مقصود و مایه ابدون اربع مست خود مست آن در هر مقام جاهل مست بر و بر
و اینست از پیش طلب که در مقامات عالی مجرد و نقد وقت می شود اتصال یک یک مقصود و در هر
اتصال بی کیف بی قیاس هست ب اناس ابا جانی و هیچ ذوقی و شوقی و هوس
آن نیز سر راه وصول بحالات قرب است که سدد و گردد و طریق ولایت مسلوک اند و نیز آخر
استعدا و از سلوک مقامات کوتاهی نموده مقصود و رسیدن اینها تغذی گردد و پیش ازین مست
سی سال شده باشد که سیر طالبان سرعت تو و کشف و حیلان نیک استندی بحال اگر طالبان سعادتی
از محاب غیر افلاص قدم می کسب فیوض طریقه نماید بعد از دراز ولایت قلبی یا فوق آن اگر گردد
بقامات عالی مجرد و رسیدن سخت تغذی دارد و کشف صحیح که سیر سالکان در مقامات مطالب فیوض معلوم
میشود بسیار در دست پس گفتن بشا رات بر خدا اثر است سالک استعدا و زیاده و کثرت و در
وار ذات دوام تو حوالی الله و محبت خاطر و تعبیر در مقامات بطلان عبادات نموده تمامی است
شوق و ذوق تاثیر گرم و تیر دارد و قابل قلب بسیار مخطوط می نماید و جمیع طرق اهل تصفیه
همان نسبت شریفه بفرمای از باب طلب است لیکن نسبت اهل الطیبان نسبت که بر تیر کلمات و نبوت
و ذوق آن سید اند و آن خاصه طریقه مجرد و نیست و اوار بسیار می آید و سالک و در ترقی می نماید تاثیر
گرم که بیانی شوق می بخشد بسیار مفید است اما در قرن اول ظهور و جمیع طمانیت بود و کما لا یخفی از محاب از
حرکات دنیا بانه میگردند که صحیح و نفع بعد از آن محاب رسول خدا صلی الله علیه و سلم میباشند و تعلیم سالک
خواندند و محبت علما باستماع آموختن بکثرت محبت عمل لازم است و علم حدیث جامع تفسیر و نقد و محبت
سلوک است از بركات این علم نورایان می افزاید و نفع عمل نیک اخلاق حسن پیدا میشود و محبت کثرت
صحیح غیر فریغ که مخدین بیان کن نموده اند و احوال و آثار آن علوم است و پیچیده و مصلحتی و مصلحتی که خطا را
بر آن نیست مگر بی اثر و در وایت نموده که ناظران آن قصه و مقتضای آن و احوال ضبط و عمل آنها معلوم
نیست زیاده از ده و هله سیر سید محمد که خطا و صواب از نشان دست مملو گردیده است و نگاه نواخذنا

مستعدا و از سلوک مقامات کوتاهی نموده مقصود و رسیدن اینها تغذی گردد و پیش ازین مست
سی سال شده باشد که سیر طالبان سرعت تو و کشف و حیلان نیک استندی بحال اگر طالبان سعادتی
از محاب غیر افلاص قدم می کسب فیوض طریقه نماید بعد از دراز ولایت قلبی یا فوق آن اگر گردد
بقامات عالی مجرد و رسیدن سخت تغذی دارد و کشف صحیح که سیر سالکان در مقامات مطالب فیوض معلوم
میشود بسیار در دست پس گفتن بشا رات بر خدا اثر است سالک استعدا و زیاده و کثرت و در
وار ذات دوام تو حوالی الله و محبت خاطر و تعبیر در مقامات بطلان عبادات نموده تمامی است
شوق و ذوق تاثیر گرم و تیر دارد و قابل قلب بسیار مخطوط می نماید و جمیع طرق اهل تصفیه
همان نسبت شریفه بفرمای از باب طلب است لیکن نسبت اهل الطیبان نسبت که بر تیر کلمات و نبوت
و ذوق آن سید اند و آن خاصه طریقه مجرد و نیست و اوار بسیار می آید و سالک و در ترقی می نماید تاثیر
گرم که بیانی شوق می بخشد بسیار مفید است اما در قرن اول ظهور و جمیع طمانیت بود و کما لا یخفی از محاب از
حرکات دنیا بانه میگردند که صحیح و نفع بعد از آن محاب رسول خدا صلی الله علیه و سلم میباشند و تعلیم سالک
خواندند و محبت علما باستماع آموختن بکثرت محبت عمل لازم است و علم حدیث جامع تفسیر و نقد و محبت
سلوک است از بركات این علم نورایان می افزاید و نفع عمل نیک اخلاق حسن پیدا میشود و محبت کثرت
صحیح غیر فریغ که مخدین بیان کن نموده اند و احوال و آثار آن علوم است و پیچیده و مصلحتی و مصلحتی که خطا را
بر آن نیست مگر بی اثر و در وایت نموده که ناظران آن قصه و مقتضای آن و احوال ضبط و عمل آنها معلوم
نیست زیاده از ده و هله سیر سید محمد که خطا و صواب از نشان دست مملو گردیده است و نگاه نواخذنا

اسرار باطنی نشسته اند و آثار استنفا از ماسها و کیفیات حالات فضا بر سید الطائفه ظاهرست که پس
 از انظار فاسدند و فکرم کما میرود کسی گفت با استقبال امیر المومنین علی مرتضیٰ رضی الله تعالی عنه پس حضرت امیر
 تشریف فرما شد و شخصی گلبسم پوش مرده بایر نهاده بود که بر حضرت امیر نودار گشت آنحضرت دستش
 دست خود ببال و اوضاع و نظیر گرفته اند و فکرم کسی که گشت کسی گفت خیر انما بعین الیس فی سبب انما حیر و صفای
 در کمال انرا نیست ظاهرست همه عزیزان در آن گفتم کما فرستند کسی گفت امر و زرع من حضرت غوث الاعظم
 بتقریب عوس تشریف بردند و تکیه فانیست بر نسبت اهل طهری اید و سالک بودست بخود می و
 استغراق موصوفه دیگر و در خود و در اوقات مرده می چند و بسیاری بی شعوری لازم حال و شکیلا
 که فقیر انسانی قلبی تو جرات حضرت سید رضی الله تعالی عنه دست او قطع علائق و زوال بوزن دل گشت
 مردان و بی حسنی که سر من از حق جدا شد و اکمل طیب زبان جاریست نیز دیدم گویند مرده ام چند و نظیر
 من میاید پس جنازه برداشته بطرف مرا حضرت خواجه قطب الدین محمد آمد علیه برای دفن بردند و روح پنهان
 بجزایه ایشانست آنجا جنازه را در قبر نهاد و قبر با خاک انباشتند و من بر سر دیواری نشسته ام که
 نیکو وضعیکه در حدیث ثابت است آمده و نمایی بر زمین ده و درون قبوره آمده و جان مرا انش عس
 پیدا شد و چه سوال کرده نیستند من در قبر آرام تمام جواب فکرم و نیز دیدم که من از جبهان و رگ کشند
 مردم بعد تجرید و کفین بخوابند که جنازه را بردارند و نگان جنازه در دیوار و از نموده روان شد و مردم
 جنازه میرود و روح من با ایشانست در یقوت با عی خود بیاد دارد با نظر تشویش چشم و گوش و
 سرایه جوشن و خردی شو باید که بپای خود روی ناسرگور ای جوهر پاک بار و دوشی
 از فطرت که فقیر را بجانب امیر المومنین حضرت ابوبکر صدیق رضی الله تعالی عنه ثابت است سرشانی
 علیه نقشبند ایشان را اگر تقصای بیشتر غشاده بر نسبت باطنی حاضر میشود و خود روح باطن
 پیدا گشته با اتفاقات ایشان دفع که درت میشود و کیا قصیده در روح ایشان گفته بودم عنایت بسیار
 فقیر نموده از روحی تو اضع فرود و الا لایحه ستایش منم
 نسبت ما بجانب امیر المومنین حضرت

مجلس سید الطائفه در راه
 سفر از کربلا ۱۲۸۴

علی کرم الله وجهه میرسد و فقیر را نیازی به خلاص باغجاب ثابت است در وقت عروض عارضه جمالی توجیه
باحضرت واقع میشود و سبب حصول تشامیکرد و دیگران قصیده که طعنه است ۵ فرج چشم
اکاکی ابر الیومین حیدر زانگشت الی الی الیومین حیدر بحجاب ایشان عرض نمودم و از
فرمودند تحت امید ایل بیت اظهار رضی الله تعالی عنه و جواب یان سرایه قاضی تصدین و ایتان است
صحیح علی بن عمر حبش تاین اکار بر رضی الله تعالی عنهم و سید بجات نازیم ۵ مکر و مظهر ملاحتی و در غایت
بجات خود بتولای بوزتاب گذشت متعارف حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه موافق کتاب حسنت است
چونکه اعتراضات دارد و نموده اند ایشان خود جواب آنرا تقریر نموده اند و از انصاف کافیست و بسیار
کلمات که از باب ظاهر بر آن گرفته امی نمایند از ادبیای کرام صاحب دشت در بی تاویل درست نیست و پس از آنکه
که چنین سخنان کرده می شود از غلبه احوال یا از عدم مساعدت الفاظ بجمالی مقصوده با امر آبی باطل است آن کلام
ایشان نیست و بیاری است و شیخ با حق محدث حتمه الله علیه اگر چه در ادایل حال بعضی معارف ایشان
نوشته اند و از آنرا آن باز آید و بحدوث خواجه حسام الدین خلیفه حضرت خواجه باقی باشد حتمه الله علیه نوشته
که درین ایام صفائی فقیر بحدیث بیان شیخ احمد علیه السلام الله تعالی از حد تجاوز دست اصلاح پرده بشریت و
عشاده و جلیت بیان نمانده قطع نظر از رعایت طریقه و انصاف و حکم عقل که با چنین سخن سزای بزرگان
نباید و در باطن بطریق ذوق و وجدان غلبه چسب زنی افتاده که زبان از تقریر آن لال است بجهان
تقلب القلوب و تبدل الاحوال شاید ظاهر بر آن است بعد از گفتن من نبید انکم حال چیست و چه سوال است
در رسیدن آنرا از باز شاه با ایشان دلیل محال متابعت ایشان است انبیای کرام را علیهم السلام پوش
علیه السلام در زندان اعتکاف در مشقت و سید المرسلین علیه السلام و محضبت از وفود و مجامع
در دفع اعتراضات و شبهات مسائل نوشته اند و بهترین مسائل و شبهات ساله را محرمات نخست
که در که شریف تحریر نمود و بهر مفتیان چاره نبست رسانیده فیض آبی بی نهایت است و مقتضای استدلال
بر آنرا و بیاظهار یافته الله تعالی ساخران با مقتضای حکمت بالغه خود و کمالی غایت فرموده که از آنکه
آیه علوم و منسیف مروی نیست در اینها بیستم سلام تفضل ثابت است در او باین فصل کی برود

و طبیعت اشعار عاشقانه و غزل‌های لطیفی که در آنجا سماع را با نسیبیت و آوازه و غیره کار بر حسب
اختیار نمود و گفتیم عقیدت و محبت بقضای عکلت البه جناب با نسیبیت سبوحه گفت در صورت
نایاب نیست مرا از سوال متغذاه و غضب که بدینواستم که پیشش گرفته یکی ز غم بنده غایب شده شب حضرت
شیخ سیف الدین سپید حضرت سید محمد علیها برای تجدید برفاستند از انی بگوشت ایشان سید بقیا با بنجود
افتادند صریح بدست مبارک ایشان آمدند و مردم را در پیور و میگویند بیدر و ایشانند که بر شامگاه
صبری نمایند بزرگی از بنظر قیله در رای سیرت و از سماع بگوشتش سید اب نیاورده بپشت شش
صنطامی نمود حدت گری کا سه سیر افشا گفت گفت سماع ملک است این سبب حرام گردیده و نگاه
حضرت شیخ سیف الدین سپید حضرت سید محمد علیها هر روز چهار صد کس و بیش بجهت استفاده جمعی می
و موافق فرمایش طعنه بخت می شد و با وجود این همه هم سالکان بتمام بلند میر سبب که در رای بنظر قیله بر حمت
توجه شده است یکی از ارباب ایضاً قیله خواست که تقلیل غذا نماید پیشش فرمود و حصول فیوض طریق حاجت
احمال نیست که بزرگان بانای کا برد و ام و قوف قلبی و محبت مرشد داده اند و زهد و مجاهدات شایسته
خرق عادات تصرفات حاصل و ام ذکر و توجالی الله اتباع سنت کثرت اخوار در کات عوام اعظم
نظر بر طوط خرق عادات بود و خواص معنی آگاه و را را در تصفیه قلبی نسبت به الله باشد حضرت محمد صلی
بر حضرت حافظ سعد الله رحمه الله علیها بدین یکی از اولاد امما و حضرت عونت شقیلی بعضی الله تعالی عنه نقیله
دی از عجب صاحبزادگی و شصت فلانری خود بظلم ایشان بر کاست هاب ایشان ازین بی ادبی ناخوش
بخداست ایشان التماس ارجاع نمودند تا بصره همست ایشان طریق بنده از ایشان گرفت بحالات
نیک سید اقرای او را رجوع با بنظر قیله ناپسند آمد گفتند طریق آبی کرام خود گذارمشه طریق دیگران
اختیار کرد و گفت خدا نافرمانست به چشمی هر کجا مقصود یافتیم طبیبان شافیه بنار حضرت محمد صدق
رحمه الله علیه سهرند برده دفن کردند در راه وقت اذان جواب اذان از خانه ایشان سمیع گشت -
یکبار زنی بی ادب بخدمت حضرت شیخ عبداللهم رحمه الله علیه حاضر گفت ایشان صبر کردند معلوم
که غیرت آهی در صد و تمام و بحرکت می آید یکی را از حاضران نسبت دادند که آن بی ادب اسیر حنجره وی

که ما هم را از این راه بهره نیست - سر فرار ما به رالیدین محمد علی در پانی پت مراقبت نمودیم چندانکه غور و جو
 که یکم انتری از نسبت ظاهر شد بعد از امتداد بسیار و فتنه نسبت ایشان در نهایت لطافت ظاهر گشت معلوم
 شد که سلوک ایشان بطریق مودعه و صوفیه نیست در راه خدا شهادت میدهند و فتنه در مراتب قرب بطریق صوفی
 فائز گردید همچنین است احوال شهیدان که در راه حق و فتنه جان فدا نمودند و فتنه خدایات الهی ایشان را
 بمقامات قرب فائز گردانید و حضرت شاد ولی الله محدث سده اولیه علیه السلام بعد از بیان نموده اند و در تحقیق
 اسرار معرفت و خواص علوم طریقه خاص دارند با اینهمه علوم و کمالات ارغملای ربانی اند مثل ایشان در تحقیق
 که جامع اند و علوم ظاهر و باطن علم تو بیان کرده اند چنانکه گشت تبه باشند آریای خدمت را ما می شناسیم
 بآنکه ملاقات میشود با انظار اینها مری الهی نیست - با قطب لشکر و شاه ملاقات شده بود و یک ساله در کاشان
 لا بوری بایست با وی گفتیم و پاسی از روز گفتند با هر قضی که بخواستی که ده آورده گفت - فاضلی اشغلی بود
 دیر آمد و ملا و یک ساعت گفتن آمدن من میشود - یکبار سلگی از روز برای نخل و درختی در کار بود و دریم شب او
 و قلعه رفتند از باین محو شاه که هر شب صره هزار روپیه برای صرف مساکین خلوت نشین میسر خود میدادند آن
 صره گرفته بر دشت باوشاه را بر نشاندند و دشت گرد و دست گفت من آنم که بوسط من از جان محفوظ مانده ای گفت
 زرد و دیگر طلب ناهم فرمود و چنانست که ای اعمال ناخیز و ام تو بعد از فاضل و محبت مشایخ اگر امر از دست
 علی نیست بر عار کفخی دیگر است جامع کیفیات نماز است که تقصیر آنها را از تلاوت و تسبیح و در و انتظار است
 و صمیم حاصل ترین حالات که باحوال مستدن اول شبانه باشد و نماز حاصل میشود اگر آداب آن که احصا بجای آورده
 تلاوت قرآن مجید بوجوب صفائی باطن و رفع فیض قلبی است تریل حروف و تحسین صوت خودی باید نمود و در هر
 متوسطه که در تلاوت قرآن مجید کرده میشود و قناعت میدهد - در رمضان المبارک ترقیات نسبت باطنی
 بسیار واقع میشود و هتاهل اصیام از غلبت کذب نسبت الارز و جز فتنه پیش نیست چه باید نمود تا فاضلی این
 وادای حق تو حاصل گردی که از بزرگان این مذهب بصورت مری بار ساید پرسیده تا از اهل صیامت
 میر و یگشت باصاعت حق صوم مرا خوش نمودند که حاجت الله تقصیر محمد علی علیه السلام بعد از عرض و زنه نوشتند
 و وقت نماز نیست اغفال داشتند اغفال ایشان از صوم دوم مر اینند که آمد آوار و برکات این ماه مبارک

صفت شاه ولی الله علیه السلام

از غره شعبان ظهور می نماید گویا لاله شمس و ضل این شهر طلوع نموده از نصف شعبان چنان معلوم میشود که آن
 لاله بر تابان گردیده و انوار آن ماه تبرک جهان را منور کرده اند و از شب غره آن شهر چنان دریافت میشود
 که آفتاب فیض الهی را حجاب سحاب درخشان گشت - شب قدر بر عین ایلیت در شبی از شهرهای او تباری میشود و
 همین نیست مگر درین شب بسبب کثرت دعا و نماز که در مردم احیای این شب معمولست برکات بسیار دریافت
 میشود و گاهی شب قدر درین تاریخ نیز میشود و محبت مخصوص این ایام ذخیره تمام سال میشود از محراب است که اگر در
 قصوری و فتوری را یافته در تمام سال اثر آن نیاند - بنده شنیدم از بانی آستانه خود که از حدیث شریف مستفاد
 میگردد که اگر این ماه محبت طاعت بگذرد در سایر سال توفیق نیک جمعیت مظلوم میدارد و حضرت شیخ محمد
 علیه در هر سال اختلاف در عشره اخیره ماه رمضان میفرمودند و گسائیکه بقامات اجازت طریقه میرسیدند درین
 ایام عطای خرقه تبرک انهارا منسب ازین نمودند و تاکید میکردند که درین اوقات مردم در حلقه مراقبه الهیه
 شوند تا از ترقیات باطنی بهره یاب گردند و بعد از انقضای رمضان میفرمودند که از برکات صیام نسبت های عزیزان
 کثیر الانوار و پرازنهان گردیده - انفسوس که تمام سال چرا رمضان نشده اگر چه در عموم مردم تفکیک باشد
 صفا حاصل است از برکات این عده انا اجزی به خالی نیست لیکن کیفیت صیام رمضان شریف نام حضرت شیخ
 ارشاد می نمودند که معلومات و وجدانیات شما صحیح است سر مو ظانی ندارد و کشف و وجدان فقیر با پیران کبار
 همیشه مطابق می افتد مگر یکبار از فیض خطای افع شد که حضرت شیخ در حق بزرگی فرمودند نسبت شما اکمال است پس
 بنده خلاف آن عرض نموده نمودند و دید شما خطا رفت است آنچه ما تقیم است اما بعد چند روز مجال مندرجه است
 نموده فرمودند که دید شما صحیح بود و خطا کردیم تقیر در گفتن شهادت مقامات بسیار تامل نماید والا انوار آن مقام در باطن
 سالک عیان می بینند باز متوقع الهام میشود باز به سار تمیزات حالات او میکند اگر درین معامله الهام موافق
 گردید و حالات کیفیات در باطن او جدیده رود و پس شهادت آن مقام میگویم که ترا در ان مقام مناسبی می رسد و
 بعضی خوف دارند که نسبت باطن مثل اولیای متقدمین حاصل شده اما سواست لازم آید اگر بزرگوار و مراقبه طریقه
 کنی و با مجاری تضارضا پیش گیری از فتوحات ان مقام شتافت خواهی گرفت مستفیدان تو بهی الهی است
 انطباعی از اسما و با از اوق کیفیات از صحبت مرشدان حاصل نموده و خلوتها شسته تعبیر اوقات بوظایف

قبول غایتش نمود و اما راجع منور چون خوانند نو کسب با بطور نیاز قبول می افتد زیرا که حق سبحانه و تعالی
 ما را فراموشی عطا فرموده است که از نور آن اینطور دقایق خفیة ظاهر میشود و خلاف این عقیده مقبول
 نیست و فقیر شقی و سفید را از جبین مردم می شناسم و مرتبه بیدار از غیله بیدار با آنکه دستور بحال
 میباشد اما میگویم فقیر زیاران خود نا امید نباشم مگر از دو چیز یکی از اخلاط با دنیا داران و دوم
 سوء اعتقاد با پیران لیکن بقدر حاجت اخلاط ایشان مضائقه ندارد بشرط صلاح نیت محافظت است
 دنیا منقضی حق است سبحانه از وقتی که در عرصه ظهور آورده گاهی نظر رحمت بروی مکر و اگر کسی
 بمقدار پریشانه و نصیب کفار نرسید بلکه تمام و کمال در حصه مسلمانان خواند نماید آنچه در دنیا داران
 اینوقت با فقر اسیری ندارند و الا ایشان را نه حال میباشد نه مبلغ وقت چنانکه حضرت خواجه
 الهام گشتی در مقامات حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه میفرماید که روزی بنده در خدمت خود
 حسام الدین احمد که از خلفای حضرت خواجه باقی باشد اند حاضر بود یکی از حاضران شکوه اغنیاء امرای
 روزگار آقا زانو که با فقر اسیری ندارند و حرمت این طایفه بجائی نرسد چنانکه امرای سابق بکام آوردن
 حضرت خواجه فرمودند که ای برادر این را از حکمتهای الهی دان در حق فقرای این خاندان نظر کن
 زمانه پیش از آنکه راز دینا و اهل آن اجتناب بود که هر چند اغنیاء ایشان را ارتباط میکشند و ایشان
 از محبت آنها اخراج نمینمودند و فقرای اینوقت ما که ایشان چنانکه اگر امراء اغنیاء بجا ایشان
 التفات نمایند و راه مخالفت نمودت کشایند با چار این روششان را در وضع فقر و اندوای ایشان
 فتور تمام رودی در پس کرم الهی با فقر حاضر است حافظ است چنانکه پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم
 قدم گذاشته است حضرت صدیق اکبر رضی الله تعالی در آنجا سر نهاده و حضرت صدق اکبر علیه السلام
 قدم گذاشته حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه در آنجا سر نهاده و حضرت مجدد و چنانکه قدم گذاشته
 فقیر در آنجا سر نهاده یعنی فقیر اصلا در سطره تصرف نکرده مگر در دو جای یکی آنکه در وقت توجبه
 گویند حرکت بدن میکنند دوم بشمار نفس توجبه میدهند این عمل بعضی اکابر این طریقه اندوخته که در حرکت
 اثر توجبه در قلب متوجه الیه بقوت و سرعت میرسد و در شمار نفس بابت مساوات در توجبه ایشان

میشود و نیز ازین عمل تقاضای استدلال معلوم میگردد و آنچه فقیر بعضی از اوراق و مواجید خود
اطهار میکند محمول بر دعوی کمال ترکیب نفس نباید کرد بلکه تقدیر نسبت امریست که بان ماموریم
و اما بنسبت ربانک غدا اگر نعمتی را از نعمای الهی که بصورتی نازل شود انعاما بدین حق شکر آن
تلف کرده باشد مثلا شخصی طویل القاست است و وقت بیان خود را قصیر القاست نمیتواند گفت و
اگر گوید دروغ گفته باشد

نصائح و وصایا

طریق و رعایت تقوی پیش گیر تا بتبع مصطفی بجان بندیر محلی السعیه و سلم احوال خود بر کتابت
عرض نما اگر موافق است شایان تسبیح و تکرار و اگر مخالفست مردود و پندار بالتزام عقیده ما باینست
جماعت حدیث و فقه آموز و در صحبت علما ثواب اخروی اندوز و در عمل بر حدیث مواظبت کن اگر
میتوانی و الا گاهی بکمال آزار و نوزان محروم نمائی عمل نیست تباع صیب خدا با بعضی رضای مولای اختیار
کن دل را از اغراض هر دو جهان سب زار کن عجلت چیست که آنرا در معرض سیح آری بظن
از کیست که آنرا بخود منسوب پنداری بالتزام خلوت صفائی وقت بدست آر که سرایه در و نشیمن
صفاست از اسباب نیانچه گیری مختصر گری که عظام دنیوی را در و حساب و تقاضاست در عبادت
و ذکر خدا خود را اگر مزار عمل امر و زبرد اینداز در صحبت مشایخ رسوخ عقیدت بمفر که دوستی
دوستان خدمت موجب قرب خدا و حضور سبب التفات بغیر شما و صحبت او بر نوافل طاعت افزا
تا ممکن است اوقات بصیر و توکل پس کن اندیشه التجا بغیر از سر بدر کن کار خود را بخدا سپار
و موت یقین و صدق و عداد پس رای خلوت انکار در دل تو اگر تردید نیست خلوت بیاید که در
وقت معین خود می آید اگر اندیشه عیال شوش فرماست تشبث با سبب سنت نبی است علیه
السلام و جمیعین که دل ابرار انعام و نبوغ منافی توکل و سبیل رستاد نبوغ و راسل المافست
فراغ مال و جمیعیت خاطر است دلی و ارسته در استقامت مقصود و ناظر با جمیعیت بفرقه بل شود

بود و توجیه و کیسوی خاطر غلط شود و قناعت پیشه گیر حوص طمع از دل برگیرد از یار و اختیار ناسید باشد و بود
 تا بود نشان یکی شناس و در یکسین چشم قناعت سنگر و خود را از همه کمتر و قاصر شمرد و در اطلب مولی کبر از
 سر نه خود را رکعت برون نه از اینجا گفته اند در ویشی نسبت آنچه در سدراری نهی و از آنچه بر سر است
 بخجی از اندیشه دی دست را بر بی بر طاعت و عبادت خود سازد و دیده تصور نیستی را بر سر بای خود ساز
 مخالفت نفس چند آنکه بود زیاست مانده آنقدر که تنگ آید و نشاء شوق و طاعت نیز از یکجایی با او
 مواسات باید بود که رضای نفس مومن موجب ثواب میگردد و یکینا نفس فقیر متشنج گردد و آرزو کرد و بر
 هر آنچه این طعام بخوراند بر مقصود دیکه دارد و بر آید اتفاقا در آنوقت کسی نبود که با او گفته شود با او بعد که
 فکری گشته التماس طعامی نبود شخصی را آنوقت حاضر بود با بر فقیر آن طعام میان او و هجده مشکل نیست
 که با حقن هیچم ندید و انیشد باین عمل مشکل گشت طعام اگر به نیت دای شکر با مزه سازند و نیت
 که در صورت بجزئی شکر از ته دل بخورند طعام لذیذ را با نیت شکر آب میزه ساختن نعمت الهی را
 بخاک انداختن است پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم مرغوب تناول میفرمودند و اگر غشی نمیدادند
 باز میخوردند نفوس مثل نفوس جنید و شبلی نیست رحمة الله علیهما که تلخی را شکر انگارند و گویند الصبر
 المرادة بلا عیوصة الوجه شکر که محض بر زبان بود و شکر صبر است که تلخی آن بجان بود و نیت عزت
 او بیا در یوزة نفیس جمعیت کن و از واج طیبه شایخ کرام را با تحاف ثواب تحفه فاتحه در و در جناب الهی وسیله
 ساز که سعادت ظاهر و باطن از معنی حاصلست یا ممتد یا زان غیر تصفیه قلبی از تسبورا و لیا حصول نفس
 متعسر است لهذا حضرت خواجق تشبند قدس الله سره العزیز فرموده اند که مجاور بودن حق سبحانه
 از مجاورت قیور الوهیت و بر سوم متعارف از عرس چراغان مقید باشد که بمعنی مستلزم سوال
 فروش و عدم حفظ مراتب از دایم مردم میگردد و از نقد خفیه بار باب احتیاج دادن از عسرت شوق
 در متابعت محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم لباس تقوی طهارت بیاری و بر ملاست عقیدت اهل سنت
 از ظلمت هوا و بخت بد آید همیشه احوال خود را بر کتاب سنت عرض نا اگر قبول افتد قبول اگر رد شد
 مردود و در حدیثی صحیح که از نظر گذرد و ما المکن بر مصلحت علی کن بکوشش و الا بر قدر که توانی بر آن عمل کن

اگر چه در تمام عمر یکبار باشد از نور آن محروم نمائی و از لزوم خلوت مصافی وقت حاصل یابند و فقیر در بندت
 العزم کسب نبوده مصافی وقت است کسبیکه چیزی یافته از مصافی وقت یافته در راه طلب سرگرم و مقید باشد
 کار مردان و ششانی اگر هست کار دو آن جمله و بی شرمی است هر چه گیر مقصر گیر و هر جا باشد
 با خدا باشد باید که خدا را مقدار خود نصیب العین را و تا از مزج سرور و از دم کسور نباشد زیرا که بیشتر
 سبب تغییر حال عدم اطلاع بر احوال مرتبه خود است مثلاً مرتبه او بوزن یک سیر باشد و بر آن اعتقاد و تقصیر
 دارد و در نیصوت اگر کسی نسبت تقصیر یا نسبت در مرتبه و مقدار او کند هرگز تغییر ازین نگیرد و چرا که
 یقین میداند که من همان یک سیرم که بودم اینک نیم سیر میگویم یا فرست انگه و سیر میگویم فیضول
 قدم بر جا و شریعت طریقت مستقیم دارد و در محبت شلخی همچو کوه استوار باشد و در مصور باشد
 بغیر نماید بود و انفعالات کس نباید و اگر چه انفعالات بجا بطلب کس باشد چنانچه نقل است که شخصی در حضور
 حضرت محمد صدیق قدس سر او از مرخصی ایشان خطاب کرد آن مرید اصلاً جواب آن نداد و انفعالات
 بدو نکرد چون آن شخص خطاب بسیار سالانه کرد حضرت محمد صدیق خطاب به مرید خود نمود و فرمود که این است
 در جواب او بگو **میت** من گم شده ام مرا جوئید از گم شدگان سخن گوئید
 ماه اوقات زندگانی بگذرد و اصل اعتلاج و تقبی کس نباید شد که در توکل نظر تو به صرف
 حق است بجا ندهد و در غیر توکل بطرف خلق وجه معین میوال اگر بر آن اعتقاد کلی نباشد زمانی توکل نیست و گوی
 که محل شنبه نباشد نیز در آن مقبول درین جزو زمان توکل صرف باعث بی جمعیتی است راس المال صوفیه
 همین جمعیت است بقوت کفایت قناعت زرد و قطع طمع قطع ماده تشویش ساز و از اهل نعمای الهی
 برین فقیر و چیز است که زندگانی بدان خوش میگذرد یکی هر چه میباید بروقت میباشود و دوم نهال طمع از
 زمین دل متاصل نباید اسیر گردد و از یار و اغیار نویسد باید بود و عدم وجود ایشان برابر باید شمرده و
 نویسدی از مطالب گفت و ای من شد بهر کار بسته آخر شکستگی من شد تا تو اندنیک بدر کشتم
 احتیاز نکرد و اگر چه سگ گر باشد بر طاعت عبادت خود مغرور نماید و که ترک اختیار و قصد
 اعمال از لوازم این فطرت است و غرور و انفصال جرم بهر از غرور طاعت است و ظاهر او را از حقیقت بیزار خود

و معادات زیارت شریف پیشوند است عدم مناسبت همچنان بے بهره دلی نصیب بحکامات
باطنی آنحضرت باز می آیند فردی اگر کسی را که درود و چون باید بنویز باشد مگر هر که لطف
روح او قوی باشد و از عالم امر مناسبت تمام دارد پس او را زیارت مضائقه ندارد بلکه
سودمند خواهد بود و قضا و قریا که راجع مناسبت و محی اقتباس انوار برکات اهل عرار بلا واسطه
خواهد نمود چنانچه حضرت خواجه عید الله احرار قدس سره میفرمایند که من مدت چهل روز بخدمت
خواجه علاء الدین محمد وانی قدس سره که فیض حضرت خواجه بهار الدین محمد نقشبند قدس سره
ملاقات و اختلاط داشته ام روزی محال تصور و برکات مجلس حضرت خواجه بزرگ ایاد کردید
و در آخر گفتند که صحبت عزیزان وقت نیز غنیمت است اگر در مرتبه مردم منتهی نباشد و فرمودند
که حضرت خواجه بزرگ میفرمودند که اگر هر گفته اند که گریه زنده به از شیر مرده **قطع**
تا که بزیارت مقابر عمری گذرانی ای فرسوده یک گریه زنده پیش عارف
بتر از هزار شیر مرده حضرت خواجه علاء الدین عطار میفرمایند که حضرت خواجه بزرگ
میفرمودند که محاور حق تعالی بودن حق و اولیست از محاورت خلق او غرور جل و این بیت بر
زبان مبارک بسیار گشتی بیت تو تاملی گو مردان را پرستی بگرد کار مردان گرد و رستی
مقصود از زیارت شاید که بر دین رضوان الله علیهم آجین می باید که توجیهی سبحانه باشد
و روح آن برگزیده حضرت حق وسیله کمال توجیهی گردد چنانچه در حال تواضع با خلق باشد
که هر چند تواضع ظاهر با خلق بود حقیقت با حق سبحانه باشد زیرا که تواضع با خلق انگاه پسندید
افتد که مراد می را غرور جل باشد باطنی که آنرا مظاهر آثار قدرت و حکمت بیند و الا آن صنعت
ست نه تواضع انتمی - برحمیات عینی از عرس غیره مقید نباشد که در کتاب آن شاعت
بسیار است یکی التزام خلاف حضرت این طریقه که از قید رسمیات خارج است و دوم استلزام
سوال انجیم و فروش غیره سوم لزوم اسراف در اخراجات و چهار تا چهارم تفضیل و تقاضا
که محافظت آن ضرورت پنجم شکایت مردم از شیب فوار مجلس تصور در اتمام حفظ مراتب

از کثرت و اثر و عام ششم در استمرار این سمیات گاه از کتاب استقراض زرسو میشود
که آن در شریعت حرامست زیرا که درین زمانه بقدت اسباب معاش فقر اجبار برنج نهادهای نه
و ترک عادت و رسوم عرس ایشان معذور و دشوارست بنا بر اضطرار محلی فقر شد
رسم نهائی آن در پیغمبر یا غیر مشروع قبول نخواهد افتاد زیرا که آن الله طیب لا یقبل الا طیب
و نیز در حدیث آمده صدقه که در راه خداست داده میشود اول در دست حق سبحانه و تعالی می افتد
بعد از آن دست آن سبکین پس اینچنین نیاز سزاوار اجاب قدس او تعالی چگونه باشد تا ثواب
آن بآن بزرگ برسد از اینجاست که معمول حضرت شیخ دعوس مشایخ رضی الله تعالی عنهم
چنین بوده که بر روز عرس گاه در خانه میگفتند که امر و ز قدری در طعام معمول افاضه باید کرد و از
یاران هر که در خدمت شریف حاضر میشد میفرمودند که امر و زمین جایی می تواند نمایند زین نقد
اگر چه قلیل باشد در نیاز افشاست بر ائمه از غیر آن که حاجت کثیره بآن سرانجام میشود و از اقسام
خدمات خدمت ربانی اسرار است نفع و اسبست بوصول احت بل قاعی حزب الحس
هر دو میخوانند باشد و سوره لایلاف یکصد و یکبار یا زده بار در و دوا اول آخرین بار بعد از
فجر براس دفع شرع برست و ختم حضرت خواجها و ختم حضرت محمد رضی الله عنهم نیز اگر یاران
جمع آیند بعد از صلوات بر آن مواظبت نمایند که از معمولات مشایخ مست و فائده بسیار و برکت بسیار
دارد و در کار طریق این حضرات استقامت است که فوق کرامت است فرد و بر اهل تهافت
فیض نازل میشود و منظر بیندانی تجلی گردد که طور میگرد و کشف را درین راه با نیست
که راست را اعتبار نه و مجد و سماع قدر و مقداری نیارد و دعوس و چراغان تشریفاتی عمار و خلافت این
خانواده موقوف بر شجره و کلاه نیست و مریدی این بزرگان به بیت و رسوم نه در جمیع
باطن ایشان از اوق و مواجید متعارف را اعتباری نه در پیش اتباع کتاب و سنت آثار و احوال
عرفی را قدر و مقداری از اینجاست که حضرت محمد رضی الله تعالی عنه میفرمودند که در میان
طریق صوفیه اختیار کردن طریق عالیه نقشبندیه اولی و انبست چه این بزرگواران التماس

[illegible]

متابعت سنت نموده اند و اجتناب از بدعت فرموده اند اگر دولت متابعت دارند از احوال
 در پیشی کسیچ نداردند و خورسند و اگر با وجود احوال در متابعت فتور دارند آن احوال نمی بینند
 از نجاست که سماع و رقص را تجویز کرده اند و احوالیکه بران مترتب شود و اعتبار ننموده بلکه ذکر
 را بدعت دانسته منع فرموده اند و غمرا تیکه مترتب شود و اتفاقات بآن ننموده و روزی مجلس طعام
 حضرت ایشان یعنی حضرت خواجہ باقی با صد قدس سره حاضر بودم شیخ کمال که از مخلصان حضرت
 خواجہ ما بود در وقت افتتاح طعام در حضور ایشان اسم الله بلند گفت ایشان را ناخوشش آمد
 بعدیکه زجر بلخ فرمودند که او را منع کنید که در مجلس طعام حاضر نشود و از حضرت ایشان یعنی حضرت
 خواجہ خوش شیدم که حضرت خواجہ نقشبند علای بخارا را جمع کرده بخانقاه حضرت امیر کلالان بده بودند
 ما ایشان را از ذکر هر منع فرمایند علما بحضرت امیر گفتند که ذکر هر بدعت است مکنید ایشان در جواب
 فرمودند که مکلفم آگاه بر این طریقه در منع هر این همه ساله نمایند از سماع و رقص و تواجده چه گوید احوال
 مواجید که بر اساس بابنا شروع مترتب میشوند نزد فقیر قبیل استدراج مست ابل استدراج را
 احوال از ذوق دست میدهد و کشف توحید و کاشف معاینه که در مرایای صورت عالم ظهور می آید
 حکمای یونان و برابره هند و یمنی شریکند علامت صدق موافقت علوم شرعیست با اجتناب از
 محرمة و مشتبہ حضرت شیخ سیف الدین قدس سره شبی بر تخت برای تجمد وضو میکردند ناگاه
 از ذوق وجد و سماع که در آن جوار میشد حالت بخودی آمد یکبار بر زمین افتادند و ضرب شدند
 بر دست مبارک ثناب رسید چون بوقت صبح بافاقت آمدند مردم بیادوت هجوم آوردند
 فرمودند که ارباب سماع ما را بیدار میدهند حال آنکه از سماع یکبارگی حالم بآن نوبت سیده بود که
 غقریب شش حیاتم منقطع گردد و مرغ و دم از قالب غصری به پرواز آید آنکه بکثرت سماع
 میدارند چه طور زندگی بسر میبرد پس انصاف باید کرد که ما از بیدار دانستیم با ایشان لیکن صدق
 که از درد درونی ما خبر ندارند اگر چه در ظاهر همچون خاکستر سکون داریم لیکن آتش که باطن ما از سوختن
 در دغش شعله زن است **ع** بلکه کس در میان زخم کس بر کن سوختن ساختن در فقه نیست

در حق خود تصور نباید نمود از او را خوانده فوت حق خود گشتن بر سران باید بود خود را از قید هستی
خود پرستی خلاص باید کرد و قطعه خست کردن همان خست ز همان پرستش است و در سبکسای غفل
وضوح جای کم کرده است و انقدر را غافل از اندیشه روز حساب و رحمت مجید و لطف جمیاسیم
کرده است و در تن از قید بودی مظلوم حق پرستش است و قطره بودم بحر یک گشت شرابم گشته
فرو و ظلمتی اگر همچنان منزل است و گذر تو ز خود پرست این برده مقام است تهمت

وصیت نامہ

بسم الله الرحمن الرحيم

بعد از وصوله فقیر با جانان محمدی مجددی در حالتی که اقرار می نمود که شریعت صحیح و معتبر است و مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم را با حجاب که از نظر فقیر از فقیر که ده سیکنه که در بنیز خانه و در فن فقیر و قیده است فرو نگذارند و بعد از آن کهانی بر فراز من می بینند که در عین حیات هم ازین عادت برگزینا بودم و نام خدا به ننگ خدا تعلیم نمودم و در گرس و مخلصان ما را هدیه و نصیحت جامع که نیست که نامم اخیر در اتباع است باوشند و مقصود حقیر از حق تعالی را توابع و احب التباع غیر از رسول الله صلی الله علیه و سلم را ندانند از رسوم و عادات و ریشان تعارف و از اختلاط و نیا واران و از اعتبار است و از باشند و از فضل علوم دینی خود را معذرت نماید اللهم فقههم

در مکاتیب قاضی شمس الدین پانی پتی رحمه الله علیه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مکتوب اول مولوی حضرت شاه غلام علی صاحب بیان نسبت
بین الخالق و المخلوق و توحید وجودی و شهودی و مسئله جبر و قدور
مسائل ضروریه شرعی و طریقت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الحمد لله الذی لا اله الا هو کمال شی مالک الا وجهه والصلوة
والسلام علی محمد وعلی اهل بیته و رسول بعد از حمد و صلوة فقیر فقیر محمد شمس الدین پانی پتی صاحب مکتوب
مهربان مولوی غلام علی صاحب مسئله به التماس میکند که فقیر درین ایام تقرب در بلده سونی دار شده بود و کتابی
برای اشتغال بهمه انداخته مشاغل طاعت مستوجب و قاتل توانست شد و نفس را بتعطیل گذارشتن
خوب نبود و لهذا پیران عظام در مسائل دینی و معارف تصوف مکاتیب نوشته اند پس قبول حضرت مولانا که
رومی قدس سره مصرعه ایچ انسان میکند بوزنیم هم و بخاطر فائز گذشت که تقلید سنت سنیه
پیران عظام در بیان نسبت بین الخالق و المخلوق و توحید وجودی و شهودی مسئله اقریب و سبیل
جبر و قدور مکتوبی بنویسد چون استقیم مقالات بحاج حضرت پیوسته و نگذارم اندر برکات نوشن و زیر
کبران خسر نادن سودا و ب نامناسب یدار یاران طریقتیان مهربان انما طبیح و انسته ناچا

بچند فقره نامربوط متصوّر شد اما آنکه از نظر کیمیا اثر خباب حضرت ایشان در آمد تعالی غلامی نگذرد
 شایان اعتماد و قبول نیست لهذا تمسّست که این عریضه را بجانب تقدس بگذرانند و این فقرات پنج
 بصدا و تصحیح محلّ شود نقل آن بر دو کشته تغییر عنایت فرمایند که آنرا مسلم داند و آنچه تعلیم اصلاح منسوخ گردد
 آنرا براندازند تا صحیح از سقیم بسیار یافته قابل اعتماد گردد و لا منظره الی من قال وانظروا و ما قال
 قال علیه الصلوة و السلام کلمة الحکمتضاللة الحکیمه حیث وجدناها فحولتها و السلام علیکم و
 رحمة الله و علیه التوکل به الاغتصام محذور و ما مقرر عقلاست الممكن و نفسه لیس فی من علته ایس
 پس ممکن آنما نسبتی باعلت آنکه فی نفسه و در ایس وجود ثابت باشد و وجب الوجود بود و متحقق نباشد
 موجود نبود و تا موجود نباشد هیچ چیز را بر وی حمل نتوان کرد که برای حمل بیایی وجود موضوعی حکم
 و در حالت عدم سلب شی از نفس است و صحیح است زید را زید نتوان گفت پس ممکن اعلت و از ذات
 اقرب است قال الله تعالی انما اقرب الیه من جبل الودید ایست کلام در آنست که ممکن چنانچه در وجوب
 محتاج است بواجب بقا هم محتاج بوجوب هست یا نه بعضی متکلمان در میان ممکن و وجب نسبت کوزه
 و کلال فمیده گفته اند که در بقا محتاج نیست درین قول بر خلاف جمهور عقلا استغناء عالم از صنایع لازم
 می آید نقص قطعی و ال بر عدم لزوم احتیاج است حیث قال عز وجل یا ایها الناس انتم الفقراء الی الله
 والله هو الغنی الحمید لهذا قالان این قول برای بعضی ازین قباحث تجدد امثال قائل شده تا دوام
 احتیاج ثابت شود و در واقع برای اثبات دوام احتیاج احتیاج به کلمات نیست نسبتی که ممکن را
 با وجب نسبت کوزه و کلال آنگاه چه مشابهت ماده کوره که عناصر را به نسبت مثل کلال
 بلکه بیشتر از کلال مخلوق الهی است جل سلطان و صورت کوزه که عرض هست و صنع نیز مخلوق حق آن
 سبحانه مگر آنکه حرکات دست کلال بنا بر جبری عادت الهی عز بر ما ندرت عادات آن صورت آمده باشد
 این حرکات که بنا بر عادات الهی تعالی از عادات واقع شده نیز مخلوق حق اند جل علل و سبب توهم قدرت
 و ارادت که در کلال مخلوق گشته کلال اکا سبب این حرکات میگوند نه خالق آن پس نسبت بیان
 ممکن و وجب مانند نسبت کوزه و کلال خیال کردن محض غلط فهم و قصور عقل است و ما لا تدرب الی کلان

بلکه میان واجب هستی است معلوم الایجابیه مجهول الحقیقه که مثل اراد پس تشبیه و تمثیل و چه گفته شود
 و لیس کمثل شیء لانی الذات لانی الصفات لانی النسب لانی الاعتبار لانی شئ من الاشیاء
 چگویم با تو از مرغی نشانه که باغقا بود هم آشیانه بقا هست نامی پیش مردم
 ز مرغ من بود آن نام هم حق آنست که ممکن در بقا هم محتاجست بعلت موصوفه خود که بعت
 عبارتست از وجود در زمان ثانی و چون ممکن وجود را در زمان اول مقتضی نیست در زمان ثانی مخلوق
 مقتضی باشد که اقتضای حقیقت با اختلاف از منته مختلف نشود و زمانه بعدیت موصوم اگر مقتضای
 حرکت فلکی سبب توفیر حقیقت امکانی را مقتضی وجود نمیدانست که در سال که این از سبب باطل است که فلک
 حادث زمانی است قال بعد تعالی فقیهین سبع سموات فی یومین و کسانیکه فلک را متحرک نمیدانند
 بلکه کسانیکه فلک را هم نمیدانند آنها هم زمانه خیال کرده اند اصح تا شام تفاوت می نمایند و غرض که ممکن در
 زمان ثانی هم وجود را اقتضای میکند چه اگر تقاضای وجود کند ممکن ممکن نباشد واجب شود و غلبت
 لازم آید و آنچه یگونیة الشئ مالم یجب له وجود و آنکه یگونیة ممکن محفوظ بوجوبین سابقین و لاحق
 مراد اینجا وجوب مابعدیست یعنی وجوب است باقتضای علت خود نه باقتضای نفس خود که آن است
 پس ثابت شد که ممکن در وجود بقا محتاجست بصلای تعالی شأنه تا وقتیکه ممکن از وجوب فاضله وجود باشد
 ممکن موجود بود و مصدر آثار باشد و چون فیضان منقطع شود هیچ اثری از ممکن بر مفسر و زکار نیافته شود
 پس حال ممکن مثل حال زمینی است که بمقابل آفتاب روشن شده تا وقتیکه بمقابله باقیمت ستاره باقی است
 و چون غباری یا ابری بمیان آید و مقابله نماید از نور و روشنی هیچ اثری از باقیمت او و جهان
 جهان چون کالبد چاکلبد از وی پدید آید پس باین معنی ممکن باطل واجب یگونیة چنانچه آفتاب
 که بر روی زمین است ظل آفتاب یگونیة باین معنی که ممکن با وجوب ممانت و شباهت است چنانچه
 ظل را بصل که اینجاست هیچ ممانتی و شباهتی نیست بلکه باین معنی که چنانچه ظل را هیچ تحقیق و تاملی نیست وجود
 او همان وجود اصل است همچنان ممکن وجودی مثل نیست وجود او همان اصل است پس نمی که مایست
 ممکن فی نفسها متحقق ندارد و وجود او بمعنی مصدری که بر وی از سبب فیاض فائض گشته امریست مترا

چیزی با وی تقسیم نشده و با بیهودگی و فسادات و این جو دهان نسبت است که ممکن است اما وجوب حکم
 انهم امر است این است پس جو ممکن معنی بیهودگی نیست که ذات واجب تعالی و تقدس و یسقطی از صفات
 سوال و جو ممکن بر وی است که یکبار با حق و ندارد و او هم از ممکن جو و مصدری است نه که ده حکم
 بوجود است او میکند پس اگر ذات واجب تعالی شاهد فساد این است نه باشد باید که سنگر صانع است نه
 و جو و حکم جو و جویت ممکن نماید چو اب این ملازمه منوع است یعنی هرگاه شاهد است نه خبری شده باشد
 او است نه که حکم جو و جویت ممکن نماید یعنی که اگر شخصی ماه را در آب یا در آئینه می بیند گویند ماه آسمان است
 و از آن خبر ندارد البته حکم میکند بوجود ماه در آب یا در آئینه چنان هر که ممکن است می بیند هر چند از فواید غیبات و
 جهل از جو و متصل خبر ندارد حکم میکند بوجود و ممکن غایتی فی الباب چنان ممکن است و جو متصل میدان چنانچه
 در آئینه صورت خود را در آئینه خود در دهم خود و متصل فسیده با وی در سخن می آید پس ممکن است اجزای در خیزیم
 تحقیقی ثبوتی نیست و جو داین اکثر است معنی بیهودگی و وجودی است که این اکثر در آن حد حقیقی
 خلیفه نیامده و گردی بدانان تنه ها و نرسیده چنانچه زید که در آینه خانه رود و صورتهای متعدد دیدار
 شود همان یک یک است چنانچه بود و هوالات کماکان و الحیان العالم ما شئت الیه الوجود
 لا آدم فی الکون لا الیس لا ملک سلیمان و لا یقین فاکل عباره ذات المعنی
 یاسن هو للقلوب متطیس و چون فساد این هم و جو داین اکثر ذات واجب تعالی شاهد است یا
 اوصاف است و مست نه فرض فارضان را اعتبار معتبران این هم و هم تقین است که نهی معتبران نمی نشود
 دنیا ما خلقت هذا باطلا سبحانه ففنا کذا لذلک یعنی ما خلقه باطلا لا یرتب علیه الاحکام و الاثام
 بل خلقه و لا علی صانع باطلا المعرفه فانه من عرف نفسه فقد عرف ربه سبحانه عن کل ما لا یطیق شاک ففنا
 عذاب النار لا یرتب علی عدم العرفان الا یان محمد و یاجون نسبت بین ممکن و واجب چنین متحقق است
 که وجود او همان است تعالی تقدس پس صوفیه جو دیه در غیبات سکران اکثر است و می راعین واجب
 گفتند و عدم ذاتی او را در نظریات و رون و قایل همه دست شدند و گفتند همسایه و دشمنین همه
 همه دست و در واتی که او طلسم است همه است پس یکی مرتبه تزیین را عیبه ثابت میکنند و میگویند

فانما هو امر است

و آنچه بر سر آن و نهان خالق باشد همه اوست ثم با ستم او نهان خالق جمع عبارت از مرتبه
 ستمیست اگر کسی مرتبه تنزیه را نفی کرده وجود را مانند کلی طبیی منحصر درین کثرت از مدد باشد و صوفیه
 شود و یکه صحیح و اخلافت هم رسانیده اند بشود و وحدت تحقیقی در کثرت همی حکم کرده همه از دست میگویند
 چون تعین نظر کرده میشود و نمیشوند موجود اوست ظاهر میشود و قوله تعالی **سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لَكَ** و جمیع
 قوله علیه السلام ان اصدق القول قول اللبید **الاکل شیء فاعلم الله بالکل** - دلیل است برین معنا
 چرا که مالک باطل یعنی آنکه کان مالک او سبب یکن باطل گفتن مجاز است و تکلف معنی تحقیق متبادران است
 که مالک باطل فی الحال بل علی الدوام محمد و ما این نسبت که ممکن با واجب گفته خواهند زد یک
 صوفیه و جریه میشود و یست با صفا و جری یعنی با عیان ثابته کلمات جوی در حضرت علم باطل تفصیل ظهور
 یافته اند مشهور گشته آنها صفات احدیات میگویند لاجرم همه اوست گفتن بر آنرا گلن نیامده و حضرت
 محمد و الف ثانی رضی الله تعالی عنه را چون جذبه بصیرت کامله عطا شده ذات مقدس غنی عن العالمین
 در یافتند و صفات اورد و در مرتبه دیدند عین ذات هم گفتند و بشیون اعتبارات تعبیر نمودند و زاید
 بر ذات هم گفتند چنانچه علمای سنت جماعت شکر الله تعالی بآن قائل شده اند و متبادران آیات
 و حدیث همین است ممکنات را با هیچ یکی از مراتبات و صفات نسبت کرده بلا واسطه نیفتند
 عالمی دیگر بر ایشان ظاهر شده و سببی بظلال کردند و آنرا عدم اضافیه را یعنی نقایض صفات آتیه
 جلالتها که نابرها باشد و حضرت علم ثبوت و تقریر یافته ممکنات با این مرتبه بظلال نسبت کرده ظاهر
 شد و محتاج ممکنات نزد حضرت محمد و در این اثره ظلال مشهور گشته اند لاجرم ازده سبحان الله
 و راء الورد و شمس و راء الورد بزرگان شریف ایشان گذشته از کمال و بخت خاشی از مراتب
 در میان ممکن و واجب غیر از نسبت خالقیت مخلوقیت بزرگان شان زرقه و از قول رسول صلی الله
 علیه و سلم ان الله سبعون الف حجاً با من نفی و ظلمت له کشف لآخرت سبحان الله چه مانتی الیه
 بصیرت من خلقه استنباط این هم میتوان شد **سوال** از تقریر سابق ظاهر گشته که ممکن با واجب
 نسبتی است که آن نسبت سبب است و ممکن را یعنی ممکن را بجهلانیه بیان نسبت ذات و جری

یا صفاتی از صفات و تعالی وجود ممکن معنی مابعد الوجودیه قرار یافته و بدلائل همان نسبت زبان شریع
 واجب با خالق و ممکن را مخلوق میگویند و در اصطلاح صوفیه واجب اصل و ممکن اصل می نامند و چون بر سر
 حضرت محمد و الف ثانی و فطلال ممکنات آن نسبت با ذات است نه با صفات بلکه با ذات فطلال
 فطلال مغایرت صفات باشند و اعدام در خل مغنومات آنها باشد لاجرم فطلال از ممکنات باشند
 و لازم آید که ممکن خالق ممکن باشد این محالست مخالف نص قطعی که الله اله و خالق کل شیء
 جواب مراد از اعدام که در خل مغنومات فطلال اند تفاض صفات محال اند مانند موت و جن و عجز و عی
 و صم که در مرتبه علم و تقریافته باشد و خود یعنی حیات و علم و قدرت و سمع و بصر و کلام و سبب
 تفاضل منفعین شده اند یعنی ضدین بیک ملاحظه ملحوظ شده اند و فطلال سعی گشته اند و شک نیست که
 صوری علیه اعدام سوچی است از دریای علم و امکان حد و شاد و آن گنجایش نیست مغایره او با صفات
 العلم مغایره اعتبار نیست نه حقیقی پس آنچه تمایز گفتیم که چون فطلال مغایرت صفات باشند و اعدام
 در خل مغنومات آنها باشد لاجرم از ممکنات باشند این مقدمه نیست یعنی که صفات مغایرت ذات اند از ممکنات
 نیستند و تعدد و قدما می شتق محالست تعدد ذات صفات مراد از مغایره ذات صفات آنست که
 هر یک در فعل جدا آیند و حمل یکی بر دیگری بالمواطاه صحیح نیست آنکه در خارج هر یک مستقل باشند
 هر یک از دیگری جدا نتوانند شد این قسم متغایرین در اصطلاح شعری الاعمین لا غیر گویند و چون حال
 صفات با ذات در یاقتی همین قسم حال طلاست با صفات از دریای علم متحد و مانست از کوه
 که منضم نسبت خالقیت و خلوقیت است هر چند ممکن نسبت با صفات حق تعالی باطلال گفته شود
 و حقیقت آن نسبت با ذات اوست و حده لا شریک با صفات و فطلال حجابی سبحانی نیستند
 حق تعالی فرمایند ان الله انزل السموات الارض مثل نوره که مشکوه فیها مصباح المصباح و زحاجه
 الزحاجه کانه کواکب دوی یوقد من شجرة مبارکة زینبانه که شریقه و لاخریه یکاد زینها
 یضی و اولهم تمسسه نار نور علی نور یهدی الله لنوره من یشاء و یضرب الله الامثال للناس و الله
 بكل شیء علیم و فی ذات الله الایه تمیز و تمایز که زینبانه که سبب و شنی مصباح است

کنایه از مرتبه ذات است که شرقی بودن غربی بودن از آن فتنی است و یکا در اینجا یعنی
 دوازده قسمه کنایه از مرتبه شیون اعتبار است که در مرتبه ذات مندرجست مصباح کنایه از
 مرتبه صفاتست که باید بر ذات اند و بیشتر مصدر ظهور آنرا گرفته و زجاجة ظلال است
 مشکوه کنایه از عالم امکان است حاصل آنکه نور شجره مبارک ذات بتوسط انصاف ذاتیه شیون تا
 مصباح صفات را انصاف بتجشده و بتوسط مصباح صفات زجاجة ظلال را روشن کاندھا
 کوکب ذکر ساخته و بتوسط زجاجة ظلال ظلمات عالم امکان غفلت کفر از مشکوه قلوب صدر نشین
 و ظلمت غفلت شرکت غنی از مشکوه قلوب لغافین بر طرف ساخته نور علی نور بنصبه ظهور آمده
 نور لیلیدی الله لمؤیدین عبارت است از بدایت کردن عارف به مراتب نور و معرفت
 سربان نور ذات در جمیع مراتب شیون صفات و کمالات ایراد اسم ذات
 و قوله تعالی الله ذو السموات والارض دلیل و محبت آنکه داشت که با الوجودیه همه اشیا
 لا غیر محمد و ماور فقریر سابق مذکور شده است که ممکن را انانیت با علیه هم رسد حاصل و
 هم از وساطتست و زید زید نتوان گفت پس علت ممکن از ذات ممکن بذات ممکن اقرب
 است و معارضی اقرب البیہ من جبل الودید را انکشافی ظاهر شد و قاعده که نزد
 عقلا مقرر است که از ذات شئی بشئی چیزی دیگر بلکه اقرب مساوی نتوان شد و اصل این
 قاعده منتهی است بلکه اصل نفل از ذات نفل اقرب است پس باید دانست که چنانچه اصل نفل از ذات
 اقرب است همچنین اصل لاصل نفل از ذات نفل و هم از ذات اصل دل وی اقرب است همچنین
 اصل اصل لاصل از همه اقرب است پس ذات بحت واجب تعالی شایسته بکن اقرب است از شیون
 و شیون ذات بوی اقرب اند از صفات و صفات اقرب اند بوی از ظلال و ظلال اقرب اند بوی از
 ذات می و آنچه حضرت مجید و نه فرموده اند سبحانه تعالی و راه الوراثم و راه الورا این و رایت
 و مراتب قرب مراد داشته اند و در مراتب بعد فائده البعد فی الوحید ان و اقرب
 فی الوجود و الله تعالی اعلم محمد و ما چنانچه ظلال صفات در میان ذات بحت و عالم

امکان بیش از حجابی بجمعی معلوم نمیشود و همچنین قدرت و ارادت میان افعال اختیاریه
عباد و در میان قدرت کامله و ارادت شامله الهی بل شایسته بیش از حجابی بحدک نمیکرد
و اینجا سلسله جبر و قدر را باید فهمید پس فرق میان حرکت ارادیه بطیش و حرکت ارتعاش که
بدیست مبنی است بر وجود قدرت بنده که حق تعالی در وی افزیده حجاب قدرت کامله
خود ساخته است نه بر انتفاء آن پس مذهب جبر پائل شد و چون قدرت ناقصه بنده بیش از حجاب
بجمله نیست نسبت قهریه باطل شد و نسبت خلق بحق تعالی و نسبت کسب به بنده که مستفاد و توله
خلفه که ماعلمون است ثابت گشت و چون ظهور قدرت کامله درین حجاب بجمعی مع الفعل ثابت
میکند و پیش از فعل ترددشان توهم قدرت نیست نه حقیقت قدرت -

سوال اینجا از تفسیر سابق واضح شد و آنست که در عالم امکان هیچ چیز وجود حقیقی ندارد تمام
و اثر و هست پس مع الفعل قدرت حقیقی پیش از فعل قدرت و همی چه معنی دارد -

جواب بنا عالم بر توهم فیض است لهذا از قدرت حقیقی گویند و پیش از فعل موهوم بود هم
غیر متیقن است لهذا از توهم قدرت گویند -

سوال منطک کفایت اتفاق علما توهم قدرت است نه حقیقت قدرت پس اگر در قدرت که
منطک کفایت واقع شده و هم غیر متیقن کایناب لاغوال معتبر باشد تکلیف بالا بطاق جایز باشد
چرا که توهم بر انا مهمتعات هم جلا نمکاد است در ممکنات بطریق اولی و توهم قدرت مرجع بیت الحرام
و زیارت بیت العمود که در آسمان ششم است کیسان است فما الفرق بینهما -

جواب اول آنکه تکلیف بالا بطاق جایز است اما فیض لا واقع نیست کرمیه و لا محتمل انما کلا
طافه لذابه بر جواز عدم وقوع آن لالت دارد ثانیاً آنکه مراد از توهم قدرت که منطک
تکلیف است آنست که نظیر جبری علو تا قدرت متوهم بود و وقوع فعل بقدرت و دست یاب
عبید نظیر ظاهر حال تحمل باشد لهذا بر جبری عادی بیت الحرام مقدور بود و فرض شد و زیارت
بیت العمود مضر من نشد اما اگر کسی زیارت کرد و بیت العمود قسم خورد و نزد ابی جعفر علیه السلام

نظر بر امکان حقیقی چنین مستعد شود خلافاً صاحب نظر بر اشتناع عادی فی الفو جانست کرد
 و کفار لازم آید و نیز نظر ظاهر بر حال ایمان آوردن بر او جمل واجب گشت و تبرک آن کافر
 شد مگر نظر بر آنکه در علم ازلی ایمان او مستعد نبود و اگر ایمان می آورد و انقلاب علم جمل لازم می آمد
 پس ایمان آوردنش باین محاسبه محال بود و الله اعلم سبحانه ربك رب العزة عما یصفون
 و سلام علی المرسلین الحمد لله رب العالمین سوال و رایه نور کمشکوة فیها
 مصباح را عقیده رافقه انه بقوای فی بیوت اذن الله ان ترفع ویذکر فیها اسماء تسبح
 له فیها بالعدو و الاصال رجال لا تلهمهم تجارة و لا بیع عن ذکر الله و اقامه صلوة
 و ایتاء الزکوة یخافون یوما تغلب فیها القلوب و الا بصاریح بهم الله حسن عملوا و
 یزیدهم من فضله و الله یرزق من یشاء بغیر حساب و چه تفصیل چه باشد و نیز بعد از این آیه فرموده
 و الذین کفر من الاعمالهم کسلب بقتیلة بحبه الظمان ماء حتی اذا جاءه لم یحید شدة
 و وجد الله عند فوقه حساب و الله ساریح الحساب او کلمات فی بحر می بخشد موج
 من فوقه موج من فوقه سحاب ظلمات بعضها فوق بعض اذا اخرج یدیه لم
 یکدیر بها من لم یجعل الله له نورا فالله من نور و چه تعلق این آیت با سبق چه باشد
 جواب الله اعلم انچه بر تفسیر ظاهر میشود و آنست قوله تعالی فی بیوت اذن الله الخ
 فیه کمشکوة فیها مصباح نیست بلکه ظرف متعلق است بقوله تعالی یرزق الله لمروره من
 لیشاء یعنی با وجود سرائر نور الهی از عرش تا فرش و بودن او تعالی و وجود ما سمیات
 و قیوم اشیا و ایت یعنی راه یافتن بمعرفت او تعالی علی العموم نیست مخصوص است بر کرا
 دیده بصارت کرامت فرماید و هدایتش خواهند و آن و ایت منحصر است و اتباع مشیت
 و التزام مساجد که بیوت واجب تعظیم و ساکن اهل الله اند لیسیم له فیها بالعدو و الاصال
 الایه اول است بر نیکه عده ترین مصلو معرفت مصاحبت مراد فیها است که بداهه ذکر و کبی
 موقوف بر رجال لا تلهمهم تجارة و لا بیع عن ذکر الله عبارت از دوام الگای شانت و انخما

اشارت است باینکه تجانی عن ارادته و اجتناب از قبول مباحات مثل تجارت و مانند آن از
 اوصاف حمیده است هر چند از نیجانبی از بیع و تجارت و مانند آن مفهوم غیش شود بلکه بیان آنست
 که تجارت و بیع آنها را از یاد حق خالص نمیکند قوله تعالی لیجعلنهم الله احسن فاعملوا و عده نعمه
 بهشت است قوله تعالی ویزیلهم من فضله اشارت است باعطای حق با و دستهای خود
 قوله تعالی فالذین کفر با افعالهم کسری بقتیده الیه بیان است این مدعا را که ریاضت
 کفار و اعمال شان شمر عرفان نمیشود و تقدیر کلام آنست والذین کفروا لایحسبهم الله لنف
 و بیان آنست که اعمال شان بر دو گونه است قسمی است که به ظاهر در آن حسن معلوم میشود مثل
 صدقات و صدقارحام و کف نفس از این اطلاق عدالت و ترحم و مانند آن چون ایمان شش
 قبول اعمال است لکن اعمال انقسم اعمال شان مانند سیر است که از دو ریشه را امیدوار کند که سیر
 کند چون نزدیک بوی بسد بجز سیرت داند و فائزاید قسمی ظاهر بقیع است مثل بت پرستی
 ظلم و مانند آن حال انقسم اعمال شان مانند حال ظلمات است ظلمت بحر و ظلمت موجی که آن دریا را
 پوششیده است و ظلمت موجی دیگر مالای موج اول و ظلمت ابر بالا همه ظلمات بعضی فوق بعضی
 اشارت بچهار در و ظلمت که در کفار جمع شده اول ظلمت غفلت که طبعی نفس اماره و عناصر
 عالم خلق است و بصاحت شان در لطایف عالم امر سیر است کرده این ظلمت بمنزله ظلمت ربات
 دوم ظلمت کفر سوم ظلمت معاصی و قبایح اعمال این هر دو ظلمت از آنها ظلمت اول ناگفته
 چنانچه اصول از دریا چپ از ظلمت موانع خارجی و مصاحبان بد که در آخرت و دوری آرند
 کنند و گویند بالینتی لیه اتخذ فلا ناخلیلا یا لیت بینی و بینک بعد المشرقین فلیس

القرین این بنابه ابر است که بالای آن سایه کرده و الله اعلم

مکتوب و م نیز حضرت شاه ظلام علی صاحب تحقیق مقامات مجددیه بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و اله و اصحابه اجمعین مولو یصاحب شفق مهربان من
 سلامت بقعه سامی چند روز پیش ازین در تحقیق مقامات مجددیه بر نم رسیده بود و چون فقیه

بخاری داشت و درین ایام کم فرصت بود و از نجات بواب آن سپرد و اخته بودم مساوات اند
 اکنون متواتر دو رقعہ دیگر رسیدند ناچار آنچه معلومات فقیر بود بحسب عقل و دانش خود ترجمه
 نمودم اگر خطای رفتہ باشد اصلاح فرمائید ما کان من صواب الفتن البعد من شایخی و ما کان من خطا
 نفسی و الرسول من البعد العفو و الغفران محققان طریقت چنان گفته اند کہ انسان مرکب است
 از دو لطیفه پنج از عالم خلق است عناصر اربع و نفس حیوانی کہ جسمی است لطیف ساری در جسم
 کہ در ہر عضو عضو ساریت دارد و ناشی است از عناصر اربعہ و از جهت لطافت خود حرارت است
 پنج لطیفہ عالم امر را چنانچہ آفتاب بر فلک است و بسبب مقابلہ و معاد آئینہ زجاجی آفتاب در آئینہ
 منعکس میشود و نور و حرارت و لون آفتاب در آئینہ پدیدار میگردد و حالاکہ آفتاب از اربع خود
 بہبوط کردہ و همچنین از لطایف عالم امر قلب روح و سر و حتی و حتی کہ مقرر آنها فوق العرش است
 کہ میرہ قل الروح من امر ربي و ما اوتیتہم من العلم الا قلیلا در شان آنهاست درین آئینہ
 نفس منعکس شدہ و آثار آنها توسط نفس و بدن انسانی ہویا شدہ و آنچه در احادیث وارد
 شدہ کہ ملائکہ الموت روح انسانی را از بدن ترشح میکنند و جلہ های از بہشت می پوشانند با مروج
 ارد و ترشح می پوشانند اینہما از احوال نفس است کہ مرکب روح علوی است پوشانیدن الہامی و ان
 جسم مشہور نمیبست باید دانست کہ لطایف عشرہ انسانی فکر و صفاتش و لایق تجلیات
 روحانی نمیدانند پس در طریق دیگر و ابتدا بہ ترکیہ لطایف عالم خلق می پردازند بر ریاضات و
 مجاہرات و جذب شیخ کامل مکل تصفیہ لطایف بہم میرسد و لطایف عالم امر بنور مکتب و ظلال
 پس تصفیہ انما در خواب معالہ بشیرن خود آفاق صوفی می بیند کوکب می بیند یا قمر ناقص
 یا تمام و شمس مانند آن از اسیر فانی میگویند بعد از آن سیر النفس میکنند و بہ ترکیہ عالم امر می
 پردازند و در طریق تصفیہ یہ کہ اقرب طرق است اول بہ ترکیہ عالم امر می پردازند و انوار شان در
 قلب روح بوسہ خود و خودی بیند و انرا سیر النفس میکنند و صف در وطن نیز گویند کہ یہ
 سیر بہم ایاتنانی الا فاق و فی النفس ہم ترو صوفیہ کنایہ ازین دو سیر است قدما نقشبندیہ

سیر بہم ایاتنانی الا فاق و فی النفس ہم ترو صوفیہ کنایہ ازین دو سیر است قدما نقشبندیہ

بعد از آنکه بطایف امر تصنیف یعنی غنا صری پر افشاند و بعد و به با هم خلط نمودند و محققان گفته اند که در خارج ذات حق تعالی موجود است و سوای او تعالی هیچ چیز موجود نیست و بقول حضرت مجید در صفات ثانیة حقیقیة نیز موجود در خارج اند و دیگر صفات موجود اند یعنی آنکه مشاء استماع شان در خارج موجود است و صوفیه وجودیه صفات زاید بر ذات نمیگویند و در خارج سوای ذات هیچ چیز انبثات وجود میکنند و گفته اند که حق تعالی چون ذات و صفات خود را اجمالا دانسته مرتبه اجمال علی را وحدت میگویند و چون تفصیل را مشخصه تفصیل علی را احدیت میگویند و عکوس مرتبه تفصیل را که هم در مرتبه علم متحقق اند تعیین و تعیین مثالی و تعیین بسدی گویند و این اثرات خمسة و حضرات خمسة و چون عکوس و ظلال را تعیین فی ظل گویند که آن صفات اند و صفات از اید بر ذات ندانند تعیین ذات ونداند اما افعال مبدء و مست می شوند و چون در خارج سوای ذات موجود ندانند میگویند الا اعیان ما شئت را ائحة الوجود اما حضرت مجید در ضمن و اشارات ایشان که بصیرت قویه دارند میگویند که صفات عین ذات نیستند بلکه زاید بر ذات آری ذات محتاج صفات نیست اگر فرضاً صفات نمی بودند از ذات هم کار صفات سر انجام می شد پس ذات من حیث از کار علم میکنند از ایشان العلم میگویند که ایشان الحیوه و القدره و التوسع و البصر و الارادة و الکلام و التکلیف صفات گویند شروع شیونات اند و عکوس آنها عکس اعتبارات سمع و بصر و غیره که در ذات اند از اشتیونات میگویند و صفات زاید را عکوس و فسرع شان حکما و صومیه و به و به همان شیونات و اعتبارات را که عین ذات اند صفا میگویند و صفات زاید را شایسته میکنند و اعتبارات و شیونات با هم مرادف اند متغایر میشوند و حضرت مجید با وجود تعارض صفات از ذات ممکنات که صدر شرف قیام اند عکوس صفات نمیگویند و تجاشی میکنند از آنکه کناش خفیس را حاکی صفات مقدسات گویند که جماعه مصوین اعنی انبیاء و ملائکه را امرایا صفات علیات میدانند و لذا اجمعت خاصیت آنهاست و دیگران باین ولت شرف

صفات و صفات

تعیین مثالی و تعیین بسدی

تعیین مثالی و تعیین بسدی

صفات و صفات

بلکه آنها عکوس ظلال صفات اند که عبارت اند از اتمها و صفات که در هر یک علم موجودند
و بحسب تقابل ضدیت بانوار صفات منور شده اند از ظلال مراتب و مساوی تعلقات
ممکنات اند و خارج حقیقی نزد حضرت مجدد مساوات صفات ثانیه هیچ چیز موجود نیست لیکن
در خارج که ظل خارج حقیقی است حق تعالی عکوس ظلال را بوجود وظل موجود ساخته و نشان
احکام آثار قدرت کامله خود گردانیده درین صورت همه اوست گفتن محض خطاست همه
از دست باید گفت چون عالم عکوس ظلال اند و ظلال عکوس صفات اند و صفات عکوس
شیئونات و شیئونات منج و ذات ذات حق تعالی از ذات ممکن ممکن تدریج تدریج
و هم از صفات که حضرت مجدد در غم فرموده و اند که هر چند احد المتعارفین از متعارفانی اقرب نمیتوان
شد و عقل اقربیت بین المتعارف تصور نمیتواند کرد لیکن نظر کشفی ظاهر میشود که اصل نسبت بظل
از ذات ظل تدریج ترست و اصل الاصل نسبت بظل از اصل ظل از اصل و اقرب ترست
و که اصل اصل الاصل اقرب است نسبت بظل از اصل و اصل اصل او و اگر خواهی که مدعی را
مستعمل سازی میتوان ساخت باین تقریر که برای حمل ایجابی و جو موضوع شرط است پس در
وقت عدم موضوع حمل اولی هم صحیح نیست سلب بسیط صحیح است در وقت عدم زید زید زید
صادق نیست زید یکس زید صادق است پس اول باید که زید را از علت خود نسبت به هم رسد
که شمر وجود او باشد زید زید کفایت صادق اید پس نسبت ممکن تعلقت او مقدم است
بر حمل ذات وی بروی پس علت اقرب بعد از ذات و این همه تقریرات برای اطمینان
قلب شگک است اگر نه که میباید سخن اقرب الیه من اجل الودیل برای ایان بالغیب است
ای برادر با وجود اقربیت واجب نسبت ممکن از ذات و ممکن از واجب بعید گشته و حجاب میباید
واجب ممکن غفلت است از واجب و تعلق علم ممکن بغیر واجب و علم حصولیت که به غیر عالم
دارد یا علم حضوری که بذات او تعلق دارد است که قول رسول الله صلی الله علیه
و سلم حب به النور کنایه باشد از علم که علم نور تغییر میکنند و قوله صلی الله علیه و سلم

بسیار است که از دست

[illegible]

نام دارد و اسما و صفات با محبت با بر طبقون مبادی تعینات ملاکه اند و حصول بدان نام
علیا و ولایت ملا اعلی نام دارد و بعد طی این هر دو مقام وصول بذات بخت است و چون
بدان مقام بالاصالة تعلق دارد منصب نبوت انبیاء که ارم سبب حصول آن مقام است
از ملاکه و اگر نه ولایت ملائک فوق ولایت انبیاء است و کمال شرف این از انسان بهمین دلیل است
انبیاء بدان درجه و اصل مشهورند من الا دلین فی الدنیا و الا دلین فی الاخرین و این مقام است از باب کمالات
ولایت اصحاب همین اند که من الا دلین فی الدنیا و الا دلین فی الاخرین و از باب کمالات نبوت مقربین اند که
من الا دلین یعنی من الانبیاء و قلیل من الاخرین یعنی من ائمه محمد صلی الله علیه و سلم
و هم الصحابة و کثیر من التابعین و جماعه من اتباع التابعین و جماعه فی آخر الدهور بعد تقدیر
الدین بعد الف ستمه من الهجرة در کمالات نبوت تجلی ذاتی دایمی است بی پرده اسما و صفات
و کمالات سالت کمالات اولو الغرم موحی است از دریای کمالات نبوت این سرشته را
بهم مثل ابر و فاسر است مثل مرکز و محیط نوعی با هم تفاوت در مرتبه دارند که بر اولی الاوصیاء
ظاهر میشود کمالات ثلثه انچه در کتب و ابیات قدسی ایات حضرت مجدد در مقام حضرت ایشان
عزوة الوثقی و از رساله شواهد التجدید حضرت دلیل الله الصمد عبد الاحد رضی الله عنه میشود و هم در
مقام سلوک از جناب حضرت ایشان شنیده و هم استفاده نموده شد و در راه پیش می آیند
در تقدیم و تاخیر تسلیم آن هر دو راه پیران مناسب صلیحت اختیار میفرمایند یکی را حقیقت
کعبه ربانی که از اسرافات عظمت کعبه با و بنور صرف بچون تغییر میفرمایند بالاتر از آن حقیقت
قرآنیست که از ابعاد وسعت بچون تغییر فرموده اند و بالاتر از آن مقام معبودیت صرف
گفته اند و گفته اند که انجاسیر انجاشین نیست آنجا فقط مسیر نظری است اگر مسیر شود مضرعه
بلابودی اگر انیم نمودی و دوسیر قدمگاه حقیقت صلوته است که شمای مقام عابدیت
میفرمایند دقت یا لعی فی الله یصلی اشاره به انست که فوق حقیقت صلوته جلالت است آن
صلوة است که از مراتب و جویب ای مرتبه تریه صرف حاصل میشود و آدم بعد کمالات ثلثه

ظاهر شود و پست چون باصل میرسد نگاه و اتم میشود که آنچه پیش ازین ظاهر شده بود ظل بود
اصل نیست و لهذا صفت العلم را در ابتدا حقیقت محمدی گفته بودم چون نشان العلم که مری
صفت العلم است رسیدم دریافت شد که حقیقت محمدی اینست پست چون نشان جامع رسیدم
که نشان العلم جزو است از اجزای او دریافت شد که حقیقت الحقایق تعین اول حقیقت محمد
اینست و در آخر کتبوبات ظاهر شده که تعین اول تعین وجود است و پست از آن ظاهر شده که تعین
اول تعین می است و شاید این معانی سروده اند حدیث قدسی گفت که انما اختلفنا
فاحببت و ان اعرف فخلق الخلق ازین حدیث مستفاد میشود که اول حب سر بر زد
که باعث ظهور جمیع اشیا گشته و ولایت ابراهیم و موسوی و محمدی و احمدی در دایره حب بر
صدر بیان سروده اند پس ازین لازم می آید که نشان العلم باسودن تعین می باشد که سابق
بصورت اصل خود را اندوده بود و این و انباشته که صفت العلم از صفات حقیقیه است نشان العلم
عین ذات است بتغایر اعتباری صفت احب از صفات اضافیه محالست که اصل نشان العلم باصطفا
باشد و شبهه و ممانعت که کمالات نبوت عبارت است از تجلی ذات بحت بی چهره اسما و
وصفات بعد قطع مراحل سیر و ولایت کبری و علیا که سیر و صفات است اصول آن اصول
اصول آن در شیون اعتبارات من حیث الظهور و البطون پس بعد قطع مراحل صفات است
تجلی ذات بحت بی پرده اسما و صفات تری از این مقام چه معنی دارد پس راه العبادان در حقیقت
کعبه عبارت از سرادقات عظمت کبریا است این اضافت بیانیه است یعنی عظمت کبریا
که سرادقات اند سوال عظمت کبریا از صفات اند که مصدر اسم العظیم و اسم الکبیر از اطلاق
سرادات بران از چه راه است جواب در حدیث قدسی آمده الکبر یاد دانه و اعظمه
ازادی فمن ناذهنی فیما احطه فی نادى از اور و ر و انچه سائر بدان ناستند
همچنین صفت عظمت کبریا الهی مانع اند از ظهور کمال بصاحت قال لا بد لک الا لبار
لهذا اطلاق سرادات صحیح گشته اندم بر اصل سخن که حقیقت کعبه صفت عظمت کبریا است

و حقیقت قرآن صلوات و دست چون است که مصدر اسم الواسع است و آن نیز صفت است و حقیقت
صوم عبارت از صفات سلبیست که حاصل کلا یا کل و لا بشریب و لا یلد و لا یولد
و لکن له کفوا احد و محبت محبوبیت هم از صفات اند بلکه از صفات انصافیه فوق
آن از مرتبه کمالات نبوت که تجلی ذات بخت است چه معنی دارد مگر صوفی و انجالت جوع و تفر
میکنند و این شبه ثمالی بنیاب ایشان عرض کرده بودم ارشاد فرمودند که فی الواقع حقیقت
محمدی و حقیقت احمدی از دایره صفات از دلالت کبری لیکن شاید که حصول بعضی تفاهیل
موقوف بود بر تحقیق کمالات نبولند حصول این لایت بعد حصول کمالات باشد لیکن
در حل این بر دو شبه انچه بخاطر فقیه گذشته و از آنجا دست حضرت ایشان شبیه هم عرض کرده
بودم و جناب حضرت صاحب ایشان از شنیده سلیم فرمودند و گفتند شاید همچو باشد که
است که ذات حق سبحانه تعالی در خارج موجود است صفات ثمانیه او تعالی نیز در خارج موجود
اند و دیگر صفات ثبوتیه و سلویه و اضافیه هم در خارج موجود اند بدین طور که فضا و اتراخ آنها در
خارج موجود است چنانچه گفته شود که در موطنی که زیر موجود است و آن موطن ابوت نیز هم در
هم موجود است پس یعنی که فضا و اتراخ آن در آن موطن موجود است پس عقلی محض نیست اگر
فرض کرده شود که عقل عاقل جهان نباشد زید را با عمر و نسبتی است که اگر عاقل موجود شود
حکم کنند با بوث پر عمر در حاصل آنکه ذات صفات حق سبحانه تعالی در خارج موجود اند و بوث
ایشان هیچ چیز در آن موطن موجود نیست پس علم حق سبحانه ذات و صفات او اجمالا و
تفصیلا متعلق شده پس در مرتبه علم هم ذات حق تعالی موجود است هم صفات حقیقیه
صفات ثبوتیه و سلویه و اضافیه و تقاضی صفات هم در مرتبه علم موجود اند و از آن ابره ظلال نا
گشته و از دایره ظلال دایره اسکا در مرتبه علم پدید آمده و در خارج ظلی بوجو ظلی نمودار گشته
و ازین کثرت روح و مدت حقیقی که در خارج است خلل یافته ازین تقریر ظاهر گشته که ممکنات
سوائی مرتبه علم و بوجو ظلی و دومی در خارج حقیقی گنجایش نیست ذات و صفات الهی او و هست

یکی موطن خلق حقیقی و دوم مرتبه علم و اجبی و دیگر باید دانست که سیر و سلوک صوفی مکانی نیست که از حقیقت باوج سیر و دو یا انقلاب ماهیت است که ممکن واجب شود که این محال بلکه عبارت است از آن که بنیاد انبیا و اولیا محبت بهم میرسد که بدان محبت بکم

بنده را باطلال سما و صفات ذات واجب معینی چون حاصل میشود و ترقی در آن معینه و

عالم مثال بصورت سیر مکانی منتهی میشود و کمال آن معیت بصورت حصول مظهران منتهی میشود

و چون بصورت چون نظر کشنی دید میشود و چنانچه یوسف علیه السلام بقدرت سابل این خط

تعبیر فرموده بود رسول اکرم صلی الله علیه و سلم حتی بدین بصورت شدن بسیار فام دید و در

چون در عالم مثال بصورت چون دید میشود که اکنون باید دانست که در غلال که از اولیا

صغری سیکونید از او جو نیست مگر در مرتبه علم و اجبی اول صوفی بدان اصل میشود که حاصل است

و در صفات که از اولیات کبری و علیا و سیف قاطع خوانند آن عبارت است از صفات

واجبی که در مرتبه علم و تعالی موجود اند آن صفات که در خارج موجود اند و کمالات نبوت و

رسالت و اولی الغرم عبارت است از تجلیات ذات بی پرده صفات لیکن آن ذات که در مرتبه

علم موجود است در خارج اول صوفی را معتبر باطلال بهم میرسد پسر با صفاتی که در مرتبه علم موجود اند

پسر ذات محبت که بهم در مرتبه علم موجود است آن منصب انبیاست چون از انجا صوفی مطلعین غیر علی

اسلام ترقی کنند و اصبحت بهم میرسد با صفات اضافیه و کماله خارج موجود اند از تجلیات نفس وجود

و تعین چنانچه محسوس است که صفات انبیاء و از انجمله است سر و قات عظمت کبریا و وسعت پیران

که حقیقت کعبه و قرآن و صلوة و صفات سلویه که تعقیق صیام اند لیکن با معنویت صبر که انهم

از دایره صفات کمال محبت بهم نتوان رسید لکن فایزین العابدیه و المعبودیه اما محبت بله

عابدیت و معبودیت معیت بهم میرسد که از اسیر نظری توان گفت بالا از مقام صفات اضافیه

و سلویه که در خارج موجود اند مرتبه صفات حقیقی است که آن تشبیهات او تعالی تشبیه لایعین و لایعین است

و بالا از آن مرتبه ذات که در خارج موجود است و این مرتبه ذات و صفات که در خارج موجود

فصل پنجم در بیان صفات و کمالات نبوت و رسالت و اولی الغرم و تجلیات ذات بی پرده و صفات لیکن آن ذات که در مرتبه علم موجود است در خارج اول صوفی را معتبر باطلال بهم میرسد پسر با صفاتی که در مرتبه علم موجود اند

فصل ششم در بیان صفات و کمالات نبوت و رسالت و اولی الغرم و تجلیات ذات بی پرده و صفات لیکن آن ذات که در مرتبه علم موجود است در خارج اول صوفی را معتبر باطلال بهم میرسد پسر با صفاتی که در مرتبه علم موجود اند

فصل هفتم در بیان صفات و کمالات نبوت و رسالت و اولی الغرم و تجلیات ذات بی پرده و صفات لیکن آن ذات که در مرتبه علم موجود است در خارج اول صوفی را معتبر باطلال بهم میرسد پسر با صفاتی که در مرتبه علم موجود اند

از امر تبار تین گونید تا اینجا بحکس را جلا نگاه نیست که معنی منسج محبت است محبت فرج
 و واجب بر ترست از آنکه علم مخلوق بوی تعلق گیر و سبحان من لا یعلم ما هو الا هو مگر سر
 پیغمبر این صلی الله علیه و سلم و بعضی اولش خواران و در اسیر نظری در ان مقام است استوای
 محفل بالا فاعلی اعنی اعلی شواهد الامکان ثم دنی الجبار ذل الفرقة فذل لی مکان قابضین
 ان ادلت انکارم که نگام سر نظری صفات حقیقه قابضین و به گام سیر نظری ذات
 مقام اولونی است چرا که در مقام نظریات مطروقوس و جوی است لا غیر و در مقام نظم الصفا
 از مکان باقیست لا محتاج الصفات الی الذات من غیر علیس باین تصریح و در مشتمل مشکوکه مجموع
 صوفی فقری لازم نمی آید و فرعیات شان العلم و شان الجامع از تعین جوی نیز دست می آید که آن
 شان العلم و شان جامع در مرتبه علم متحقق است و حق آن در مرتبه علم منسج حب است که خارج موجود
 گشت کنز الخفیا فاجبت ان يعرف بران شاید است الله اعلم اصل طلب در اثره ظلال است اصل
 آن قبل که مرئی قلب است در مقام صفاتست و مرئی آدم است چون فنا طلب اصل و صوفی اصل
 حاصل شود آن صوفی صاحب لایت آدم علیه السلام باشد و چون هم در اصل خود فانی شود
 و اصل در حقیق ابراهیم و نوح علیهما السلام است از میان صوفی را صاحب ولایت گردید
 آدمی و ولایت لغوی و ابراهیمی و چون سر هم در اصل خود فانی شود که شقیق موسی است علیه
 السلام صاحب لایت موسی هم باشد و چون نوحی هم در اصل خود فانی شود که شقیق عیسی است
 علیه السلام صاحب لایت چهار گانه شود و ولایت عیسی هم او را باشد و چون نوحی هم در اصل خود فانی
 شود آن صوفی صاحب لایت پنج گانه باشد اخفی زیر قدم انحضرت اصل اخفی شقیق اوست علیه
 الصلوٰه و السلام ضمنیه تا مقامات سلوک نیست بلکه ضمنیت عبارتست از آنکه یکدیگر در ضمن گیری
 باشد پس هر یک که ضمنی و زن فاعل را هم رسد بی اختیار تنصیف و زن مفعول بران شریک باشد
 چنانچه بای کلان باغی در درگاه گیر و هر جا که بای کلان گیرند بای خود هم بی اختیار دران به
 شریک باشد پس نیست یکت لی اگر دلی بگراد است و هزاره ضمنیت صغری گویند و هر که را

۱۱۸

۱۱۸

۱۱۸

بارسول اکرم دست بهادر اصفینت کبری گویند ابو بکر رضی الله عنه را ضمیمت کبری بود و لهذا رسول
الله صلی الله علیه و سلم فرمود ما صلت الله فی صلاتی اکام صلیة فی صلاتی ابی بکر
و رسول فرمود که من ابو بکر و سواریم در مسافت اسب من سبقت کرده حضرت شیخ محمد عابد
کبری داشتند و حضرت شیخ مرزا صاحب رضی الله عنه را را ضمیمت خود و بشارت داده بودند و ضمیمت
کبری لیکن چون حضرت ضمیمت کبری داشتند و ایشان شهید و حسن و شان بودند و ضمیمت کبری
توسط لازم می آید و ایشان شهید این عاصی را ضمیمت خود و بشارت داده بودند و السلام
بجیفته الحال و المنول من حسن العاقبة -

مکتوب سوم تیر شاه غلام علی صاحب حل اشکال دارد بر بعض مقام طرق قریب بیان میگوید
بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی سوله محمد و آله و اصحابه اجمعین
حضرت مجد و الف ثانی و مکتوبات طریقه میفرماید نصف ساحل این اثره یعنی ولایت کبری
اسماء و صفات آمده است نصف عالی آن مشتمل بر شیون اعتبار است از تیر بعد از آن اگر بعضی فصل
الهی از مقام صفات شیونات تیری واقع شود سیر در اثره اصول نماید و از گذشت این اثره
اصول آن اصول است و بعد از طی آن اثره قومی ظاهر خواهد شد و از آن اثره غیه از قومی ظاهر نشد
این اصول سه گانه اسماء و صفات که مذکور شد اعتبارات اند و حضرت ذات که مبادی صفات
شیونات گشته اینهمه تفصیل اسم الظاهر بود که یک بازوی طیر است و اسم الباطن بنور در پیش
سیر در اسم الظاهر سیر در صفات است فی آنکه در ضمن این ذات ملحوظ گردد و سیر در اسم الباطن نیز هر چند
در اسماء و صفات نامور ضمن اینها ذات ملحوظ است و صفه العلم ذات اصلا ملحوظ نیست و اسم العلم
ملحوظ است در پیش ده صفات زیرا که علم ذاتیست که مراد از علم است فالسیر فی العلم سیر
فی الاسم الظاهر و السیر فی العلم سیر فی الاسم الباطن پس علی هذا اسماء و صفات
و این اسماء و صفات که باسم الباطن تعلق دارند این ولایت علیاست و ولایت ملا علی و قلیک و
علم و علیم و میان اسم الظاهر و اسم الباطن نموده اند اندک خیال نکنی حکم قطره دارد نسبت

بر باری محیط و گفت نزدیک است در حصول دور در اثنا این سیر واقع نموند که گویا بر این سیر
 و از بسیاری فرشتگان مانده شده هم بعد طی مسافت بسیار فضای شهری ظاهر شد و بعد دخول شهر
 ظاهر شد که این شهر از تعیین این است که جامع جمیع مراتب اسما و صفات شیون اعتبار است نیز
 جامع است مراتب اصول این مراتب اصول اینها را و غنمای اعتبارات ثانیه است در این مقام علامت
 نموده آمد که ای این تعیین اول حقیقت محمدی است باین معلوم شد که حقیقت محمدی نهایت
 که بالا ذکر یافته و آن فعل این تعیین است پس که فوق آن شهر واقع شود شروع از کمالات نبوت
 خواهد بود این عبارت از مکتوب طریقه دوست و مستقیم از جلد اول انتخاب است این کلام غریب
 الکلام مستفاد میشود که کمالات نبوت عبارت از فعلی ذات بحت است چرا که اگر صفته از صفات
 زائده اند پس باعتبار وجود لا انفسها و نصف سافل اثره اولی از ولایت کبری است اگر از صفات
 غیر زائده اند که امتیاز خارجی از ذات دارند و آن صفات استیون اعتبارات گویند نصف عالی اثره اولی
 از ولایت کبری است صفات اضافی و صفات فعلی و صفات حقیقیه ثانیه که حیات و علم و قد
 و از او تو سمع و بصر و کلام و تکوین اند این همه افضل صفات زائده است اصول اینهمه در اثره ثانی
 و اصول اصول آن در اثره ثالث اصول اینهمه در قوس اند و آنهمه صفات باعتبار وجود و بالذات
 المقدسه در اثره ولایت علیاست بلکه ذات که در پس ده صفاتی از صفات است هم در ولایت
 علیاست چنانچه شرح آن تفرقه العلم و العظیم بالا گذشت پس باقی مانند برای توفیق این مقام
 مگر در مرتبه ذات بحت پس کمالات نبوت فعلی ذات بحت است لا غیر پس فخر کمالات
 نبوت رسالت اولی الخرم حقیقت که عبارت از سر اوقات غلظت کبریاست حقیقت قرآن
 و حقیقت صلوة که معنی ذات پیچون است معبودیت صرفه و طاعت و محبت و محبوبیت تعیین وجودی
 گفته اند و اینهمه افضل صفات اند بلکه از صفات زائده بلکه از صفات اضافیه غیر حقیقه که پایانی تر
 از صفات حقیقیه اند چرا که صفات حقیقیه یلوه از هست صفات مذکوره کسی نگفته بلکه صفت تکوین صفت مستقیم
 است و اشعری از صفات نیست صفات حقیقیه تر و او گفت است پس از پیچون معنی تفرقی لازم

می آید و اصل اشکال منحصر در همین است که صفات که بعد از کمالات نبوت اصول این سیر بشود و غیر آن
 صفات اند که در ولایت کبری و علیا گذشت ته لیکن استغراق و شمول صفات که در دایره اولی از
 ولایت کبری و علیا مذکور شده و استغراق اصول آن در اصول اصول آن
 از این مثال با میسوزد و آنچه آن مهربان از طرف خود در اصل آن نوشته اند که وسعت و محبت و قسم
 یکی اضافی و مضافی و همچنین محبت و تعالی یکی بذات و تعلق دارد دوم بغیر و همچنین محبت این تقریر
 هیچ فایده نمیکنند چرا که هم اقسام صفات داخل آن دایره اولی از ولایت کبری اند و اصول آن ناسه مرتبه
 دیگر در سه دایره دیگر از ولایت کبری اند و لیس در مجموع شئی و نیز آنچه تقریر حضرت فیض الدین در تقسیم
 صفات نوشته اند آنهم اصل اشکال نمیکنند این تقسیم صحیح است که صفات دو قسم است یکی ذاتی و اتم و با
 از ذات اند و دوم گنجایش زیاده نداشتن لیکن قسم اول ناسه مرتبه گفته اند یکی مرتبه وجود بالانفها
 دوم مرتبه وجود بالذات المقدسه سوم مرتبه اندراج آنها در ذات این تقسیم صحیح نیست چرا که صفات
 زائده را اندراج در ذات چه معنی دارد که منافی زیاده ذاتی است پس صفات زائده را دو مرتبه است وجود
 بالانفها و وجود بالذات المقدسه و اندراج در ذات خاصه قسم ثانی است زائده بر ذات نیست اینهمه
 اقسام صفات خواه زائده اند بر ذات یا زائده نیستند بر ذات بلکه عین ذات اند و مسمی بشیوانات اند
 در دایره اولی است از ولایت کبری من حیث وجود بالانفها و در دایره علیاست من حیث وجود
 لذات المقدسه پس از تقریر حضرت محمد در منی الله عنده که بالا مذکور شد هیچ صفتی خارج از ولایت
 باقی نماند مشفق من در ضمن نوشتن این خط و جواب خط آنهم را بن فقیر همین تقریر که از آمد ایه
 مطالعه کرد و از آن معلوم شد که سابق همین اعتراض اصحاب حضرت ایشان عرّه الوتقی در جواب
 ایشان معروض داشته اند و دو مکتوب آنجباب در جواب این صادر شده یکی آنکه نوشته بودند که چون
 معاله کمالات نبوت بذات بحت تعلق داشته باشد ترقی حقیقت کعبه حقیقت قرآنی بر آن
 چه صورت دارد محمد و اما از کجا معلوم میشود که کمالات نبوت بذات بحت تعلق دارد از تقریر
 که نقل کرده اند فقیر هرگز نگفته است در کلام حضرت ایشان هم قدس الله سره الا قدس معلوم است

آری کمالات نبوت بعد از حصول ولایت مدگاه نیست پس عبور از اسما و صفات و شیون اعتبارات
 و تنزیهات تقدیمات است بعد از ترقی از هر اسم الظاهر و اسم الباطن است که در مکتوب بیان طریقه
 تفصیل مذکور است لیکن در ذات محبت بودن آن سخن است چگونه این معامله نباتات صرف متعلق باشد
 و حال آنکه حضرت ایشان در همان مکتوب حقیقت کعبه اکبر عبارت از سرادقات عظمت است فوق
 کمالات نبوت نوشته اند و ایضا در همان مکتوب مرتبه ذاتیه را فوق این کمالات ثابت کرده اند
 آنجا که گارش بر سرموده اند که ذات الله را این وجود و عدم است گیر مکتوب آنجا که باین عبارت
 صادر شده سوال مرتبه کمالات نبوت فوق مرتبه اسما و صفات و شیون اعتبارات است پس تفوق
 کعبه و اشغال آن که اعتبار سجودیت جز آن در آن ملحوظ است بر کمالات نبوت بمعنی است وجود
 این نوشتن تفصیل سخنان را بنقد بدانند که مرتبه کمالات نبوت فوق آن اسما و صفات و شیون اعتبارات
 که در ولایت کبری علیا ثابت اند مشفق من این مکتوب جناب عروه الوثقی ارضی الله
 و عن اسلامه و اخلافه نیز محل شکل نشود چرا که بعد انقضای جمیع اسما و صفات بعد تمام شیون اعتبارات
 ذاتیه که همان است بلا حظه بدایت صفات بعد ترقی از تنزیهات تقدیمات نیست مگر مرتبه محبت
 و آن کمالات نبوت است پس نفی کردن ذات محبت از آن مرتبه علیه همین محل اشکالست مغایرت
 اعتبار سجودیت و محبت و محبوبیت و محبت بچون مانند آن از اعتبارات شیونات که سابق در ولایت
 کبری علیا پیش از کمالات نبوت گذشته چگونه صورت بند و بهر حال جوابی که از نیمه اشکالات تقدیمی باشد
 فقیر بدان بلم شده خواه از الهام غیبی باشد یا نتیجه قوت فکری آن همانست که محبت سامی معروض
 داشته بودم اگر آن حق و صوابست من الله بجاه بفضل و احسانه و اگر خطاست من نفسی المظلمه
 السخا طیه اعتقاد کردن صاحبان بر آن واجب نیست فقیر معی کمال نیست مجاهده و مکاره منظوم نیست
 و کلام و آنچه شاهان این از کلام حضرت محمد و علی بود و اگر شاهان در کلام آنحضرت اعلی منزل میبودند
 این جواب انبست بخود دیگر و هم حکایت از کلام آنحضرت رضی الله عنه می نمودم مهران من صورت
 انما و موطن تغائر در بیان شیون اعتبارات اسفند از کمالات نبوت متاخره صورت نمی است

و باین تقریر که صفات شیوانات اعتبارات که در مرتبه علم تقرر دارند در ولایت تجلی میشوند و ذات بخت
 هم در مرتبه حضرت علم تقرر دارد در کمالات نبوت تجلی میشود اگر گفته شود که کمالات نبوت ذات بخت تعلق
 دارد و اینهم صحیح است اگر نفی کرده شود گفته شود که ذات بخت تعلق ندارد و در ذات بخت بودن آن
 سخن است چنانچه حضرت عروه الوثقی و حضرت مجدد رضی الله عنهما فرمودند که این ماجرا در توهم نفی است که
 عقدا در شکار آمد و سیر غمخواران افتاد و بوسه جان بعد و راه الوارث و راه الوارث و راه الوارث و راه الوارث
 در وجود و عدم است اینهم درست می نشیند که در کمالات نبوت فی الحقیقت ذات بخت نیست بلکه
 صفت العلم است که ذات بخت تعلق گرفته و از آن عالمی است بعد حصول کمالات نبوت سیر است که
 واقع میشود در مراتب صفات خارجی واقع میشود بلکه در صفات اضافیه خارجی مثل محبت و محبت و محبت
 و تعلق و جوی جوی مانند آن صفات ثانیه حقیقیه خارجی و اصل دایره الیقین و انما بخارجیه قدمی را گنجانید
 اگر میسر شود سیر نظری میسر شود و ذات بخت هنوز در راه الوارث است که در وجود و عدم است
 و وجود و وجوب هر چند از صفات کمال اند لیکن ذات او سبحانه و را اینهمه است العجز عن الادراک و ادراکها
 ادراک لا غیر آنچه حضرت مجدد رضی الله عنه میفرماید که در رأیت نه باعتبار محبت است که محبت
 تمامها مرتفع گشته بلکه باعتبار ربوبت غفلت و کبر یا است معنی این عبارت در عقل ناقص چنان
 میگردد که حق تعالی از بنده اقرب من جبل الوریث و حجاب بود یا نیست از و جنس است که
 رسول میفرماید صلی الله علیه و سلم ان الله تعالی سبعون الف حجاباً من نور و ظلمة حجابها
 ظلمانی حجاب غفلت است که ناشی است از که ورت لطائف عشره انسانی و حجب نورانی غفلت و
 کبر یا است تعالی و تقدس چون لطائف عشره را سبع لطائف اربع میکنند همچنانکه عالم امر و قالب
 نفس پس و هزار حجاب حصه هر لطیفه از لطائف سبعه است فافض و ولایت کبری فی فناء لطائف
 عالم امر در ولایت صغری کمال آن در دایره اولی از ولایت کبری و فناء نفس در ولایت کبری
 و کمال آن در مقام کمالات نبوت تطهارة عناصر ثلثه در ولایت علیا و معامله خاک کمالات
 نبوت تعلق دارد و چون سالک تا بانجام رسیده تمام حجب ظلمانی مرتفع گشته پس باقی نماند مگر ادراک

عظمت و جلال را در او کبریا حضرت مجدد و رضی الله عنه میفرماید بعضی از محل مردان باشند که در وقت
 سرافقت عظمت و کبریا طفیل انبیا علیهم السلام ایشان را جدا و نه قبول سهم با عول سهم ای فرزند
 این معامله مخصوص بهیئت و حدانی انسانی است که از مجموع عالم خلق و عالم امر ناشی گشته است و ملک
 درین موطن بیشتر برین عنصر خاک است تشفق برین سیر فاتی و برین نفسی و جذبه و سلوک و خصوصیت
 جذبه نقشبندیه و مجذوب سالک سالک مجذوب است نفسا و جسمی و بدو دند تشفقا چون انسان
 مرکب از لطائف عالم امر و عالم خلق است هر یک از این سبب که در وقت از مولای خود
 با وجود احریت بعید و مجرگشته چون رحمت الهی تقاضا کرده که آنها را ازین رطبه بیرون کند
 و این عوارض که در وقت از آنها دور سازد لهذا انبیا را فرستاد که مرآت شان و صفات
 الهی اند که داخل عظمت و کبریا در این شان تواند رسید چنانچه سبب آفتاب نمازی و مربی
 او باشد عظمت و در مقابل آفتاب چه یار لهذا انبیا بدو جدا که در وقت انسانی کرد و یکی آنکه
 اعمال صاحب آنوقت چون اعمال بیشتر بخواص و عناصر تعلق دارند لهذا از ایشان اعمال صاحب
 تصفیه نفس و عناصر دست میدهند این را سلوک میگویند که سعی بنده در آن داخل دارد و دوم آنکه انبیا
 مرایای صفات اند لهذا در ذات ایشان حق تعالی تأثیری داده است که از محبت و مصاحبت ایشان
 بی اختیار از لطائف مجانب مصاحبان شان که در وقت و حجب بر طرف میشوند چنانچه در مقابل
 آفتاب بی اختیار حرارت نور دست میدهند و چون که در وقت و حجب بر طرف میشوند چون در وقت
 این جذب میگویند بار مصاحبه کرام چون کمالات ظاهری و باطنی پیغمبر صلی الله علیه و سلم بهره ور شدند
 در رنگ پیغمبر برآمدند و در هدایت خلق نیابت آن سرور صلی الله علیه و سلم نمودند و از صاحب این
 علوم و انوار قرنا بعد قرن باستان بواسطه میرسد پس سلوک عبارتست از اتیان بیاضات موافق
 ارشاد چه کامل مکمل که او را بواسطه از رسول کریم یا بواسطه رسید و این نتیجه تزکیه لطائف عالم
 امر است در طرق صوفیه چشتیه و قادریه غیر هم سلوک ابر جذب مقدم میکنند و مریدان و بیاضات
 اربعینات امثال آن دلالت میفرماید تأثیر صحبت پیر کامل هم مرید بیاضات شان میباشد اگر فقط

بعضی جذب سلوک

ریاضت چه کار میکند بمرتکبان یا ضلالت نفس و عناصر مرید را مصفا میکند و مرید طهارت
 نفس و عناصر خود را بیرون از خود در عالم مثال مشاهده میکند مثل ستاره یا هلال یا ماه ناقص
 یا بدر که با شمس از دیدن انوار سپید مرید را بشارت فنا و تصفیه نفس و عناصر میدهد این سلوک است
 و این سیر را سیر آفاقی میگویند که خارج از خود در آفاق می بیند بعد هر کامل یک توجیه کار او سپرد
 که در آن مرید را هیچ عمل نمی باید بمرتکب توجیه و لطائف عالم امر او و احضیرت فی کرده در اصول
 خود با فانی میشود و تزکیه لطائف عالم امر و قوار هر یک از آن در اصول شان مست میدهد این را
 سیر نفسی میگویند و این جذب است مرید که اینچنین تربیت کرده شود و از اسالک مجدد میگردد
 و درین سیر جنبی آنچه مریدی میدهد استاره و ترقی و وصول حاصل فایده در لطائف خود و خود
 می بیند لهذا این اسیر نفسی میگویند و حضرت خواجہ نقشبند رح از جناب الهی طلب کردند که راهی
 عطا فرماید که اقرب طرق باشد و البته وصول باشد لهذا حق تعالی حضرت خواجہ رضی الله عنه را
 بتقدیم جذب بر سلوک الهام فرموده و چنانچه حضرت مجدد رضی الله عنه در مکتوب بیان طریق فرموده
 که در طریق نقشبندی ابتدا از سیر قلب بوده که از عالم امرست بخلاف سایر طرق مشایخ کرام که در
 در تزکیه نفس مینایند و تطهیر قالب میفرمایند و بعد از آن بعالم امر می درآیند و الهی مایشاء الله انجام
 عروج می نمایند از اینجا است که نهایت یکران در بدایت این بزرگواران اندراج یافته است این
 طریق اقرب طرق گشته چه حصول تزکیه و تطهیر در ضمن این سیر ایشان ابو جاحسن میسر شده است
 مسافت کوتاه گشته لاجرم این بزرگواران سیر عالم خلق را قصد اصناف دانسته اند و یکبار می شمرده اند
 بلکه ضرر و مانع وصول مطلوب یقین نموده اند زیرا که سالکان طرق دیگر تقدیم تزکیه بر ریاضات
 شاقه و مجاهدات شدید و قطع بادیه های صورت عالم خلق نموده چون شش و هجده سیر عالم امر فرمایند
 و در انجذاب قلبی التذافر روحی افتند بسات که باین انجذاب قناعت کنند و بچون آن عالم
 از چوین حقیقی باز دارد و در مقام سالکی گفته که سی سال روح را بخدای پرستیدم بخلاف بزرگان
 این طریق علیه که شروع از مقام جذب مینمایند و بعد التذافر ترقیات میفرمایند التذافر و حق تعالی

سیر آفاقی و جنبی
 سیر نفسی

در رنگ ریاضات مجاهد است لکن آنرا کلامه رضی الله عنه این جماعه را که جذب سلوک مقدم میکنند
مجدوب سالک میگویند بعضی در ضمن جذب سلوک میکنند یعنی مجده که اینها جذب سلوک با هم خلط
کرده اند اینجاست آن عبارت شده که در بیان مقامات طریقه واقع شده که مجده به با هم خلط کرده اند
و الله اعلم باینچه ذکر نفی و اثبات بحسب نفس و ذکر اسانی نفی و اثبات در مقام ولایات و تکلیفات قرآن
و نماز نافله در مقام کمالات در حق اینجماعت سلوک است حاصل آنکه صوفیان طریقه نقشبندیه مجدوب
سالک اند که جذب اگر عبارتست از بر گماشتن پیر رحمت خود را بر ترقی مرید مقدم کرده اند بر سلوک که
عبارتست از ریاضات فائده سلوک غیر از تصفیه عناصر و تنقیف نفس دیگر نیست در عالم امر سلوک را
تأثیر نیست و صوفیان بر طبق سالک مجدوب اند که سلوک مقدم کرده اند بر جذب فائده جذب بر
مرید است اینحضرت ارکان الطائف عالم امر در اصول خودانی شوند و اذن ترقی کرده باصول آن
اصول اصول آن سیر عالم خلق که بسلك مربوط است میراث نیست سیر عالم امر که جذب تعلیق
سیر نفسی است سیر صوفی را اینحضرت ارکان تا دایره ولایت صغری سیر الی الله میگویند و سیر بیکر دایره
ولایات است آنرا سیر فی الله میگویند و ادویه که در عروج است چون نزول میکنند آنرا سیر من الله باشد
میگویند و عروج عبارتست از استعراق صوفی در مشاهده ذات و صفات عالیاات انقطاع از خلق و
نزول عبارتست از توجه بسوی خلق برای تحسین و ارشاد حضرت مجده و سیر مانند که اکثری گمان بردانند
که در ولایت و حق است در نبوت و مخلوق و از اینجا توهم کرده اند که ولایت فضل است از نبوت حق نیست
که هر که امر را از ولایت نبوت عروجیت و هویتی در عروج هر دو را و بحق است در مربوط هر دو را
و مخلوق غایب مافی الباب مرتبه مربوط نبوت بکماله در خلق است در مربوط ولایت بکماله در مخلوق نیست
باطن حق نیست ظاهرش مخلوق سرش نیست که صاحب ولایت مقامات عروج را تمام کرده نزول
کرده است لاجرم نگرانی فوق دانسته اوست صاحب مقام عروج را تمام کرده مربوط فرموده است
لذا بکلیه خود متوجه بدعوت خلق است حق جل و علا فافهم فان هذه المعرفة الشریقه عالم حکم بحسب
تألف نفس در طرق دیگر شایع سلوک ریاضات پیش از تقابل حاصل میکنند و در طریقه قدما نقشبندی

مجدوب سالک

سیر الی الله و سیر من الله

بعد فناء قلب چرا که اینجا سلوک بعد از جذب است از کلام حضرت مجدد و رضی الله عنه معلوم می شود
که انچه از سلوک ریاضات است مید بر صورت فناء نفس است حقیقت فناء نفس در ولایت کبری
کمال آن فناء غایب در کمالات نبوت است.

مکتوب چهارم بشیخ محمد تاضی کرانه در بیان علم حصولی و حصولی و

فوائد دیگر بمحمد الرحمن الرحیم رحمه الله والصلوة والسلام علی رسولہ محمد وآله وصحابة وعلیهم
السلام وفضلت پناه مهربان وستان سلوک بعد از سلام سنت الاسلام واضح باد که خط ساری
درست فصار چند سطره رسید جواب آن انچه در عقل ناقص گذشته می نویسد اصغافرمانید که علم دو قسم است
علم حصولی و علم حصولی عبارتست از حصول صورته الشی فی العقل یا صورت حاصله بنا
این علم و فناء آن بر مشاعر و حواس است نفس ناطقه محسوسات اتوسط حواس ادراک میکند از جزئیات
کلیات استماع میناید قضا یا بعد مایند از صغری کبری شیخ برمی آرد پس فناء این علم
بر مشاعر و حواس است انچه علم غیبات توسط صبح حاصل میشود و بیشتر از ان مبنی بر قیاس است
بر فناء است مثلاً عمارات و اشخاص که و بغداد را بعد از استماع اوضاع و کیفیات آن مشاهده
و کیفیاتیکه مشاهده است در مایه و حکم بحسن و تبیح آن میکند و لهذا حق تعالی در دنیا
لذات آلام هر سیده نمود لذات آلام اخیره گردد اند تا از مشاهده حاضر قیاس کرد و جهنت
نار را در یابند و خوف و طمع بهم رسانیده اقتال و امر و انهما از نهایی بجای آید حاصل این کلام آنکه
علم حصولی منتهی است به انچه محسوس باشد یا محسوس مثل باشد یا منتهی و مستفاد از محسوس باشد
و لهذا روح ذاک از کمالات و مخلوقات است علم حصولی نتوان ریافت قال الله تعالی و یسئلونک
عن الروح قل الروح من امر ربی ما اوتیتکم من العلم الا قلیلا اری علم حصولی روح
متعلق میشود پس بد نیست که چون علم حصولی روح را بالکلیه درنی یابد ذات صفات باطنیه
چگونه در یابد که بچگونگی نیست بی شبه و بی نمون هر چند اسما و صفات الکی از قرآن حدیثیه
میشود و لیکن گفته آن هرگز نتوان ریافت چرا که کسب مخلوقات عبارتست از توفیکه تعالی در صواب رسانند

نفس ناطقه بدان قوت استماع میکند چنانچه تصور خروج خطوط شعاعی از چشم وصول آن به سینه و چنانچه
 صفات و اوصاف آنکس را با صفات ممکنات غیر از اشتراک اسمی شاکر نمیست و مشابیهی در سینه
 حقیقت فی سیر خیا و بصر حق تعالی سبحانه را ذات همچون مثل است چنانچه صفات و همچون مثل اندک
 کماله شئی لای الذات و لای الصفات و لهذا در اسماء الکی توقیف شرط است بر اسم و صفت که حق تعالی
 خود را وصف کرده و تسمیه فرموده و سوا آن اسم اگر چه در لغت معنی همان اسم باشد اطلاق بر او نیست
 ازین بیان واضح گشت که معرفت حق تعالی و ذات او و صفات او و بعلم حصولی ممکن نیست حصول حصول
 وقتی ممکن باشد که آن شئی را صورت باشد و لیسین معرفت حق سبحانه تعالی بعلم حضوری یا علمی
 که فوق علم حضوری باشد جائز بلکه واقع است حق تعالی بعلم حضوری بدرک میشود اما درک آن دراک هم
 علم حصولی نیست لهذا صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه فرموده العجب علی ادراك و چون درک
 آن ادراک نباشد تقریر و بحث از آن محالست و منجم و لهذا علی مرتضی فرموده البحث عن سائر
 اشراک آبی برادر بدانید که علم ظاهر عبارتست از علم حصولی که مستفادست از قرآن حدیث آن علم
 و احکام انبیا و ائمه معالمت علم است بعد از معاد و علم توحید باری تعالی و اتصاف و بصفتها
 و تشبیه و انقراض و زوال و چونکه علم حصولی بدان متعلق توان شد و واجبست در تحقیق علم غایب
 و توقف قال الله تعالی منه آیات محکمات من ام الكتاب اخر متشابهات فاما الذین فی
 قلوبهم زنج فیتبعوا تشابه منه ابتغاه الفتنة و ابتغوا تاولیه و ما یعلم تاویل الا الله و الراسخون
 فی العلم یقولون امانا به کل من عند ربنا حصه راسخان فی العلم در تحقیق همین قدر است که گویند که
 انچه ما و خداست حق است در آن گفتگو نکنند حق تعالی خبر داده الرحمن علی العرش استغفر الله
 فوق ما ید بصر و ایهما قولو فم وجه الله باید دانست که مراد خدا حق است گو معنی استوا و یرو
 بر ما واضح نیست بلکه کیفیست بصر حق تعالی و علم و کلام و غیر ما بر ما واضح نیست ایمان باید آورد
 و حکم در کینه آن نباید کرد و همچنین انچه قرآن حدیث بران مطلق است از عذاب قبر و وزن اعمال
 صراط و غیره که عقل ناگنجایش کند ایمان باید آورد و در دریافت کیفیت آن نباید کوشید

نه هر جای مرکب آن ناخشن که جا بسپر باید انداختن فرقه بار باطله مجسمه قدر دیگر
 چون پیروی عقل پیروی مشاهات کردند در وسط ضلالت فرستند از قرآن ثابت است نکته
 خلقتکم و ما تعلمون ازین معلوم میشود که خالق افعال عباد و خداست با وجود آن اسناد عمل بندگان
 فرموده ایمان بدان باید آورد و باید گفت که جبر و کافریض بل امر بین امرین جبریه و قدر
 پیروی عقل کرده در وسط ضلالت افتادند این بحث از علم ظاهر رفتن اکنون علم باطن صلیت بیان
 کرده میشود آتی برادر متعالی سیر نماید که میهن اقبالیه من جبل الوردین سخن اقبالیه من
 آیات دلالت دارد که متعالی از مخلوقات قریب است از آنها با نهایی ایمان باید آورد که متعالی
 اقرب است با خلق و اقربیت با خلق از اقربیت مکانی است که مستلزم جسم است بلکه اقربیت بی کیف
 که عقل ابدان از نیست این اقربیت عامست موسی و کافران شریک اند و یک قریب دیگر
 که مخصوص است بخواص بندگان خدا قال سبحانه ان رحمة الله قریب من المحسنین و قد
 صحیح قدسی آمده که یزال عبدی یتقرب الی بالنوافل حتی احبته فاذا احبته کنت معه
 الذی یسمع به و بصیر الله یبصر به الخ این اقربیت درجات غیر تنهایی است چنانچه از ایزال
 بران دلالت دارد قال سبحانه وان الله مع المحسنین و قال موسی ان معی وسیعته
 و قال محمد صلی الله علیه و سلم لا تحزن ان الله معنا این معیت اقربیت در اصطلاح ولایت خوانند
 این دلالت که عبارت از اقربیت بی کیف است مستلزم علم حضور است که بذات صفات الهی متعلق
 باشد و آنرا علم باطن و علم لدنی و عرفان گفته میشود و با تسلیم آنکه چون شخص با ذات خود علم حضور
 که محتاج حصول صورت نیست و بیگاه در آن غفلت از راه نیست بخلاف علم حصولی که دائمی نباشد و
 غفلت از لوازم اوست پس سخن تعالی و صفات و که قریب انداز وی بوی التبع علم حصولی متعلق باشد
 سوال اگر اقربیت مستلزم علم حصولی باشد پس گفتار هم در اقربیت عامه شریک اند و از اقربیت
 خاصه محروم اند پس باید که آنها را هم علم حصولی باشد جواب رنگ شرک و مصادی مانع علم حصولی
 اوست که او با وجود اقربیت حق در حجاب غفلت از حق بعید است متعالی سیر نماید بعد القوم

الطالین مولوی روم میفرماید روتوزنگار از رخ دل پاک کن بعد از آن که
 ادراک کن سوال اسباب حصول ولایت علم لدنی چیست جواب ولایت که عبارت
 از قرب و محبت است ثمره محبت است قال رسول الله صلی الله علیه وسلم المرء مع من احب تنفق علیه
 و محبت از دو چیز بدست می آید یکی اقتدا که آنرا در اصطلاح صوفیه جذب گویند یعنی محبت کشش از
 جانب حق خواه بلا واسطه چنانچه انبیا را باشد یا بواسطه تاثیر نفس شیخ کامل کل اعنی پیروی و متابعت
 باشد دوم انابت که آنرا سلوک گویند یعنی زهد و ریاضت قوله تعالی الله یجتبی الیه من یشاء
 و یصله الیه من یشاء دلیل است بر دو طریق جذب سلوک و فضل صحابه بر سایر امت دلیل است
 بر آنکه صحبت شیخ کامل کل قوی طرق و حصول استحقاق قولہ صلی الله علیه وسلم اتبعوا لی حبیبکم الله
 و قوله تعالی لا یزال حبکم حتی یفرق البالی بالنفاق حتی احببه دلیل است بر آنکه اتباع رسول نور
 موجب محبت است و سبب قرب غرض که از تائید صحبت محبت است شیخ کامل کل اعمال صالحه موافق
 شیخ حصول ولایت میشود سوال فائده که مرتب بر حصول ولایت علم لدنی باشد چیست جواب
 قرب الی و تعلق علم حضوی فی انبی بمراتب صفات اعلی فوایدست دیگر فائده آنست که اعمال
 صالحه اتباع سنت بی اختیار مرغوب طبیعت او شود و کلمات شرعی بالطبع کمره طبیعت
 گردد و کلفت تکلیفات شرعی از وساطت گردد حق تعالی در حق صحابه میفرماید و لکن الله حبس الیکم
 الا یمان و زینہ فی قلوبکم و کرہ الیکم الکفر و الفسوق و العصیان اولیک هم الابرار
 فضلا من الله و نعمۃ رسول الله فرمود صلی الله علیه وسلم لایومن احدکم حتی یکون هواه
 تبع لما احببت به و غیر فائده آنست که ثواب اعمال روزیاده باشد و رکعت نماز او بهتر از هر
 رکعت دیگران باشد رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده در حق صحابه لو ان احدکم اتفق مثل
 ذهب ما بلغ ما احدهم الا نصفه یعنی اگر دیگران مثل جبل احد زر در راه خدا خرج نمایند زرد شود ثواب
 یک سیر یا نیم سیر غلکه کسی از اصحاب راه خدا داده باشد ازین بیان اضمح شد که در ظاهر شریعت و
 باطن تقاضا تلازم است هر قدر که شخص در استقامت بر شریعت کوشش نماید در مراتب قرب علم

اقتضا از جذب گویند
 انابت بر سلوک گویند

افزاید و هر قدر که در مراتب قریب فرایزد یا در مراتب شتاقست بر شریعت حاصل آید پس معلوم شد که
 آنچه مجال میگویند که علم باطن با علم ظاهر مخالفت دارد باطل و غلط است ان اولیاءه الا المتقون و لیکن
 اکثرهم لا یعلمون **سوال** از تقریر سابق ظاهر شد که علم باطن علم حصولیت بیان تقریری است
 آن فی سبیل علم حصولیت حالت در قیل و قال نمی آید بیت این معیان در پیش بنشیند و آرا
 که خبر شد خبرش باز نیاید و پس حالت اولیاء را بعد که از حال و مقام خود خبر داده اند و از مراتب
 و قرب و نو و تدلی گفتگو کرده اند و درین باب مثل فصوص و فتوحات تصنیفات کرده اند این اشجاعت
 جواب اینهمه گفتگو از علم حصولیت متخصی و بنابر این علوم بر کشف است و کشف عبارتست از
 مطالعه عالم مثال بدان ای برادر که مثل دیگر است و مثال دیگر مثل عبارتست از آنکه دو چیز از یک
 باشند و این در بار تعالی و صفات و محالست مثال عبارتست از آنچه بیان مراد کند بادی مثالی
 چنانکه گفته شود که باد شاه مثل آفتابست که عالم از وی روشن میشود حال آنکه هر دو از یک جنس نیستند
 پس باید دانست که در عالم مثال از واجب نامکن مادی مجرد هر یک متمثل میشود دیوسف علیه السلام
 سالهای خشکی مسالهای بارش شخصی اگر صورت گاوها و فریب نجواب یه نشان داده بود و در
 کریم حمی مدینه را بصوت فی سیاه رود دیده که از مدینه بجهنم رفته و رمضان بصوت مردی
 خوشه رودیده پرسش میکند که حق تعالی میخواهد که مرتبه قرب ترقی در آن هر یکی از دوستان خود و کشف نماید
 او را در عالم مثال صورت مثالی مرتبه از مراتب ظلال یا صفات یا ذات نماید و صوفی می بیند
 که صورت مثالی از جای خود میریزد تا وقتی که از دایره امکان خالی شده بدایره ظلال صفات
 میرسد و خود را بظلال از ظلال سیدی بیند که در آن ظل داخل شد بعد از آن می بیند که بحر
 آن ظل میشود و خود را در آن فانی و بوجود آن ظل باقی می بیند بعد از آن ظل ترقی میکند و در آن
 میرسد و در آن فانی و باقی میشود و چنین در ظلال های بسیار و صفات اسرار بسیار فنا و بقا حاصل میکند
 ازین حال معلومی و م خبر رسید هر بیت هفت صد هفتاد قالب دیده ام همچو سبزه بار بار دیدم
 در چنین حال صوفی را تخمیل میشود که وجود مری و وجود سایر ممکنات خیال محض بود هفت موجود عظیمی است

ذات حق تعالی است پس سبک ازین جماعت و غلبه سکر و شنی است میگوید انا الحق و سبحانی
 با عظم شانی و هر که ازین جماعت با وجود غلبه محبت از سعه حوصله مثل پیغمبران در محسوس است میداند که
 بنده بند است خداوند است آنچه می بینیم صورت شالی است که عالم خیال می بینیم مصرعه خواب است
 مگر روشی شتر شد به فرق اول اصحاب حدت وجود اند و فریق ثانی اصحاب حدت شد و کسی از بزرگ
 پرسید که منصوب صلاح انا الحق گفته و باید بر بطامی سبحانی با اعظم شانی گفته و سید المسلمین با عبدنا با حق
 عبدنا خلق فرموده این تفاوت را بحجاست آن بزرگ ابدا که حوصله منصور و باید پیش کوزه بود و
 اندک با خود در فقه و حوصله سرور انباشت دریای محیط بود با وجود و فو را ب در مقام عبودیت ممکن بود و
 من مزید گویند طالب مزید علم شد بنی دینی علماء سوال از کمال ولیا الله اکثر کلمات مرزده که ظاهر
 شرع مخالف است در حق آن کلمات در حق آن بزرگان چه اعتقاد باید کرد جواب اگر ممکن باشد آن
 کلمات اتاویل کرده بر محل محسوس فرو باید آورد و اگر ممکن نباشد و صاحب آن مقال از اهل سکر است
 او را بعد و باید داشت کلام السکاری بطوی و لایر و کوملوی میفرماید **مشو چون** پری بپوش
 شود بر آدمی به سیر از مرد و صنف مردی به در پری این حال این بود به پیش می اگر کار چنان بود
 و اگر صاحب مقال از اهل محسوس بقصه غم و دل باید کرد چنانچه در کلام الله و کلام رسول تشابهات
 همچنین در کلام ولیا الله هم تشابهات اند که عقل از ادراک آن قاصر است چون اثر عبارت تنگ است
 و الفاظ در مقابل معانی که در اذهان عوام میتوان گنجیده موضوع گشته و آن معنی که بر او لیا مکتوف میشوند
 آنها الفاظ موضوع نمینند با چار باستعارات و مجازات تکلم میفرمایند و قراین در دست عوام نمینند ناچار
 بمعانی آن پی نمی برند و هر کس که از ان معنی آشنائی دارد و بر او آن پی می برد حاصل کند انکار و لیا الله
 نباید کرد و از غیرت آئی که در حق دوستان دست باید رسید که در حدیث قدسی آمده من عادی لی
 ولیا فقد باد زنی بالحق آدبه دشمنی با اولیا دشمنی کرد نیست با خدا لیکن بر کلمات شان که مخالف شرع
 باشد اعتقاد نباید کرد و حضرت شیخ الاسلام عبد الله انصاری براتی قدس سره میفرماید آئی اولیا
 خود را چا فریدی که ظاهر شان سم قاتل است باطن شان تریاق نافع هر که بر ظاهر شان چینی چو است

اگر قرار شد هر که باطن شان پی بر حیات ابدی یافت آنگاه اولیای خود را چه آفریدی که هر که آنها را
 شناخت تر یافت هر که آنها را شناخت تر یافت مولوی دم میزد باید مقنونی کار پاکان را قیاس از خود
 کرد چه ماند در نوشتن ششیر در نیا به جان نخت هیچ نام پس سخن کو تا باید و سلام
 حضرت فیوم ربانی قطب محمدانی مجید الف ثانی رضی الله تعالی عنه در حق شیخ اکبر محمد بن حسین
 قس سره فرمود که منکر شیخ در خط است و معتد کلمات شطیه شیخ نیز در خط شیخ از اکابر اولیا است
 باید دانست کلمات شطیه شیخ را بر ظاهر آن نباید آورد و طریق مسلم نیست نوشتن و
 که در تفسیر قوله تعالی ثم دنا فتدلى فكان قاب قوسين أو أدنى است جماعت اختلاف است
 صوفیه بر مقتضای حل میکنند و بشیر از آن قرب جبرئیل می فهمند جبرئیل هم حکم تحقیق این امر نیست صحت
 باعتبار روایات حدیث و هم باعتبار عریضت قرب مقتضای ازین آیه فیدن نزول غیر از جبرئیل است
 حدیث پس نبوی و غیره مفسران اصحاب حدیث و آیت میکنند اناس بن مالک ابن عباس که در تفسیر است
 و از غیر شان من السلف قالوا دنا اجد رب الغرة فتدلى حتى كان منه صلى الله عليه وسلم قاب قوسين أو أدنى
 اگر چه داشته رضی الله عنهما و بعضی مفسران این آیه را حل میکنند بر قرب جبرئیل و فشار قول انجا نیست که استبعاد
 و نود تدلی است و از ذات حق سبحانه تعالی که این چیز را از خواص جسم است این استبعاد و مجابست بقوله
 منه آیات محکمات من ام الكتاب اخر متشابهات در قرآن همچنین متشابهات بسیار اند از این
 على العرش استوى و یقی وجهه سرمد و ید الله فوق ایدیم و یا یتهم الله و یطعن من العوام پس چرا
 این آیه را هم از آن قبیل میدانند که تبا و یلات لیکه قائل میشود و اما من جئت العربیه پس بحث آنکه سو
 کلام آنست که مقتضای بهیله باید و ما یمنطق عن الهوا ان هو الا وحی بوحی علمه شد ید الله و موه
 فاستوى و هو بالا فوق الا علمه ثم دنا فتدلى فكان قاب قوسين او ادنى فادنى الی علیه ما او
 جمله علمه شد ید القوی صفت است بعد صفت وحی او هر چه می بود جبرئیل نیست بلکه بعضی تفسیر جبرئیل
 بود و بعضی تفسیر جبرئیل پس اگر از شد ید القوی جبرئیل مراد باشد بر هر سه روحی شد ید القوی صافی
 نیاید و نیز قوله تعالی فادنى الی علیه ما او صریحست که مراد از شد ید القوی حق سبحانه است جبرئیل

الا انشأوا لهم آية وآن در کلام فصحا مستنکرست نیز و تملی جبریل موجب کمال رسول کریم
 نیست و اگر پیغمبر از جبریل افضل بود و نیز هر کس که از دو و تملی جبریل را دوست پس گوید این آیه نزاد
 حکایت از آن واقع است که رسول کریم جبریل را بر صورت اصلی او شمس در پیش جبریل عزات
 دیده بود و آن واقع حالیت بحکم ان هو الا وحی یوحی ربط ندارد و حال آنکه علمه شعر دنی گفت که علمه
 بر جمله علیه شدید القوا سبب عطف صفت محی نیتواندست پس ظاهر شد که مراد از دو و تملی
 قرب حق است و یوحی و میفرماید اتصالی بی تکلیف بی قیاس هست بالناس با جانان
 نوشته بود و مذکور بود که از لزلت الارض بالزوالها را بر نفس انسان سرود می آرند که
 صم بکرمی فصحلا یرجعون والیوم نختلجهم و نکلمنا ایدیم و تشهدا حلیم جمعا کما
 یکسبون در حق نهیان بگویند حال آنکه در حق کفارت صاحب من این گفتگو از حق اعتبار است
 تفسیر آن تفسیر قرآن همانست که مفسران گفته اند بر فن اقتباز اعتراض نیست فرشته خیا
 از عرب گفت انما عشرة در هم صوفی شنید و از پرورش فت چون بهوش آمد و مردم را زور پسند
 گفت از دکان انما عشرة در هم تکلیف الشراء و شک نیست که چنانچه بر کفار صادق است که صم بکرم
 صمی من الحق فهم لا یرجعون عن باطلهم نهیان از غیر حق صم بکرم می اندهم لایرجعون عنه تعالی
 الی غیره چنانچه اعضاء کفار بر آنها شهادت خواهند داد که موجب تعذیب آنها خواهد بود و اعضاء مؤمنان
 برای آنها شهادت خواهند داد که موجب تکریم آنها باشد رسول کریم فرمود که هیچ دلیل بعد از انال
 بخوانید فائزین سؤالات مستنقعات یوم القیامة نوشته بود و مذکور شد که ان بگویند ایمان لا یزید
 ولا ینقص و در حدیث وارد شده که ایمان تسع و سبعون شعبه افضلها قول لا اله الا الله
 و ادانها انما طاعة الادی عن الطریق تطبیق در آن چگونه باشد صاحب من چون رسول کریم
 ایمان را تفسیر کرده بقوله علیه السلام ان تؤمن بالله و ملائکته و کتبه و رسله و الیوم الآخر و
 تؤمن بالقدر بخیره و شرة و نیز از احادیث بتواتر اجماع ثابت شده که اعمال داخل ایمان نیست یعنی
 آنکه اگر شخصی ایمان را در اعمال صامد ندارد و مرکب کبار است انجام او پرست است لهذا ابو حنیفه

ایمان لا یزید ولا ینقص

گفته که ایمان کاذب و کلامی مقصود یعنی نفس ایمان که عبارتست از اقرار باللسان و اعتقاد و جازم
 بقلب این یادوت و نقصان تصور نیست چرا که در اعتقاد اگر نوعی ریب شکست ایمان نیست و اگر
 ریب شکست نیست خیرست ایمانست پس این جسد و درست بین النفعی و الاثبات پس این یادوت و نقصان
 گنجایش نیست لیکن چون از احادیث کثیره و از آیات قرآن یادوت ایمان و نقصان مفهوم میشود
 الله تعالی الذین آمنوا زادهم ایماناً و زادوا ایماناً مع ایمانهم و ان الله لا یضیع ایمانکم
 و نحو ذلک لهذا شافعی رحمه الله و اکثر محدثین میگویند که ایمان یزید و یفقد چنانچه امام بخاری هم
 در صحیح خود باباً ایمان یزید و یفقد نوشته است لیکن در فقیر کن نزاع گو یا زاعی است لفظی چرا که فقط اقرار
 باللسان تصدیق بالقلب نه و یقین مانع نیست از خلوص فی النار و سبب دخول جنت است و او بعد
 التعذیب و یادوت نورانیت ایمان و کثرت ثمرات مرتبت مرتب شدن بران باتفاق از ایمان
 او امر و اعتقاد سنایی است پس نزاع لفظی شد و صوفیه میگویند که ایمان اصولست و حقیقت
 صورت ایمان همین است راست تصدیق بالقلب علیه و افعال صالحه است اعتقاد مکرر و
 شرعی و از فضول مباحات حقیقت ایمان تصدیق ایمان اطمینان نفس است دلیل بر تصدیق طبع
 نفس آنست که مقتضای طبیعت گردد و حسن بصری که سر سلسله صوفیه که راست گفته که اگر شخصی یقین
 باشد که درین سوراخ اثر دماست پس محالست که آن شخص در آن سوراخ انگشت گذارد و اگر شخصی
 انگشت در سوراخی نهاد پس معلوم شد که او را بر بودن بار و آن سوراخ یقین نیست پس معلوم شد که
 هر گناه کبیره میکند او را بر وعیدات شرع یقین کلی نیست هر گاه بر وعیدات شرع یقین نیست کثرت
 ایمان غار دو چون از وجدان دریافته میشود که با وجودیکه بفضل الهی بر شراعت و صدق رسول یقین
 قلبی است مع هذا صد و محصیت میشود پس از بخار یافته میشود که جایگاه کفر باقیست آن نفس است که
 اماره است بالسور هر چند حق سبحانه تعالی بفضل عمیم خود اقرار زبان تصدیق قلب ای دخول بهشت
 نجاست و فرغ مقرر فرموده و انقدر ایمان قبول نموده لیکن ایمان نفس هم مطلوبست بران مراتب
 متوسط قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا بالله و رسوله انین آیه تستفاد میشود که بعد ایمان باطنی

مطلوبست پس ایمان اول ایمان قلب است ایمان ثانی ایمان نفس قال سبحانه یا ایها الناس اعلموا
 ان الله لا یبک یعنی من غیره و اضحیه یعنی کل ما را در موضعه فاعلی فی عبادی یعنی فی الدین
 قال الله تعالی فهم لا یبکون ان عبادی لیس ملک علیهم سلطان و ادخلی جنتی شاید که مراد
 ازین جنت مبتنی باشد که در حدیث آمده ان و الجنة جنة لیس فیها کس ولا یضربون بها
 دینا مناضحا حکما چون نفس ایمان را و اسلم از شیطان صادق آید زائل نفس از کبر و حد و حد بشر
 و از محاسبه پاک گردد و اگر نه محاسبه بر زائل نفس باقیست قال الله تعالی ان تبدوا ما فی انفسکم
 او تخفون محاسبه که به الله فیغفر لمن یشاء و یعذب من یشاء و حدیث آورده و اجماع است
 بر آنست که معاصی که بخواج تعلیق دارد و از اراده کردن حساب عذاب نشود تا که صدق آن عمل
 از اراده کردن طاعت ثواب یابد و از عمل کردن آن ه چند ثواب یا پس مراد از تخفوه فی انفسکم
 درین آیه زائل نفس است الله اعلم امی برادر ایمان آوردن نفس و در توجیه شیخ کامل کامل
 صورت نه بند و مولوی روم میفرماید بیت نفس انکشد بغیر از طبع دامن آن نفس کش نیست
 نوشته بود و مذکور صوفیه میگویند که اگر لا اله الا الله بطور صوفیه گفته شود در غایت سودمند و پادشاه
 صاحب من کیکه اگر این معنی گفته باشد که مطلقا سودمند نخواهد شد پس غلط گفته بلکه ازین
 قول کفر لازم آید و اگر با معنی گفته باشد که آنچه صوفیه آنرا سودمند و سودمندند ازین محروم خواهند بود
 پس گنجایش دارد ایمان مجازی برای دخول جنت است ایمان حقیقی برای حصول خالق جنت فایز
 من ذلک لیکن ایمان مجازی هم باطلیه اعمال صاحب اگر در گور برده شود غنیمت است بمیت
 هنیا لا یارب النعم نعمة وللعاشق سکیں ما یفجع شعر آسمان نسبت به برش آمدن فرد
 و ربه من علیت من خاک تو

مکتوب پنجم شیخ محمد قاضی مذکور سلم الله الرحمن الرحیم احمد الله و الصلوة علی رسول
 نوشته بود و مذکور بعضی کلمات صوفیه از شیخ مکتفیه صوفیه میکنند چنانچه مولوی روم میفرماید مکتوب
 چونکه بزرگی سیرنگ شد سوسنی با سوسنی و جنگ شد چون به سیرگی سی کان در

موسی و فرعون و اردشیر و همچنین مولوی عبدالرحمن جامی میفرماید سه سبب است که
همه همه اوست و در دلی که او اعلی است همه اوست و در بین جا و اعتقاد باید کرد
همه را با من و من که کفیر میگویند و برادر او قال اطلاق یافته لب یبعض میگویند و میگویند اول
برادر او قال باید بهیچید بعد از آن حکم باید کرد و همچنین عقالات بنی بر وحدت موجود است که همه است
میگویند من اوست سه سبب است که اینها را جمع است همه اوست و من با همه است
اینهمه میگویند که زید هم خداست و عمر هم خداست خود با همه است و اینهمه که حق تعالی است
همی طبعی است و اینها خاص مکات افراد و اینها این هر دو قول کفر صریح است و اگر چه در حق تعالی
نموده باشد نه بعضی جمال کلام بزرگان ابر نیالی باطله نمودن کرده باها میروند و بعضی با
طعن بر بزرگان میگویند و در حقیقت صوفیه وجودی و یقنی اوج و حقیقی موجود پیدا نمیشود
کسی را موجود نمیدانند و عالم را در مرتبه و هم میدانند لا اله الا الله لا معبود الا الله میگویند و در اینجا
با عرض دار میشود یکی آنکه این مذنب صوفی است که حقایق موجوده محسوسه را موهوم میگویند
فرق و مذنب صوفی است و درین مذنب نیست و هم آنکه استدلال و وجوب اجبانه وجود و مکات
اروه میشود و در کتب عقائد اول سلسله حقائق اولیه که ثابت میشوند پس اگر عالم مکات وجود
باشد استدلال و صانع فوت میشود و سوم آنکه کریمه ربنا ما خلقت هذا باطلا و انما فی
قولست چرا که موهوم باطل و اخیر است چهارم آنکه بالفرض اگر عالم موهوم باشد و حق تعالی موجود
پس همه اوست گفتن چگونه راست آید که اتحاد موجود و موهوم محالست معنی این آیات و
انزال آن چه باشد و اینها را این اقرافات است که فرق در میان مذنب صوفی است و درین
مذنب نیست که صوفی است و عالم را موهوم قسم میگویند که نشاء تحقق آن اصلا نیست لهذا استدلال
وجود و صانع فوت میشود و صوفیه و وحدت حقیقی یعنی وجود و وجوب انشاء توهم کثرت که عباد
عالم امکان میدهند چنانچه شعله و انشاء توهم دایره میگرد و چنانچه زید اگر در آینه خانه رود
لکس او در آینه ای دیگر رنگ با لکس او ان نشاء ظاهر شود پس شک نیست که شعله

و خارج موجود اند و دائره و عکوس آن نیز اصلا متقی و شوقی ندارند و معنی آن دره و عکوس
 دلیل اند بر وجود زید بنا به خلقت خدا باطلا صادق است چرا که عالم را در مرتبه و هم براس
 استدلال بر وجود خود پیدا ساخته و معنی صوفیه با استدلال کار ندارند حاصل استدلال حصول
 علم حصولیت حضور کسی بر وجود خود که آنرا علم حضوری متعلق است متعلق استدلال نیست بلکه
 رومی فرمایند مشنوی آفتاب آمد دلیل آفتاب اگر دلیل بایست نور و روشن
 پای استدلالیان چوین بود پای چوین خست بی ملکن بود آفرین جواب همه اعتراضها
 متعلق گشته که اعتراض چهارم و جوابش آنکه همه اوست گفتن خالی از تجوز نیست چرا که چون
 دائره شعله و عکوس آن که در آینه خانه ظاهر گشته اصلا نیست مگر همان شکل و رایت پس اگر
 آنرا با همان زمین بگفته شود و همین شعله گفته شود و هم گنجایش دارد و اگر گفته شود هم گنجایش دارد
 که آن موجود است این موهوم لیکن در غیر گفتن اثبات وجود متعلق نباشد و لهذا ازان تماشای
 می نماید و معنی قائل شده اند و گرنه مراد آنها آن غایت نیست که تسلیم نفر باشند و با استدلال
 بیت مولوی جامی رحمه الله علیه معلوم شد چگونه مراد مولوی جامی رحمه الله علیه آن باشد که گفته
 فخریده است حالا که خود مولوی میگویی پس فی حقیقت او و بی جوهر هر چند خبیال
 ازان برتر به و معنی بیت مولوی رومی قدس سره آنست که وجود حقیقی که صفات حق است
 یا صفت او چون از بیرنگی خود سیرنگ شد یعنی در مرتبه و هم کثرت تعلق گرفت موسی با موسی
 در رنگ شد یعنی از یک نوع غنی او متعدد و متکثره برآمد موسی و عیسی و محمد صلی الله علیه و آله
 یک جنس اند و هر یک نشان دهنده و باین احکام و احوال مختلفه دارند مراد و جنگ شدن
 همین متکثر اختلاف است بیت چون به بیرنگی می کان دشتی موسی و سحر عون دارند آشتی
 یعنی چون صوفی در وقت مراقبه مستغرق شده و وجود حقیقی میشود و در آن وقت موسی و سحر عون
 هر دو از نظر او ساقط میشوند و تعدد و متکثره نظر او نمیشود ازان وقت خبر میدهند که موسی و سحر عون
 دارند آشتی و از همین حالت مولوی دم قدس سره خبر میدهند علم حق با علم صوفی گم نشود

این سخن که باور مردم شود یعنی وقتی که صوفی متوجه ذات محبت میشود در آن وقت صفات
 هم مد نظر نباشد پس صادق آنکه علم حق که صفتی از صفات تحقیق حق است انکار او از ذات محبت
 در آن وقت در علم صوفی آنهم مطرح نباشد پس در علم صوفی کم شدن و نفس الامر سوال ازین تقریر
 امکان صحت دعوی صوفیه ظاهر شد لیکن دلیل برین دعوی چیست جواب این جماعه برین دعوی
 هر چند استدلالات مذکور کرده اند و در آن کتب رسائل نوشته اند لیکن در واقع دلیل آنها کثرت
 لا غیر صوفیه شود و بیگویند که این جماعه که همه اوست بیگویند در غلط افتاده اند و نشان ایشان
 و چیز است یکی سکر عشق و مقتضای عشق آنست که غیر محبوب از نظر محب مستور گردد و در
 که می بیند صورت معشوق که در خیال او مستقرست مشهور میگردد و در عشق مجازی هم انصاف
 ظاهر میشود و دوم آنکه وجود ممکن در مقابل وجود واجب بمنزله لاشی است لهذا عقلا موجود را
 شکک بیگویند عقلا بیگویند للممكن و نفسه ليس له من علته ليس رسول كريم سفيها يد
 اصداق القول قول البید مصر **كل شيء ما خلا الله باطل** یعنی خدا
 ذاتی اوست و وجود او استعارست از حق جل و علا پس وقتی که بگویم که تعالی ان توذ و الا
 اهلها انسان تصور کند و یقین باند که وجود ممکنات ذاتی شان نیست استعارست در وقت غلبه
 این تصور ممکن البتة از وجود عالی خواهد یافت خواهد گفت لا موجود الا الله چنانچه زید که بر بنه بود
 و پارچه عایت پوشیده است اگر آن پارچه را بغیر نسبت کند و درین ملاحظه استقامت نماید
 خود را بر بنه خواهد دانست چنانچه شخصی نظر خود را آفتاب و خورشید البتة رویشی چراغ و نظاره
 تاریک خواهد بود و این را اقرب بصواب اوفق بکتاب سنت اجماع است سوال
 فرقی ثانی صوفیه که قابل حدت شود اند میگویند که در خارج تحقیق غیر از واحد حقیقی هیچ موجود نیست
 ممکنات در خارج ظنی بوجو و ظنی بوجو و انداین چه معنی دارد جواب این جماعه که عالم را بطل و عکس
 تعبیر میکنند بالمجاز میکنند و نیز انچه ایشان را در آثای سیر سلوک میشود و میشود در حالت سکران
 حکایت میکنند و چون بمنتهای کار میرسد نماز ان تماشایی نمایند و سیر نمایند که محمد صلی الله علیه و آله

غل نبود خالق محمد را چنانکه مطلق باشد نسبتی که در میان وجود واجب و وجود ممکن متحقق است لفظی حقیقی بر آن
 آن موضوع نیست ناچار بالمجاز برای اظهار قوت تضعیف اولویت و اولیة وضدان اصل و ظل تعبیر میکنند
 و میگویند که آنچه در بر تو و شهود تو گذرد آن غیر حق است از تحت لای نفی باید کرد و مقصود در آن
 آن باید حجت است عکس آئینه یا نایده مرده و در میان بارگاه است به غیر از این بی نظیر است
 که هست به المثل رب الرب لا رب چون از عالم باطن اینقدر کلام کرده شد دیگر فایده نصیحت
 باید دانست که کشف کونیه و کرامت داخل مابیت ولایت است نه از لوازم آن مابیت ولایت
 همان جنس و کیف است لوازم آن اتباع شریعت خرق عادات که بر ریاضت تریب است از جوهر
 بهم نظر می آید آری کشف الهی که عبارتست از دیدن صور مثالیة قرب چون غیره مراتب است
 صفات در آئینه خیال خاصه اولیا است مولوی و ممیفر مایه آن خبایاتیکه دایم ولایت
 عکس مبر و یان بقاء نیست لیکن خاصه شامله نیست اکثر اولیا کشف الهی باشد و بعضی کشف
 تفصیله باشد بعضی را احوالی بسا اولیا باشند که از ولایت خود خبر نداشته باشند تا بدگری چهره
 صواب کرام که با جماع اشرف و افضل اولیا را مد بوند که ولایت شان مخصوص قطعی ثابت گشته که از انما
 کشف الهی حکم کرده الانا در او الله اعلم

مکتوب ششم نیز پیش محمد قاضی مذکور در بیان شریعت مطهریت و حقیقت

بسم الله الرحمن الرحیم و بحمد الله و الصلوة والسلام علی رسول الله و آله و صحبه شریعت و فضیلت پناه
 هرمان در میان سلامت بعد از سلامت الاسلام مطالعه نمایند چند سوال فرستاده شده بود
 جواب بعضی از آنها از مکتوب سابق میتوان دریافت لیکن باز نوشته میشود که آنچه بهال میگویند
 که در میان شریعت مطهریت و شریعت حقیقت تضاد است این از غلط فاهی آنهاست معنی شریعت
 و طریقت و حقیقت نفی شده اند شریعت در لغت بمعنی راه است لهذا راه عام را شریعت میگویند و
 اصطلاح اهل اسلام شریعت عبارتست از جمیع احبار به النبی صلی الله علیه و سلم که رابست موصول خدا
 و موصول محبت و همین است صراط مستقیم که حق تعالی سوال کردن آن تعلیم فرموده بقوله تعالی اهتدوا

الصراط المستقیم صراط الذین انعمت علیهم واین اهمیت که حق تعالی همه
 انبیاء را بتسلیم کنان امر فرموده قال استغفر الله لکم من الذین ما وصى به
 نوحا واداکم او عینا الیک ما وصىنا به ابراهیم و موسی و عیسی ان اقبولوا الذین
 ولا تقفوا فیہ کبر علی المشرکین ما تدعوهم الیه الله یختص الیه من یشاء و یتوکل
 الیه من ینیب یعنی این شریعت که برای شما ای مسلمانان مقرر کرده ایم و بر پیغمبر علیه
 السلام بان می کرده ایم آن شریعت است که دین است درست کنید و تفرق روا
 ندارید یعنی همت خود را یکسو دارید یعنی قبله توجه جز و حده لا شریک له نگردانید آنچه امر کرده است
 اقتضای نماید و آنچه منع کرده از ان اجتناب کنید و در امور مباح هر کاریکه کنید برای خدا کنید
 و با هر که دوستی کنید برای خدا و با هر که دشمنی کنید برای خدا و خوف و طمع بخردی از کسی نکنید
 عن ابن امامه قال قال رسول الله صلی الله علیه و سلم من احب الله و اغضبه الله
 و اعطى الله و منع الله استكمل الايمان رواه ابو داود و عن انس قال قال رسول
 الله صلی الله علیه و سلم لا یؤمن احدکم حتی اکون احبا الیه من ولده و والدة و
 الناس اجمعین متفق علیه و عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه و سلم ثلاث من
 کن فیہ و جد من حلاوة ایمان من کان الله و رسوله احب الیه مما سواهما
 و من احب عبدا لا یحب الا لله و من کرم ان یعفو عن الکفر بعد ان انقذه الله منه
 كما یکرم ان یلقی فانی و متفق علیه و قال استغفر الله لکم ان کان اباؤکم و ابناءؤکم
 و اخوانکم و ازواجکم و عشیرتکم و اموالکم فترفقوا بها و تجارکم تخشون کسادها
 مساکن ترضونها احب الیکم من الله و رسوله و جهاد فی سبیلہ فترضوا حتی یا
 الله باقره ازین احادیث معلوم میشود که مسلمان کامل وقتی شود که غیر خدا دیگری محبوب
 و منظور خاطر او نباشد همین معنی اقبولوا الذین و لا تقفوا فیہ کبر علی المشرکین ما تدعوهم
 الیه هست یعنی اگر آنست بر مشرکان آنچه بودی آن پیغمبرانی توای محمد انما را پس قبله توجه

یکی ساختن بر شرک آن قبیلت پس سیکه غیر خدای پرست از بت پرستان آتش پرستان کنها
 شرک علی دارند و سیکه با وجود ایمان توحید قبله توبه او واحد نیست و نیز خالی از شرک خفی نیست
 و او را موسی کامل نتوان گفت الله یحیی الیه من یشاء ویسق الیه من یشاء یعنی
 هر که ارضا میخواهد آتیا میکند خواه بلا واسطه مثل انبیای واسطه انبیا و انبان شان درایت میکند خدای
 که رجوع می آرد بسوی او یعنی بحدب سلوک این دولت ایمان حقیقی میسر نشود ازین تقریر واضح میشود که بشریت
 محیی که همان شریعت مازنا نباست همانست که آنرا فخر اطلب میکنند و حال میسازند و آنرا در مطلق
 حقیقت میگویند یعنی حقیقت شریعت است چیزی دیگر که آنرا جهال مندر شریعت میدانند ازین جهت
 سیکه هر که شریعت عبارتست از اجاره النبی صلی الله علیه و سلم و آن چهار خیرست یکی اقرار کردن بزبان
 دوم اعتقاد قلب حقیقت آنچه قرآن حدیث بدان ناطق است سوم تمسک اخلاق یعنی از ازاله اخلاق زلیله
 از کبر و حسد و حقد و حسد و حرص و ریاء و سعه و کبر و مانند آن انصاف با خلاق حمید و چون توبه و
 زهد و توکل و قناعت صبر و شکر و رضا و مانند آن چهارم اعمال ارجح موافق کتاب سنت کردن از
 امثال او امر و اجتناب مناهی اقرار بزبان فقط بدون این سه چیز دیگر لاشی محض است این سه دیگر
 که هست هر یک اصورت است و حقیقت حقیقت اعتقاد است که از علم استدلال در هر دو بعلم حصول
 لازمی برسد امیر المؤمنین علی مرتضی رضی الله عنه فرماید که کشف لفظ کما از وید و یقیناً
 و او بود و غفاری رضی الله عنه گفته اسهوت لیله و اظلمات نهاری فکان انظر الی عرش
 الرحمن با درنگ تا که در بند استدلال است همیشه بایو نایان و امثال شان در بحث و جدال است گاهی
 گاهی غالب و حقیقت اخلاق بعد فمائی نفس دست در و اگر نه دعوی محض است علمای ظاهر اخلاق
 سستی را به میدانند که آیات و احادیث بدان ناطق است اما خود را از ان پاک میکنند بگو معتقداً عند
 الله ان تقولوا املاً لثقلون شخصی از او لیا عرض او علی ابن سینا و مجلس خود گفت که ابن سینا ادب
 ندارد این سخن باین سینا رسید این کتابی از تصانیف خود در بیان اخلاق و ادب نزد آن شیخ قرار
 داشت من در باب ادب تصانیف چنین میدارم شیخ گفت که من گفته ام که ابن سینا ادب

نداند بلکه گفته که ادب ندارد و دانشش چیزی دیگر است انصاف بدان خبری دیگر و حقیقت اعمال احوال
 آنست که رسول کریم صلی الله علیه و سلم فرموده ان تعبدوا بک کاذب تراه یعنی دوام حضور
 و این بدون قلب میسر شود پس حقیقت یا کمال حقیقت شریعت است لا غیر فقط اقرار بران کردن
 تصدیق بالقلب بدون فرائض بظاهر کما آوردن از محرمات بمقدور برپایه کردن صورت شریعت
 و حقیقت شریعت همانست که مذکور شد شریعت را بر پایه و صحیح بخاری و امثال شان حاج نیست لیکن
 از خواندن آن بر صورت بدست نمی آید و بحقیقت آن نیز سه تنقیذ است جماعت که افعال
 العباد مخلوقه لله تعالی را باین سلسله حق یقین حاصل شود و خوف از غیر خدا در دل نگذرد
 عقیده اهل سنت چنین است معتزله میگویند که افعال عباد مخلوق عباد اند لیکن عباد مخلوق
 خدا اند پس مخلوق مخلوق اند و لو بالواسطه عند عوام الناس در مقام تعظیم سلاطین و امار
 ازین نسبت اعتراضی هم در غفلت اند سوال چنان حقیقت حقیقت شریعت است لا غیر پس معنی
 قول صوفیه که میگویند کل حقیقه رحمته الله بعباده فی ذلک چیست جواب
 در عالم مثال مراتب قرب الهی بصورت قرب مکانی تمثیل میشود چنانچه در مکتوب سابق
 نوشته ام و رویت عالم مثال که آنرا صوفیه بکشف تعبیر میکنند قبیل و با در نام است
 از آنجا رسول مبروده صلی الله علیه و سلم الی یا الصالحات تجزء من سنته و اربعین
 جزء من النبوة و احیاناً در مرآة خیال سبب بعضی عوارض اند که ارشود لهذا در کشف غلط
 می افتد و گاهی در فهم و تعبیر آن غلط می افتد لهذا اولیا الله گفته اند که آنچه بکشف معلوم شود آنرا
 بهیاء شرع باید سمجید اگر موافق شرعست قبول باید کرد و آنچه مخالف شرع باشد آنرا رد باید کرد
 و زنده باید داشت آنچه شرع از ان ساکت باشد آنرا قبول باید کرد و با احتمال غلط اند اولیا
 الله کسی امری نیکبیزند تا وقتیکه علم ظاهری نیاموزد تا در زنده نیفتد و خلاف شرع اعتقاد
 نکند و نیز صورت شریعت بدون علم ظاهری بدست نیاید و حقیقت بی صورت بدست نیست
 و حقیقت چون روح و بدست بدن بی روح حاد است روح بی بدن بکار چون بحقیقت شریعت

رسیده شود و اولیایک هم المومنون خصالهم درجات عند یهم و مغفقه و زرقه کریم
 یعنی برای آنهاست درجات قرب نزد خدا و مغفرت گناهان رزق کریم و جنت نزدیک
 آخریه مذکور شده چون معنی شریعت حقیقت در باطنی معنی طریقت در باطن طریقت در باطن
 نیز راه را گویند و اینجا هم ادراک تحصیل حقیقت است بدان ای برادر رسول کریم صلی الله علیه
 سلم که برای هدایت خلق معیشت شده بود عالم را بیفت نشان زبان جان تاثیر نفس شریف
 از باطل بسوی حق رهنمون می شد و دیگر میدانک الله تعالی صراط مستقیم شریف شده و هر
 شخصی مسلمان میشد و اول صحبت بقدر استعداد و باطن آنکس بنور هدایت کماله لایت میو
 می نمود چنانچه آئینه در مقابل آفتاب میشود و بعد از آن بقدر عرصه و استقامت او از کلام شریف استفاده
 علوم ظاهری می نمود و بعد از آن در صحبت شریف آنحضرت بسبب باطنها از معجزات و احوال
 و احوال عیال جهاد مع الکفار و نبل انفس و احوال قیام لبالی مصیام ایام ترقیات می فرمود
 که اینها هبنا باللیل و یقوما بالانهار و نشان آنهاست لهذا جمیع صحابه از سائر انام اول
 آمده بهترین اولیا بر جبهه ادنی از صحابه رسید کسی از عبد الله بن مبارک که از کبار تابعین است
 از مجتهدان این کبار اولیا است پرسید که عمر بن عبد العزیز را و پس از او را و پس از او را
 عبد الله گفت الغبار الذی دخل انف فرس معاویه یقتضی من اویس الفرس و عمر المثل
 و تعاصیل در میان صحابه هم زیاده از آنست که تحریر توان کرد و لا یستحق منکم من انفس
 قبل الفتح و قاتل اوائک اعظم درجه من الذین الفقوا من بعد و قاتلکالا
 لیستحق القاعدون من المومنین غیر اولی الضرب و المجاهدین فی سبیل الله
 غیر که صحابه کرام تمام جمیع کماله ظاهری و باطنی بودند و بر توبه بودند که کسی بدان مرتبه نرسد
 رسید حضرت مجدد رضی الله تعالی عنه میفرمود که در قافله که دست اتم ترسم این من که
 رسید زود در بانگ جبرسم بعد صحابه قرن ثانی از اصحاب کسب ظاهر و باطن کردند و بر همان
 پنج استفاده صاحب کماله از الله و قلوب نفوس شریفه صحابه بودند و همچنین در قرن ثالث

از غم می آید منزه است صاحب من این بیت در حق همو فیان نیست رخص و عیان
 کماست نوشته بود و ندکه در تقدیر صاحبان کمال اندک و ندو در تاخرین بسیار شد
 من این سخن محض قلم است محاربکم صاحب کمال و ندو در قرن ثانی غنائت بسیار بعد از ان اندک
 مختلط بود و ندقال الله تعالی و السائقون السابقون اولئک الملقون جنات النعیم ثلثه کلام و لکن
 و قلیل من الاخرین و اینهم غلط که درین بانه نسبت برمانه رابق بیشتر اند لیکن اصحاب کمال همیشه باشند
 قال رسول الله صلی الله علیه و سلم لا یزال من امتی امة قائمه باصره الله لا یضربون فیها
 الا من خالفهم حتی یاتی امر الله قال رسول الله صلی الله علیه و سلم مثل امتی کمثل الغیت کاید
 اوله اخیر ام اخرها نوشته بود و ندکه بودی روم یگوید **س** آتش است این باگ فی نسبت
 مرا دازین چیست و افر و زنده که امست صاحب من امر دازنی صوفی کمال است که از مرآت
 نفس و غایت است باگ فی تاثیرات انقاس شریفه اوست آتش عشق و محبت الهی است افر و زنده
 خداست جل علا نوشته بود و ندکه یگوید که جهاد اکبر جهاد بانفس مایه است کشتن اوله است و
 کریم که قتلوا انفسهم منع اقل نفس صاحب من اینچنین سوال ای نوشته بر شان شما
 بعد است کشتن عبارت است از ازاله زنا اقل نفس و تقف بافتن او بصفت حمید گو یا آن نفس که
 صفات سبعی و بی اشتفت نفسی دیگر تقف بصفت یکی و رحمانی پیدا آمد پس اینجا لا قتلوا انفسهم
 چه مناسبست و مخالفت بانفس البته جهاد اکبر است رسول الله صلی الله علیه و سلم چون از غره تبوک یا غره دیگر
 باز آمد فرمود و جدنا من الجهاد الا صغیر الجهاد الا که بر قال الله تعالی و جاهدوا الله و
 جهاده را و بین جهاد اکبر است قال الله تعالی و جاهدوا الله و جاهدوا الله و جاهدوا الله
 عدوک انفسک الخ بین جنید و و حدیث قدسی است عا دنفسک فاعها قامت لمعاد
 نوشته بود و ندو در شارق گرفتن نفس تکلیف است و شرع تکلیف نیست اینهم غلط و شرع تکلیف الارطاب
 نیست که لا یكلف الله نفسا الا و سعه کمال رسول الله صلی الله علیه و سلم فی الذین اغریرا فیکما
 سبیل و عد نفسک من اصحاب القبول و قال رسول الله صلی الله علیه و سلم الذین یؤمنون و لایفکون

عاقله بر میفرماید یا منتهی ال حد من ذل الشیخ یومین متناهلین حتی قبض نفق علیه سکن
 از بهانیت بپندارید که در بهانیت مسنونه باید که رسول صلی الله علیه و سلم از گرسنگی شکم می پستد
 و پاهای مبارک از قیام الطیل تورم شده بود و در هر روزم گفتند یا رسول الله قد غفل الله عنک تقدیر
 من ذنبک و ما تأخر فرس و افلا اکون عبدا لشکوکا نوشته بود و نه که چون در میان علمای هر
 باطن تطابق و تعاضد است صلب مقصودین القضاة بر او قوی که صلا حسب من ازین قسم
 خلل در مطابقت علم ظاهر و باطن نمیشود چرا که انا الحق گفتن با نقای علمای ظاهر و باطن کفر است و
 قتل شبه طایفه در حالت صحیح و یوشیاری گوید حکایت از نفس خود کرده بگوید اگر شخصی رحالتی
 بیوشی اگر از خود نوحه باشد که حرام قطع نیست این کلمه بگوید کافر نمیشود و قتل و روایت که
 فی الکتاب القصة فلیف ذاکلن السکر باهش و عمل باهر مرغوب یعنی حسب لمدیحه این علمای ظاهر
 که در آن وقت بودند اگر میدانستند که این سخن بیوشی میگوید و خبر از خود ندارد و یا حکایتی که
 بینا نیچر کسی در تلاوت قرآن بخواند انا الله لا اله الا انا و باوجود یعنی قوی القبل و داوود بنابر
 تعصب قوی او ندیش مخالفت آن علمای صوری با علماء باطن و پس بر مخالفت علم ظاهر و باطن است
 و اگر ازین بر علماء ظاهر آزار مان معلوم شود و دانستند که این سخن با قیادین کس صادر شده است انفس
 علماء ظاهر هم معذورند و باور که حمایت اسلام کردند و بنا کلا قواخذنا الذین اواخذنا ان بعضی کما
 مثل جدید که بران قوی مهر کرده برای آن کرده که دانست که اگر برین قوی مهر کنیم عوام غافلند
 که قوای علماء ظاهر باطل است و شیخ عین سخن گفتن جائز است و انصورت اسلام کافه نام غفل آید
 و قضاة عظیم رفیع و قول نفسی برای دفع فتنه عظیم مضائقه ندارد و الفتنة اشد من القتل نوشته بودند
 که کدام چیز است که آنرا حصول میکنند در ایشان و فائده آن چیست بعد درازی کلام در کتب سابق
 و درین مکتوب حاجت نوشتن جواب این فقره نیست مقصود ایشان خداست حصول ایشان حقیقت
 اسلام و حقیقت عبادت و مراتب قرب عند الله کثرت ثواب و دارا بجز او الله علم چه خوش باری است
 عینی لیتک تحلو الحیوة مريرة و لیتک ترضی و الا نام غصنا لیت الذین یفید

وینی بین العالمین خراب رباعی فارسی آنکس که ترا شناخت جان را چه کند به نوزند و عیال
 خانان آید کند به دیوانه کنی هر دو جهانش بخشی به دیوانه تو هر دو جهان را بکند به خرق عادت را نزل
 اولیاد السیج قدر و مقدار نیست مثل جوز و میز لعب طفلان میدانند و از باعث نقصت خود
 عیب بینارند و میگویند لکرامه حیض الحال باعث نقصت آن بود که درین خلقت است و حسب
 شهرت قال رسول الله علیه و سلم یحسب امر من النسل ان یشاد الیه بکلام صامع فی دینه
 او دنیا که تحصیل خلقت و دنیا موجب نقصان اجر است آخرت قال الله تعالی اذهبتم طیباتکم فی
 حیاتکم الدنیا رسول الله علیه و سلم بر رویاخته بود و نقش بر یاد بدن مبارک ظاهر شد عمر را
 اگر بگفت یا رسول الله قصیر و کسری در آن نه تنها و آنها دشمنان خدا اند و تو رسول الله با خیالت رسول
 فرمودیم انت یا عمر اولئک هم عجل الله طیباتهم فی حیاتهم الدنیا من یخواجهم که برادران
 خود رسم که انبیا و رسل و زنده آنها همین حالت گذران کرده اند صاحب من اظهار معجزات مر
 انبیا را ضرورت که بر آنها دعوت کفار واجب است کفار به دن معجزات یان نمی آوردند و انبیا
 دعوت میکنند مومنان برای استقامت بر شریعت و تحصیل حقیقت آن انبیا را کرامت نمی باید که کرامت از
 او بیا در بعضی احوال مقتضای حال صادر میشود ولی اعتبار ایشان را شل حصی از ان پوشیده سیدانند
 اکثر اولیاد که ظهور کرامت از آنها بیشتر شده وقت مرگ حسرت کردند که چرا ظهور این کرامت از آنها
 والله اعلم بالصواب

مکتوب مفهم بولوی نعیم اسد بر اچچی تحقیق معنی قیومیت و شرح معنی عشق
 محبت با فوائد دیگر

مولوی اسد شفق مهربان من سلامت به بعد از سلام سنت الاسلام و اشتیاق ملاقات بهجت
 آیات اضع رای باد احمد که نقیر تا تحریر رقمیه به انجیر و عافیت است احوال مستوجب شکر الکی
 حق سبحان تعالی آنشفق سلامت بر سدا شاد نفس ستر دار فقیر ذات شریف اغیبت میباید
 دعای خیر میکند که ترا الله امثالکم و باریک الله فی برکاتکم بمن مرسوله بخیرت بی بی صاحب

حضرت الهام شده و بخدمت صاحبزادی عالی نسب مهدیه شریفه حضرت شیخ گذرانیده شد در حق ایشان بسیار دعا کرد و مخصوصاً حضرت صاحبزادی که هرگز توقع این قیوم نداشتند کسی از ارباب طریقه توفیق خدمت ایشان ندارد و بلکه کم کسی از ایشان از احوال ایشان آفتابست از غیر بسیار خوش شدند و شکر آبی بجای آوردند **مشفق من** هر چند ایشان صحبت گرامی الد بر گوار خود نیافته ده ساله عمر ایشان بود که حضرت سلطت فرموده بودند همیشه کلان ایشان صاحب کمالات سینه بودند و مقامات بشارت علیه داشتند لیکن اثر نطفه پاکست که ایشان هم غیر از نماز و تلاوت قرآن از دنیا و اهل دنیا هیچ کار ندارند بسیار اخلاق حمیده دارند فقیر نا آنچه میرشد و خدمت ایشان میکنند دیگر هیچ وجهی از عیاش ندارند حق تعالی دوستداران دردت توفیق دهد که خدمت ایشان سعادت انداخته الله تعالی این نیازها بسیار قبول افتاده که اگر متوجه جناب حضرت شیخ نشده باشند بندگان میدارم که از نوازش آنجناب حظ بردارند **مشفق من** صاحبزادی برادر زاده حضرت شیخ رحمت دوزی این صاحبزادی بی ادبی نبود من بحایت ایشان شیخ ایشان را از بخشودن پیش آدم همان شب حضرت ایشان را در خواب دیدم که مرا در پیش گرفته و بر پیشانی من میزد و او را بسیار مهربانی فرمودند **مشفق من** در مقام حقیقت محمدی علی صاحبها الصلوٰه والسلام توجه باشد خوبست و در هر مقام که قوت بهم رسد از رفعت معتبر ترست حضرت نوح علیه السلام از حضرت ابراهیم علیه السلام در مقام غلت رفت از نیکو چرخ قوت و انتقام حضرت ابراهیم رحمت ایشان را تحمل میگوید خلیل الله لقب یافتن حق تعالی سیر مایه و تلافی محنتها آئینها را براهی علی قومه نفع در حرات من لشاء ان بابک حکیم علی و هبنا لک اسحق و یعقوب کلا هدی بنا و نوحا هدی بنا من قبل ابایت نوح علیه السلام را احتمالی نیست برابر ابراهیم شد و از دنیا مفسران میگویند که چنانچه فضل اولاد نوح است احسان پدر و پسرانند فضل ابراهیم همین حکم دارد و **مشفق من** اگر در حقیقت احدی متوجه بوده باشد مضائق ندارد و مبارکت لمعلم الله فی مدایح قرین ما ذلک علی الله بغیر از مقام قبولیت استغفار فرموده **مشفق من** عالم تمامها ظلال ارضه صفات و تعالی است فظلال وجود و قیامت مگر قبل و قیام عالم اظلال است قیام ظلال بصفت است که اصول ثنائیست قیام صفات ثنائیست قیام شیونات ثنائیست

پس در عالم ذات نیست آنچه هست ظهور صفات در ظاهر مختلفه و مراد از آنچه صوفیه میگویند عالم الکبریا
 شصت و هفت فی جیز و لحد بین است چون طلال اوج و مستقل نیست اندا با عرض تعبیر کرده اند بالجبار و همچنین
 مدحی و روم می است برایت اوج جانست جهان چون گایند کالبد از وی گسیخته اند
 اینجه گفتند از تنگی عبارتست در حدیث و صفات الهی قید السموات الارض من فیهن آمده گشت
 ازینجاست قوله تعالی و القوان الحیدر اکرام که رمزی از قیومیت حق تعالی باشد یعنی قیام حق تعالی
 محض است تعالی قسم بقدر آن مجید و کفایت معنی اطلاع دارد که میگردید جمیع ان جاء هم من عندنا
 بلکه از اعتقاد آن در گذشته تعجب میکنند از آن سوال از جنس ایشان ای برادر حق تعالی بعضی از کائنات
 خود را که جنس فضل و تفضل سرور کائنات بمرتبه کمالات نبوت میرساند و او را از ذات بحت ربانیت
 می بخشید و تعلیقات الهی بروی فیضان نمایند از زمان او را ذاتی موجودی عطا میفرماید که قیام وجود و توحید
 وجود این کس بآیات موجود باشد و قیام ذات موجودیش بذات اسباب الوجود و مرکز کمالات نبوت است
 رسالت است مرکز کمالات مالت کمالات مرکز کمالات ولی الغرم قیام قیومیت است بآن مقام که در
 هم سالی نیست الا ما شاء الله پس اگر شخصی را حق تعالی بآید و دست سرفراز فرماید در آنوقت قیام نام عالم
 که علم از حق تعالی در بذات موجود و می باشد و قیام ذات او بذات حق جل و علا بر کس را که حق تعالی این دست
 میسر فرماید سنا تا بل السموات الارض گویا همه اجزاء و اعراض حسات او میشوند ذلک فضل الله یق
 من یشاء و الله ذو الفضل العظیم که آنکس که حقیقتش با وجود او بهتر از سه پند و نیا و شد
 آنکه گوید که رفت احمد فلک سرمد گوید فلک با حمد و شد صلی الله علیه و سلم
 قلبی مسند بوده بود مذکر چه کلمه و خط و نصیحت باید نوشت مشفق من بر چند از روشن و عظیم خالست می آید
 و تا زیاده قوله تعالی انما من الناس بالبر و تنسون انفسکم و انتم تفلحون انکم ابا فلا تعقلون و ان
 تعال یا ایها المؤمنون تعقلون ما لا تفعلون کبر مقتا عند الله ان تقولوا املا تعقلون ان ان
 باز میراد و لیکن نظر بر یکجه مقصود از این آیات منع از امر معروف و نهی منکر است بنا بر امثال امر نهی و نهی
 که اگر از سید محمد توشا سید بر کسم الله الرحمن الرحیم ای برادر پادشاه و فقیر و عطار و کناس همه بنی آدم

از یک عیس تنه با وجو این گرا دشا بی عظیم الشان کثیر العطا یا و الاحسان بسع القهر مان فقیری را
 بسوی خود بخواند و او را متوقع انعام و احسان و قرب منزلت رفیع شان فرماید فقیر از آن بادشاه و گرد و آس
 سمیت کسانسی بخش اختیار کند آن فقیر را چه باید گفت علاوه برین در صورتیکه در حضور چنین پادشاه اگر بسو
 او پشت داده بکناس اختلاط نماید کبر و قهرمان سلطانیه البته متعقبن قتل آن ناوان فقیر باشد پس برین قیاس باید کرد
 که رب العالمین آنجفاات جلال و جلال عظمیت و کبریا بنده را بسوی خود بخواند و میفرماید من بقرب التسلل
 اقرب الیه ذمرا و محبوب و در برابر سالت فرستاده او را بسوی خود بخواند و منتهای برکت سر همه نعمتها
 دیدار خود متوقع میازد و به خط عذاب و دوزخ و زقوم و عید میکند و این ناکس از قرب منزلت دور گردانید
 بدینار دنی و شنوات آن توبه میزند و میداند که او تعالی حاضر و ناظر است بیگناهی و بیچ چیز بر وی مخفی نیست
 بیهیائی و عیرونی است نقل است که زنی پرده نشین پیش قاضی آمد و فرماید که شوهر من بی دیگر سخا به او را
 از آن باز دارند قاضی گفت که او را از آن منع نمیرسد حق تعالی غیر مایه فاکتولها طاب لکم من النساء
 هفتی و ثلاث و رایع آن زن گفت که ای قاضی اگر پرده نیست و حجاب میمانم نبودی حسن جمال خود را
 بر تو ظاهر میکردم و انصاف میخواستم که شخصی که مثل من به صاحب لر با میسر شد از من و بگرداند و بدین
 پردازد و او را چگونه روا باشد اتفاقا در آن مجلس صاحب لی نشسته بود و غره ز و دیویش شد و اتفاقا در آن
 بعد ویر با نافت آمد حالش رسید نگفت و فیکه این زن سخن گفته هاتف ندا داد که این ضعیف یاس حسنی که دارد
 چنین میگویی یا اگر حجاب عفت و کبریا مانع بودی جمال خود را هر کرده انصاف میخواستیم که کسی را که مصابت
 مثل من میکنی باشد از آن در گذشته بکسان نالائق و امور لاطاعل مشغول شود و را چه باید گفت **بلیت**
 و من مثل این بیکون مثل و لیس یکون فاطلنی محمدی انسان اگر حق تعالی را تصفیه بفرست
 از عظمیت و جلال جمال اندوخیال کند که حق تعالی هیچ و بصیر و علیم است این ید بروی غالب دستولی شود و بفرست
 که خوف و خفیت بر وی غالب شود و یقین است که از نامرضیات او احترام نماید و در طاعت او بکوشد و چون دان
 که حق تعالی مطیعان او دست میارند و او را با خدا محبت پیدا آید و در طاعت و عبادات و تسکد و شوق و حکم المرح
 مع من احب میت در یابد و از میت اقرب میت بدات بخت سدا لهذا حضرت شیخ زکریا بیان مینماید

مراقبه تریب ارشاد میفرمودند اول مراقبه ذات مستجمع جمیع صفات کمال از جلال و جلال
و رحمت و نعمت و غیر آن با جمال اعتبار آن که این ملاحظه بروی استولی میشد و حق تعالی با غفلت و کبر یا جلال
و جلال را دل و نمک میکرد و دوم مراقبه آن الله علی کل شیء علیم میفرمودند و چون صوفی شوق
این ملاحظه میکرد و این بر روی استولی میشد بار سوم مراقبه آنه سمیع بصیر ارشاد میکردند که حق
تعالی حاضر و ناظر است چون این بر روی غالب میشد چهارم مراقبه محبت میفرمودند و هو معکم
اینها گفتم که ملاحظه محبت بیچون نماید چون این بر روی غالب میشد یا پنجم مراقبه اقبال است لایزال
لحق اقبال لیدر من جل الولی چون ملاحظه اقبال بحال سداب ششم مراقبه محبت ارشاد
میفرمودند حق تعالی میفرمایند محبت و محبتی که بر روی این پیکشت شود که خدا ما را دوست میدارد
بیشک و در محبت با خدا حاصل میشد پس بعد از این سه مراتب و شوق آن سه مراقبات مراقبهات محبت
میفرمودند و در مراقبه اول در دایره ارکانست در اول لایت صغری و بعد فای قلب و لایت صغری
مراقبه محبت است و در دایره اولی از ولایت کبری پیش از فای نفس مراقبه اقبال است و بعد فای نفس
و دایره ولایت کبری و بعد مراقبه محبت است که نفس مطهره رضی و محبت محبوب گشته و در کمال است
ملاحظه صفات الهی نظر ساقط میشود و ذات محبت بطور میباشند آئینه گفتگو برای ارباب علم و بصیرت است این
کلام طویل که بقلم آمده مستفاد از حضرت شایخ مرتضی رسول کریم صلی الله علیه و سلم و حدیث از جبریل
علیه السلام بیان اشاره فرموده در جواب ما الاحسان قال ان تعبدوا لی کما تعبدون الله فان لی
فکری تراه فانه یولد کافیه مستعنی بیان ارباب علم و بصیرت است که هر کس که نسبت جمعی باشد ملاحظه
خود یولد کافیه نیست یعنی هر کس که این بدستولی باشد که حق تعالی بر من حاضر و ناظر است و همچنین است
از عبادت تملذ و از معصیت محترز خواهد بود و الله اعلم کی از دوستان فقیر نوشته که اکثر اولیاء الله شوق
اعلی مراتب نبشته اند و بسیار حج و ثناء شوق نوشته اند و امام محمد غزالی رح گویند عجب شوق کرده و عجب ابر
عشق برنج داده و بی خبر نبسته اند آلفته نمودن محبت و عشق و محبت تعریف محبت و عشق و محبت و عشق و محبت
این خبر و سانسب باشد نویسد فقیر در جواب آن خطی که نوشته بود نقل آن بخیر است سالی هم فرستاده

تعارف محبت

اگر بنده آنرا منظور نماید بسم الله الرحمن الرحيم از حب و عشق نوشته بود و مناسب من معنی حب
تفسیر قوله تعالى ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله ما من شئ الا وله نفع و نفع كسب المؤمنين
الله اتباعهم امره و اتباع طاعته و اتباع و هم رضائه و حب الله المؤمنين ثوابه عليهم
ثوابه لعمري و حقیقت این تعریف محبت نیست بلکه تضای محبت است و تفسیر بنیادی آن که
المحبة میل النفس الى الشيء بكمال در او فيه بحيث يحل على ما يقرب به اليه و در حقیقت این
تعریف محبت صفاتی است تعریف محبت آنی نیست و نزدیک به است و استمال قلب محبت
بفهمی باز دارد و از او روح بسوی غیر او چاره نباشد و او تو بود و او بسوی او و او بسوی تو
العشق ناز محرق ما نسوا المحبوب یعنی بقطع غلبه التوجه الى الاخر المحبوب فليجهد لئلا يفسد
كان لم يكن فالوجهي غير محبوبه حتى يسقط عن نظره بغيره نفسه كما لا يرى غيره
این تعریف محبت بنده هست و حق تعالی از قلب و استمال قلب بنده هست پس محبت حق تعالی عبارت
از انس با حق که تشنه باشد جذب بنده را بجنبان خود و نگذارد که توجه بسوی غیر او شود پس محبت
فروع محبت خدمت است و انداختن تعالی میفرمایند محبت خود را بر محبت بنده مقدم کرد و لفظ
عشق در کلام خدا نیامده است در کلام رسول صلی الله علیه و سلم کمتر آمده در کلام الله و الذین آمنوا
ابشروا بالله آمده و باشد تجلی عبارت است از افراط محبت و عشق هم لغت از احب است اما گویند که اسف
القاسوس باین اعتبار می توان گفت که در عشق و در قرآن آمده است لیکن در نظم تغییر کرد در فراموش محبت
عقل محفل و عقل محاسن بیکار سازد آن فرط محبت عشق گویند محفل و محبت پس سکر و مستی در
عشق لازم است این از تنگی حوصله است و اگر حوصله وسیع و استعداد شخص عالی باشد هر قدر که زیاده تر شود
افراط کند عقل بجای خود باشد و حواس بیکار نشود و لذا بر حق سبحانه تعالی تعظیم صادق می آید و در
از اسرار الهی است که معنی محبت عاشق گفتن بر روی تعالی صادق نمی آید چرا که محال است که محبت
صفات الهی را بیکار سازد و لا یغنیه شأن عن شأن میانه انبیا و صحاب کرام و انبیا است و بنی
اولیا است که حوصله آنها وسیع و استعدادشان بسبب مالیت محبت آنها اگر باشد و دوستی بیکدیگر

تعارف محبت

حواس آنها را بر هم میازد و مکر و استیلاشان میگیرد و منعم و زیاده از تنگی و محله تنگی گشتن را تعلق گشتن بر سر
 عالم صلی الله علیه و سلم غیر از سبب آنست که ماعرفناك حق معرفتك و ما لعبناك حق عبادتك و ما لعبناك حق
 كشور و ائمه انبیا علیهم السلام بخدا را بدو نمی دانند و حبیب الله موسی گشتند و با عاشق الله موسی می نشستند و گفتم
 او فیما بین الله و من و تالیف عشق و غیر اینها عشق را بر سر اعلی از حب یکدیگر زیاده است که عشق عبارت از فرستادن
 محبت است و فرستادن محبت آتشی از نفس محبت دل و اعلی است و از حضرت مولوی در دم میفرمایند عشق
 هر چه گویم عشق از آن برتر بود عشق ایامه الیه منین حبیب بود و آنچه امام خواجه الاسلام محمد غزالی
 رحمه الله علیه بیان کرده عشق آن نگارنده و گویند و خواه مقوله مفهوم میگردد در انتقام نظر از بر سر است که
 از لوازم عشق است از تنگی و محله خرسیده و فرط محبت خدا را سر سر مدح و محو دست لیکن اگر با محو باشد
 از عشق بهتر باشد مشفق در راه خدا جمله ادب باید بود تا جان باقیست طلب باید بود
 در یاد ریا اگر کجاست ریزند کم باید کرد و خشک لب باید بود مقتضای فرط محبت آنست که
 امثال امر خدا بر مقتضای طبیعت خود مقدم دارند بغوی در عالم انزلی از رسیدن جبر و ابیت کرده که
 حق تعالی را در قربیاست تا از او در و فرخ اندازد و کفار را از یاد که اینها محبوب معبود و ثنا بودند و ثنا همراه
 شایع و فرخ بر دامن از زبان بی زاری ظاهر کنند و رفتن در و فرخ قبول کنند از آن حق تعالی موصوفان
 کامل انبیا باید که بان شاد و فرخ خود را بیندازد آنها بجز و حکم خود را در و فرخ اندازد و و فرخ بر آنها برود
 اسلام باشد و منادی آواز کند و الذین امنوا اشد حاکمه و کافران با کراه در و فرخ انداخته شود لیکن
 اگر فرط محبت سکر بستی باشد خوف فدا و طبع ثواب در میان نیامد و لهذا منقول است که را بعد بصری
 و سقی آب در دقایق آتش گرفته میرفت پرسیدش که کجا میری گفت بخوابم که و فرخ را از این آب هر که نسیم
 بهشت از این آتش سوزانم تا مردم عبادت خدا بخوف و فرخ طبع بهشت کنند بلکه فالصا صبر عبادت
 کنند و جناب انبیا علیهم السلام آنچه فرط محبت استند را به پیچا راه از آن بی شمشید بود و با آن همه براه که رسید
 صلی الله علیه و سلم در قرأت قرآن برایت عذاب گشتی تو فرمود میفرمود هرگاه برایت محبت و مدح میرسد
 سوال میگرد و حق تعالی من مسلمانان میفرماید که من متحافی جنو بهم عن المضاحح یدعون به خوف و

قول کند و اگر خواهد بگفته و دارد و آنها را غایب کند بجهت آنکه آنها ظالمان اند و بعضی روایات
 مسلم آمده که هر عاقل و ذکاوان اهل چیر و چون از آن سرور غدر کردند و نذرین عمر و انصاری و غیره
 هفتاد و کس از قرآن مجید یعنی آنکه جمع جمیع قتل کردند آنحضرت صلی الله علیه و سلم را سخت عزم آورد
 و بر آن لعن میکرد و از زبان این آیه نازل گشته و لعن ممنوع شد و مروی است که جبریل علیه السلام نازل
 فرمود و گفته یا محمد صلی الله علیه و سلم ان الله ما بعثک لعنا و لا ساء با انما بعثک رحمة للعالمین
 لا اله الا الله شقی الاینه یعنی ترا حق تعالی برای لعن سب نفرستاده است برای رحمت فرستاده است
 و هیچ الهی نیست که جمع کتب و انقض است مرویست که چون امیر المومنین از اصحاب خود شنید که این
 شاعر لعنت میکند فرمود ای اگر آن تکونوا سباً کاین یعنی من کرده میدارم که شما سب کنید
 باشید چه جز این نیست که جوزی روایت کرده که قاضی ابوعلی در کتاب خود معتد الاصول گفته
 از صلح بن ابی بنیسل روایت کرده که گفتم پدر خود را که ای پدر مردم گمان سپردند که ما مردم یزید را در
 سید ایم احمد روایت گفت که ای سپهر کیهان بخدا و رسول داشته باشد و اودستی یزید چگونه روا باشد
 به چرافعت نگردیده شود بر کسی که ابروی کتاب خود لعنت کرده گفتم در قرآن کجا بر یزید لعنت کرده
 است گفت فلی عسیتوان تولیب توان تفسد وافی الارض و تقطعوا ارحامکم اولاد الله
 لعنهم الله فاصحهم و اعمی ابصارهم یعنی قریب است که روگردانی کنید شما ای مردم و فساد کنید
 زمین و قطع ارحام کنید و گفته که این آیه در بنی هاشم و بنی امیه نازل شده یعنی مردان و عبا بیان که در
 خدا و شما کردند و فساد نمودند و قراة امیر المومنین علی رضویان تاویل است که بخوانند ان تولیهم فم
 و او که سلاصی للفقول یعنی ان تولیتم یا ایها الناس و لاه جازة خرجهم معهم فی الفتنه و عادوهم
 اولاد الله الذین لعنهم الله فاصحهم و اعمی ابصارهم یعنی ای مردم و تکیه بر شما باشد اما طاعت شما
 قریب است که شما همراه شان در فتنه و فساد برآید و دعا می آنها کنید آنها باشند که لعنت خدا بر آنها
 باشد که بکنند خدا آنها را از حق و لیل و لیل که حق تعالی در قرآن میفرماید ان الذین یؤذون
 الله ورسوله لعنهم الله فالذینک و الاخرة فاصحهم انست که مرا و از این خدا اذیاء اولیاء است

بجفت مضاف یعنی یوزن اولیاد رسوله و درین صورت عطف رسول از قبل عطف خاص است
بر عام برای زیادت اتمام نام عطف جبریل بر ملا که در میانین تاویل است حدیث قدسی که خارج
از حدیث است که قال الله تعالی من عادی الی ولیا فقد اذنی بالحق علیه السلام میسر که باولی محمد
کردین با خدا برای تنگ برادر پس ایضا امام حسین علیه السلام که در شجره اولیاد است ایضا حدیث
و نیز ایضا رسول صلی الله علیه و سلم ظاهر است رسول فرموده صلی الله علیه و سلم فاطمة یضعه منی
علاها و یو ذینی ما اذا صافق علی یعنی فاطمه پاره ایست از من بچرخش میکند و از خوش میکند جزا
و از خوش میکند مر از چرخش میکند و را و اخرج احمد ابن مایه و الحاکم ان البیضا علیه السلام
قال من احب الحسن بن الحسین فقد احب من البضیه فقد افضله و شری احمد النجاشی فی الاذ
والحاکم و غیره عن یعلی بن محمد بن حسین بنی و انما من حسین احب الله من احب حسینا و یزید
و غیره از انس بن حارث روایت کرد و نمان ابنی هذیل یعنی الحسین یقتل بارض من ارض العرب
یقال لیساکر بلادن شهد ذلک مشک فلیضرب ابنی هذیل و اذ حدیث ولادت ازند برانگاه ایضا
حسین علیه السلام ایضا آن سرور است صلی الله علیه و سلم و انما بن عباس روایت که ابن ابی ذر
عائشه رضی الله عندها و تیکه منافقان بر وی تهمت کردند و قضیه فکلت بن عجم معلوم میشود که سرکار ازین
و اهل بیت غیر بر این بنا کرده ایضا تغییر کرده و ایضا خدا کرده و مستحق لعن شده و همچنین است حکم سید
تغییر اسب میکند که رسول فرموده صلی الله علیه و سلم الله احب الی الله و هو غرض من الله
فمن احبهم فحبب الله لهم و من البضیه فیضیه البضیه من اذا هو فذلک اذی من اذانی فذلک اذی الله
فیوم شاک ان یاخذ رداء اللزندی عن عبد الله بن معقل و زندی و حاکم ابن جبریل حسن بن
علی علیهما السلام روایت کردند که آنحضرت صلی الله علیه و سلم را نمودند سلاطین بنی امیه بر سران
آنحضرت ازین امر ناخوش و خجسته شدند برای تسلی آنحضرت صلی الله علیه و سلم را انما احط بالکفر ثم
ان انزلناه فلیله القدر لیلۃ القدر حیر من الف شهر لکبای بنی امیه نازل شده فاسم صدیقی گفته
است که در سلطنت بنی امیه هزار ماه بودند که در زیاده یعنی از روز سلطنت یزید تا انقضای سلطنت

ابراهیم بنیه نبوت الهیات کرد و بی حرمت کرد ناموس آن مرور را و لشکر برد نیز فرستاد و غارت کرد
 و مسجد رسول صلی الله علیه و سلم که روضه السیستان در ریاض جنت خراب کرده در واقع حیره چیز را کرد که
 زمان از بیان آن کوتاهی میکند و تحقیق بر بیت اندزد و عبدالمعین بن سیر را که نوامید بود که و پس برین عصبه
 بود کشتن فردی از حسان وایت کرده که چنان کی از غلامان نیز بود کسانی را که در پیش کشته یعنی انصهار
 و تا حسین یک لکه دست نهرا کس در شمار آمده و مسلم روایت کرده که و قید که حاج عبدالمعین بن سیر کشت
 اسما و بنی ابی بکر گفت که رسول فرمود صلی الله علیه و سلم و تحقیق کند با و میداد فاما الکلک
 قرآیناه و الله البید فلا خالک الا باه نال عبدالمعین عصبه الکلک ابی و الخیار بن ابی عبیدة البکر و حاج
 ابن مسعود یعنی ملاک کنند مسلمانان و روایت که نیز در روز یک حسین علیه السلام کشتن قیها خوانند
 فخر که مضمون آن تپا آنست که امروز از آن محمد صلی الله علیه و سلم انتقام کرده ام از روز خبر است
 آن ابیات تلین بریت مست سبت و لست من جند ابی القنفذ من بنی احمد ما کان قد فعل
 و خبر را حلال گفت فان حرمت یوم علی دین احمد فعدا علی دین مسیح بن مریم و آل محمد صلی الله علیه
 سلم را بر سر با سب میکردند و روانیان هزار ماه درین گمراهی فرصت یافتند بعد ازان حق تعالی از آنها
 انتقام کرد و چنانچه از قاتلان محیی بن ذکریا انتقام کرده بود آنکه کسی از آنها باقی نماند و روایت که سب
 حضرت امام حسین را پیش نیز میبردند و انجافه بر صومعه ای فرو دادند بران صومعه مرقوم بود بیت
 الرجامة قلت حیث شفاعة جده یوم الحساب ازان اسب پر سید نکلا این بیت
 که نوشته است گفت از قدیم مرقوم مست نیدانم که کدام کس نوشته است غرض که کفر بر نیز باز روایت است
 ثابت میشود پس دوستی لعن است اگر چه درین گفتن فائده نیست لیکن اسب و بعضی فی الله مقتضی است
 والله اعلم

کلمات قدسیه

بسم الله الرحمن الرحیم بعد صلوة بدانند هر قدر که اوقات در ترویج نسبت حضرات میسر آید از
 عظمت باید شمرد و طالبان خدا را از جان عزیز تر باید دانست چون مانع کمال فساد و سوء عبادت است

زمانه اگر کسی اندک توجه بوی خدا میکند سیف برکات فروز از مدی بنی اسرائیل با ابیاری شایسته گشت
 مشغول بقدا با بیکر دهن شوقی انشاء تعالی براه رست می آرد و خود و بندگان با تابعی است و این
 از برکت زما در حیزه سموری اوقات زخیرات و ترک محاسن اغیار و مودظن و نفس و غیره پس
 در حق سائر اناس استقامت باید فرموده استقامت فوق الکرامه است و ثباتش بر ریاست
 تو در ولی نعم این آن که بر وازد بجای جان خود تو باشی بجان که پر از الله معکرم این است و کشت
 اشاکم و السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته و الحمد لله والصلوة علی رسولنا محمد و آله
 اللهم اغفر لی واکفانی فی الدین و فی الدنیا و ایاهم کمال متابعت سید المرسلین و سوا افتخه
 صلوات الله علیه سلم و علی العلیین امین یا رب العالمین -

وصیت نامه

بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله الذی خلقنا من اصلاص المسلمین ارحام المسلمات و علمنا
 بعثته سلاک نباء و افضل الرسل و الایمان بمن هو الایة الکبری المقرب و من هو النعمه
 العظمی المقتم و صلی الله تعالی علیه و آله و صحبه ائباعه اجمعین و اشکر علی ما هدانا الله
 و احیاناً علیه و حقاً لا نقاس او اسر علیه الصالحین و اولیائهم الکاملین خلفاء القیامه احمد
 الفاروق و النقیض المجدد کافا لثانی السید السند محی الدین عبدالقادر الجیلانی
 غوث الثقلین و الایة الفاضل الکامل معین الدین حسن السنجری رضى الله عنه و
 اسلافهم و اخلافهم اجمعین ارجو من فضل تعالی ان یمیت علی اتباعهم و محبتهم و یحقق
 فی دار القرار و ما ذلک علی الله یغفر بعد از مد و صلوة فقیر محمد شاکر الله تعالی و حق
 یانی نبی نبوی بیک عمرین عاصی شش و سال سیده و حقین که عبارت از مرگ است بر سر آمد و حقین که
 چند طریق و صفت برای اولاد و احبابی نویسد که رعایت بعضی از ان برای ذات فقیر غیب و غیره
 و برخی از ان برای وستان فرزندان ضرر و نفید است اگر نوع اول را رعایت خواهند کرد در حق
 از انرا خوشنود و خواهم شد حق تعالی جزای خیر خواهد داد و اگر در رعایت و انگیزه خاتم شد و اگر نوع ثانی را

زمین چاهی فرو ریز از موضع نگه جای ایشان مقرر ننوده بودم لیکن ایشان بران قبضه کرده اند کمین
 گندم و یکه و پیر نقد و راه پاسبان میدهم درین هم قصد نشود و موضع نگه میراث بد پیری جدا
 من نیست محض قصد حق حضرت مرزا صاحب شهادت رضی الله عنه در ادای خدمت ایشان
 تقصیر نماید نو عهد گیر که برای پس ماندگان بقصد است آنست که دنیا را چندان متبذرنند اگر کمال
 در عقلی و اکثر جوانی بی نیرینه و بی پیری بپیر من تمام عمرشان هم در اندک فرصت شلایند و
 بپیرانند که گرفتار ساله آخرت که اقطاع پذیر نیست بر سر پانه محتالی میفرماید اذ الشماک العطر
 الی قوله علت نفس ما قدمت و آخرت الهی باشد باین لذت قلیل که آنهم سیب رخ کشی بیشتر شود
 لذات قوی و الهی را بر باد دهد و بالآلام ابدی گرفتار شود و نمود باشد تنها پس باینکه مصلحت
 و مصلحت دنیوی با هم متعارض شود مصلحت دینی را مقدم باید داشت کسیکه مصلحت دینی را مقدم
 میدارد دنیا هم سوانق تقدیر بوی میرسد رسول فرمود علی الله علیه و سلم من جعل الهوم هماً
 واحداً هو آخرته کفی بالله هم دنیا یعنی هر که مقاصد خود در یک مقصود و مقصود سازد مقصود
 آخرت منظور دارد کفایت کند الله تعالی مقصود دنیای او را و کسیکه مصلحت دنیوی را مقدم دارد
 گناه باشد که دنیا هم او را دست نهد و چنانچه بیشتر درین مانه بجهنم است پس خسر دنیا و الاخرة شود
 اگر دنیا دست دهد و اندک فرصت وال پذیرد و خسران ابدی لاحق شود فقیر بجهنم خود نیز ابرار
 مردم نادیده که بدولت میدهند با نازا ناهاتری نماند و فقیر و برادر فقیر و پدر فقیر و جد فقیر و دست
 قضا مبتلا شدند هر چند آنچه میاید حق این خدمت از ما دانند و خصوصاً ازین فقیر بر تقصیر که بیشتر
 عمر در زمانه فاسد تر یافته از نیت نامدم و مستغفر ام اما بحول الله تو طبع ازین خدمت نگردم
 و از اکثر بنای روزگار نوعی بخوبی کردم الحمد لله علی ذلک از نیت فضل الهی امید مغفرت دارم
 مقصود اصلی در نیت فقیر همین است اما بیکت همین عمل مکه مسلمانان بلکه بنود هم هر کس که ملاقات کند
 مغفرت داشته و غنیمت شمرده و گرنه ملا بهتر از من موجود اند کسی نمی پرسد و از باطن کسی دیگر از
 چه خبر است این بیلیست بر آنکه اگر مصلحت دینی را بر دنیا مقدم داشته شود دنیا هم از وی گرفته

نیست و مضر عمید هر یزدان مراد حق پس از سر نرغان من کسیکه خدمت قضا اختیار کند
 طمع و خاطر داری ناحق را و خل نه بد و بدوایت مقبره معنی جل نماید و از جمله تقدیم مصلحت دینی بر مصلحت
 دنیوی آنست که در شاکست دینداری منظور دارد چون درین نامه درین شهرند هست انضر
 بسیار شیوع یافته است شرفا بیشتر بر علیه نسب ارفا و معیشت نظر میدارند اول عایت من باید کرد و
 کسی رضی یا شتم بر نفس اگر صاحب دولت عالی نسب باشد نباید واد روز قیامت سوای دین
 تقوی هیچ کار بخواند آمد و نسب انخواهند پرسید عمو درین راه فلان این فلان چیزی نیست و
 و دولت اعتبار ندارد که شوق از تداول است المال غایب و سلیم و دیگر باید دانست که اکمل
 الاکملین از نوع بشر بلکه از ملائکه هم سید المرسلین محمد صلی الله علیه و آله و سلم هر کس بر قدر باری
 شایسته بهم رساند در باطن ظاهر و صفات جلی و کسی علم و اعتقاد و عمل و عبادات و عبادات انکس
 همان قدر کامل باید دانست هر کس در شایسته و خیر از آن قاصد است همان قدر در دیران
 باید دانست که لذت کمال اتباع سنت مینه که اولیای نقشبندیه اختیار کرده اند گوی سالت
 برده اند و همین کمال شایسته بجهت کمال متابعت دلیل است بر فضیلت شان اگر ممت قاصد است
 از کمال متابعت انجذاب کوتاهی کند و برادای و اجابت ترک محرمات مکروهات و مشبهات عبادات
 و عبادات و معاملات و خدمت و معاملات قناعت کند انهم بسیار غفیت است گوشت نوافل و اولیای
 مستجاب کمال اشتغال بنین و عبادات و عبادات از و میر نشود رسول فرمود صلی الله علیه و آله
 و سلم من اتقى الشبهات است بالدينه و مرضيه و من وقع في الشبهات وقع في الحرام
 ایست فی تصحیح حق تعالی میفرماید ان اولیای الا المتقون نیست و نشان انداز متقین انهم
 عبارت از ادای اجابت ترک محرمات و مشبهات است نه از کثرت نوافل و ایان مستجابات و تعجب محرمات
 رزائل نفس است از نفاق و عجب کبر و حقد و حسد و طول الی و هر من دنیا و مانند آن
 بعد از آن محرمات که باضال حوائج تعلق دارد و در کتب فقه مبین اند و اگر هست ازین مرتبه کم و بیش
 کند و از شومی نفس و شر شیطان مرتکب محرمات شود پس انچه اتملاف حقوق العباد باشد از آن جهت

باید کرد حق تعالی کریم است پیران عظام شفیع انداخته ایم نفوس مستحق العباد و شمشیر نمی آید
 آیات و احادیث در نیاب بسیار اند این قیمة کل آن تواند شد حدیث المسلم من سلم المسلمون
 من لسانه ویذره و حدیث ان محب للناس محب لنفسك و تذكر له ما ذكره لنفسك
 و بنما کافیت شعر مباحش در پی آزار و بهر چه خواهی کن که در شریعت ما غیر ازین گناست
 یعنی غیر ازین مثل گناهی نیست و یک از اوصایح که برای دین دنیا مفیدست آنست که از اتباع خود
 و زان فرزند و نوکر و غلام و کنیز که رعیت یا هر یک چنان معاشرت باید کرد که آنها را مضیقه
 و دوست دارند و از کثرت اخلاق و مخواری و عدم تکلیف لا یتطاع و رعایتها بجان گردیده باشد
 مگر آنکه بعضی از آنها از حد یکدیگر اگر ناخوش باشند آن معتبر نیست و قبولان خود را از ادب و
 فرمانبرداری و خدمتگذاری رضی دارند مگر در آنچه بمعصیت او مکنذر رسول فرمود صلی الله علیه و آله
 و سلم لا طاعة للمخلوق في معصية الخالق و باقران خود را تا فریاد برادران و دوستان و
 هم صمیمان و همسایگان با خلاص و محبت و مخواری و تواضع باشند دنیا جای مناسب برای مقام
 دنیوی با هم تقاطع نکنند هیچ خانه بر باد ندهد مگر و قنبله با هم مناعت و مخالفت کردند و از کسایه
 اندیشه دشمنی باشد آنها را با همتا گویی نسرند و سرنگون باید کرد و بیت آسایش و گنجینه
 این دو حرف است + باد و دستان تطف با دشمنان ما را خدا قال الله تعالی ارفع بالکفر
 هی احسن فاذا الذی بینک و بینہ عداوة و لی صمیم و ما یلقی الله الذین صبروا
 و ما یلقی الله الا ذو خط عظیم اما بنزعتک من الشیطان ترغ فاستعذ بالله
 هو السميع العالیم یعنی دفع بدی کن بخصیلتی که نیکوتر است یعنی بدی دشمنان به نیکویی گردان
 آنها از خود دفع کن پس نگاه شخصی که در بیان تو او دشمنی است دوست و محب خواهد بود و می کنند
 آنچنین مگر کسانیکه صبر میکنند و مگر کسانیکه صاحب نصیب بزرگ اند و اگر و سوسه شیطان تدرین
 کار مانع شود او خود بخوان و پناه جوی بخدا برستی که جدا صمیم و عظیم است این حکم در حق کسی
 که با وی برای دنیا دشمنی و ناخوشی باشد اما کسی که فایده با وی دشمنی باشد که دفع

وخواج و مانند آن از آنها موافقت کند تا که از عقائد فاسد و توبه نکند اگر چه پدر یا پسر باشد قال الله
 تعالی یا ایها الدین المنون لا یفقد واحد منی و عدو کما ولیاء الی قوله لن تنفعکم احیاءا
 ولا اولادکم یوم القیامة یفصل بینکم در فاندان فقیر همیشه علما شده آمده اند که در عصر
 ممتاز بودند از فاندان فقیر احمد این دولت بکسر ساینده بود و خداش بیاورد و رحلت کرد و دلیل
 و صفوة السراهر چند خواستم تحصیل این دولت تن ندانم سرشت اینقدر عبارت فتاوی که نمید
 اعتبار نذار و بایک خود هم درین امر اگر تواند که ششش کند و فرزندان خود را سعی کند که اینده
 لازم کسب نمایند که هم در دنیا و هم در عقبی شمر برکات است علم غایت است از دانستن حسن عقاید
 و اخلاق و احوال و اعمال که علم عقائد و علم اخلاق و علم فقه تکلف است این علم بدون دریافتن
 اوله از قرآن و حدیث تفسیر شرح احادیث اصول فقه و دریافتن ذوالالبین خصوصاً آنکه
 از بعد از محمد است و لغت و صرف و نحو صورتی نبند و در اکثر فتاوی بعضی روایات بی اصل
 نوشته اند و دریافت حال صحیح و قییم سائل بدون این همه علوم نمیشود درین علوم سعی باید کرد و خواند
 حکمت فلاسفه لاشی محض است کمال و دران مثل کمال مطربانست و در علم موسیقی که موسیقی هم
 از فنون حکمت یا فنی مگر سفلون که قادم همه علوم است خواند آن البته مفید است
 فصل چهارم در مکاتیب حضرت مولانا شاه ولی الله محدث دہلوی رح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مکتوب اول بنام مرزا صاحب - فدای عزوجل آن تیسیم طریق احمدی و احمی سنت نبوی
 در بزرگوار داشته سلیمین استیع و مستفید گرداناد از فقیر ولی الله فی عنه بعد سلام محبت شام گشت
 صنیر منیر باد - میخند مشرف که شون بود انواع الطاف در و در فرمود و حقیر ناده شفقت سای مشیر
 این فقیر و اولاد و تفرمود احمد مد که اهل این در اندکان میکنند این مروت و قها مستم گیر و دو حسن است
 الیکم ذکر که الله تعالی منیند بابت آمدن درانی و نیامدن او اشارتی رفته بود و محمد و ما فخر و توفیق
 و اغیار الهی برای چیزی دارد شود حقیقت آن حال نمی شناسد تا حال بیج و اعیه شده است نظیر و تحنین

میران گفت قلمی شده بود که بعضی قالی را بصورت اسود خاتم نوشت ظاهر شتاق آن قالی است
که زود آن عدو بخر گردد - مولوی شمارانه صاحب کجین استماع نمودند مستعد گشتند بلکه عشره زده او
الذین تمجید است مای توقع است که آئینه منظور رسد و بعد از آن احرام محبت شریف بنده هر قدری که
وقت شریف گنجایش کند بیاید و کلمه محبت افزای این فقیر نگهسته بال میاید بود والسلام مکتوب دوم
نیز بنام مرزا صاحب - خدای عزوجل آن قهر طریقه احمدی و صفا طریقه مودعی و مودع و آن تمل بانواع
خصائل و فضائل را در نگاه سلاست داشته ابواب برکات بر کافه نام مفتوح گرداناد و مکتوب گرامی فرمود
نمود بر سمت مزاج شریف همداکلی بجا آورده شد من بعد که از اخی اطلاع بر محبت مزاج یافته باشد که سبب
سرور خواهد بود این مرد پیخواهد که پیش از وقت معین مقصد خود حاصل نماید بصغر عزم بر هم خورده و بدو
بیجا آمده و آنچه از توبه و تبری از اعدای سوی فقر بریناید خالق خطرات و مالک نامیه نگهید این فقره
فقره زاده با التماس و ماحق خویش بگری اند - شاه اهل الله صاحب با نیت اندام و سکین فقر پرده
میشاند درین مدت چندین مره ملاقات شده و خیر و عافیت معبیه می آید شتاق ملاقات شریف اند
والسلام مکتوب سوم نیز به مرزا صاحب - شیخ السید سلیمان با فادات قهر طریقه الاحمدیه و روی کائنات
الطریقه بوجهات الشیخ الاسلام فقیر ولی اسلام محبت ششام میرساند رقیه کریمه درود فرمود
احمد مدلی سلامت و عافیت از نگاه مافلاقی مرچو آمنت که بدعای ظفر الغیب کرم فرما باشد آنچه در
خصیلت آتیب عبدللی خان کاشان است قد بودلی الارس والعین تا حال با شرف انور را و ملا اکرم ابواب
مکاتبات مفتوح نیست باینکه ابواب مکاتبات مفتوح است التبت مقصود خواهد اند والسلام والا کرام -
فقره زادگان هر یکی مدعی دعا است اوقات اعیان کرم فرما باشد مکتوب چهارم نیز به مرزا صاحب
خدای عزوجل آن قهر طریقه احمدیه را در نگاه سلاست داشته ابواب فیوض برندگان خود مفتوح دارد -
از فقر ولی المعنی عن بعد سلام واضح باد که مولوی شاه احمد با رقیه کریمه رسیدند موجب سهرت گردید
تصدای جانب سبب بعضی سباب که شرح آن مطلی خواهد اتفاق افتاد توقع آمنت که در اوقات مرچو
دعای سلاست از اوقات ظاهره و باطنه در حق بنده ضعیف فرزندان و متعلقان بوجود می آید با

۱۶۷
۱۶۷

۱۶۷

۱۶۷

والسلام - برادر میان اهل اسد شفا یافته اند الا قلیل از جراحات باقیست امید داری نیست که
آن نیز بهتر شود و از جانب فقیر که فقیر آنجاست برده کرده هستند ازین سبب نامه علیحه نوشته اند
مکتوب پنجم بنحوه محمد امین و تحقیق محلی از نسبت آنحضرت و تبیین وجود موهوب بیان تقلید آنحضرت
نیمه بی از دنا هب فقها و آنکه اربعه برادر محمد امین اگر مد الله شهوده چند سوال کرده بود جواب
آن بین اجمال و تفصیل نوشته شد سوال اول آنکه نسبت فیه نسبت کدام طریقه از طرق مشهور
مشابه ترست لقمه در انداختن طریقت و صحبت متصل تا آنحضرت صلی الله علیه و سلم اقوی در اتصال
من طریقه نقشبندیه است و نسبت باطنی آید ای من طریقه جیلانیه است زیرا که اصل در طریقه نقشبندیه
حفظ صورت و ندیده حضرت حق است در مد که هر آدمی اشارتی با انتخاب افع است انصورت احوالیه
و ندیده حضرت حق است این طایفه آنرا واسطه گرفته اند تا بران مواصلت کنند و سرفوت که خواهند
از ان اشتغال کنند بحقیقه احتیاج و اصل در طریقه جیلانیه تمذیب روح و سرست تا چون مذهب شدند
سرفوت آنرا اعمال کنند معرفت محلی اعظم میسر شود و در سجاوه و غلات بشارت سلف بحال خلف
اقوی نزدیک من طریقه حشینی است اقوی نزدیک من باعتبار دلیل کتاب است اشیه باصول
طریقه نقشبندیه سهروردیه است اگر چه فقیر را سبب باطن بسیارست اما بین چهار چیز این چهار
طریقه استفاده کرده ام جزئی اسد عا اهلما خیر از جزا و فائده دیگر را به از جواب میگویم که بعضی اوقات
مراقبه حاضر کرده شد بر من اجداد و مراد آنحضرت عمر رضی الله تعالی عنه و چنین هر یکی فوری یافتیم
که آن نور غالب شده است در بابت پیدا کرده جمعی که دو صد کس باشند بازاده و آنرا استوارش
یافتیم با عن حد و آن باصطلاح انقطه بحث است اگر چه گاهی باعتبار دنیا باشد و گاهی باعتبار دیانت
و علم و دیدم که آن نور بطریق وراثت نسبت بمن انتقال کرده است سوال دوم آنکه صوفیه فرموده اند
که بعد از فانی بشریت موجود موهوب میبندند **س** موسی اندر درخت آتش دید و سبز زنده اندرخت را
شربت جسم و صا حبل و انجین جان و انجین انکار یعنی فانی بشریت و در جود موهوب
حبیب لقمه اتفاق مکار و صوفیه واقع شده است که نبی آدم بر سه طبقه مخلوق شده اند آنکه نفسانی

غالب ترست آنکه نفس سیه او زور آور ترست آنکه نفس لطیفه قوی ترست پس آدمی می آید که
 حال مغلوب یکی از این نفسها خواهد بود یا مغلوب و نفس بهر راهی که آن غالب میگردد و چون تو به کرد
 مستحقات شرع را قفل خود جاد و احکام شرع را در جمیع احوال خود پیش گرفت و او را باستی فلان الا بعد
 اجازت شرع چه در باب سید و چه در باب شهو به بشریت و فانی شد در شرع و نفس او بشرع باقی ماند و حدیث
 که یومن احد کرمی یکون هواه تبعاً لما جئت به اشارت همین مقام است چون ازین مقام شرع
 واقع شود و محبت حضرت حق و دوام توبه با و لازم گرفته و مغلوب آن شد و او را باستی فلان الا بعد
 بی کیفیت قبله نامذ توبه و انتخاب خاطر او را الایمن معنی در حق و باقی گشت بخت و ایجاد و راه پیش
 یکی راه نور القدس و محبت آن شایسته است بذات محبت دوم راه توحید افعال صفات و
 استمال الیشیاء حقیقت واحد و طلوع آن از کوه ناخود و نا نه موجودی بعد از ان استقلال آن حقیقت
 واحد به خیال خود بعد از اتمام هر دو راه یا یکی می آید که با نند او را با آنکه هر لطیفه یکی دارد و حکم یکی حکم
 دیگری را از محبت میکند و متعاقب آن تفرقی اندازند در میان ظاهر و باطن این شخص دست در کار
 او دل یا بواجوب و نفوس بلکه کارهای مناسب آن میکنند و بسبب روح بقیة القیال مشرف میشود و با
 بلطفه غفیر معرفت حقیقه داده مشرف میگردد و این او جو و محبوب گویند و این در سبب اشاره است
 سوال سوم آنکه دل در مسائل فقهیه کدام مذهب است گفتیم بقدر امکان جمیع میکنم و در مذهب
 مشهوره مثلاً صوم و صلوة و وضو و غسل و حج و زعمی واقع میشود که مایل مذهب صحیح دانند و عهد تضرع
 اجماع بقوی مذهب از روی دلیل موافقت صحیح حدیث علی بن ابی طالب و خدا تعالی الزیاده علم داده است که
 فرق در میان قوی و ضعیف کرده شود و در قوی بحال استغنی کار میکنم نقل هر مذهبی که باشد و از اینها
 مذهب جواب بگویم خدا تعالی بهر مذهبی ازین مذهب مشهوره معرفی داده است الحمد لله تعالی
 مکتوب ششم نیز خواهد بود این در جواب بعضی مسائل بسم الله الرحمن الرحیم بحسب علی بن ابی طالب
 خواهد بود این بسم الله تعالی سوال کرده بود که لطیفه غالب من بین لطائف من کدام لطیفه است
 لازم شد که آنچه در دل ازین باب القاشود ذکر کرده آید باید دانست که لطیفه قلب هر چند یک

لطیفست اما وجه و طبقات شش دارد و دومی دارد و چوایح و دومی دارد و مائل بنفس ششمیه و دومی دارد
 مائل بنفس سیمیه که پنج آن نزد دل منور است و طبقات است از طبقات دل و دومی دارد و پیوسته بروح و غیر
 روح نیست و وجه و طبقات شش دارد و دومی دارد و متصل بقلب و دومی دارد و متصل بنور القدس و دومی دارد
 لطیف و نجی و آنچه از میان لطائف عزیزش را الیه بقوت و استقلال تیار دارد و دومی هست از وجه که
 بروح نزدیک است و دومی از وجه روح که قلب مائل است پس غالب است و الله اعلم که ظهور و ظهور
 طهارت و عبادت و نسبت او سیه و یاد داشتی که غالب بر انس باشد و محبت اهل الله و جانش و لغت
 بیشتر و دفع کار این عزیز ازین چیزها و مایا سب این چیزها باشد انشاء الله تعالی و اگر تمام سیر بطائف
 مقدس است آخر کار رجوع بهین چیزها باشد و استقرار در بهین موطن - مکتوب مفقود بمحمد مجاهدین
 در دفع شبهات مکتوب حضرت محمده و قدس سره که در باب غلت حصول این مرتبه غلطی با حضرت
 صلی الله علیه و سلم بواسطه بعضی افراد است نوشته اند و از آن منکر و نفس خود داشته اند -

برادر عزیز القدر و خواجهمحمد امین اگر چه الله تعالی بشود و ده سوال کرده بودند که حضرت شیخ محمد و قدس
 الله تعالی سره العزیز در مکتوب نود و چهارم از جلد ثالث غیر آن تصریح کرده اند با آنکه آنحضرت را
 صلی الله علیه و سلم بعد از سال بواسطه بعضی افراد است مقام غلت حاصل شده و مایا الله صلی الله علیه
 محمد اکمل و صلی الله علیه و سلم استجاب گشت با اشاره مفهوم بگیرد و که مراد از آن فرد ذات حضرت محمد
 و این مقدمه بظاهر هر مورد اشکالات کثیره است از آنجمله آنکه توسط فردی از افراد است و حصول مقام غلت
 که از اعلی مقام است مستلزم فضل او بر ذات حضرت خاتم الانبیاست علیه الصلوات و التسلیمات حضرت
 محمد و زعم متعدي جواب این اشکال خود شده اند که عظام و علل انچه برای سولی و مخدوم لباسی فاجسه
 طیار کنسرتی خرنی ایشان لازم نمی آید و فیه مافیه و از آن جمله آنکه در حدیث صحیح وارد شده است الا ان
 الله اتخذ فی خلیل کما اتخذ ابراهیم خلیل و این حدیث نص صریح است در اثبات غلت
 مرا حضرت پس قول بعد حصول آنکه بعد از سال مخالف حدیث صحیح صحیح باشد گفته نشود
 که مراد از این غلت که درین حدیث وارد شده مطلق محبوبیت است نه غلت مصطلک فلا اشکال بر آنکه

بخت ابراهیم ازین تاویل را میکنند پس درین سئله آنچه نزو تو تحقیق شده باشد بنویس باین سبب بحال
 رسید که هر چه در حالت ^{اولیه} اشته تو فیق تحریر آن باید بنویس باید دانست که کشف ایل الله راست و درست
 ولیکن بعضی اوقات حقیقه الامر بطریق اجمال درمی یابند و در بعضی اوقات تفصیل و در بعضی اوقات مشج
 شخصی و در بعضی اوقات بغیر حجاب متبعمان کلام صوفیه لاچارند از دانستن اجمال و تفصیل و اغراض نظر از محتا
 که قائل اند در بیان کلام محمل مفصل میباشد پس اثبات داریم که در هر طایفه از زبان فاضلی دیگر نمیکنند و درین
 زبان فاضلی دیگر در میان مردمان مفتوح شد و چون وح حضرت خاتم النبیین علیه الصلوات و التسلیات سبب
 علوم و سبب العین ایشان معلوم فاضلی که بردست ایشان بر مردمان افاشده است سبب ظهور و اشتغال و
 بنوری که از حضرت ایشان سر آورده و اسباب آخری انطیاق ان محسبها ما عتاده عنوان
 خطیره القدس و مشج آن رو پوش آن منطنه آن و متشیل مصورت هر چه ازین قبیل متوان گفته شده است هر
 جدید که در عالم پیدا میشود و بنازی بر روی کاری آید ضمیمه خطیره و القدس میشود و سبب اجبار است انوش
 بنی آدم که طبقه بعد از طبقه پیدا میشوند تا ایل بساست که این امر را اجمالاً ادراک کنند و باین لفظه تعبیر نمایند که این
 کلمات بحال انقباض حاصل شده است و تفصیل این کلام و باغای حق آن است که گفته شود که صلیت کلیه
 انقباض کرده است که بعضی شروح و تفصیل و عکوس تجلی اعظم در عصری پیدا شود و نشان آن مجرب است شخصی
 باشد از کمال آن مجرب است بآن نور محمد و بمنزله شعل تجلی اعظم و نشان اعراض آن جوهر انجم گردد و آن ظهور
 خود است بحسب احوار و ادوار ظهور و خود است بحسب اشخاص و زمان این فقیر اشارتی کرده باین قسم ظهور
 و باین قسم اشکال درین ایت باجمال و آتش حسن و کر در کار شده چشم او در اسر مه ام یا زلف او را شانده ام
 چون این مقدمه مه شد دیگر نیز باید دانست که حقائق اجمالی که بر ایل الله ظاهر میشود چون لغت معرفت انقباض
 آن کوتاه است این طایفه لفظی از کتاب سنت که بحسب فنی اشاره و اعتبار بر آن عمل توان کرد و گیرند و آنرا
 عنوان آن حقائق اجمالیه فائده بر قلب ایشان میگردد و سخن بر آن مروط میازند و آن معارف فایضه را
 در پرده آن لفظ ادا میفرمایند و تفرسان از طالع کفنگان بر الا درست که ان خصوصیت این لفظ اغراض نظر
 کنند و سطح نظر خود را بحقیقت اجمالی و معرفه فایضه سازند پس فیما قات لغت فاضلی استجاب و کما

اللهم صل على محمد كما صليت على ابراهيم وصوره وانه که مرکز حرف و است محیط آن که الایات
 اذات باز صیرور و نه آن مرکز و ایزد نامه که آن مرکز جو بیت است محیط آن است لاج محیطت همه رنگ
 اشاره و اعتبار است اعتراف شل این مقدمات از و نشود و بنا که در صورت دایت اسلام ای می اعتبار
 این باب اطفال رسد و یاد بر و ذنب می ندارد و چنین است سخن و حقیقت قرآن حقیقت کعبه و حقیقت محمد
 بیان و از و احوال پس خلاصه کلام است در بعد از الفتح دوره دیگر شده است که بعضی اعتبارات احوال
 فیوض متقدمه است مثلا احوال قلب روح و سر و غیر آن همه محمل شد و هیئت جمعیت پیدا کرده و بعضی اعتبارات
 تفصیل فیوض متقدمه است مثلا سائل هر بیت الایه کبری و درین دوره مفصل تر است از ادوار سابقه و تفصیل
 محتاق این دوره شرحی بطلب که این برق گنجانش آن ندارد و با بلکه شیخ محمد دار هاس این دوره و اند و با
 معارف مختلفه این دوره که از زبان شیخ بطریق رفرا و با سر زده شیخ قطب ارشاد این دوره است و سر
 بسیاری از گرامان با طبعیت بدست خلاص شده اند تعظیم شیخ تعظیم حضرت مد و را دارد و کون کائنات
 و شکر نعمت شیخ شکر نعمت بیضی است اعظم الله تعالی له الا بر رفیر در اکثر معارف که شیخ زبان فتح دوره آورده
 مصدق است شل اشاره توجیه شودی اگر چه شیخ از رفرا و یا داران تجاوز کرده و سخن بی پرده آورده
 و شل قول بقایست علماء اهل سنت و معارف اجمالی که تعلیمه انبیا علیهم السلام اند کرده اند و مخالف نبوده
 انما با تحقیقات صوفیه زیرا که معارف علما مقصود است بیان خطیره القدس و علی عظم و آن متعین است در نفس
 کلیه بیان صورتشای که در دوره متعین شود و ازین تعیین اساطیر اولی چند مر حله برتر است ایشان هر یک
 مرتبه خبر سید چند می است درست است و در صورت حاجب است قول بحد و شاموی اند و توان براده
 که تعلقات تجدده داشته باشند است بحد نزدیک رفیر و شیخ معارف شیخ محمد متعین شده و اگر تحقیق
 داشته باشند در حل این اشکال و می توانیم گفت که غرض شیخ ثبات اهل فلت است آنحضرت بر صلی الله
 علیه و سلم در اول امر بغیر توسط اثبات توسط خود در فیضان فلت بر بی آدم بآن معنی که توسط او بعد هزار
 سال مروان حصه از ان فلت یافته و در اینجا هیچ خدشی آید زیرا که فضا افاضیه شل مقتدا و منبع غیب
 شدن توسط غفا تحقق شده است و همچنین بر عالم که سبب بعضی منتهی شوند و اتباع حضرت خاتم الانبیا

صلی الله علیه و سلم درست کنند آن عالم واسطه عموم دعوت مقتدا بود و آن حضرت قرآن قوم را خواهد بود و آنکا
 آن مکاره هست که خداوند تعالی اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و صلی الله علیه و سلم خیر خلق محمد و آل محمد و سلم تسلیم کشید
 مکتوب ششم نیز خوانده امین در کشف اسرار تفصیل نبوت بر دلالت برادر درم فاجعه محرابین اگر سر
 بشود و از تفصیل انبیا علیهم السلام برادر لیاقت و انبیا علیهم السلام سوال کرده بودند به اندک تفصیل در حقایق انوار
 بغیر ملاحظه آثار و بغیر تصور موطی که قبول آثار آنرا نماند بقول نیست مثلاً سبب را بر فیض نهادن یا علو را
 بر حاضرات و استن و بغیر آنکه نسبت این مریض یا نسبت این حال قیاس کنند معقول نیست هر حقیقت
 ذات خویش فواره ایست از دریای وجود چیده نمی توان گفت که یکی از دیگری اعتبار و چه بهتر است
 نمیتوان گفت که این تعیین که وجود خاص شده است از آن تعیین دیگر اعتبار و در خصوصیت بهتر است و نمیتوان
 نمیتوان گفت که این تعیین که وجود خاص شده است از آن تعیین دیگر اعتبار و در خصوصیت بهتر است و نمیتوان
 گفت که لازم و آثار هر حقیقتی با اعتبار اشتباک و اقتران این حقیقت بهتر است که طبع سلیم از تجویز این اطلاعات
 استخاشی میکند پس معنی تفصیل بغیر تصور موطی که قبول آثار هر حقیقتی بکند و آثار یک حقیقت در جمیع انفع و ملاحظه
 باشد از آثار حقیقت دیگر معقول نیست هر چند در محاورات تعرض آن موطن کنند از قرآن و انچه میشود و ملاحظه
 که ام موطن کرده اند مثلاً سبب بر کمال تفصیل نمی نهند و طبع نظر نیست که گاه و با سبب بر و با آدمی ملائمت
 و آدمی استماع از هر یک میکند پس اعتبار ملائم بودن آدمی و کفایت حاجات و اتمال کردیم پس را دیدیم
 که در کارزار و گیر و دار که کار با دشادمان مجاهدانست سید هر گاه و دادیم که در حال انفعال و حرث جوید
 که کار در اقلین و مجاهد است و میرساند و فرقه اهل اعظم و انهم انداز فرقه ثانیه پس سبب را گاه و ترجیح دادیم
 اگر بعضی مقالات این مقدمات استطوی گذارد عقل سلیم از اجمال نمیکند و تمیل که بعضی افهام ضعیف بشنود
 عامه لطیفانی پیدا کنند و در طلب ملائمت و منافرتی که سبب اشتباه آنها شده است انقد و لکن فیما
 بعشقون مذاهب و لیکن موجب دارد فرق است که ادنا حقائق و الاشیاء کما هی و در احوال میباشند و
 همچنین تریاک بر زهر همان نهادن اعتبار حقیقت نه است نه اعتبار آثار آنها زیرا که زهر نباتی باشد
 حیوانی کمال صورت است چنانکه تریاک کمال صورت نوع خود است هر یکی حالی را از وجود و حال حقیقه

شرح کرده است لیکن چون هر دو وارد شدند بر انسان حیوانی که با انسان ملائمت دارند و آن یک ملافه بود
 باین اجسام و آن یک ملائم استخوان یکی و استقیاح دیگری مسلم الکل گشت هیچ آدمی و ترجیح یکی بر دیگری سخن نماند
 باز این اشیا مفسود و بعضی احیان نسبت بعضی اشخاص انفع میباشند از اشیا را فاضله مانند گاو چون سقراطی را من
 آثار آن شویم ملایم تر میشود و از اسب چون قتل شخصی مودی محتاج شویم زهر ملایم تر میباشد از تریاک و چون
 با سبب محتاج شویم سنگ ملائم ترست از ذهب نفع پس ملائمت در اکثر احوال اشرف احوال اگر مفسد
 از ملائمت و اقل احوال اخس احوال و وضع افرا در نظری آدم فرقی پیدا کرد پس مضطر شده اند ما
 نوع افضل فضل کلی و افضل جزئی چون این مقدمه و سخن گشت ما که تفضیل نیاید اولیا از جهت حقیقت نبوت
 ولایت است نه باعتبار اقتران آثار هر چقدر قوی باشد بلکه باعتبار مطهریت که اثر پذیر از آثار هر دو حقیقت
 میشود و آثار یکی ملائم ترست در اینجا باعتبار اشرف اوضاع و اگر م احوال آثار آن را بگیریم است معنی فضل کلی و
 آن موطر جمو بری آدم است آن آثار تذب نفوس است معلوم ماخوذه ایشان و وجوب انقیاد ایشان را و در سطح
 علوم ایشان باعتبار ترمانیت لسان قدم و ضرب تشبیح بر ایشان مانند جابر بود و در اصطلاح حقیقت مطلقه
 ایشان را و حقوق خود ایشان را آشکارا کرد و وجه مفاسد دنیوی و اخروی از میان ایشان بر انداختن و انچه بماند
 و در اینجا هیچ شبه نیست که انبیا افضل اند از اولیا جمعی که ولایت را بر نبوت فضل نماده اند اما با اجمال اعتبار این موطر
 نموده اند و حقیقت کار را نشانده اند و برین بحث قیاس باید کرد و فی فضل شعیب حضرت قاضی رضوان الله علیه که
 با اعتبار ترقی شیع و واقفست حقوق خلافت کثرت وقوع اسلام و جمع مکه نبی آدم در طاعت شریع و الطافای
 نازده نفا ساینست ایشان در مخالفت شریع و مانند آن پس کسی که در انگلیک کرده است بلاخطه قوت قرابت
 یا شهادت شجاعت مانند آن معجز سخن پی نبرده است السلام مکتوب هم نیز بخواجه محمد ابن در سرقه قدیم بود و
 قرآن حمید زول می بوساطت ملائکه و بیان حقیقت قرآن استغاضه حضرت ایشان از ان حقیقت بغیر و ساطت
 برادر محمد ابن اگر الله تعالی بشود - سوال کردند که سرقه قدیم بودن قرآن چیست فرد آمدن می از کجاست
 و حقیقت قرآن چه معنی دارد - بماند که چون در از ان پیش از زمان تجلی عظم در سطح حقیقه مطلقه متعین شد حکما
 از کمالات تجلی اعظم بوی قایم شد مانند قیام ضو و جسم آفتاب آن کمال تزیین نفوس انسانی است معلوم من

از راه نفوس کامله از میان نفوس بنی آدم بر قانون علومیکه صورت اندازان آنرا تقاضا میکند و ملائکه را
خود با تقضای اولی بدون مشط اشتغال با سبب کشف یا مقدمات دلیله عقیده و مانند آن را بر کمال کمال
و اتمیازی پیدا کرده است یک حدی جامع و مانع هر سائیده بعد از آن در عکس تجلی عظیم کیم در حجاب و حجاب
ستعین شده است صورتی دیگر گرفتار عظم انجا نموده اند که بر بالار اعد و بیا م اند و بیا زاده المعاد و نه انچه
و تعیین احکام در عبادات تألیف منتهی تا تألیف ثانی و دائره کشاده تر شد بعد از آن چون حضرت پیغمبر صلی
علیه و سلم معشوق شدند آن علوم بر ایشان که از صلب خطیره القدرین خاسته است و هم لا اعلی همه آنرا تعیین نمود
جبریل مقدم ایشانست درین تعیین در لطیفه عقلیه آنحضرت صلی علیه و سلم لباس لغت عربیت و اسلوب بیان معجز
آیات پوشیده و آنحضرت صلی علیه و سلم آنرا مردمان سائید و در تبلیغ آن جار و شد و از جوارح الهی توفیق
عظیمی آن کار را سرانجام داد و سپس از آن هر ارا فوج ملائکه مسموم شدند بحجت آن حفظ الفاظ آن بنی آدم قرائت
بعد قرن آنرا تلاوت کردند و آن تقریب نمودند بخدای عز و جده و حقیقه اعمال ایشان مکتوب شد پس در وطنی
از عالم مثال که متوسط است در عالم علوی و سفلی و برکات ارض هر دو در انجا جمع میشود و صورت گرفت و ملائکه
وستی پیدا کرد پس بعد از آن تقدیسیت باهل خود و محدثت با اعتبار زول عرست کلام حضرت حق سرشته
منشور بواسطه ملک کریم و منکوب بر السنه عباد و مکتوب در مصاحف فخمه ایشان در ملائکه و شکلان واجب العظیم
و کثیر البرکات قیلاوت آن مؤثر در جات بنی آدم که القرآن لما قوی که در تعیین در ملائکه اعلی و عالم مثال من
سجده اعد تعالی استفیض ازین حقیقت تعین در عالم مثال بواسطه **بلیت** و لوان لی فی کل منبت شجرة
لسا فاما استوفیت لاجب حده و السلام مکتوب و مهم و محقق معنی بعضی ابیات تنوی مولوی و هم قدس
سره - ابیات اینست **شکوین** خوان استیاس الرسل ای مگو تا بظنوا انهم قدس که در
این فرات خوان که تخفیف کذب این بود که خویش میبخت در گمان و جان انبیا
زاتفاق منکری شکیا **جواب** احمد صه صاحب در آیه حتی اذا استأنس الرسل و ظنوا انهم قدس که در
مختلف اند حضرت حاشه رضی الله تعالی عنهما که بواجبند و ذال میخواند که بواجبند و تخفیف بخواند و تخفیف استعصاف
من انکاشت بر اکه در صورت تشبه یعنی آنست تا و قتیکه تا امید شد در پیغمبران گمان کردند و پیغمبران که در

نسبت کرده شد ایشان را یعنی هیچکس از آن آورده بود و خطبه آورده و خاطر ایشان گذشت و نسبت مرد و نسبت ایشان
خطو ایشان شده و اگر که بواسطه خاندن شود معنی چنان باشد که گمان کرد و پنداشد بر آن که در وقت شهادت ایشان
یعنی خدا تعالی و می دروغ فرستاد و ایشان را این تخلف مخالف عصمت انبیاء است خارج البقا و غیر و چون
عائشه و آلت و هو نیامده و قول الله عز وجل حتی اذا استیأس الرسل قال قلت اکتبر بواهم
اکتبر بوا قال عائشه کذبوا قل فقد استیقنوا ان قومهم کذبوا هم فاما هو بالظن قال اجل امر
لقد استیقنوا بذلك فقلت لها و ظنوا انهم قد کذبوا قال نعم قال قلت فماذا قال فقال لم تکن الرسل تطعن ذلك
برها قلت فما بال هذه الایة قالت هو اتباع الرسل الذین امنوا به و هو صدق و هو مدال علیهم السلام
و استأخر عنهم النصیر حتی اذا استیأس الرسل فمن کذبهم من قومهم و طعن الرسل از اتباعهم قد
کذب بوجاهه نصر الله عز وجل و عبد الله بن عباس کذبوا و تخفیف بخواند و میگفت خدای تعالی
جای دیگر میفرماید و از حق بیقول الرسول الذین امنوا معه من نصر الله و جای دیگر میفرماید اول
تومن قال بلی و لکن یطمئن قلبی و آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمودند من احق بالشک من اهل ایم
و خطبه گفت تا من خطبه پس شک فلان انجامی است یعنی آنکه خاطر ایشان بحسب جبلت بشریت مضطرب شد
مانند اضطراب شک کننده در حقیقت می یا مانند مضطربان کننده کذب می و این شباهت تشابهات
تر است مثل بل بدله مبسوطان که معنی جواد آمده است فی الکشاف عن ابن عباس و ظنوا حسین
ضعف و غلبوا انهم قد اخلقوا ما وعد الله من النصر و قال کانوا یشترون تلافی و من از حق بیقول
الرسول الذین امنوا معه من نصر الله فان صح هذا عن ابن عباس فقد اراد بالظن ما یحظر بالبال
و بحسب القلب من شبهة الوهم و شبهة و حدیث النفس علی ما علی البشریة و اما الظن الذی هو ترجیح
الغیرین علی الاخرین یا جاز علی رجل من مسلمین فما بال رسل الله الذین هو اعرف الناس به و هو
انه متعال عن الخلف فی المیعاد منزله عن کل قبیح و لوی قرأت ابن عباس اخست یا ربکینند و توجیه میفرمایند
که احوال انبیاء خلف است و بعضی و تاشق حجاب میشود و احوال بنده را می بیند و بعضی و بعضی و بعضی
حجاب بشریت میگرد و از حالت ای العین میسر می آیند و ضیق خاطر و اضطراب بشریت و میسر میگرد

۱۱

حالت احتجاب بطریق مجاز نظیر تغییر واقع شد مکتوب یازدهم در ذکر شکر از سقا بایا و عبد الله محمد بن
 اسمعیل بخاری رحمه الله تعالی رحمه واسعه و بیان اشمال کتاب صحیح او بر اوقات مطالعات کثرت علوم و تفسیر احمد سند
 الصلوٰه علی سیدنا محمد صلی الله تعالی علیه و آله و سلم ابید روزی در حدیث لو کان الايمان عند الناس
 لکانه رجال او رجل من هؤلاء یعنی اینها را رسنی روایت لئلا در حال این معصومین باشد شکفا ذکر
 میکردیم فقیر گفت امام ابوحنیفه درین حکم داخل است که خدا تعالی علم فقیر را بر دست می ترائی ساخت جمعی اند
 اهل اسلام با آن فقه مذهب گردانیدند و صنادید عصر متأخر که دولت بهین مذحوب است پس در بیان طریقت
 انالیم با دشواریان خفی اند و حصانه و اکثر در سان اکثر عوام خفی امام ابو عبد الله بخاری نیز داخل است که در حدیث
 علم حدیث بر دست وی مشهور گردانید و تا زمان ما حدیث اشتمل بر علم و اسلام و سواد این مرد و مؤلف که
 صحیح متصل باقی باشد شخصی از اهل عصر که با اهل حدیث بخاری داشت باشد حال اکثر متفق بر اینست که در حدیث
 الصوابین سخن اخیر را پسندید و گفت بخاری حفظ حدیث داشت علم و وی رحمه الله تعالی بود و حفظ
 حدیث و ضعیف بود در فقه و نسیم عالی از مخاطبه آن عزیز روی باز کشیدیم که فائده نه داشت معصومین را از خود
 شدیم و گفتیم که شیخ حاجب متعرب بگوید محمد بن اسمعیل ابو عبد الله احکام الدنیا فی فقد الحدیث
 و این سخن نزدیک کسی که مستحق فن حدیث کرده باشد بجهت قابل شکی نیست بعد از آن چه می توانست
 علیه که نشان آن بخاری بوده است عال لای آن غیب بخاری کسی گیر نبود و بیان کردیم و در این حدیث
 بر وجهی غریب از زبان جاری ساختن خواهی که این گفتند آنچه مذکور شد بنایت مفید است ما حافظ انما اثر
 حفظ آن ندارد مگر آنکه حاصل آن با اختصار و ابجا بقلم مضبوط گردد و موافق استدعای ایشان است متالی الزنا
 باب تعلیم مضبوط کرده شد و الله الموفق والعین باید دانست که علم حدیث تا صد سال از هجرت رسیده هنوز نشد
 از سینه بنیة نقل نمید بعد از صد سال مدون شدن گرفت صد سال دیگر باید استعظم نمیشد و نه دانست مرتب
 می شدند بخاری بعد دو صد سال عال لای حدیث شدند و مرجع عالم درین فن گشتند پس اهل این فن که پیش
 از همه بخاری آنرا سر انجام داد و تیسرست در اعلی اقسام حدیث از غیر آن بعد از آن محدثین می گویند که
 و افضل المحدثین فی این که آنکه بعد از این احادیث چون اسحاق نظر کردند و دیدند که بعضی احادیث نقل

که از حضرت پیغامبر صلی الله علیه و سلم کسی از صحابی که زار روایت کرده است از هر صحابی طریقی مشهور باشد
 او در بر و زمره باشد و این مرتباً علی مراتب حدیث است مطلقاً بعد از آن حدیث مشهور که از حضرت
 پیغامبر صلی الله علیه و سلم یک صحابی یا دو صحابی روایت کرده باز این عزیز و طبقه که را تابعین یا اصناف تابعین
 یا کبار تابعین طرق متعدد و پیدا شده اند حدیث انما الاحوال بالنیات که در کتب صحیح از غیر حضرت عمر
 روای نیست غیر طبقه از حضرت عمر روایت کرده است غیر محمد بن ابراهیم از طبقه روایت کرده است غیر
 یحیی بن سعید از محمد بن ابراهیم روایت کرده و یحیی بن سعید از طبقه اصناف تابعین است از وی جماعات از اصناف
 و انقیاسی روایت کرده اند بعد از آن حدیثی که بدرجه شهرت از طبقه اولی پیش از زمان وین رسیده و آن بر چند
 قسم می باشد زیرا که یا نیست که طرق متعدده دارد و خارج خود که صحابی یا تابعی یا شخصی از کبار تابعین باشد
 یا ندارد و یا بطریق متعدده دارد که یکی گواه دیگر تواند بود و هر یکی تناسک و حدیث حسن است آنچه تعدد
 طرق دارد و همین یک طریق دارد و بس غریب مطلق است باز حسن از بعض طرق و تواتر مطلق
 بغیر نکرده و شنود باشد و روایت از علماء معروفین بعد از آن مضبوط باشد مخصوص شود باسم صحیح و آنچه در
 ثقات و روایت اهل علم غیر بالنبین مضبوط باشد لیکن طرق متعدده تناسک دارد که یکی شاهد دیگر تواند بود
 مطلق حسن تبیین کرده میشود و اینست اصطلاح نزد وی اول کسی است که اسم حسن است و شاهد
 و آنچه مشهور باشد لیکن هیچ طریق از وی صحیح تر پیدا و نیز حسن و خلصت و قلیل یا پوس نگاری را تا
 خود را برای صحیح و مخصوص گردانید بعضی از آن تفصیل بعضی شهور بعضی صحیح بقبول و درین خلصت اول
 کسی که قدم را بر خورده است بخار است اگر نگاری را غیر از تبیین صحیح انقیاسی و کتب باشد صدق حدیث
 لئلا که دجال من هو کذا درستی زبر را که ایمان بهین فقه است پس تفسیر و سایر فنون حدیث موقوف
 علیه ایمانست لاجماله تکلیف که این خلصت منجور است در خلصت انقیاسی از آن باید دانست که نگاری بعد از تبیین
 ظاهر شده قبل از وی علماء فنون حسب در علوم و فیه تصانیف ساخته بودند امام الکافی سیاق فی ری در فقه
 تصنیف کرده بودند و این هیچ در تفسیر و ابوعبیده در غریب قرآن محمد بن اسحق و موسی بن عقبه و سایر
 عقبه اسد بن سبارک زمره و مواظب و کسانی در باطل و خلصت انقیاسی بن عین و غیله در معرفت احوال

صحابه و تابعین و جمیع دیگر مسائل اشتمد در روایاد و بطلب و شامل اصول حدیث اصول فقه و در بر این
 مثل جمیع بخاری یا نه علوم مد و زراعات و خبریات و کلیات اتفاق و نو پس قری را از علوم که باشد
 صحیح که بر سر طحار است بطریق صراحت یا دلالت یافت در کتاب خود آورده است مسلمانیان در امرات
 این علوم مخفی قاطعه بوده باشد که در آن تشکیک اصل نبود محقق دلالت میکند بطریق بدیهه و عقیده کسی خبریات
 و کلیات علمی را نداند اتفاق او و توفیر از احادیث صحیح ثابت شده از غیر آن میسر نشود نتواند خبر چنانکه اگر کسی
 که غلطی تواند عطفیه را که در قانونی که درست اتفاق و نموده است بطریق بدیهه دانسته شود لا محاله خبریات کلیات
 قانونی مستحضر ساخته است بمیزانی که خدا تعالی در سینه نهاده هر یکی را جمیده است و چنین اگر کسی که بدست
 دیوان بوطیب اتفاق نموده است بالبدیهه دانسته شود که عرض معیت بطریق انشا و شعر یک روز دیده او
 مسائل آنها استخوان نموده و آنچه کتاب اصدیا حدیث صحیح بطریق صراحت یا دلالت ثابت شده از غیر آن
 ساخته و کفی بکلیک فضیله و نقیصه و اگر انصاف را که در فراجم بحکیم را از علمای متقدمین نمی یابیم که در جمیع این فنون
 تکلم کرده باشد نظام ایشان متعصر بر یک فن است یا در فن غالباً آنچنانکه از متقدمین نمی یابیم که در استدلال و اثبات
 حدیث برین علوم بیشتر از بخاری سخن گفته باشد و نیز انصاف اگر کار فراجم دانسته شود که کمالات این علوم را از
 احادیث صحیح بر آوردن اتفاق نمودن کاری عظیم است در شریعت محتاج سرعت انتقال فیهن حفظ طرق حدیث
 و استحضار آن علوم تا آنکه نام احمد یا نه تخریجش گفته است کلامی که حاصل آنست که از اتفاق مدفن که سیر و تفسیر
 و زبده باشد عاجزیم زیرا که اگر آن مرسل و ضعیف نظری آید باز زیاده کرده است بخاری در هر یک از این فنون
 فوائد حلیله از موقوف صحابه و تابعین آنها را و تراجم باب منتشر گردانیده است بطریق استحضار احادیث و استدلال
 متعلقه بآن تعلیم کرده است بطریق استدلال با ثبات خصوص و اختراع نموده است قری در استدلال بخاری چنانچه
 نوعی است که تحقیق فقه را از قول نمیکند مانند استدلال هر یکی از دو قول لفظ برای سلسله و لئان و فیما یستحق من
 و یکچنین است که از علما که محل اعتراض در بعضی مواضع شده باشد و نیز در عقد تراجم و ترتیب تقریر او در بیان آید
 و بیشتر آنست که پیش از وی فن تبویب چندان مبدع نشده بود اهل علم را طمع نظر مطالب علمی میانه تراجم و تفسیر
 سه شیه صف را نباشد که مخالف در دایره دانش دارند و دانشام را این تظلمها که مکتوب و وارجم

بیان دینی واضح برای زود تاجیه محمد و السلام علی افضل انبیاء اما بعد روزی غریزی فاضلی ذکر کرد که پیشتر
 توفیق اسلام یافت در پی تعلیم شرع اسلام افتاد درینو لا شخصی رشتیه باو برخورد و گفت اسلام طرق متعدد
 دارد و صاحب ترین بهترین بقراطی مشیقه المیه است که مدار ایشان اتباع ائمه اهل بیت است و اهل البیت ادر
 بمایند زینهار ترا متعصبان نواصب گمراه سازند بیا تا من شرع اسلام بطور امامیه ترا تعلیم نمایم
 بعد از آن این غریز فاضل طافات کرد و آن مقوله تقریر نمود این غریز گفت امامیه بدترین فرق
 اسلام است زینهار این گمراهان ترا گمراه سازند بیا تا مذهب امام ابوحنیفه ترا تعلیم کنم آن جدید اسلام
 و اشکال اند و ندانست که کدام را اختیار کند تا چند س در تخاصس بود هر یک بجانب خود میکشید
 آخر این غریز فاضل گفت در مسجد جامع برد و بر ملا و فتیحه اوف ناس جمیع شوند تقریر بدین پیش
 ایشان بکن بهین که کدام یک را ترجیح میدهند و کدام یک را اظهار عقیده خود در میان ایشان
 خائف و هراسان ست پس سواد اعظم را تابع شو باین تدبیر آن شخص از اشکال برآمد و سنی پاکیزه
 گشت و مقارن این حکایت خواجه محمد امین را سوله بخاطر رسید که وجه ترجیحی کاین فاضل را
 اعتماد نمود و امر خطابی بلکه شریعت اعتماد قابل نیست زیرا که در بلاد ایران اگر این تخاصس
 واقع میشد اوف ناس جانب امامیه را ترجیح میدادند و بسا بدعات شائعه که عمده ناس پادشاهت
 بودن آزمائی دانند و در سخنان آنها افتاده از و همچنین است کلام در میان مذاهب حقه فیما
 بینهم کما لا یخفی بعد از آن بخاطر ایشان رسید که لطیف الهی متصفی آنست که درین سلسله بحث
 قاطعه بوده باشد که در آن حجت شکوک و شبهات را گنجایش نبود هر که آنرا دریافت بحقیقت
 امر معنی شد و اگر نفس و شیطان از آن باز داشت الا که شده باشد بعد از موت حجت بوسیله که
 معذور نباشد بعد از آن در نقیض آن حجت قاطعه بخاطر ایشان خلقی پیدا شد از فقیر عقیقه طلب
 گفت آن نمود گفتیم درین سلسله و در سایر مسائل که موقوف علیه شرع باشد لطیف الهی متصفی
 آن شده است که از علوم عامه مخرومه فی الصدود و رحمت قاطعه منصوب فرموده هر چند بعضی
 افراد متقی و ترتیب آن علوم مخرومه میسر نمی آید و در بعضی افراد بواسطه نفوس یا الفتن بر سر

بالغ استیلا حجت قاطعه می گردد و هر چند تفهیم آن مانع حاصل باشد پس بعد تفهیم باین جانم
 بحقیقت شریعت عزاد کردن ندادن با حکام قرآن و چنگ زدن بفرمان رحمت ممداء علیه
 و علی آله و اصحابه افضل الصلوات **اول** چیزیست که عقل آنرا بر خودش واجب میگرداند آنست
 که متبع اخبار آنحضرت صلی الله علیه و سلم در بیان احکام الهی باید کرد و پیروی آن اخبار بدل
 و جوارح باید نمود زیرا که کلام او در شخصیست که تصدیق کرده است بتکلیف الله تعالی عباد خود را
 با حکام و قصد خروج از عهده تکلیف مصمم ساخته چنانکه ذکر کردیم و چیزیست که ما آنرا بگوش خود
 از غیر مصادر شنیده باشیم و در خارج چشم خود ندیده باشیم طریق علم آن شرح روایات ثقات
 نمی تواند بود و ثانیاً بر خود لازم می گرداند که اخبار اهل مل از آنکه خود دو قسم میباشد
 نقل لفظ صاحب ملت و آن چند قسمی باشد متواتر و مستفیض و مشهور و خبر صحیح و حسن
 و غریب و ضعیف عقل حصری کند اخبار نقلی را درین اقسام - دوم نقل بالمعنی و آن نیز
 چند قسم می باشد - اتفاق جمیع فرق آن ملت بر چیزیست که این دین صاحب ملت است و ما خود
 از ویست و اتفاق اکثر بوجهی که مخالف و آن سلسله شاذ و نادر و مذکور و غیر معتبر باشد و
 در محل عقد جمعی هستند که قایم باشند ب حفظ و تدوین شریعت و موصوف بوع و اجتماع و پیوسته
 جامعه از سترسین جمله نه جمعی که آنرا گوشش و حفظ و فهم و تدوین شریعت و تبحر و آن از ایشان
 دیده نشد و سترسین آن ملت با ایشان متوجه نشد پس قول این جمیع اهل و احقر است
 از آنکه در محل و عقد تائیر و داشته باشد قسم دیگر خبریست که اختلاف فرق ملت در آن واقع شد
 بر دو قول یا سه قول و هر یک بایست خود اوله در روایات تقریر میکرد باشند پس از آنکه ملت
 متواتر یا ستفیض و مشهور باشد و اتفاق جمیع حمله ملت یا اکثر ایشان با او باشد و اهل اجبار
 از صاحب ملت و حجت خدا تعالی باز مثل آن قایم است برین قاعده تخریج باید کرد
 که قرآن و اصول عبادات و معاملات و عقائد و غیر آن قطعیست و حجت مثل آن لازم و آن جمله
 ایهات اخبار شریعت است از موجب آن نزد آن گزاشت و ثالثاً عقل و شناسند که اعلا

فرق اسلامیة با یکدیگر مانند اختلاف فرق سایر ملل با یکدیگر و قسم است سیکی اختلاف فرق
 نوابت با جمیع حمله ملت با یکدیگر در استنباط از شرائع یا در تطبیق نفوس شرائع بعضی با بعضی
 و عقل هر قسمی را حکمی دیگر می نماید و علامت دیگر می شناسد و این حکم و علامت را انتزاع نمی کنند
 الا از حقیقت نابت و غیر نابت تفصیلش آنکه پیغامبران اولی العزم را خدا تعالی فرستاده
 است الا براسه آنکه امر خود بزبان ایشان شائع گرداند و ایشان بهیچ وجه در امتثال امر
 الهی تقصیر نکرده اند و البته تبلیغ حقیقت شرائع کرده اند بطریق شهرت و اشاعت نه بطریق
 اخفا و کتمان و سامعان حقیقت آن معانی ادراک کرده اند اگر ادراک میکردند پیغامبران متنبه
 می شدند و ایشان را بر غلط ایشان متنبه می ساختند و احتمال آن که شایع بسیار چیزها
 متعلق بالشرع جمهور نرسانیده است یا رسانیده لیکن سامعان غلط ادراک کردند و شایع
 بر غلط ایشان اطلاع نیافت یا یافت لیکن سکوت کرد و از نظر کردن در منصب رسان و قصد
 حضرت حق اظهار دین خود را بزبان ایشان مضاعف می گردید پس از اینجا لازم آمد که طبقه اول را
 از جمله ملت که صحابه و تابعین اند پیشوا و خود باید ساخت و باید دانست قدری که تبلیغ آن مطلوب
 بود ایشان ادراک کرده اند و غلط و حقیقت آن راه نیافته است و بعد از طبقات اولی جماعات
 پیدا شدند که بهت ایشان اخذ نفوس شایع است از هر طریق معتمدی که باشد و اخذ معانی
 شرع از هر محالی و تابعی که بهت حفظ دین و ورع و روایات متمسک شد و طبقه اولی را پیشوا
 خود ساختند و ایشان را افضل نهادند بر خود در معرفت شرائع ایشان حمله علم اند نه نوابت و اگر
 حاصل کلام ایشان آن باشد که شایع بسیار است از شرائع مطلوبه را با ایشان تبلیغ نکرد یا
 تبلیغ کرد لیکن ایشان نفهمیدند یا فهمیدند و کتمان آن کردند یا گویند که اکثر ایشان جمع شدند
 بر خطا یا و ابنت قبول نکنند الا از یک طرف فقط یا قولی احداث کنند که طبقه اولی از ان غافل
 بودند یا گویند که ایشان حقیقت نفوس شایع را نفهمیدند و آنرا می فهم ایشان نوابت اند پس
 نوابت در آنچه اختلاف کردند با طبقه اولی را متهم کنند یا بهیچ قابل رد و تشنج اند و اختلاف

ایشان قابل بردن انداختن است و اختلاف حکم که در تطبیق بعضی نفوس با بعضی آن یا بسبب تشعب و تنباض
 از نفوس مختلف شده بشرطیکه این اختلاف تاویل بعید نباشد و طبع سلیم مثل آن را بپذیرد
 اختلاف مقبول است و راجعاً عقل یقینی و کسب که شیعیه از نوایب اند و اهل سنت
 از جمله دین و حکم عقل سلیم در اختلاف شیعیه با اهل سنت آنست که ترک اقوال شیعیه کرده شود
 و اختلافی که در عمل اهل سنت حادث شده است حکم در آن معذور و دشمن هر کس است و انقباض
 را شیعیه با اصول و اقرب نفوس صاحب شریعت و کبرای طایفه اهل و ابنا که گفتیم که شیعیه از
 نوایب اند بحسب آنست که مذاهب ایشان یعنی سنت بدانکه بعد از آنحضرت صلی الله علیه و سلم در
 هر وقت امامی پیدا می شود و که مفروض الطاعه و معصوم و موعی الیه باشد بر وی ایمان فرض است و در
 زمان آنحضرت صلی الله علیه و سلم به یکس مفروض الطاعه غیر آنحضرت صلی الله علیه و سلم نبود پس
 ایشان اجدات عقیده کردند که در زمان آنحضرت صلی الله علیه و سلم نبود پس از نوایب باشند
 و دیگر شیعیه می گویند که تمامی صحابه و تابعین غیر جمعی سیمر صمد بر خلاف حق بودند و روایت یکس
 معتبرند و آنست از روایات ائمه خود و این علامت نوایب است و دیگر اتباع خود قرآن می پند
 را مشروط می گردانند بآنکه ائمه ایشان بآن دلالت کرده باشند و این علامت نوایب است
 و دیگر شیعیه هدایت آنحضرت صلی الله علیه و سلم بنیابت ننگ داشته اند که یکس هدایت
 ایشان هستی نشده مگر آنکه از یک راه بشریعت در آمدند و از راه دیگر از شریعت بر آمدند
 پس رحمت الهی چه کار کرد و قائم پیغمبران چه هدایت نمود و تقال
 از یک زوایه چشم بزداید و دیگر را هدایت نتوان گفت بچنانکه هذا جهتان خطییم
 و همچنین متذکر از نوایب اند زیرا که حاصل کلام این جماعه در بیان است افتخار آنست
 که بر طبقه اول را قبول نکنند یا بنا و یالات بعیده از ظاهر هر طرف نمایند و همچنین جماعه ثانی
 از موقوفه که در زمان پدید آمده اند تکلیف شرایع را سهل گرفته اند و بعضی نفوس را بر تقاضا
 فاسده خود حمل نموده اند و می گویند که مقصد اعلی علم اتحاد است و تکلیف شرایع برای مفسد است

فصل
در نوایب

در بیان عقاید شیعیه

فصل
در عقاید اهل نوایب

در بیان عقاید اهل نوایب

از لواست اند بلا شبهه زیرا که اگر کسی دل خود را از عقاید ایشان جدا ساخته نفوس صاحب بصیرت
را و اخبار طبقه اولی را قائل نماید هیچ جا ازین مقصد بوسه استنشام نمیکند سجا ملک بزمستان عظیم
و همچنین زیدیه از لواست اند که قائل اند بوجوب اطلاع و وجوب بذل سعی در نصرت عالم
فاطمی که بسبب خروج کند زیرا که بے شبهه قول محدث است و محال می نماید که شایع بوجوب نصرت
این جماعه فرماید و تا دامن قیامت دولت پیکس انین جماعه مستقر نشود و سجا ملک بزمستان عظیم
و علمای حدیث که جامع اند هم خود را بر طبق احادیث آنحضرت صلی الله علیه و سلم از هر طریقی معتوی
که یابند بر معرفت اخبار طبقه اول از صحابه و تابعین نه با اتصال بلکه براس آن که این اخبار ترجیح
و تقاضی کلام آنحضرت باشد و لهذا باری خاصه طبقه اولی در باب ملک و غیر آن که مقتضای
بشریت جو شیده و ایشان در آن ارا یک حکم ضرورت اختلاف امر به مختلف شده اند متوجه گذشته
اند زیرا که مقصد اصل تفصیل شریعت بوده است و این چیز را با شریعت چه کار این علما هر چند نظایر
با یکدیگر اختلاف داشته باشند در فروع آن خلاف کلا خلاف است و آن خلاف در نوده خلاف است و در
حقیقت با اتفاق این جماعه بے شبهه از جمله ملت اند احسن الله تعالى الیهم و کثرهم و نصیرهم و
خذل اعدائهم و آینه گفتیم از هر طریقی مقصدی که باشد روایت می کنند کلامیست بمجمله تفصیل است
که حضرت عمر رضی الله تعالی عنه با اتفاق موافق و مخالف عقل تمام مضبوط وافر و حفظ عظیم داشت الا
اینکه خلاف از ایشان چگونه منتظم میشد و در روایت حدیث اتهام عظیم داشت و بر منبر تهریر آن
می کرد و هیچ کس از جهانی که در خطب او حاضر می شدند انکاری نمود بر خلاف آراء خاصه او که در
علم و دانش در آن آراء متسع بود که لایحی بعد از آن جماعی حفظ آن اخبار نمودند و باطلقات محمدین
مضطوط اند و ایشان آنها را تدوین کردند با ظریفیه دیگر را ذکر کنیم حضرت علی کرم الله تعالی وجه اتفاق
موافق و مخالف عقل تمام حفظ عظیم و فهم ثاقب و مضبوط وافر داشت چنانکه درین امور مثل خاص عام
شد و احادیث آنحضرت صلی الله علیه و سلم و در ایام خلافت خود بر تقریری فرمود و از هیچ احدی ترجیح
در آن اخبار نبطور نه بپوست بر خلاف حال آراء خاصه او که در دار و گیر علم و تاسلم افتاده بود و کلامی

جامعه حفظ آن اخبار بودند تا آنکه در دین و دنیا چون این علم را با علم حضرت عمر تطبیق داد و بعضی
 را مشایخ بعضی یافتیم و اختلاف فاحش در میان این اخبار یافته شد اللهم الا اختلافیسی که از قول
 تعداد روایات است که الانحنی و بعضی عبد الله بن عباس و عبد الله بن عمر و عبد الله بن مسعود و حضرت
 عائشه و ابو هریره و ابو موسی و عبد الله بن عمرو بن العاص و انس بن مالک و جابر و سلم و ابی اسلمه
 سائر انصار و آئینه حفظ و ضبط و کوشش تمام در حفظ احادیث آن حضرت صلی الله علیه و سلم از ایشان
 ظاهر شد و اخبار بعضی را با بعضی تطبیق یافتیم الا اختلافیسی که این اخبار را مستقیماً از
 جمله دین اند و واسطه عدالت و دین محل باید دانست که این قسم تفرقه بر است کسی است که در اول
 فرق ملت استقرار بنهلم کرده باشد و الا عوام را نصب آنست که در هیچ اندوه توحی و اجتهاد
 حملت را از توانا بشناسد و تابع حملت شوند تا آنکه استقرا ایشان کامل گردد و پیروان
 روی کار انداخت شود و این است علمیکه خدا تعالی تکلیف را بر آن دایره ساخته است و در ادان
 ایشان اصل را امر کرده بر وجه اجمال هر چه تفصیل آن در قسمی طایفه و در احمد و اولاد و آخر
 و ظاهر او باطناً مکتوب سید و هم بحجاب عرض داشت حضرت شاه ابوسعید بن سید محمد فایز
 بن سید محمد آیه الله بن سید اسادات حضرت شاه علم الله نقشبندی المجددی رحمه الله علیه و جمیع
 سیادت و نجابت مآب حقانی و معارف آگاه عزیز الله در میر ابو سعید سلمه الله تعالی از فقیر
 ولی الله عفی عنه بعد سلام محبت الترام مطالع نماید احمد الله علی العافیه نامه مشکین شامه شکر
 خیر و سلامت رسیده احمد الله قلمی شده بود که حقیقت و حدایت که باجواب از وی حقایق موجودات و صفات
 آن صادر می شود مشهود می گردد احمد الله این کشف حقیقی است در نفس الامر هر که کشف او غیر
 فوقانی میرسد محض ایجاب می بیند باز چون تحقیقی که جامع احکام مدوّن و قدیم است و نام آن
 حقیقت بعرف با تدلی کل است فرد می آید الا داده متجده می بیند هر دو مشهود می است از جهت قصور
 نفس ناطقه سید را دغته واحد نمی بیند دیگر از بیج و شرعی جوانی که از ذرات الهی میگردد و بغیر
 شرع تقسیم می شود سوال نموده بودند قصه مختصر در نفوس جایز نیست چون در هر جاریه حقوق تمام

شکر موجود است بسبب تقسیم هر یک از منق و دیگری متناهی گردد اما پیش قاضی اسلام تا وقتیکه یکی
 دعوی نکرده است فسخ هیچ نمیشود بسبب عدم دعوی مدعی زیاد این میتوان گفت و اسلام بر این
 هر آینه که انصوب احوال ظاهر و باطن خود نوشته باشند که خاطر گران جانب ایشان بماند
 مکتوب چهارم نیز جواب در ممانعت شاه ابو سعید رحم سیادت آب حقایق و معارف نگاه
 سلمه الله تعالی نوشته بود که اولاً مشهود میشود که ذات مبدأ اثر را دارد و آنست که اثر
 او ضرورت فرق انبساط که ذات مبدأ صفات کامله غیر تنهایی دارد و لهذا سبب ظهور مراتب غیر
 متناهی می تواند بود و آنست که همه یک اثر دارد که ضرورت سیادت آبا حاصل این مشهود ظهور
 است سیادت و جوبیه است و در ظاهر امکانیه و اطلاعات هر عدم تنهایی آن است سیادت جمیع صوفیه
 چه قائل بوحده وجود و چه قائل بوحده مشهود و همه بر آن متفق اند باز نوشته اند که مشهود می شود که
 وجود واحد است و قوال مختلف بسبب اختلاف قوال امتیاز ممکنات پیدا شده ظهور مصلح و حق
 یک طریقت چون اسما قوال مختلف است اگر آئینه اسخ و سبزه و زو باشد و گنجهای مختلف پیدا
 شود سیادت آبا این معرفت بوحده وجود سیکند باز نوشته اند و چیز مشهود می شود ذات
 که نور و قیست و صفات در زبد و فرس و حجر و غیره مشهود می شود و در آن میان بنظر قوی
 ذات هم مشهود می گردد و سیادت آبا آن نیز از شعبهای وحده وجود است که حقیقت وجود در
 رنگهای مختلف که ظل قابلیات ذات وجود است در همه مشهود و ظاهر است سیادت آبا آنچه
 بر لوح ضمیر ایشان مشهود شده همه موافق مکاشفات صوفیه محققین است و علی افتخار شده و این همه سیر
 لطیفه خفیه است در علوت گفته شده بود که در سیر لطیفه خفیه انجمن مکاشفات پیش خواهد آمد و یاد
 داشته باشند شکر نعمت حضرت واجب الوجود باید کرد و امید فرید باید داشت سیر این اطاعت
 بحقیقت این نیست که یاران گمان میکنند که مجر و استغفار تمام شود طول و عرضی دارد و با همه
 بخاطر جمع دین سیر و ساوک سعی نمایند هم موافق سیر صوفیه است و هم مطابق شریعت این سخن
 آخر طول و عرضی دارد که بالفعل در نوشتن نمی آید بنا بر شریعت بر مغایره خلق یا مخلوق است

و چون مراتب و جویبه و مراتب امکانیه متنازعه شد بجز بقهر و غرور دیگر بمقبوریت و فل منصف شد
 احکام شریعت را است آمد و السلام مکتوب پانزدهم نیز بحجاب عرض داشت شاه ابوسعید
 حقایق و معارف آگاه سیادت و نقابت و دستگاه میر ابوسعید سلمه الله تعالی - از فقیر ولی الله
 عفی عنه بعد سلام محبت التزم مطاعه نماید الحمد لله علی العافیه مدتی گذشته که احوال خیرت آن بزرگوار
 نشنیده بودم الحمد لله که نامه نامی ایشان رسید بوجب تسکین خاطر فائز گشت مبدء را اجمال و علل
 تفصیل نوشته بودند و اندیشه این صورت السن سرور و از استقلال فقره و عزت میخیزد این
 موافق قاعده است را بیکه سلف رفته اند همین راه است پنج ترو و خاطر راه ندهند باقی ماندن
 آن موقوف بر استعدادت و بر بردن پیمانه این لطیفه خفیه تا آنکه پیمانه خود بر نشود و رتی
 نمی شود مکتوب شانزدهم نیز بحجاب عرض داشت شاه ابوسعید حقایق و معارف آگاه
 سیادت و نجابت دستگاه عزیز الف در میر ابوسعید سلمه الله تعالی از فقیر ولی الله عفی عنه بعد از
 سلام مطاعه نماید الحمد لله علی العافیه و عافیت آن عزیز الف در با اطفال مسئول نامه تسکین
 شکر باطله مطاعه کرده شد آنچه نوشته اند نشان لطیفه خفیه است آنکه جملاً اشیاء را در
 مبدء می بیند و مبدء را تفصیلاً در اشیاء همان کیفیت است که موجدین بدین حق و خلق و دیدن خلق
 در حق تعبیر کرده اند مبارک باشد خدا تعالی انوار فتوح فرید گرداند فقیر جمیع جمعیت ظاهر و باطن
 ایشان و براس صحت مزاج و کثایش رزق داعی است خدا تعالی بفضل و کرم خود قبول فرماید
 مکتوب هجدهم نیز بحجاب عرض داشت شاه ابوسعید در سیادت و نقابت مرتب خلاصه
 دو دو آن نجابت میر ابوسعید سلمه الله تعالی از فقیر ولی الله عفی عنه بعد سلام محبت التزم مطاعه
 نماید الحمد لله علی العافیه مکتوب بیست و ششم معارف محققه بطیفه خفیه رسید خاطر را سرور
 و میترسید گردانید آنچه نوشته بودند بر قاعده است ترو و را جای ندهند نوشته بودند که رجوع
 کل بجانب سید ابراهیم و میشود پس تطبیق خلوص اهل ناز و در تار و منور اهل بهشت در بهشت
 باین مکاشفه چه صورت بند و صاحب بن این رجوع کل که عارف را مشهور و دیگر در رجوع

۱۵۸

۱۶۷

۱۷۰

زمان آینده نیست بلکه بالفعل است باعتبار ذات خود میگوید که ماهیت ممکنه را باعتبار ذات او اینست
 که نیست و باعتبار وجود نیست که هست و عارف میگوید که ماهیت ممکنه را باعتبار تحقق خود یا پیدا
 و نوع ازینجا واقع است کی آنکه از مبدأ برآید و دیگر آنکه بمبدأ بازگشت بالفعل او را باعتبار مبدأ
 هر دو حیثیت ثابت است چنانکه ده را با یک دور بطریق واقع است کی آنکه یک را چند بار گردش
 دوم و گشت دیگر آنکه چون ده نام شد یک گشت از عشرات احوال همین قدر یا فیه ثانی احوال
 مبدأ و هر چه بود دیگر و نسخ خواهد شد و اسلام مکتوب بهیر و هم نیز سبواب عرصد داشت شاه
 ابو سعید رحیم الله الرحمن الرحیم حقان و معارف آگاه سیادت و نجابت و سنگاه سلاله الاکابر
 میر سید ابو سعید سلمه الله تعالی از فقیر ولی الله تعالی بعد سلام محبت التبرام مطالعه نماینده
 الحمد لله رب العالمین علی عافیة الطریقین نامه شکنین شمامه متضمن بعضی مشاهدات متعلقه بطبیفه
 خضیه و انخی رسید در برابر آن شکر الکی بجا آورده شد این راه که میر و ند جان صراط مستقیم است که
 اکابر اربع فالان رفته اند هیچ و فذعه ظاهر ایشان را مشوش نسا زد و در حالت اولی صفی و صفات
 مبدأ و لازمی از لوازم ذات او بمنزله ضروری نسبت آفتاب که بر تنگهای مختلفه برآمده و ثانیاً
 ذات مبدأ را بغیر بلا حفظ صفات دیدند که در مقام مختلفه ظهور نموده فقیر این هر دو حالت را منسوب
 به بطبیفه تحقیقی می کند اما حالت ثانیة یلین درست از حالت اولی بعد از آن دیدند که از میان ایشان آنکه
 میل می کند بجانب مبدأ و آنجا شل جاب و آری تسلای شده پیش این فقیر از حالت نایش است اند
 صبر نسبت بالمجمله آنچه خدا تعالی عطا کرده است نعمتیست عظیمه بآن از زبان و دل شکر کنند و توقع
 مزید باشند و آنچه از نور محمد علی صاحب الصلوة و السلیات دیده اند نایش است از نسبت او سید
 سابق آن روزی این نسبت داشتند الحمد لله که حاصل شد بواسطه خفقان خواندن یا حمید فید
 خواب بود خواه متفرق در اوقات معلومه خمس خواه یک جا برار بار و در باب وجه معاش و آسودگی
 ایشان متفکر نباشند هر چه میگذرد همه ملک حق است و انصاف نسبت شما هر چه بالفعل و وجه نصبت
 او معلوم نباشد این بعد روشن خواهد شد و اسلام فقیر را و او والده ایشان سلام میرسانند و توقع دعا می

هستند که دعائے سخن بر است برادر غائب مستجاب است - مکتوب نور و هم نیز بحجاب عرض شد
 سیادت و نقابت پناه حقان و معارف آگاه سلالة الاکابر میر رسید ابو سعید سلمه الله تعالی از فقیر
 ولی الله عقی عنه بعد سلام محبت التیام مظلومه نماید الحمد لله علی العافیة و المستول من فضلہ ان یمیم
 العافیة لنا و کرم بعد انتقام بسیار قریه کریمه متعین بعض معارف و بعض اسرار ضریه رسید چون شعر
 العافیة و سلامت ایشان بود و بعد از اولاد و اشیاء موجب کمال سرور و باعث حلاوتی شد نوشته بودند
 کردان متعین عالی از منجی قیوم و مشهودی شود و گشت که نوا محضیا اشاره باوست بعد از ان انوار و صفات
 که مبدأ افعال است نظری آید فاجابت ان اعرف رزمی است بآن بعد از ان تاثیر آن معانی
 در خارج بحیثیت آن صفات مری است گردد و خلقت الخلق تلخیص است بآن این همه معارف حقیقت
 شکر او تبارک و تعالی بر آن بایکد و آنچه طلب جواب آن نموده داشت که بمقتضای اظهار غلبه قدرت
 ربوبیت است که مثل امواج دریا اعلام و ایجاد همیشه باشد و تعطیل صفات بوجود نیامد و درین صفت
 غلو و جنت و نار معارضه میکند و تطبیق بآن میسر نمی آید مگر بتبادل بعد صاحب ان این سخن را بتبادل شد
 در بیان مقتضای اظهار غلبه قدرت فقط این نیست که ایجاد و اعدام در هر شیء واقع شود قدرت الکیه
 واسع است عالمی را بیرون از جهات و محدود ایجاد میکند و اعدام می نماید اگر بشت و دوزخ معدوم
 چه باک باز آنچه در حدیث صحیح معلوم می شود آنست که در بشت و دوزخ ایجاد و اعدام است بشتی یکبار
 سیوه می خورد و سیوه دیگر بجای آن او پیدا میشود و دوزخی پوست و گوشت او سوخته میگردد و دیگر باز تبدیل
 میکند کما الفیجیت جلود هم بدل لنا هم جلود اخیری روح شخص در بشت در یک صورت در می آید
 باز شکل دیگر مینماید باز باید داشت که تجرد و اشغال که صوفیه تقریر میکنند ایجاد شخصی و اعدام شخصی
 نمی طلبند باینچه یک نفسی گل کرده ماه باقیست و به یک نفسی بیج گل تا یک روزی اندر همچنان
 این ایجاد و مرتبه است شخص در هیچ احوال باقیست و مثل در حالت موجود و معدوم می شود و باجماع
 باین فسر ظاهر خود را مشوش مکنه همان مشهود خود را محکم گویند و اسلام -

مكتوب مدني .

مكتوب بسم ودر تحقيق وحدت وجود وشهود وجمع بين القولين بسم الله الرحمن الرحيم
 من العبد الضعيف احمد الدعولي الشهد بن عبد الرحيم دهلوي عفا الله تعالى عنه ووفقهما ليحييه
 ويرضاه الى افندي اسمعيل بن عبد الله الرومي ثم المديني او صلى الله تعالى الي ما يرجوه وتيسره
 اما بعد فاني احمد اليكم الله الذي لا اله الا هو والصلو والسلام على نبينا المصطفى وآله واصحابه اجمعين
 قد وصل الي كتابكم الذي سالتوني فيه عن وحدة الوجود على ما ذكره الشيخ الاكبر واتباعه عن
 وحدة الشهود على ما ذكره الشيخ المجتهد وهل يمكن التطبيق بينهما رضي الله تعالى عن الجميع وافضاهم
 فاعلموا خواني رحمة الله ان لكل زمان وكل قرن علما اصحابهم في تقاسيم رحمة الله عز وجل ان
 تأملتم حال ادامل هذه الامة المرحومة حين لم تدون علوم الشريعة ولا فنون الادب ولا دونه
 عندها كثيرة بحيث وان لم ينزل الهام الحق سير في صدورهم علما بعلم على حسب حكمته في كل دورة
 لم يخف عليكم هذا المعنى وان تصديها في هذه الدورة من تقاسيم رحمة الله ان يفتح في صدورنا
 علوم علماء هذه الامة معقولها ومنقولها وينطبق بعضها على البعد ويصعب الخلاف بينهما يستيق
 كل قول في مقره فهذا الاصل منسحب على فنون العلم من الفقه والكلام والتصوف وغير ما يحمد الله
 توفيقه واعلموا ان معرفة الحق على اقله انخفض عليه السلام كبحر لحي لا مبداء ولا مهمل له وان التكليم
 بها كالبهر المعنوية فيه لم ينقص من البحر شيئا او كالعصا في شرب منه حاجتها ثم ينفذ فكلوا
 احد لا يخبر الا عن كمال دون كمال ولا يصف الا جهلا دون جمال ولا يفتن الا بصفية
 بشي الرزان وفيه المربوطة وفي مثل هذه المواضع يتفرق المستمعون فترقان في عرف مستط
 اشارة كل واحد والموضع الذي اجتمع به كل قول قيل في محله وصدق الجميع ومن بالاختلاف
 الغباريات وتوقع الاشارات ولم يقدر على التخلص منها الى خير الاختلاف هناك بقي في حيرة طرية
 مثل ذلك كمثل اناس عيان اكتفوا الشجرة يتسوقونها ويذوقونها فوجد بعضهم وراقوا

وبعضهم اعضاها وبعضهم ازاها وبعضهم ثمارها ثم يفرد اتحادا فقال بعضهم ان اشجرة
 احسامهم قال الاخر انما هي احواد وقال بعضهم انما هي في غاية اللين والنعومة وقال الآخر
 في غاية الخشونة والصلابة وقال الآخر في غاية الخلاوة وقال الآخر في غاية المرارة والخصوة
 وقال الآخر انما لا طعم لها اصلا وقال بعضهم لها رائحة طيبة وقال الآخر لا رائحة لها فلما اختلفت
 افاد عليهم جعل بعضهم كيدبا بعضا وجعل بعضهم سيبا بعضا فجاء رجل آخر متميز منهم بالابصار وكان
 وولهم في كثير من الاوصاف التي يدرح الناس بها بعضهم بعضا كحسن الصوت وقوة البطش فكان
 السبع والدوق واللبن فقال كلامكم جميعكم صحيح في الاصل خطا باعتبار الصغر ثم انه ارجح كل قول
 الى مرجحه وبين لكل الشارة مسقطا يسقط عليه ثم ان العارفين الجاهلين بين العلم الظاهر والباطن
 قد يكون كشفهم صحيحا وليحقق بعض الخطا في توجيه كلام القدامى وتعيين مرادهم وهذا الخطا لا يقع
 في معرفتهم بالله ولا في كمالهم فان توجيه الكلام وتعيين محله خارج عن الكشف شعبة من الاجتهاد
 والتمحي الذي يثار كهم فيها علماء الظاهر بل العوام ايضا واولوا الالوهة الوجود وحده والشهود
 لفضائل تطلقان في موضعين فتارة تستعملان في مباحث السيرة الى الله عز وجل فقال
 هذا السالك مقامه وحده الوجود وذلك مقامه وحده الشهود ومعنى وحده الوجود ههنا الا
 استقرار في معرفة الحقيقة الجامعة التي يغني العالم فيها بحيث يسقط عنه احكام التفرقة والتميز
 التي معرفة الخيرات مثبتة عليها والشرع والعقل فجران عنها مبنيان لما اتهم بيان وادنى
 اخبار وهذا مقام كل فيما بعض السالكين حتى يخلصه المدغمات منه ومعنى وحده الشهود والجمع
 بين احكام الجمع والتفرقة فيعلم ان الاشياء واحدة بوجدان الوجود كثيرة لوجه آخر
 وهذا المقام اتم وارفح من الامل وهذا المصطلح اخذته عن بعض اتباع الشيخ آدم النبوي
 قدس سره وتارة تستعملان في معرفة حقائق الاشياء على ما هي عليه فطراني وجه ارتباط
 الحديث بالتقديم فوقع عند قوم ان العالم اعراض مجتمعة في حقيقة واحدة كما ان صورة
 الانسان وصورة الفرس وصورة الحمار متوارفات على الشمع والطبيعة اشتمعية باقية في جميع

الاحالات لكن الشئ لا يسمى باسم التماثل الا بتلك الصور المتوارة عليه بل تلك الصور في الحقيقة
 هي التماثل لكن لا وجود لها الا بغير صفة هي الشئ ووقع عند اخرون ان العالم عكوس الاسمار
 والصفات الضبطت في مرابا الاعداد المقابلة لتلك الاسمار والصفات كما ان القدرة تقابلها
 عدم وهو العجز فلما انعكس صور القدرة في مرارة العجز صارت قدرة ممكنة وعلى هذا القياس
 سائر الصفات والوجود ايضا على هذا الاسلوب فالمنزب الاول يسمى بوحدة الوجود والثاني بوحدة
 الشهود وقد وقع عندنا ان المكشوفين صحيحان جميعا لكن القول بان وحدة الشهود على هذا المعنى
 لم يقل به الشيخ العربي سهوب الشيخ واتباعه بل الحكماء ايضا يقولون بها وذلك لان مفصل
 هذا القول بعد التمييز وتخليص من المجازات والاستعارات التي اوجبت صعوبة الفهم وان
 الحقائق الامكانية اضعفت والنقص والحقيقة الوجودية اتم واغنى بحيث يمكن ان يقال للحقائق
 الامكانية انها اعدام ظهر فيها صور الموجودات والانقار ان هذا القول يتفق عليه وهذا الذي لا يوافي
 عنه يحتاج الى تفصيل فاستعملنا ما يلي عليكم باذان داعية اعلو ارحمكم الله ان اول ما يفهم المسلم
 بخلص اليه من نصوص الكتاب والسنة بل تخلص الى كل صاحب عقل ان الحق عز وجل موجود خفي
 مثل سائر الموجودات الا انه قديم موثر في العالم فان لم يرق اليهم وهذا العلم هو الذي يحده
 في صدره كل ما قل قبل ان يارس رايه نفاثية او معين في المعقول وهو الذي كلف به
 الشرع الناس والشرع الاكبر لم يكلف الناس الا بما اوعد الله عز وجل في فطرتهم بحسب الصورة
 النوعية سواء كان ذلك الشئ المكلف به علما او عملا ولم يتجشع الشرع عليهم الا بما يهدي اليه
 فطرتهم وهو مستمكن فهم قال الله تبارك وتعالى فطرة الله التي فطر الناس عليها لا تبديل لخلق الله
 وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم كل مولود يولد على الفطرة الحديث وهذه معرفة صحيحة واثارة
 صادقة مرجها تنجلي من تجليات الحق عز وجل قديم برز في قلب النفس الرحاني قبل ان يتحقق الزمان
 ويحدث حديث المحدث وذلك لان النفوس البشرية لما انجذبا اليه مثل انجذاب الحديد الى
 المغناطيس سبلا اليه مثل سبل النار الى جهة العوق وسبل الارض الى جهة تحت ما اصدق ما قل

بعضهم قد صرفت مقاديرها فقلوبنا يد سجد بك اياها اليك تبتل في فسي الحق عز وجل
الوصول الى هذا التجلي بعد الموت ببقائه الله وحل كل ما عين الانسان على هذا الوصول من
صدره عنده طاعة ومعمل كل ما بعده عنه وتعلق قلبه عنده انما والى هذا المعنى اشار النبي صلى
الله عليه وسلم حيث قال سترن ركبهم عز وجل كما ترون القمر ليلة البدر لا تفسامون في ردة
فان استطلعتم ان لا تغلبوا على صلوة قبل طلوع الشمس وقبل غروبها فافعلوا وهذا التجلي هو ميراث
الخير والشر كما اشارنا اليه وهذا التجلي هو الذي يطبق عليه الاسماء الالهية التسعة والستون
وهو الذي اخبر عنه النبي صلى الله عليه وسلم حين سئل اين كان ربنا قبل ان يخلق خلقه فقال كان
في عمار ما فوقه هواء وهو الذي اخبر عنه الصوفية بقوله ان الوجود ظن في مظن مظن واجب
له التأثير والاعتماد والافعال والاثاث وقال الشيخ محي الدين ابن علي العربي ذوق الانبياء
والاولياء ربه لعل على ان هناك ارادة متجددة انتهى فمن اثبت هذا التجلي كما هو اصاب فطرة
التي فطر الله تعالى الناس عليها وذاق الانبياء والاولياء في معرفتهم بربههم من مشيئة
اخطار الفطرة وما بين الانبياء والاولياء في معرفتهم بربههم وصاروا زنديقا دهريا وكذلك
كل من انكر على اودعه الحق في جذر فطرة الانسان وادار عليه تكليف فهو الزنديق وكذلك
من العلوم ان الفطرة التي يكون منكروها زنديقان حائقي الاشياء ووجدات فاضلة يدور عليها
خواصها كالنار يحرق والماء يطفئ والريح يهب بارود الكافور بارود الصلوة خير الزناشر في علم
يقول بذلك قامت عليه الحجة من نفسه على نفسه وكذلك الدلائل من نفسه على نفسه ووقع هذا
من شافت الاقوال والاداء وقاد عرفنا من سنة الشايع عليه الصلوة والسلام انه نفع تعالى
من طور الفطرة ونهي عن الخوض فيما سوى ذلك الا ان الصوفية عرفون النبي انا يجري على
العقل وعلى الصورة الانسانية فلوان انسانا استعمال في ذلك عقلا وفاض في ذلك عقله
وخاص في ذلك بما هو انسان كان منهيعة لكنهم يخونون بطور وراة بطور العيش وبما هم
من البشر وباجلته فقد خاض الناس بعد احكامهم في الاصل الذي جعلوا عليه في علم آخر

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

وهو ان الاشياء المعقولة والمحسوسة مشتركة في الوجود وهو المعنى الذي به تفارق هذه الاشياء
المعدوم فانها قد تصور المثلث وتعمل انه ليس بوجوده وقد تصوروه وتعمل انه موجود
الابدان المقصور الثاني يفارق المقصور الاول والذي به تفارقه هو الوجود وهو الذي يكون
مبدأ المقابلة والفاعلية في هذه الاشياء وتميزة في الماهيات وهي الخصوصيات الزائدة
على الوجود والامور التي بها يسمى النفس والانسان والجماد والبعير بهذه الاسماء التي بها
في انفسها لكل منها من الاحكام والاثار ثم خلقوا في حقيقة هذا الوجود وكيفية انفسها فعمل
الوجود امر مشترك في تصف به الماهيات والجمال لم يجعل الماهية ماهية ولا الوجود وجودا
لكن جعل الماهية موجودة اقول هذا القول صادق في نفسه خطأ باعتبار حصر معرفة الوجود
فيه باعتبار ذكره في بحث الوجود الحقيقي فاننا ذكرنا امرا مشتركا عينا يسمى بالوجود
ونقصت به الماهيات والانقصات به اثر من اثار جعل الجمال جعل الماهية واصدر ما من نفسه
وبعدا صدارا نظرا فانظر الى بعض احوالها من ظهور الفاعلية والقابلية ونحو ذلك فانهم
في صدورهم عند ذلك صورة تسمى بالوجود اقول وهذا ايضا قول صادق في نفسه خطأ
باعتبار حصر معرفة الوجود فيه فاننا ذكرنا قطعا امورا متميزة في الخارج تسميها بالاسماء المختلفة
ولا جرم انها اثار الجمال الحق ان هناك وجودات خاصة تسميها بالماهيات مخفية عنهم
وجودين آخرين احدهم الوجود الوحداني المبسط على هياكل الموجودات وهو مقدم على الوجودات
الخاصة والوجودات الخاصة نهرات وتعينات لبعض عمومها حاصلة من ارتباط معلوم لا شيء
مجهول الكيفية بنية وبين الماهيات التي هي شيون هذا الوجود المبسط وصورة العلمانية و
تأنيها الوجود المستتر من ملاحظة الوجودات الخاصة اجمالا فكل واحد من هذين العالمين
اهم بالحق وخطرتي الاكتفاء باللا شئني عليلا ولا لطفني غليلا وقالت الصوفية انك
بوحدة الوجود الذي يكون في الخلق ويترتب عليه الاثار الخارجية لا يخلو من ان يكون
في حصوله في الخارج وفي ترتيب الاثار الخارجية عليه محتاجا الى ضم ضميمة اولى يكون محتاجا

الى فهم ضمنية فالاول هو الممكن الثاني هو الواجب وقد ادر كنا بذوقنا ان هذه الضمنية هو الوجود
 المنبسط على سائر كل الموجودات وهو شئ قائم بذاته مقوم بغيره وليس متعينا في نفسه منقسما بغير
 من الآثار المعلومة عند الناس لكن له تنزلات علمية وعينية تلك التنزلات مصادر متعينة
 منقسما بآثار خاصة واول مراتب تنزله تجلية بنفسه بشان كل لا يخرج عنه شان البتة ثم تنزله
 الى التفاصيل تلك الشان الكلي في المصمم دون العينين ثم تنزله في تلك التفاصيل في العينين
 كما كان في العلم خاتين الممكنات عندهم هي صور تلك الذات المتكثرة بتكليس الشبان و
 الاعتبار فانما علم نفسه متلبا بهذا الشان كان ذلك حقيقة الممكن واذا علم نفسه متلبا
 بذلك الشان كان حقيقة الممكن آخر وجودات الممكنات هي ظهور الوجود في تلك الحقائق فاذا
 اجتمعت شروط وجود ممكن وارتفعت موانع وجوده حدثت له نسبة خاصة مجهولة الكيفية معلومة
 الانبئية بذلك الوجود فصدرت الوجودات منقسمة بتلك الحقيقة واقضى الوجود اياها بواسطة
 تلك النسبة الخاصة فيقال عند ذلك تنزل الوجود وتعين وتظهر في مظهر خاص فمعنى ظهور
 تميزه وتعيينه واقضار نوع من الآثار دون غيرها ومظهر الشئ وصورة المحملة التي تعين بها
 وتكليس باحكامها وآثارها اقول هذا القول صحيح عقلا وكشفا فانك اذا قلت ان التحقق في معركه
 القتال ليس الا الجسم فوالقاتل والمقتول وهو آلة القتل وهو الراكب وهو المركوب وهو السرج
 وهو السيف وهو الرمح وهو القوس وهو السهم وهو الرمي وهو المارم وهو المنزوم وهو العصا
 وهو المصول عليه غير ان الجسم لم يستحق اسما من هذه الاسماء الا بكيفية خاصة ومعنى خاص
 واذا نظرنا الى تلك الكيفيات مع قطع النظر عن افترانها بالجسم كما كانت معدومة وتظهر
 منها آثارها اذا انقسم اليها الجسم صارت موجودة وصدر منها آثارها والجسم محل تلك الكيفيات
 والحامل لها استعداد تلك المعاني في العقل والتقدير قبل الوجود الخارجي ثم تكون تلك الآثار
 عند الوجود الخارجي وتلك الصور المتكثرة اعدام بخفة ان لوحظ اليها مع قطع النظر عن الجسم
 لم يكن لما تحقق وكانت موهومة وان لوحظ بفهم ضمنية وهي الجسم كانت موجودة فاذا

بنائها وكذا لك مخترعات النفس مما ينقطع بالقطع الاختراع وليس له امام شئدى بالعقل
 في ظهوره ذلك ليس لما شئت وبالجملة فالوجود الخارجى الخارجى الامر الثابت فبجمله موجودا
 ولنبحث عن هذا الثبوت وعن هذا الوجود اى شئى يتبعها فالذى وقع عندنا ان الوجود متبعه
 مصدره الوجود المنبسط على بسا كل الموجودات او النفس الرئاني او النفس الكونية ايا شئت بفعل
 عباراتنا شئى وحسبك واحد في كل الى ذاك انجال شئى به وهو صادر من الذات الالهية
 وان الثبوت متبعه افتقار الذات الالهية للعالم في عالم العقل قبل الوجود الخارجى وهو الذى تسميه
 الصوفية بالنزول العلى لا يريدون بالعلم اتسام صور الاشياء لكنهم يريدون مصدر الاشياء منه
 مرة واحدة في المرتبة العقلية قائمة بالواجب لانفسها ولبنين ذلك مثال اذا وضعت
 الخاتم على اسمة تعشش فيها الحروف المكتوبة في الخاتم فالحروف الظاهرة في السمة انما
 كانت بعلته فاعلمه وهو الخاتم وعلته قالبة وهى السمة وانما وجدت عند اجتماعها وانطباق احدها
 على الاخر لكن الخاتم مستعد وقام به منذ كان الخاتم انه وانطبق عليه شئى سوار كان شئى
 او طينا فافهم منه على ذلك شئى صورة الحروف فكل ما وجد عند الانطباق كان ثابتا قبله في
 نفس الامر فانما الخاتم فلكل كل ما وجد من الزمان فانه كان قائما بالذات الالهية من
 حيث الثبوت ومن حيث انه كمال للواجب ومقتضاه وهذا هو الذى تسميه الصوفية بالنفيس
 الاقدس والحق بالحق ان العقل مستوعب جميع الوجودات الخاصة الا ان الحكميم لم ينظروا
 الا بقول الاطلاق وليس هناك الا اربعة اصول الذات الالهية والعقل الصادر منه والنفس
 الكونية الصادرة منه الفيا بشرط العقل بواسطة واليهولى الصادر منه بشرط النفس الكونية
 كما قال مولينا عبد الرحمن البهامي في بعض كلامه ذات مع المصادر الاول علة تامة ان يوجد
 كدر مرتبة ثمانية ظاهرة شؤد فمخمين ذات مع مصادر اول وثاني علة تامة امرى ثالث است
 انتهى وكلما يشاهد بالحس ويدرك بالعقل فانه حاصل من انكاح الحاصل من السيولى النفس
 فمن ذلك ما هو قريب من النفس قد ظهر فيه احكام السيولى اكثر وليس السيولى الا انشخص فلما جازر

صدور هذا الاشياء وتمت عليها جزا الوجود على حسب الاستعدادات الثابتة من قبل القائمة
 بالذات الالائية فغيروا عن هذا المعنى بقولهم وان ظهر الوجود فحكم بظن الوجود وانه وقعت
 بين ظاهر الوجود وباطنه نسبة معلومة الالائية مجهولة الكيفية وقالوا الاعيان باسمت رتبة
 الوجود ويريدون ان الذي يصدر منه الارنا هو الوجود فقط لكنه ظهر على قانون باطن الوجود فهذا
 القدر من وحدة الوجود ثابت قطا وكشفا وقد حارم حوله جميع الطوائف عن اهل العقل فمن قال بان
 الذات متحدة في الذاتية مختلفة في الاوصاف انما اراد بهذا المعنى ومن قال بان العالم متعين في
 الميولي الاول والعورة العامة بحسبته لم يجد من هذه القاعدة كل البعد وقد اعترف بهذا
 هذه القاعدة من حيث يدري او لا يدري وقد اشترنا سابقا القول بان وجود اشئ ملين
 حقيقة لا ليعادهم هذه المسئلة وكذلك القول بان الوجود صفة انتزعية لا يعادها وكل قول
 محتمل ينطبق عليه بقى ههنا سائلة مشككة قد صعبت على الفرق القائمة بوحدة الوجود وهي ان هذا الوجود
 عين الذات الواجبة او صادرة منها بطريق الابداع ولا بد من تحرير محل النزاع لان كلام القوم
 من الطرفين لا يخرج من التسامح والتجوز فيحاط الغولان فاقول لاشبهته ان حال الانسان
 بالنسبة الى اعتباراته من الانسان بشرط لا وبشرط اشئ ولا بشرط اشئ غير حاله بالنسبة
 الى افزاده فانما لانك ان الاحمال الاولى فيها الوحدة الحقيقية والكثرة الاعتبارية والاحمال الاولى
 لا يخرج عن كونه كليا واحمال الثانية يخرج عن ذلك فاذا استقر امرنا بتبني الوجود في
 مظاهره وتعيينه في بعض محملاته وحدنا ما على منتهى اثنين احدهما المنزلة التي يعبر عنها بالصدور
 والابداع والثانية المنزلة التي يعبر عنها بالتعين الاعتباري ولبعد هذا القول اختلف القوام
 في الوجود المنبسط على هياكل الموجودات فقال الشيخ صدر الدين القونوي في اهل كتاب مفتاح الغيب
 انه صادر من الذات الالائية وقال مولانا عبد الرحمن الجامي بان الفرق بين الذات الالائية و
 الصادر الاول اعتباري هي شرح للمعات بعد ايراد سؤال في جواب في هذا المعنى تحقيق انست
 كفيض بيان ذات مفيض است اما باعتبار نسبت عموم وانباط برحقا فيمكن ان و ان نسبت

از امور اعتباریهست پس ذات مأخوذ باین نسبت از امور اعتباریه باشد و فی نفسها از امور حقیقی
 انتفی. و الحق عندی هو المذهب الاول کیف و تمايز الوجودات الخاصة فی الاحکام و ثبوتها فی
 انفسها من اجلی البیہینات فالتمنزل الذی به یحصل هذه الاشياء من المنزلة الثانية لا
 محالة و ان كان اسم التمنزل العین شیلة و الاسم یکن بین الافراد و بین نوعها الا الفرق الاول
 المنقطع بانقطاع الاعتبار و كذلك بین کل خاص عام الی ان یرتقی الامر الی الذات الالہیة
 لا یقال الصوفیة یمیزون ان الحق الی الامکانیة اعتبارات و اضافات لاحقة بالوجود لانا
 نقول الصوفیة یقولون بان النار غیر البار و بها غیر الموار و ان الانسان غیر الفرس و ان كان الوجود
 یشیلهما کلما فلا یجزم انهم ارادوا بالاعتبارات و الاضافات معنی لا یرجم به تغایر الذی یكون
 منشأ الاختلاف الاحکام و هذا المعنی هو الذی الکثرة حقیقة و الوحدة اعتباریة اذ المعنی حقیقة
 الکثرة التمايز الاحکام و اختلاف الآراء و تغایر الحقائق الی الوجودات الخاصة باختلافها
 فی اصل الوجود و عدم رجوعها کلها الی الوجود الواحد المبسط علی ہیكل الموجودات کما نقول من ہذا
 اثبات للتمنزل و الظهور لاثبات بمنزلة دون منزلة من منزلة التمنزل الصوفیة حیث قالوا
 العالم من الحق ارادوا فی الوجودات الخاصة الحاصلة من تمنزل الوجود الی مراتب شتی بل
 ارادوا افادة معنی التمنزل و الظهور فلما ان المعقول یقول زید و عمر و امد یعنی بہ التمايز فی النوع
 لا الاتحاد من کل وجه و یقول الانسان و الفرس و امد یعنی الاشتراك فی الحيوانیة و یقول الشجاع
 و الاسب و امد یعنی المشابهة فی الشجاعة فکذا لک الصوفیة یقولون العالم عین الحق یعنون تعینہ
 کلمہ فی الوجود المبسط و قیام الوجود بالحق الاول استجده لانفی التمايز بالکلیة قال فاکملہم
 ہر مرتبہ از وجود مکملہ دارد و اگر حفظ مراتب ننحی زلفی و حیث قالوا بالتمنزل ارادوا معنی
 یسم المنزلة لثین لا یقال ہب انک اثبت الحق الاول و الصادر منه فلا بد ان الوجود و الحق یشیلهما
 اذ لا یصح ان یقال انہ لہذا انہ لیس موجود و لا لذلک انہ غیر موجود و اذا كان الوجود و شیلهما
 فاکلام جاری فی ہذا الوجود و لا بد ان الاول و انہ فی المرتبتین جمیعاً لانا نقول ہذا الوجود مفروض

قدرة العقل ولا ثبت له في نفس الامر بمنزلة ان باب الاحوال وان نقشت تحت النقش
 وصحت هذه المسئلة القائمة بان الارتباط بين الحادث والقديم ليس الا المنزلة الثانية لها
 بالتعين الاعتباري هي التي تروى بالقطعة السليمة المحولة على التصديق لتحقيق تمايز انبائها
 ولا تروى بالقطعة مطلقا التمثل الصادق بالصدور والابرار وبغير ذلك بل يفطر اليه حين
 يذه الاصول اعني العقل والنفس الميولي كل واحد منهما بين الآخرين درجة فالعقل عين نفسنا
 وجه كما صورنا في استعداد نفوس الخاتم القايم بالخاتم والنقوش المنطبعة في اشعة القامية
 بها وكذلك النفس عين الميولي من وجه ونفوذ ذلك مثلا ايضا اذا قصورت في نفسك كلياً
 الكسفة الكليات حتى حكم العقل بان مثله لا يوجد الا في فرد واحد ثم وجد في الخارج ذلك الجزئي
 فانفرد بين نفس الميول كالحرق بين الكل الذي يحكم العقل بانه مخفى في فرد واحد بين
 الفرد الجزئي وليس للميول عندنا حقيقة الابرور النفس الكلية في صورة الشخص والتعين في
 مع هذا البروز يولي فالعالم اذا اراد بيان هذه العينية لا بد ان يستعمل ما يسمونه الفرق الاربعة
 وبالمجمل فتلك كلمة حق اريد بها الباطل ثم ان الشيخ المجيد قال في كتابه الصفات الثمانية
 موجودة في الخارج فلا بد منها متبينة من الذات الواجبة في الخارج وكل صفة عدم تقابلها
 فلا علم عدم تقابلها وهو اهل وللقدرة عدم تقابلها وهو العجز وتلك عدايات لما تميز في علم حق
 فصار بذلك التميز ما بالاسماء والصفات ومجالي النوار في محققات الممكنات هي على
 الاسماء والصفات المنطبعة في الاعداد المقابلة لها فالاعداد بمنزلة المادة وتلك المميزات
 تكون الاسماء والصفات بمنزلة الصورة الحالية في المادة فتعاقب الممكنات عند الشيخ ابن
 العربي تلك الاسماء والصفات متبينة في العلم وعند الشيخ المجيد وانما هي عدايات انعكست فيها
 انوار الاسماء والصفات وتلك العدايات وذلك الانعكاس انما كانت في العلم ولكن الغافل
 المختار بل محبده اذا اشار ان يوجها من الماهيات في الخارج جعلنا بالوجود انطلق فصار
 موجود في الخارج بالوجود انطلق وتختلف اقواله في العالم فقال مرة هو موجود انطاليا وقال

اخرى هو موجود في الوهم الا ان الله تعالى اتقته في تلك المرتبة فنصارى هو ما متقنا قول علم
 ان لفظ حقائق الممكنات تطلق على معان احدها الوجودات الخاصة بطلان ان حقيقة والحق
 وتلك الحقائق امور متحققة في الخارج وعلى هذا فحقائق الممكنات ما يتعقله العاقل في نفسه عند اطلاق
 هذه الاسماء لا غير وعلى هذا الاصل نخرج قولهم وحقائق الاشياء ثابتة وثانيها الامور الثابتة التي
 ليست بوجوده في حد ذاتها ولا مع وجوده فاذا انشئت بضميتها هي الوجود صارت موجودة ولا كانت
 مع وجوده وحقائق بهذا المعنى هي التي يسميها المعقولي بالمابيات الا ان المعقولي عقل انفس
 امور ليست بوجوده ولا مع وجوده والزمه القول بمبوتها من حيث يدري او لا يدري ولم يعقل ارتباطها
 باول الاول وثبوتها بالفيض الاقوس قبل وجودها بالفيض المقدس وكشف الصوفي القائل
 بوحدة الوجود عن تلك الحقائق الثابتة وارتباط بعضها ببعض وتقدم بعضها على بعض
 في المرتبة العقلية قبل الوجود الخارجي فعرف ان الذات المقدسة تجلت اولاً على نفسه اما بطلت
 بنفسها واما بوقفت على نفسها وبجملها القايم بها وامكان تصور مظاهرها باحوال شتى وطلب ذلك
 هو عين الاقمار عند التحقيق وليس المراد بالعلم ارسام صور الاشياء في نفسها ثم ما كان استعداده
 المظاهرة الكلية الفعالة الظاهرة القدسية يسمي بالاسماء وما كان استعداد المظاهرة الجزئية بنفسه
 المنفردة الملمحة يسمي باعيان الممكنات على هذا الاصطلاح صور معلومة عند الحق الاول المعنى الثاني
 يحتاج الى تمهيد مقدمته وهي ان احدي عقبتين منطقة على الاخرى فكل ما في الاسماء ظهر في حقائق
 الممكنات وحقائق الاسماء ضد متقابلات احدي العقبتين في غاية القوة والتمام والاخرى في
 غاية الضعف والنقصان والضعف هو عدم بعض ما في القوى من القوة والنقصان هو عدم ما
 في التام من التمام مع الاشتراك في الاصل بوجه من الوجوه فلا جرم هناك اصل الامر ثابت
 في احد الطرفين على الوجه الاصح ممتزج في الطرف الآخر بالعدم ثم نقول من اراد التعبير بمثل
 الاسماء وفعية الممكنات في هذه المرتبة فليجارتان كلتاها صحيحا هذا ان حقائق الممكنات هي الاسماء
 والصفات متميزة في مرتبة العلم والثانية ان حقائق الممكنات هي عكوس الاسماء والصفات

المنطبعة في الاعداد المقابلة لها ولا فرق بين عبارتين الا فرقا ضعيفا للعبارة بعد المقتضى من
 حقائق الاشياء على ما هي عليه الرابع ايضا يحتاج الى مقدمته هي ان الصوفية يسمون الاول المعشوق
 والثانية عاشقا والمرتبة العليا الظاهرة في الجميع عشقا وهذا اصطلاح صاحب اللمعات ثم المعشوق
 تبدل الى عاشقة وتجنبه اليه فيقال للسالك الذي غالب حاله هذا مريد او مريد او محبوبا كما
 كان في قصته سعيه ابراهيم جدية العناية الى مراتب الوجود من حيث لا يدري فاهتدى
 الى الذي فطره وذكر كرس حال الاغبات ان الذي فطره منزه عن هذه الدائم وقد سهر في العاشق
 الى معشوقه ويسير اليه بالرايات البدنية والفسانية وتجريد وجه الروح فيقال للسالك الذي
 غالب حاله هذا سالك ومريد ومحب وقد تبدل المعشوق ويهتدى العاشق فيجتمعا في الوسط وهذا
 سالك ينوب لبارق الظرفين فيقال له سالك المحبوب والمحب المحبوب والمريد المريد ومعنى هذا
 النظام ان الله تعالى تجليا في قلب اشخص الاكبر وان لهذا التجلي انسا طاء ونشر حان خطيرة
 القدس وان له عكسا ومحاني في الملاء الاعلى فيطبق على هذا التجلي الاسماء السبعة والسمون وان
 لله تعالى اربعة صناعا بعينين وعلما متجيدا ودرسا متجيدا وحسب هذا التجلي فذا التجلي مع ما في خيره
 هو الذي يسمونه بالمعشوق لان النفوس البشرية بمنجزة اليه انجذاب التجديد الى المضا طيس وقد ذكرنا
 ذلك في صدر هذه المقالة واليه اسير والسلوك وجه الاتصال الذي يقصده الصوفية وقد
 تفيض الاسباب الخفية الى ان يريد الحق مصطفا عبدا وهو جار في خلق نفسه لا يشهر ما ربه
 قسمه مراد وقد يقصده بالرايات البدنية وتجريد وجه الروح حتى يظهرا الاتصال المودع في اصل
 جبلته قسمي مريد او قد يحس باجتهاد من الحق ومعنى من نفسه ويكون له تارة يتقدم سعيه في بعضها
 ويلعبه تسر من الغيب في البعض الاخر او يحس ذلك في حالة واحدة من جنتين فيكون جامعاً لمرتين
 ما في المشترين فيقول قد يكون الغالب عليه بعض وجوه هذا التجلي ويكون مجزوبا من ذلك الوجه
 تحقق باسمه كذا وكذا ويقال ربه من بين الاسماء اسم كذا وكذا وبالجملة قد نعير العارف اصل استعداد
 في الاعيان الشابة في الاسم الذي يحسده من بين الاسماء فينسب عليه فيقال حقيقة تبين اسم

الرحمن واسم الله الى غير ذلك الشيخ المجدد معترف بهذا القول في كثير من مكاتيبه وبالجملة فالحق
 بان حقايق الممكنات عكس الاسماء المنطبقة في الاعداد المقابلة لها ليس مخالفا لكلام الشيخ ابن
 العربي واتباعه وكلهم من تصرّح او تلويح بهذا المعنى وقد ادا الى درجة السلة فلا حاجة بنا الى
 نقل كلامهم والاطناب لسرّ تصرّحاتهم وتلويحاتهم ونقول بان حقايق الممكنات هي الاسماء بمعنى
 ان الاسماء المنطبقة في الوجود لها مثل في الطرقت المقابل يسمى باعيان الممكنات او بمعنى ان العاقل
 له رب من الاسماء وهو حقيقة التي يرجع اليها ليس مخالفا لكلام الشيخ المجدد ولو شئنا لاقتنا
 برأين كثيرة من كلامه على كلامه فحمل كلام الشيخ المجدد انه وجد بعضا من المقالات الشيخ ابن
 العربي واتباعه فحمل على ما يخالف وجد انه ذلك قلته عليه لاحتماله كسفية والفتات لا يخالفها
 العلماء ولا يصير ملوك مقامهم ان يوجد في بعض كلامهم قليلا قلته ما قوله تماز الصفات الثمانية لا
 يسلمه الصوفية بل هي عين الواجب عندهم بمعنى ان الذات يحكي كفايتها وليس عن التكميل وليس بل
 على ذلك لا نقلي ولا نقلي اما الاول فلان غاية ما في الباب ان هناك حقيقة يصح إطلاق اسم
 والعليم ونحوهما عرفا ولغة اما ان هناك صفات تمازرة فكلا من الضعف من نفسه فقل ان الذات
 اذا استعملوا افعال الصفات واسماها لا يلتفتون الى تماز الصفات وكونها زائدة على الذات اصلا
 لكنهم يلتفتون الى صدور الآثار لا غير فان من راسي شيئا يتحرك ويشي وحسن سببه حيا بسببه حيا
 بسبب هذه الآثار ولا يلتفت الى ان الحيوة صفة زائدة اذ هو في الحيوان الى غير ذلك من
 المتدقيقات الفلسفية واما الثاني فلان العقل باشهاد الايكولوجية بحيث يصدر منه هذه الآثار اذ
 ان ذلك مخصص في زيادة الصفات فكلا بل من انصف من نفسه عقل ان كون الصفات بغيره
 الاغراض في محلها القائمة بوصفاتها هو اعظم التنبيه فان قال قائل هذا مذهب اهل السنة
 فيجب قبوله قلنا اهل السنة عندنا اهل القرون المشهود لما بالخير وما روى عن احد منهم انه تكلم
 في الصفات بل هي زائدة اولاد على تقدير زيادتها بل هي امور انتزاعية او خارجية واما هذه الفقرة
 من المتأخرين التي تدعي نسخها انها اهل السنة فعلى تقدير ان لا يكون قولهم هذا بدعة في الدين

واختر العالم بقية احد من اسلاف فخر رجال هم رجال وكذا لك اختلاف اقواله في ان العالم موجود
خارج على او موجود متضمن لاختلاف قليل الجدوى او المقصود ان الوجودات الخاصة متحققة بحيث
ليصدر منها آثار باسواء يسمى هذا التحقيق وجودا خارجيا او وجودا وسميا متفقا ان سالتوني عن الحق
الصراح قلت ان الذات الآتية من حيث هي هي اصل من ان تكون في الخارج او في الالحيان
كناية عنه نعم لمحق تعلي عظيم هو في الخارج ويوصف الحق بانه في الخارج او في العالم بشرط هذا
التعلي وان سالتني عن هذه الاقوال كلها ما اكرت عليها الا من جهة التعبير ومن جهة ذكر شي في غير
محل والافضل ان يشير صاحب كشف الاليس له حقيقة اصلا فاقول بالصفات الثمانية له وجه
وجهه وهو ان اول نفس الرخا في التمثل فيه الذكر وتعلي الاعظم يسمى عند الاشعة بالصفات
ولذلك قالوا الصدور بالالجاب ولقد هما زنا غير انهم سموها شيئا وانما باسماء شتى باختلاف
الجهات والاعتبارات وكل من اختلاف في الجهات يتوهم في صدور الناس حتى يظنونه من باب
اختلاف الحقائق كالبياض والابيض هما واحد في الحقيقة الا ان البياض اسم له من حيث انه
ماخوذ بشرط لا وان الابيض اسم له من حيث انه ماخوذ بشرط اشئ فذلك سموه حيوة من حيث
انه صفة لتسيع العلم فبه وبحاق المكنات وعلى من حيث انه تمثل فيه حقائق الاشياء بقليل
تكونها في الخارج وقدره من حيث انه يفيض منها خلق الخلاق وادارة من حيث تعلي الاعظم
ينبعث منه تخصيص اعدائنا وبين وكلا من حيث انه ينزل منه الوحي على قلوب الانبياء والملوك
وسما وبصر من حيث انه مصدر الاكشاف المبشرات والسموعات وكذلك كلام مولينا عبد الرحمن
الحامدي حدى سلم فان مقصودة نفى تامل الحقائق بجملها وانما اعتبارات واصناف للوجودات
بمعنى ان الوجود ظهر فيها وتبين بها لا بمعنى الفرق الاعتباري واذا قد اكملنا الجواب فلنختم الباب
والحمد لله تعالى اول وآخر أو ظاهرا وباطنا وعلى الله تعالى على خير خلقه محمد وآله واصحابه وسلم
مكتوب بسبب وكلم الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى - اما بعد فكونوا في حق الله
عنى عنه كد بعض اعيان باقتضائ بعض احوال يستحقه لظهوره في الحال مستحقين له

الحق باسواء يسمى هذا التحقيق وجودا خارجيا او وجودا وسميا متفقا ان سالتوني عن الحق
الصراح قلت ان الذات الآتية من حيث هي هي اصل من ان تكون في الخارج او في الالحيان
كناية عنه نعم لمحق تعلي عظيم هو في الخارج ويوصف الحق بانه في الخارج او في العالم بشرط هذا
التعلي وان سالتني عن هذه الاقوال كلها ما اكرت عليها الا من جهة التعبير ومن جهة ذكر شي في غير
محل والافضل ان يشير صاحب كشف الاليس له حقيقة اصلا فاقول بالصفات الثمانية له وجه
وجهه وهو ان اول نفس الرخا في التمثل فيه الذكر وتعلي الاعظم يسمى عند الاشعة بالصفات
ولذلك قالوا الصدور بالالجاب ولقد هما زنا غير انهم سموها شيئا وانما باسماء شتى باختلاف
الجهات والاعتبارات وكل من اختلاف في الجهات يتوهم في صدور الناس حتى يظنونه من باب
اختلاف الحقائق كالبياض والابيض هما واحد في الحقيقة الا ان البياض اسم له من حيث انه
ماخوذ بشرط لا وان الابيض اسم له من حيث انه ماخوذ بشرط اشئ فذلك سموه حيوة من حيث
انه صفة لتسيع العلم فبه وبحاق المكنات وعلى من حيث انه تمثل فيه حقائق الاشياء بقليل
تكونها في الخارج وقدره من حيث انه يفيض منها خلق الخلاق وادارة من حيث تعلي الاعظم
ينبعث منه تخصيص اعدائنا وبين وكلا من حيث انه ينزل منه الوحي على قلوب الانبياء والملوك
وسما وبصر من حيث انه مصدر الاكشاف المبشرات والسموعات وكذلك كلام مولينا عبد الرحمن
الحامدي حدى سلم فان مقصودة نفى تامل الحقائق بجملها وانما اعتبارات واصناف للوجودات
بمعنى ان الوجود ظهر فيها وتبين بها لا بمعنى الفرق الاعتباري واذا قد اكملنا الجواب فلنختم الباب
والحمد لله تعالى اول وآخر أو ظاهرا وباطنا وعلى الله تعالى على خير خلقه محمد وآله واصحابه وسلم

کہ زیر ہر بیت اشارہ لطیفہ کردہ آید بہ نکتہ کہ در آن دو بیت نہادہ شدہ است والدہ تعالیٰ
 الحق دہو بیدی اسبیل **منہا** دسے دارم ز خود خالی جایش میتوان گفتن + در کفنی
 جوش شربش میتوان گفتن + وجود ہے نو ذمعی ما ویدنی دارد + درین نیز گنجائی
 گلابش میتوان گفتن + درین دو بیت اشارت است بحالے عجیب کہ انجذاب روح است بافتا
 انا **س** سویدار دل مایابی اندر بیچ و تاب او + نقوش عالم ام الکتابش میتوان گفتن
 اشارہ است بجامعتہ حیرت **س** فزاید از ہم کثرت موہوم چون ششم + ز فیض معنی
 آفتابش میتوان گفتن + اشارت است بفناء انا کہ از غلو معنی حیرت خیزد - **ومنہا**
 بر لفظ چ در بیچ کے گم کردہ ام خود را + خروشی در دل شبہا نمیکردم چه میکردم +
 دسے پرورد جان افکار و یار تن خود ارم + جان را پر زیار یہا نمیکردم چه میکردم + اشارت
 بان کہ گرفتاری بد قافی غیب انقب حیرت شدیدہ میدوزد و در قلق می آرد **س** غم تحصیل و بار
 شغل و دود غزل می نیم + چون ترک منصبہا نمیکردم چه میکردم تغیر است از مناصب جاہ
 بہ بیان آفاتے کہ قبل و بعد ^{بہ کار کردن سوار ارم} مع آن مناصب حاصل میشود **س** کے باں ہو سار د کے
 با گل ہے بازو + اگر من یا و آن بھائے کردم چه میکردم + اشارت است با کہ نزدیک عارف
 ہر لذت از لذات محسوسہ مثال معنی بہت از معالی ہے نشانی و در بعض حالات از مثالیں بخلاف
 ہے جو برد **س** می تحقیق را از غم شربہا برون دیدم + خروج از غم شربہا نمیکردم
 چه می کردم + اشارہ است بان کہ در معارفی کہ تعلق بشرانے نذر و تسلیم شخصی پسند نیست
س حجاب وصل مطلوب است دل بستن بمطلبہا + امین اگر ترک مطلبہائی کردم چه میکردم
 اشارہ بہت با کہ توحید ارادہ شرط اعظم سلوک است **ومنہا** ناگزیرم تو سناے ہے نظیر +
 روگردان بعد ازین از ناگزیر + من تو اشق تر م از صد پدر + درین آویز و مرا حکم بگیر
 غیر من گرا تو باستہ بود + آن و بان بہت حد است و سعیر + درین بہ بیت اشارہ
 کردہ شد بسامرات تحقیقہ الصالحی با سالک **س** جان من دہم بار خود بہ سوخت +

من عذاب العجارجی یا مجیہ + بے قرارم روز و شب بے رویار + باز نما روستے یا رم
 یا قدیر + اندر غم بے جاش تارشد + کسے شود یارب بولش منیر + اسے برادر
 بعد ازین ہشیار باش + فرق می کن در میان شیر و شیر + و منہما سائی کر مکن کرپوش
 خواہم + من یار غم خود از دوش خود افتم + بنہم رخ سائی ظاہر شدہ در خود + مقبول
 شدہ بر خود پوش خود افتم + دل می جو شان کر خم بردافتم + جو شے زدہ بر خود از پوش
 خود افتم + از ہر بن سویم جو شے دیگر + از فطائل را غوش خود افتم + زین تیر زانی
 آزرده دلم بے خوش آنکہ زلمے خاموش خود افتم + این غزل از مرثعات سحر سبط است -
 مستفعل فعلن چہار بارہ آن در ناسی کم یافتہ شدہ غرض ازین ابیات تشوق است بحال افعال
 بافتار انا و آن حالت نادر الوقوع - افعال عبارت است از انجذاب روح و معرفت سر و فکار انا
 از تقیظ لطیفہ غنیہ و منہما تاجکے محنت بھوری و دوری کشم + نازنین و طعم سوے وطن باز
 روم + تاجکے ہندے سنگ بود شیوہ من + گوہر از غم سوے عدن باز روم + تاجکے
 بستہ زنجیر تعلق با شیم + آہوے از غم سوے فتن باز روم + بوسے جان میر سدا از
 باد میں درد و جان + شاہ ملک بنیم سوے من باز روم + غرض ازین ابیات تشوق است
 بعالم مجرد و رفیق اعلی و تفتح از بہیات دنیہ فاسقہ کہ دانستہ وقت و شوش حال و منیر و جہ
 روح می شود مکتوب بستی و دویم - در شرح رباعیان - الحمد للہ خالق القیوم و
 ملہم العلوم و صلی اللہ علی خیر خلقہ محمد وآلہ و اصحابہ اجمعین - اما بعد میگود فقیر ولی اللہ غنی منہ
 کہ سابق رباعی چہ در بیان بعض قواعد ساوک انشا کردہ بودم الحال شوق برادرم خواجہ
 محیا میں اکرمہ اللہ البشودہ تقاضا میکند کہ زیر ہر رباعی اشارے کر دہ شود آن قاعدہ کہ
 در آن دو بیت نہادہ شد من ملک الرباعیات رباعی طے کہ نہ ماخوذ از مشکوٰۃ نبی است +
 دانستہ کہ سیر الی ازلان نشہ نبی است + جاسے کہ بود جلوه سہی حاکم وقت + تاج شدن حکم
 خرد و لمسی است + درین رباعی اشارہ کردہ شد بانکہ مکتے کہ اخذ آن شرح محمدی نیست

نامرضی است و اشتغال بآن منافی سلوک است و منتهای دانی که چه بود پنج قدیم است و دلدار
 شغل دل تو ظاهر و باطن بایار و این را شوی از درس عوارف عارف و وان فن دگر یار
 بگیر از احرار و درین رباعی اشاره کرده شد بآنکه اصل کار درین راه جمع ظاهر و باطن است
 ظاهر تو ز بیج اوقات بر طاعات و باطن دوام تعلق قلب بحق و اگر کسی اول را میخواهد از کتاب عارف
 بهتر نیست خصوصاً پنج و شش باب که درین مسئله اربع است و اگر کسی ثانی را میخواهد بهتر نصیحت
 احرار بیان یافته نمیشود و منتهای در ذنب است ز اسباب غرور و ذکر یک بود عامل از انوار
 حضور و در حاشیه نفی شوا از خلق نفور و در جانب اثبات بر وسوسه غفور و شرط تاثیر ذکر
 حضور و تعظیم است و نفور شدن از خلق و اثبات محبت حضرت حق و منتهای مستی و وله شرط طریق
 افتاد است و بے است شدن کار کسی نگذاشت و در ذکر غنی چه تخیل کردن شرط است
 و زائدا و طریقیم یاد است و حضرت والد قدس سره تخیل چه مفروض شرط میکردند که جمیع همت و
 دل بدون آن نمیرسد و منتهای خواهی که محض محبت توفیقی و باید که بتفصیل علایق
 کوشی و دل را از خیالات جهان صرف کنی و چشم از صور حله عالم بپوشی و اشارت است
 به نگا داشت و نظر بر قدم و فعل زهد و منتهای در عشق تو از جمله جهان بگذرشم و وزیر چه
 بجز یاد تو زان بگذرشم و مقصود من بنده بجز وصل تو نیست و اندر طلبت از دل جهان
 بگذرشم و اشارت است بپاگزشت در اثبات ذکر دفعه بعد دفعه و منتهای ادیم دل
 پیش تو حاضر باشد و چشم بر رخ خوب تو ناظر باشد و در ذنب ما شرک جلی است و صریح و
 گرسنه در خطر و ناظر باشد و اشارت است بدوام یادداشت و منتهای دانی چه بود سهل
 کثیر البکات و در شرب اهل دل وجود عداوت و تحصیل عدم بدان سعی مانع و دفعی
 خواهر و در سدهات و عدم غیبت را گویند یعنی نسایان ماسوی و وجود عدم بلکه غیبت را
 گویند و اصل در تحصیل آن غم قوی و همت فشاندن همه چیز است از دل و منتهای خوش آنکه
 با نواز و حضور لکن است و زیر که طهارت را اصول دین است و نور دل و نفی خواهر و نای

قوی ذریعه وضوحش اینست . و در جمیع خاطر و تنویر دل از اله خطرات تجدید طهارت نماید .
 و منها تحصیل عدم اگر مدانی کردن . باید نظر اهل فناء را بسن . این دار عضال را
 دوای به ازین . در حکمت اهل دل نخواهی دیدن . یعنی نظر قبل این طالبه کیمیاست
 عجیبست در تحصیل عدم و از اله خطرات پریشان . و منها انا لکه ز او ناس بهی رستند .
 باجمه اوار قدم پیوستند . فیض قدس از مهت ایشان مجو . در وازه فیض قدس ایشان
 رستند . یعنی توبه بار و از طیبه شایخ در تهذیب روح در نفع بلین دارد . و منها آن دان
 که از قید جت بیرون است . از حیطه اسما و صفت بیرون است . هر مرتبه از ان ذات نشانی
 دارد . و هر چند نقیص سمت بیرون است . و منها هر در که شد منظر آن یار عجیب . ظاهر شده
 از صورتش آثار عجیب . در لوح دل اثر است کنی صورت او . پیدا شود از لوح دل اسرار عجیب .
 و منها قومی بکتابت احزن موصوف . جمع تبادلات اسما معروف . شخصی که ازین
 قوم قدم پیش نهد . گشت است باین صورت ذهنی شغوف . درین سه رماعی اشارت کرده
 شد تحقیق توبه بوجه خاص که حضرت خواجه نقشبند قدس سره بآن ارشاد کردند و آن پرورش
 کردن صورت ذهنیه حضرت حق است که در در که آوی تمثل شوند مانند تمثل تجلی صوری و تجلیه
 و هر چه بی راهی را بهار وجود است مکتوبی تملوخی و صورت ذهنی وجود غایبی چنانکه تاثیر
 وجود تملوخی و مکتوبی نزدیک اهل دعوت ثابت است همچنین تاثیر این وجود ذهنی نزدیک
 نقشبندیه ثابت شده و منها اے دوست تویی دیده و بنیالی من . شنوای و دانایی
 گویای من . عشقم تو دهم تو دل نموده من . اندر دل نموده شکبایی من . اسارت
 به تو بدی تعالی و الحمد لله اولاد آخر او ظاهر او باطن او صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه اجمعین
 مکتوب است و سیوم در شرح ابیات - الحمد لله و سلام علی عیالیه الدین مصطفی
 ابا بعلی سید گویا فقیر دل الله عفی عنه که سابق شوق برادر محمد امین اگر مه الله بشوده است
 آن شد معارف غامضه در نیکوترین لباس که لباس نظم است بیان کرده شود الحال شوق نشان

تقاضای آن میکند که زیر هر بیت اشارتی لطیف کرده شود آن معرفت که در آن موضوع است
 شمع الاطال شوق الابرار الی نقای + دانی لاشه شوقنا الیهیم منهم + من ندانم
 باده ام یا باده را پیانه ام + عاشق شوریده ام یا عشق با جانانه ام + درین بیت اشاره کرده
 شد بمقام حیرت که از مقامات لطیفه خفیه است که سالک درین مقام تفرقه نمیکند در میان وجودات
 خاصه که با هیات معبر میشود در میان وجود مطلق که ظاهر شده است در وجودات خاصه و امتیازی
 نماید در میان احکام خاصه مظاهر وجود نسبی که عاشق گوید و دیگر بر معشوق و سوم را عشق +
 س قبل از حیرت جان گویم با جان جان + اصطلاح شوق بسیارست و من دیوانه ام
 درین بیت نیز اشاره کرده شد بمقام حیرت و جان عبارت از وجودات خاصه است و جان جان
 عبارت از وجود مطلق است ظاهر شده در وجودات خاصه + شوق موسی در حضور او را ناظر
 او + و در نهاد شمع آتش میزند پر دانه ام + اشاره است بآنکه محب بوال حال خود جدا
 میکند محبوب را و مشخص ظهور او میشود در صورت خاصه که منفصل استعدا او است الکیون العلی
 الا بقدر استعداد العلی له و آتش زدن عبارت از فلق و بقراری دادن است + با جمال
 ذائش حسن و اگر در کار شد + چشم او را سرمه ام یا زلف او را شانه ام + درین بیت
 اشارت بحکمت ظهور احوار است که تمام بعض مصالح این عالم است بآنکه حسن ذاتی و ذات خود
 از غیر مستغنی است و حسن ثانوی که مقتضای مصلحت کلیه است گاهی مستغنی این نوع میشود
 و تمثیل حسن ذاتی چشم مشعشع که در عایت لطافت آفریده شده و حسن ثانوی سبزه و چمن
 زلف و شانه + میل هر عصر بود سوسه مفرط میلش + جذب اصل بر شورش متادام
 اشارت است بحقیقت محبت ذاتیه که آن میل حضرت وجود است در مظاهر مفیده بجان اطلاق
 مثل میل هر عصر بمفرط میل خود + غافل از خود ماند از صورت جو پر شد آینه + تا تار بن ختم
 خان از خود بیگانه ام + اشارت است باستغراق در اتصال بی سر و روح در کار خود بجهت
 باشند و سالک را غیر مذکور حتی نفس خود نیز در کار خود و تمثیل آن آینه که از خود غافل

و بصورت منکس **۵** است امین بر سیم نام تجد و تمت است **۵** در ازل پیش از زمان تعمیر
میخانه اهر **۵** اشارت است بآنکه محبت ذاتیه قبل از عالم ارواح و اجسام است زیرا که پس از آن
وجود است باطلاق و آن قبل از زمان است و میخانه اشارت بجوامع مراتب اطلاق است و الحمد
اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً **مکتوب است و چهارم** در منظومات **۵** فراغت یافتن از
جمع و عمره **۵** چو احرام سر کوی تو بستم **۵** چو دیدم روی زیبای تو جانان **۵** ز تشویش وجود
خویش رستم **۵** بیاسانی بده بام شرابی **۵** که محمور صبوحی استم **۵** ایضا
محبت نام جوش طبع و میل نفس اگر باشد **۵** سر ازل محبت در دو عالم گاه خراب باشد **۵** ز نازک
طبع غیر از خود ناهمانی آید **۵** دشت بیدار دیدیم و ایمیم بے ثمر باشد **۵** پوست مشربان رنگ
تعلق در نیاید **۵** اگر نقشه زنی بر روی دریا بے اثر باشد **۵** صفائی طبع بخوای محبت
و ان اندیش **۵** که آب دور از مردم همیشه با صفا باشد **۵** ایضا مزاج صاف طبعانرا
بجو خوب نمیزارد **۵** مگر گردد آب صاف چون یکجا و طن گیرد **۵** فرد صفا با خست باطن نیز
گاہ جمع میگردد **۵** بر دالعه را چون درو بشنید تا شاکن **۵** فرد هرزه گردی بالغ نور
دل است ای پویند **۵** سیل تا نخست بجای باطنش صافی نشد **۵** دوائی در دمن
بر جمع انداد و نمینام **۵** غدا نزل مجروح من هستی و مرهم هم **۵** همان و جان فدای
وضع شوخ شهر آشوب **۵** قیام مینائی دوم عیسی و مرهم هم **۵** درین بیت اشاره کرده
شد بحال عجیب که آن جمع است در قل قلب انس روح در یک حالت و تافدی از آن یک و التذاذ
از آن دیگر بیک دفعه **۵** توی اول توی آخر توی ظاهر توی باطن **۵** توی مقصود و اهل
توی مشتاق و همهم **۵** ز یک منبع درینجا مختلف نواره میجوشد **۵** مزاج حرص قارون زهر
ابراهیم و همهم **۵** بخاری از زمین خیزد بیا و جو در آمیز **۵** گیس باران ریزان است
گاه بے برف و شب همهم **۵** درین سه بیت اشارت است بانحلال حقایق متخالفه در یک حقیقت
و استیلا احکام در میان حقایق متخالفه بسبب امتیاز صور و مایکل **۵** که امی حرفه نیرنگی درین

کاشانه سردادی چه که عالم پای کوب از دست عشقت گشت و آدم هم درین بیت اشارت
 ست بسره بانی عشق در جمیع عالم چه فلک و چه ملک و چه عنصر و چه اعراض خصوصاً انسان گشتن
 طبعی ارادی هر دو دارد بلکه سبب سران آن مصلحت کلیه است مکتوب است و پنجم شرح
 غزلیکه بر تفسیر بیت اقل غزل عراقی علیه الرحمة الشاکرند غنّین باده گاندر جام کردند
 مزاجش عکس آن گفتم کردند به یویداشد در امکان صورت حق و آن صورت جهان را کردند
 همی بایست تفصیل از آن روی و مکارم را با تمام کردند و شراب وحدت از غنای غیب
 مرا صبح ازل در کام کردند و چون غلطیدم زمستیا بهر سو و حریفان سستی از من دامن کردند
 حقیقت را که مستور از نظر بود و با مشهود خاص و عام کردند و پس آنگه موج دریا با گرید
 با تمام فنا اکرام کردند و این رقصه و قفیه با تو گویم و بخود آغاز و نیز انجام کردند و
 غرض ازین ابیات شرح بیت عراقی است علیه الرحمة و تعین مراد از باده و جام و استعداده
 از چشم ساقی و حاصل آنت که این بیت دو احتمال دارد یکی آنکه از جام مرتبه امکان مراد باشد
 و از باده کمال او با فاضله صور اذلال و خاص آن دارستی چشم ساقی فیض حاجی که عبارت از نبی
 اعظم است با مصطلح او حقیقه محمدیه با مصطلح صاحب فتوحات و درین نظم عدول با وضع ازستی
 چشم ساقی کرده شد گفته آمد که من مزج بان باده کرده شده است عکس روی آن یار گفتم
 دیگر آنکه کمال است که در طبقه بنی آدم ظاهر شده و تمام خواص نوعیه و استیفا احکام مطایبه
 ایشان بان متحقق شده بواسطه حجاب ستمه افراد کمال است که وجود ایشان بحسب مصلحت تفصیل
 مراتب اجمالیه و جو به است و فی الهیث بعثت الاعم مکارم الاخلاق و این اشاره به تفصیل
 تواند بود پس این افراد کمال را و ازل با استعداد کمالات و جو به خوانسته اند و در شمار
 دنیا از ایشان آثار جهان استعداد بر روی کار آمدن و مذاهب پیدا آمدن و اعلام اوست
 برافراشته شد و سبب هدایت جماعت بنی آدم گشت و تحقیق جمیع افراد بنی آدم از لفظ
 السدخیزه می فهمند و همین ایشان آن حقیقت مجروده بسبب از وجوه مختلف می شود و نهیم

(۴۴)

برکات نفوس کامله است چه نفوس مقارنه با اجساد و چه مفارقه از آنها و معاد این نفوس است
ست در تجلی عظم و شمول شدن بفيض آن بوجهی که انوار وسطی ایشانرا در خود متلاشی سازد
و انانیان صغیر را وجود پیدا نباشد و در پنج بیت لاحق این معانی بطریق ایجاز و ملباس
اشارت ادا کرده شد باز نکته دیگر ادا کرده آمد که تجلی عظم مبداء و معاد نفوس کامله است —

باب دوم

از کتاب کلمات طیبات در ترجمه رساله اسرار العارفین و سیر الطایفین
شیخ شهاب الدین سهروردی رحمه الله علیه

بسم الله الرحمن الرحیم

اما بعد خانه ای فقیه و پیران شدند و شهر بازش بے بنیاد فقر رحلت کردند و متشبهان و متبرهان
بسیار شدند آنانکه مشغول به غیبت و دور مرغ و طلب دنیا و قریب و فراق و بعضی فعل و عیش
و حق و وحد و کبر و غضب و حرص و ریاء و الفار و عداوت و بغیبت امارت و محبت سلاطین و مرا
و این قسم و اکل حرام که دل را بهمیراند و چون شهادت همچو کسان مقبول نیست اقتدارشان
و کلاه گیر خلق ایشان چگونه روا باشد فلذا خواستم که کتابی نویسم در علم سالکان و فقر و عارفان
تا آنکه غم تنصیف کردم و قلم را جولان دادم و اسرار الطایفین و سیر العارفین
باز منقاد و سوال میکنم از خدا که توفیق اندامش در چنانکه بشیر و عیش داد و ما النصره لا
من عند الله و بهر معنی کل شیئی تدبیر و بالا جان به جد و سمره بنده را نزدیکی حق نماید
و تقدس دست ندگر بدوران از خلق چرا که نزدیکی خلق از ذکر الله و عبادت و طاعتش

و فکر در ملک و ملکوتش باز میسر آید پس نزدیکی او بدون دوری خلق صورت می‌بخشد و تعالی شانه
چنانکه قرب سلطان و قرب بنده مولی که بدون بُعد از غیر سلطان و غیر مولای است نیا به سیر
شیخ آنست که ذاتش قدس باشد و صفات و سمیه اش فانی و صفات حمیده اش باقی چه سیکه
چیزه از صفات بشریه دریا نیست و امر که دیگر بر این دلالت کند و راه نماید هر ظاهر شده
صلاحیت شجاعت ندارد و او خود محتاج به شجاعت و مرث که او را معرف و طریقت آموزد که اقبال شیخ
ابوالغنیث البیہقی رحمۃ اللہ علیہ سیرۃ نموده که صوفی و جبه پوشیده چرب و لذتیه خورد و با سلاطین
و اہل دنیا می‌آمیزد و بعد که نہ پنجین است در لباس انبیا و اہل سلوک خیا نیاید و زبده باشد و
ادا کرده سیرۃ فقیر را مخاطب ملوک و سلاطین حلال نیست که از صحبت ایشان تعلیش میبرد
روایت است از ابن ابیطالب کرم اللہ وجہہ کہ صحبت ملوک فتنه است و خوردن طعامشان سم
قاتل کہ دوا سے ندارد و فرمود رضی اللہ عنہ علم معرفت و دیدن رومی عالم قلب را سیاه می
کند و معرفت حاصل نمی شود و روایت است از ابوالحسن نوری رحمۃ اللہ علیہ کہ گفت چنانکہ از تاثیر
صحبت بزرگانیکو کار شود همچنان نیکو کار بد کار گردد و هر کہ این مسئلہ را انکار کند بطلان مگر
و زبده است کہ انکار حدیث کرده آنکہ فرمود رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم الصحبة توفیہم و گفت
علی رضی اللہ عنہ صحبت صالحان نور و رحمت است اہل عالم را سیرۃ سالک باید کہ بزرگشوی
باشد تا آنکہ هر سوس از مناسے بدنی زبانی باشد سیرۃ اصل در قیامت سلوک ریاضت
نفس و ثمره ارادت اینست کہ خود را از اہل دنیا و صحبت اعیان و سلاطین و ہوائے نفس و ورط
سیرۃ مرید مبتدی باید کہ از تمامی فضول بچو فضول نظر و فضول کلام و طعام و جملہ معاصی منہ
و کبار را چنانکہ سیرۃ روایت است از ابوالحسن البیہقی رحمۃ اللہ علیہ کہ گفت هر مريد اخذ صا
مولای را باید کہ بغیر حاجت کلام کند سیرۃ ہر گاہ مرید از خلوة و عزلت بیرون آید فرود
بر قدم شیخ ہند بطریق شک و حسرت و آنچه بعضی فقہا گفته اند کہ از بن فعل کافر میشود و اکثر سے
بہم کفر نیز قائل شده اند کہ این تخفیت است نہ عبادت زیرا کہ شیخ گم ای مرید نیست سیرۃ

اصل در صریح فقیر بر سر کردن است از دنیا چنانکه رسول خدا فرمود صلی الله علیه و سلم حب
 الدنيا راس کل خطیئة و فتنه و بلیة سیرة محمدی که فقیر باشد بقدر حاجت کسب
 و بفراغ از کسب بذکر مشغول شود و نشستن میان خلق نه پسندد و سوا سے مراقبه و آن نظر
 کردن است در منیات بصفا یقین همچو عالم ملکوت و بعض گفته اند مراقبه مراعاة سیرت بر
 و احفظ غیب بهر لمح و لحظه سیرة خلوت ترک و دادن اختلاط مردم است اگر میان ایشان باشد
 و بعض گفته اند غالی شدن است از تمام ادکار سوار ذکر الله و بعض گفته اند انس گرفتن است
 بذکر مدت آن چهل روز است بقول رسول الله صلی الله علیه و سلم من اخلص الله اربعین
 صباحا طهر بها بایع الحکمة من قلبه علی لسانه سیرة عن دور شدن است
 از اهل زمانه بیک طبع از اماره نفس و شوائش بزم و پرهیزگاری سیرة صحبت دنیا
 و اهل دنیا قلب مومن را میگرداند نفوذ بالله و چون قلب مومن بمیرد سنگ و کلون گردد پس
 هر چه خواهد بود سیرة حسن بهری روایت کرد از امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه که گفت هرگاه
 یعنی مردی را که بے حاجت با مردم اختلاط میکند و دنیا می طلبد و باز خدا را می طلبد پس بداند
 او از ندیق و مرد دوست و دزدی است از دزدان دنیا سیرة روایت است از ابو تراب
 بطحای رحمة الله علیه که گفت طالب دنیا طالب خدا نباشد و اختلاط اهل سلوک و طریق طلب
 خدا با سالکان است نه با اهل دنیا سیرة شیخی که بر قافون مذهب اهل سنت و جماعت
 و حرکات اوصاف کتاب الله و سنت رسول الله نبوده از قطع الطریق و دزدان دین است
 سیرة روایت است از علی بن ابی طالب کرم الله وجهه که گفت بدترین مردم و گمراه کننده
 مردم کسی است که غم دنیا خورد و پرسیدند دنیا را کیست گفت آنکه زیاده از قوت شمار روزی
 طلبد که او غنی است نه فقیر و لهذا امام شافعی رحمه الله علیه بر کسی که زیاده بر قوت روزی
 دارد و صدقه فطر واجب گردانیده سیرة روایت است از علی کرم الله وجهه که گفت سه قلب است
 قلب سلیم قلب غیب و قلب شهید - قلب سلیم آنست که جز معرفت خدا چیزی در آن نباشد

و قلب نسیب آنکه از هر چیز بخداست عزوجل باز گردد و قلب تنمید آنکه او تعالی و تقدس را در هر
 چیز مشاهده کند **سیرة** شیخ باید که عارف و دانا باحوال مرید باشد صاحب حال او
 نصیحت و راهنمایی کرده باشد و آنکه نه انجمن است نگمراه کننده **سیرة** مرید را نزدیک قلب
 او ذره از حب دنیا باشد چه دنیا مراد است پس ذره از آن بجز قطره خون است که چون
 در آب افتد تمام آب فاسد و تباہ شود **سیرة** مشایخ طریقت گفته اند که محبت تو نگران فقیر
 سیم قاتل است که او را دولتی نیست و حاصل این کلام آنکه از اهل دنیا بقدر استطاعت
 و امکان سپهر بنزد و محبت دنیا در دلمای مردم جا کرده است پس از محبت شان ضرر عظیم
 خواهد رسید **سیرة** روایت است از ذوالنون مصری رحمۃ اللہ علیہ گفت هر که شے بخت
 و در دلش غل یا غش است بایکے از مسلمانان نام او از دیوان نقره محو کرده شود بعضی محققان
 گفته اند غش در مذہب شان این است که برادر مسلمان خود را بنامش یا و کند **سیرة** بدان
 اسے طالب که هر گاه بینی کسی را در دنیا افتاده و بجایه و رفعت و منزلت دل داده و استغفار
 مردم دنیا شده پس بروست گریستن بر نفس خودش زیرا که فکر کناره گرفتن است از حب دنیا
سیرة فقیر در تمام مذہب اختلاف اهل دنیا و آمدن بر ملوک و سلاطین حلال نیست چنانکه
 فرود علی بن ابیطالب رضی اللہ عنہ بدترین فقیر است که بر در امیر آید و نیکوترین امیر
 است که بر در فقیر آید و روایت است که صاحب عراق سه سال مریض بود پس ابن عبد اللہ
 تسری را خواند تا وعا کند و بنظر شفا و شفقتش نگردد و آخر بمرکت دعا و نظر شفقتش شفا
 یافت باز سهل بخانه خود آمد و سه سال عزت اختیار کرد **سیرة** هر که همیشه بدین مشغول
 باشد همیشه از حق سجا و تعالی دور باشد که مشغولی دنیا مجال است عظیم در راه نجات از
 اهل دنیا ذکر اللہ است تعالی و تقدس **سیرة** قدم اول در راه سالکان و عارفان بریدن
 علایق است بالکنیہ چنانکه فرمود رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم طالب الدنیا لا یکون طالباً
 للعلوی و از آنکه اهل سلوک مشغول است که هر گاه محبت با اموست عظیم کی ما از ایشان

پیش آہ سے پار چھ صوف پاکسار پوشید سے درنجیر در گردن یا دریا یا در سمر انداختہ مناجات
 بہن سبحانہ کرو سے فی الحال مستجاب شد سے ۔ وہاں کہ رنجیر بار سن در گردن یا دریا نخل
 سخن بہت و سخت داؤ دست علی بنیفا و علیہ الصلوٰۃ والسلام کہ مراد ازلان سر سے غایت
 تواضع و انکسار و افتقار و حضور و رقت قلب امر سے دیگر نیست و مودیان ست انچہ روایت
 ست از بعضی تابعین کہ گفت دیدم عمر بن الخطاب راضی الصدقہ کہ بر پشت شان اثر نازیانہ
 ہست پیش عبد اللہ بن عمر فر فرقم و گفتم کہ امیر المؤمنین را دیدم کہ بر پشت شان اثر نازیانہ ہست
 گفت سبحان اللہ کہ ام ست کہ امیر المؤمنین را نازیانہ زند اورا غلو فی ست کہ در آن غلو
 محاسبہ نفس میکنند و شب جمعہ درہ برداشتہ نفس و در امین زد و مگو یکہ چنان کردی چنین
 کردی ۔ و الحمد للہ علی الاختتام و علی رسولہ الصلوٰۃ والسلام ۔

خاتمہ

الحمد للہ والمنۃ کہ کتاب مستطاب مسمی بہ کلمات طیبات بہ حسن اہتمام و
 سعی مالاکامہ منشی ابن علی میجر اخبار نیر اعظم مراد آباد جاہ جون شہداء
 بطبع مطبع العلوم مراد آباد مطبوع گشتہ سہ ماہ چشم شافان گردید ۔

اشعار

چونکہ یہ کتاب بموجب ایکٹ ۱۰۸۴ عداغل جبر گورنٹ ہو چکی ہے
 کوئی صاحب بغیر ہماری اجازت کے قصہ طبع کا فراوین بلکہ جن کو
 سبقہ رطبین مطلوب ہوں منشی ابن علی میجر اخبار نیر اعظم مراد آباد سے
 طلب فراوین ۔

المشترع عافط عبد المجید ونجم الدین مالکان کتاب

CALL No. { ۲۹۷۵۲ } ACC. NO. ۲۱۴۴
 AUTHOR محمد علی
 TITLE کلمات طبیات

R16.11.01.		05.03.97.	
۲۹۷۵۲		۲۱۴۴	
کلمات طبیات		محمد علی	
Date	No.	Date	No.
R16.11.01.	6358		

MAULANA AZAD LIBRARY ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

